mituri şi legende vechi germanice

«*Thule*, simbolul şi patria vitejilor germanici, este un ţinut fabulos, pe care celebrul călător Pytheas din Massilia (Marsilia) pretinde să-l fi aflat, în cursul călătoriei sale de descoperiri întreprinse pe la 330 î.e.n., în regiunea septentrională a Europei, unde la solstiţiul de vară era doar zi fără noapte, iar la cel de iarnă, doar noapte fără zi... Miturile şi legendele cu eroi rămîn în mare parte pe terenul istoriei, adică înfipte stabil în realitate, oricîtă contribuţie va fi avut fantezia creatoare în configurarea lor literară. De la *Sigurd-Siegfried* — fratele bun al lui Ahile, Enea, Roland, Cid, Dobrîna Nikitici, Väinamöinen sau Făt-Frumos — şi *Hagen* şi de la *Brunhilda* şi *Gudruna* pînă la *Ermenrich*, *Dietrich din Berna*, *Helgi* sau *Hrolfkraki*, toate legendele eroilor povestesc sintetic despre lupta pentru cucerirea, unificarea şi stăpînirea ţărilor, pentru înlăturarea rivalilor şi a trădătorilor, pentru impunerea unui „ales“ al zeilor sau al fortunei.»

M. ISBĂŞESCU

Vol. I—II, lei 10

editura minerva

923

mituri şi legende vechi germanice

biblioteca pentru toţi

walhalla şi thule

mituri şi legende vechi germanice

★★

cultură generală

Ilustrația copertei : *Gheorghe Marinescu*

walhalla și thule

mituri și legende vechi germanice

★★

REPOVESTITE DUPĂ IZVOARE DE MIHAI ISBĂȘESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1977
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

THULE

BEOWULF

1. OBÎRŞIA ŞI TINEREŢEA LUI BEOWULF

Trăia odinioară în partea dinspre soare-amiază a Suediei un popor ce-şi zicea *gauţi*, sau pre limba lor, *Gauten*. Nu s-a mai păstrat nimic de la el pînă în zilele noastre, afară doar de numele lui, care a rămas viu în denumirea ţinutului Gotland, şi de faima lui, ce străluceşte în legenda lui *Beowulf*, vestitul vlăstar din stirpea regească a gauţilor.

Beowulf era nepotul de fiică al regelui *Hredel* al gauţilor, care mai avea şi trei feciori : *Herebald, Hädkyn şi Hygelak*. Pe fiica sa craiul o măritase cu *Ecgtheow*, un gaut viteaz, de obîrşie aleasă. Iar feciorul ei, *Beowulf*, a fost crescut de Hredel în însăşi casa sa.

La început Beowulf s-a arătat prea puţin vrednic de stirpea şi numele său, părea să fie slăbănog, molîu şi nu tocmai ager la minte. Craiul Hredel era adînc mîhnit din pricina asta şi nu-i arăta nici un fel de preţuire, după cum nici neamul gauţilor nu-l cinstea, ci mai curînd îl dispreţuia ca pe un nerod sărac cu duhul. Dar această sărăcie de însuşiri nu era decît părelnică, Beowulf se prefăcea doar că e aşa ; şi, la primul prilej ce s-a ivit, firea lui adevărată a ieşit la lumină.

La curtea craiului Hredel trăia, împreună cu Beowulf, un băiat de neam nobil, cam de aceeaşi vîrstă cu el, *Breka*, feciorul lui *Beanstans* din Norvegia. Acesta l-a stîrnit odată pe Beowulf să se întreacă la înot cu el ; şi, cu toate că era toamnă tîrzie, iar vremea şi vîntul se înăspriseră, Beowulf a primit provocarea lui fără nici o şovăială. Amîndoi băieţii au înotat, fiecare cu spada la şold, în largul mării şi s-au luptat vitejeşte cu talazurile ce se rostogoleau înalte cît casa. Cinci zile şi cinci nopţi au ţinut ei piept furtunii şi talazurilor, cot la cot ; apoi Breka a fost despărţit de Beowulf de un curent al mării, care l-a purtat departe ; totuşi a izbutit, pînă la urmă, să ajungă pe ţărmul patriei sale norvegiene. Iar Beowulf şi-a continuat calea, neabătut, deşi a trebuit să lupte cu jivinele mării, care-i tot dădeau tîrcoale şi îl atacau, ameninţîndu-i viaţa. Nouă asemenea adversari a trebuit să răpună, mai înainte de-a ajunge, după şapte zile, teafăr în Finlanda.

Această nemaipomenită dovadă de forţă şi curaj i-a adus nespusă faimă şi preţuire, iar *Hredel*, care şi-a dat seama că are în Beowulf un vlăstar şi urmaş vrednic de stirpea sa, l-a îndrăgit ca pe proprii săi feciori.

Dar soarta a abătut nenorociri grele asupra casei lui Hredel. Odată, cînd cei trei feciori crăieşti se zbenguiau vesel, jucîndu-se de-a lupta cu arcul şi săgeata, *Hädkyn* a greşit ţinta şi l-a străpuns pe fratele său *Herebald*, care a murit îndată de pe urma rănii primite. Din clipa aceea, sufletul lui Hredel s-a întunecat sub povara unei dureri fără leac şi regele şi-a dat duhul curînd.

Hredel fusese un bărbat viteaz, care ţinuse domnia bine cu mînă tare şi a cărui faimă îi făcuse pe toţi duşmanii să nu cuteze a-l înfrunta. După moartea lui, însă, suedezii s-au încumetat să năvălească în ţară, sub conducerea celor doi fii ai regelui lor, *Ohthere* şi *Onela* ; dar atacul a fost respins cu bărbăţie. Gauţii i-au urmărit pe duşmanii ce dau bir cu fugiţii, pînă cînd au ajuns la cetatea crăiască ; acolo au luat-o prinsă pe soţia regelui *Ongentheow*, mama lui *Ohthere* şi a lui *Onela*. Dar cînd au pornit pe drumul spre casă cu prada agonisită, *Ongentheow* s-a luat după ei şi i-a împresurat într-un codru ce-i zice Rabenholz, adică «Pădurea Corbilor». În cursul luptei ce s-a încins, l-a răpus pe Hädkyn şi i-a ameninţat cu moartea pe gauţii rămaşi în viaţă — fie că aveau să cadă sub spadă, fie că aveau să atîrne în furci.

Dar Ongentheow se cam grăbise să creadă că biruinţa s-a înclinat de partea lui. Căci, înainte de-a putea porni ultimul iureş nimicitor, în ajutorul gauţilor aflaţi în primejdie a venit *Hygelak* cu vasalii săi. Întorsătura luptei a fost atît de neaşteptată, încît duşmanii au luat-o la fugă de-ndată şi s-au tras îndărăt în cetatea lor de scaun, pentru a mai încerca să se apere acolo. Dar cetatea a fost împresurată şi luată cu asalt, iar Ongentheow a fost nevoit să se apere de năvala celor doi fraţi *Wulf* şi *Eofor*, feciorii lui *Wonred*. Bătrînul rege s-a bătut cu bărbăţie şi i-a făcut o rană grea lui Wulf, doborîndu-l la pămînt. Totuşi soarta lui Ongentheow era pecetluită, căci împotriva lui s-a năpustit îndată Eofor, care i-a zdrobit coiful şi capul cu spada să năprasnică. Regele zăcea la pămînt trăgînd să moară, cînd Eofor l-a prădat de armură, coif şi spadă şi i le-a dus fără zăbavă lui Hygelak în dar, care l-a cinstit cu minunată răsplată : i-a dat pe însăşi fiica sa de soţie.

Dintre cei trei feciori ai craiului Hredel nu mai era acum în viaţă decît doar Hygelak. Domnia peste toţi gauţii i-a fost încredinţată lui, ca fiind singurul moştenitor ; şi în decursul anilor s-a vădit a fi un stăpîn viteaz şi cu suflet ales. La curtea lui a trăit şi Beowulf, care era ţinut în deosebită cinste de către toţi gauţii, pînă cînd, într-o bună zi, a aflat o veste pe cît de ciudată, pe atît de înspăimîntătoare, care l-a îndemnat să-şi părăsească ţara şi s-o pornească în străini.

2. CĂPCĂUNUL GRENDEL ŞI MUMA LUI

În vremea în care în Suedia şi în Ţara gauţilor se petreceau toate întîmplările acestea, în Danemarca domnea craiul *Hrodgar*. Vitejia lui neasemuită şi norocul care l-a însoţit în războaie i-au statornicit puterea şi faima în întreaga lume, mai cu seamă că era stăpîn şi peste o comoară nemaiauzit de bogată, din care îi putea dărui cu îmbelşugare pe vasalii săi, pentru ajutorul cu armele şi pentru credinţa dovedită.

Aflîndu-se în culmea măririi, Hrodgar a hotărît să-şi durează o sală-cetate înaltă, care să se vadă de departe, din toate zările, ca semn al puterii şi slavei sale, şi care să fie rostuită cu o fală cum nu mai văzuse încă ochi de muritor. Acestei săli-cetate i-a zis *Heorot*, ceea ce înseamnă «Cerb» ; în ea sta craiul la masă, zi de zi, într-un jilţ înalt, înconjurat de întreaga ceată a vasalilor. Acolo obişnuia să împartă darurile, în chiotele de bucurie ale celor din jur, iar cîntăreţul, însoţindu-se dintr-o harfă mică precum o liră, slăvea în cîntec şi reamintea isprăvile de vitejie din trecutul îndepărtat, ba chiar de la începuturile lumii ; şi toţi ascultau cu multă luare-aminte. Apoi, cînd noaptea îşi întindea linţoliul peste întreaga lume, li se aşternea voinicilor de dormit chiar în sala-cetate, şi acolo îşi aflau odihna pînă cînd mijeau zorii altei zile.

Dar nu i-a fost dat lui Hrodgar să se bucure multă vreme de o viaţă senină şi veselă. Căci nu departe de cetatea domnească se întindeau nişte smîrcuri cu ape negre şi mocirloase, în care îşi făcea veacul, într-o peşteră ascunsă, un căpcăun înspăimîntător, de-o forţă nemaipomenită şi de-o mărime nemaivăzută, pre numele lui *Grendel*. Cîntecul şi muzica harfei răsunau pesemne pînă în văgăuna întunecată a căpcăunului şi, însoţite de vuietul clocotului de viaţă şi petrecere din sala Heorot, stîrneau furia lui. Într-o noapte ca smoala, cînd toţi vitejii erau

cufundaţi în somn adînc şi fără griji, Grendel a ieşit din peştera sa şi a pătruns în sală, unde a ucis pe nesimţite nu mai puţin de treizeci de voinici dintre vasalii lui Hrodgar, pe care i-a cărat apoi cu el. Hrodgar şi curtenii săi s-au mîhnit foarte descoperind asemenea cumplită fărădelege ; iar cînd au văzut la lumina zilei urmele uriaşe lăsate de căpcăun, cum şi încotro se îndreptase cu prada, le-a pierit danezilor toată vitejia şi îndrăzneala ; căci ştiau prea bine cu toţii că nimeni nu poate cuteza să se măsoare în luptă cu o asemenea dihanie ucigaşă ce dispunea de puteri supraomeneşti.

Măcar să se fi oprit lucrurile aici. Dar căpcăunul nu înceta să se iveasă într-una în sala-cetate a regelui şi niciodată nu făcea cale-ntoarsă fără pradă în oameni. Aşa s-a făcut că danezii au început să nu mai cuteze a petrece noaptea în sală, căci nu se puteau apăra de expediţiile ucigaşe ale lui Grendel.

Au trecut astfel doisprezece ani sub semnul groazei, care l-a aruncat pe regele Hrodgar în cea mai adîncă disperare şi le-a pricinuit danezilor grea suferinţă şi grele pierderi. Cînd vestea despre asemenea întîmplări a ajuns şi la gauţi, Beowulf s-a arătat de-ndată hotărît să purceadă la curtea craiului Hrodgar, pentru a-i da ajutor în nenorocirea sa şi pentru a împiedica jivina să mai vatăme pe cineva. A pus să-i pregătească o corabie şi a adunat în jurul său paisprezece soţi de drum, cei mai viteji pe care i-a putut afla. Calea pe apă pînă-n Danemarca a durat o zi, după care Beowulf şi însoţitorii săi au pus piciorul pe uscat. Acolo le-a ieşit numaidecît înainte un păzitor, care veghease cu credinţă, iscodind zările, şi îi urmărise pe străini de cum îi zărise. Străjerul graniţei i-a întrebat pe gauţi cine sînt şi ce caută acolo. Atunci Beowulf i-a răspuns :

— Noi sîntem cu toţii gauţi şi stăm la masa regelui Hygelak ; dar am venit încoace pentru a-l scăpa pe craiul

Hrodgar de la ananghie și a-l izbăvi, pe el și norodul său, de năpasta ce-i bîntuie.

Danezul nu s-a îndoit o clipă de adevărul unor asemenea vorbe și le-a făgăduit să-i conducă pe străini de sîrg în sala regelui Hodgar, în timp ce oștenii săi vor păzi cu grijă corabia. Și-a împlinit cu credință făgăduiala și, în scurtă vreme, gauții au zărit înaintea lor uriașa sală-cetate a lui Hrodgar. Călăuzul lor i-a sfătuit atunci să intre înăuntru fără șovăială, în timp ce el se va întoarce îndărăt, la țărmul mării, pentru a-și împlini slujba încredințată.

Beowulf a intrat fără sfială, împreună cu soții săi, în sala uriașă și, cînd unul din vasalii lui Hrodgar i-a întrebat cine sînt, i-a deslușit numele și obîrșia sa, după care i-a spus :

— Îi voi spune cu plăcere regelui Hrodgar ce ne-a adus încoace, dacă ne va îngădui să-i aducem salutul nostru !

Atunci danezul a mers la stăpînul său și l-a vestit că o ceată de războinici înarmați a venit de peste mare și roagă să-i dea ascultare :

— Conducătorul lor, cel mai de neam dintre ei, se numește Beowulf, a spus el mai departe, stăpîne și rege al meu, nu le respinge rugămintea, căci cu siguranță e bine să-i asculți.

Hrodgar i-a răspuns că odinioară, pe cînd era încă un băietan, l-a văzut pe Beowulf și îi cunoaște și obîrșia.

— Am auzit spunîndu-se despre el, a vorbit craiul în continuare, că are putere cît treizeci de bărbați. Soarta însăși ni l-a trimis într-ajutor. Am să-i împlinesc cu drag dorința ; du-te și spune-i că e binevenit !

Slujitorul s-a grăbit să-i ducă lui Beowulf răspunsul craiului Hrodgar și l-a condus înaintea acestuia, împreună cu toți soții săi. Voinicul i-a dat binețe regelui Hrodgar după datina veche, urîndu-i sănătate, și i-a împărtășit fără zăbavă pricina călătoriei sale :

— Acum o să se isprăvească o dată cu fărădelegile lui Grendel și am să-l dovedesc numai eu singur. De bună seamă că știu să prețuiesc însemnătatea spadei și a scutului. Dar de vreme ce Grendel disprețuiește armele, din cîte am auzit, o să cutez și eu a lupta cu el pe viață și pe moarte fără arme, doar cu pumnii împotriva pumnilor lui. Nădăjduiesc să-l biruiesc. Dar, de-o fi să se întîmple altfel și să-mi pierd viața în fața lui Grendel, trimite-i craiului Hygelak platoșa mea făurită de Wieland — e moștenire de la Hredel ; asta mi-e singura rugăminte.

Hrodgar i-a mulțumit cu bucurie oaspetelui că a venit pentru a-l mîntui de năpasta ce se abătuse asupra sa și a curtenilor săi. Cu sufletul cernit, i-a istorisit apoi cum că au încercat și unii danezi viteji să lupte împotriva lui Grendel, dar fiecare, din cei ce-au cutezat, a plătit cu viața. După vorbele acestea, Hrodgar și-a amintit de îndatoririle sale de gazdă ; în grabă au făcut gauților loc de cinste pe lavițele din sală și s-a pornit un ospăț vesel, iar cîntărețul a făcut iarăși să-i răsune viersul, spre bucuria tuturor.

Dar nu toți danezii gîndeau la fel cu regele lor și mai cu seamă unul, pre numele lui *Unferd*, nu putea îndura faptul că un gaut cuteza să dea lupta în care toți danezii fuseseră răpuși pînă acum. Astfel că a încercat să-l întărîte pe Beowulf cu cuvinte jignitoare. A adus vorba despre întrecerea la înot dintre Beowulf și Breka și a înfățișat lucrurile ca și cum Beowulf ar fi fost cel învins. Beowulf i-a dezmințit cu mîndrie încercarea și a povestit cum s-a desfășurat cu adevărat acea întrecere. Și, pentru că Unferd prea se lăudase cu vitejia și isprăvile sale, Beowulf i-a aruncat în față că nu e cu putință să fie un asemenea viteaz precum se fălește a fi, căci altfel ar fi pus de mult capăt fărădelegilor lui Grendel. Unferd a tăcut rușinat, iar regele Hrodgar i-a dat dreptate oaspetelui său. Apoi a venit în sală și regina, pentru a da binețe oaspeților și a-i îmbia, după datina veche, cu pocalul

plin. A trecut de la un oaspete la altul și, cînd a ajuns la Beowulf, în afară de cuvintele de bineţe, i-a mai spus, ca semn de cinstire deosebită, că se simte fericită, deoarece nădăjduiește să afle ajutor împotriva vrăjmașului de la Beowulf, cel mai de seamă printre viteji. Beowulf, însă, i-a răspuns :

— Cînd m-am urcat pe corabie cu soţii mei, pentru a porni la drum încoace, m-am juruit să-i mîntui pe danezi de năpasta lor sau să mor în luptă. În felul ăsta vreau să mă port acum și voi dobîndi biruința sau îmi voi găsi moartea în sala asta !

După ce Beowulf a rostit asemenea cuvinte, au răsunat strigăte de bucurie din toate părțile, apoi vitejii au rămas laolaltă și au petrecut cîtă vreme s-a mai văzut soarele pe cer. Abia cînd s-a lăsat înserarea s-au sculat cu toții de la ospăț ; și, în timp ce toți ceilalți s-au îndepărtat, Beowulf a rămas în sală împreună cu soții săi. Regele Hrodgar, însă, i-a grăit astfel :

— Încă niciodată pînă acum n-am încredințat paza sălii mele vreunui alt străin, în afară de tine ! Gîndește-te la ţelul ce ţi l-ai propus și arată-ţi puterea ! De izbutești să-l răpui pe Grendel, nici o dorință nu-ți va rămîne neîmplinită !

Încrezător în puterile sale neasemuite, Beowulf a pus deoparte armele și armura, mai înainte de-a se culca să doarmă. Iar soţilor săi le-a spus că nu gîndește să-l biruie cu spada pe Grendel, oricît i-ar veni de ușor, căci dușmanul său nu se pricepe să se lupte din săbii. De-o veni căpcăunul să-l atace fără arme, atunci și el se va apăra fără arme.

Oricît de viteji erau gauții care petreceau noaptea împreună cu Beowulf în sala cea mare, parcă nu mai trăgeau speranță să-și vadă ţara și cimotiile. Căci aflaseră, cu groază în suflet, cît de cumplit fusese sfîrșitul danezilor ce se încumetaseră a dormi acolo. Dar grija

lor avea să se risipească în curînd, de vreme ce soarta le menise să fie izbăviţi datorită forței lui Beowulf.

Cînd întunericul s-a așternut pretutindeni, a venit și Grendel, pîș-pîș — ușurel. Ușile grele de la intrarea în sală, care fuseseră încuiate și înțepenite bine, n-au ţinut nici cît o frunză în fața puterii lui Grendel : nici nu le-a atins bine, că s-au și deschis. Îndată apoi căpcăunul s-a repezit la unul din gauţii ce dormeau neştiutori, l-a apucat degrabă și l-a înghițit cu piele, păr și straie. Următorul pe care a vrut să-l înșface, însă, era însuși Beowulf. Acesta se ferise, înțelepțește, să doarmă și, cînd Grendel a pus mîna pe el, l-a apucat strîns, cu pumnul său puternic. Căpcăunul a băgat numaidecît de seamă că și-a găsit stăpînul și de-ndată cutezanța lui s-a prefăcut în spaimă și frică ; ar fi fugit cu dragă inimă, dacă i-ar fi dat drumul Beowulf din prinsoare. Acesta însă a sărit în sus din așternutul său și s-a pornit o luptă năprasnică, întrucît Grendel se smucea cu toată puterea să se smulgă și să fugă, în timp ce Beowulf îl strîngea și mai tare cu pumnul său. Sala răsuna de vuietul luptei și, cînd și-a dat seama că nu e rost să scape din brațele vîrtoase ale lui Beowulf, jivina s-a pornit să scoată niște zbierete cumplite, de frică și durere. Danezii le-au auzit și o spaimă de moarte le-a făcut inima cît un purice. Gauții din sală au dat să-i vină lui Beowulf într-ajutor și s-au năpustit cu spadele asupra lui Grendel, dar zadarnic, întrucît căpcăunul avea o piele tare, în care nu putea mușca tăișul spadei, oricît de ager ar fi fost. Atît de năprasnic s-a smucit Grendel de frica morții, încît i s-au frînt oasele și tendoanele brațului, care a rămas în pumnul încleștat al lui Beowulf, în timp ce el a fugit schilodit îngrozitor.

În zorii zilei următoare, danezii au venit puhoi în sala Heorot, din toate părțile, pentru a vedea locul luptei de peste noapte și pentru a merge pe urma plină de

sînge pe care o lăsase Grendel în fuga sa. Urma se pierdea la malul bălţii smîrcoase, în care era ascunsă peştera căpcăunului, iar apa se roşise de sîngele lui. Isprava fără seamăn a lui Beowulf a fost lăudată pretutindeni, şi un danez, meşter al viersului, a alcătuit un cîntec de slavă, în care prăsnuia fapta lui. Poetul, al cărui meşteşug a nemurit faima viteazului pentru viitorimea îndepărtată, mai ştia şi alte cîntece despre isprăvile săvîrşite de voinici cutezători din negura trecutului.

Regele Hrodgar a privit cu uimire şi admiraţie semnul biruinţei lui Beowulf, braţul înspăimîntător pe care i-l rupsese lui Grendel ; a lăudat apoi isprava oaspetelui său şi a afirmat sus şi tare că îl va iubi de-acum înainte ca pe însuşi fiul său. Dar Beowulf i-a răspuns :

— Cu drag şi de bună voie am cutezat să înfrunt fiara şi tare aş fi dorit să-l răpun de tot ; dar nu mi-a fost dat să-l împiedic să fugă. Totuşi a lăsat aici, drept ispaşă, pumnul împreună cu braţul şi cu umăr cu tot ; şi ştiu bine că n-o să mai trăiască mult, căci cumplita rană, care a fost preţul fugii sale, îi va pricinui moartea în curînd.

În timpul năprasnicei lupte, minunata sală regească fusese vătămată din greu, şi danezii s-au apucat degrabă să-i redea întreaga ei strălucire. Hrodgar şi-a ţinut făgăduiala, pe care i-o făcuse lui Beowulf înaintea luptei, şi i-a dăruit o banieră de aur, platoşă, coif şi spadă ; de asemenea şi o şa bătută în nestemate, împreună cu opt bidivii din cei mai sprinteni. Iar pentru gautul care căzuse jertfă lui Grendel, i-a plătit ispaşă în aur. Apoi s-a pornit un ospăţ vesel şi toţi au ascultat cîntecul eroic, pe care l-a intonat cîntăreţul, însoţindu-se din harfă. Regina l-a îmbiat pe Beowulf cu un hanap plin şi i-a dat în dar două brăţări de aur, împreună cu o salbă minunată, precum şi o cingătoate bătută în pietre de preţ şi veşminte din cele mai alese ţesături.

Astfel s-a încheiat ziua cu bucurie — şi nimeni nu presimţea că o soartă crudă avea să preschimbe prea curînd bucuria în grea suferinţă.

Căci încă trăia muma lui Grendel, femeia de spaimă din rovină, şi era setoasă de răzbunare, pentru ceea ce pătise feciorul ei. La miezul nopţii a spart porţile şi a pătruns în sala Heorot, unde danezii dormeau somn adînc şi fără griji. Din nefericire, Beowulf nu era acolo, căci li se pregătise, lui şi gauţilor săi, aşternut în altă parte. Cum şi-au dat seama de atac, danezii au pus îndată mîna pe spadă şi, atunci, femeia din rovină s-a întors şi a luat-o la fugă. Dar a mai apucat să prindă din fugă un danez şi să-i facă de petrecanie, înainte de a se îndrepta spre ascunzătoarea ei din smîrcuri. Totodată a luat cu ea, tîrîş, şi braţul însîngerat al lui Grendel.

Adîncă a fost durerea craiului danezilor cînd şi-a văzut vasalul ucis. L-au chemat degrabă acolo pe Beowulf, care nu avea habar de nenorocirea întîmplată şi care i-a dat bineţe regelui cu voie bună. Hrodgar i-a desluşit cele petrecute :

— Rea a fost odihna nopţii aici în sală ! *Äschere*, cel mai înţelept sfetnic şi cel mai bun apărător al meu în luptă, a murit ! L-a răpus azi-noapte o iazmă ucigaşă — asta a fost răzbunarea pentru Grendel ! Dar nenorocirea ne paşte mai departe, căci această ucidere n-a fost, desigur, ultima. Am auzit de la oamenii care trăiesc aici în olat că au văzut adesea două făpturi de spaimă, un bărbat şi o femeie, umblînd prin rovine. Amîndoi îşi au vizuină ascunsă prin ungherele cele mai tăinuite ale smîrcului, căruia nimeni nu i-a dat încă de fund. Şi în fiece noapte se zăreşte un foc, al cărui licăr răzbate din adîncul apelor. Nimeni n-a cutezat încă să adulmece pe acolo urma celor două dihănii, iar locul e blestemat şi înspăimîntă. Pînă şi cerbul, hăituit de gonaci şi zăvozi, mai curînd îşi dă viaţa la malul rovinei, decît să încerce a scăpa cu fuga prin apa smîrcoasă. Singura noastră nă-

dejde e în tine şi numai în tine. Dacă biruieşti şi în lupta asta, am să te răsplătesc cum nu s-a mai văzut !

Atunci Beowulf i-a răspuns :

— Fii fără grijă şi lasă necazul ! Pe prieten mai bine să-l răzbuni, decît să-l plîngi ! Să mergem pe urmele ucigaşei ! N-o să-mi scape nici în apă, nici în sînul pămîntului şi nici în codrul nepătruns.

Cuvintele au fost urmate de faptă. Însoţit de gauţii săi şi de regele Hrodgar, împreună cu întreaga sa curte, Beowulf a pornit călare pe urmele de spaimă ale femeii uriaşe, care se vedeau pînă hăt-departe. La malul rovinei, voinicii au văzut apele colorate sîngeriu şi, cînd au iscodit cu privirea smîrcurile, au văzut o privelişte înfricoşătoare : pretutindeni adăstau, odihnind leneş, cele mai înspăimîntătoare jivine ; iar cînd au sunat gauţii şi danezii din corn, dihăniile au pornit să mişune în toate părţile.

Printre danezii ce-l însoţiseră pe voinic se afla şi *Unferd*, care se înfruntase de curînd prin vorbe cu Beowulf. Dar gîndul lui se schimbase între timp, după ce văzuse în sala Heorot braţul însîngerat al căpcăunului, căci trufia lui trebuise să se plece în faţa isprăvii nemaivăzute a lui Beowulf. El nu cuteza să se lupte nici măcar cu muma lui Grendel, aşa că i-a întins voinicului gaut buna sa spadă *Hrunting*, care nu-l făcuse de ruşine încă în nici o bătălie.

Înainte de-a se avînta la luptă în adîncul apelor, Beowulf i-a mai adresat o ultimă vorbă lui Hrodgar. L-a rugat să aibă grijă de gauţii ce l-au însoţit, dacă el nu s-ar mai întoarce ; iar comorile, pe care le-a agonisit ca dar, să le trimită lui Hygelak. Lui Unferd i-a lăsat propria sa spadă în schimbul lui Hrunting.

— Eu, însă, a încheiat el, voi cuceri cu Hrunting falǎ veşnică sau voi muri !

Nici n-a apucat bine Beowulf să se dea afund în apele rovinei, că muma lui Grendel a şi băgat de seamă apropiere de pămîntean. L-a prins bine pe voinic, care n-o putea vedea pe întuneric, l-a ţinut strîns, ca să nu-i scape, şi l-a tîrît cu ea în sălaşul ei din adîncuri, întrucît nu-i putea face voinicului nici un rău cu spada, căci armura îl apăra bine de orice rană. Sălaşul se afla sub bolta unei peşteri largi, ai cărei pereţi şi tavan împiedicau apele să năvălească înăuntru. În mijlocul peşterii ardea un foc, la licărirea căruia voinicul a putut-o zări pe adversara sa. Fără o clipă de zăbavă, a lovit în ea cu spada Hrunting. Dar, oricîte coifuri despicase pînă atunci, de cînd ieşise din mîna meşteră a faurului, tăişul ei n-a muşcat de rîndul acesta, pentru prima oară. Hotărîndu-se într-o clipită, Beowulf a lăsat spada să-i cadă din mînă şi a cuprins-o pe muma căpcăunului cu braţele. După o luptă cumplită, a doborît-o la pămînt, dar femeia a izbutit să se ridice şi să-l prindă pe Beowulf sub ea ; i-a pus un genunchi pe piept şi a încercat să-l străpungă cu jungherul, dar armura l-a apărat din nou şi Beowulf s-a smuls de sub ea, sărind în picioare. Privind în jur pe pereţii peşterii, a văzut o spadă de o mărime cum nu se mai află, pe care doar el singur putea s-o rotească în jur şi, încă şi el, cu mare sforţare şi anevoie. Cu spada aceea i-a dat femeii o lovitură năprasnică la gît, prăbuşind-o moartă.

Cu aceasta lupta s-a sfîrşit, Beowulf putînd acum să-şi tragă sufletul şi să cate în jur, prin peşteră. Era plină de tot felul de odoare de preţ, minunat făurite, iar pe o năsălie, în mijloc, zăcea Grendel fără suflare : rana cumplită, pe care i-o făcuse Beowulf, îl răpusese. Cu o izbitură năprasnică i-a retezat capul, deoarece voia să-l ia cu el ca semn al izbînzii.

De odoarele ce fuseseră stivuite în peşteră, ca o comoară nemaivăzută, nu s-a atins, însă, defel. Doar capul lui Grendel şi spada, căreia îi datora biruinţa şi viaţa, se gîndea să le ia cu el. Dar n-a rămas în mînă decît cu mînerul ei, căci a trebuit să vadă cu uimire cum oţelul

spadei, scăldat de sîngele căpcăunei, s-a topit și a pieri sub ochii săi.

Între timp, la malul rovinei, danezii și gauții așteptau cu spaima în suflete reîntoarcerea voinicului. Cînd Hrodgar și vitejii săi au văzut apa roșindu-se din nou de sînge proaspăt, și-au luat orice nădejde de a-l mai vedea pe Beowulf în viață, căci își ziceau că sîngele ce se ridica din adînc era al lui și că, deci, fusese răpus. Chiar și gauții plecaseră capul, pierzîndu-și curajul la vederea sîngelui. Astfel, Hrodgar și ai săi au pornit, cu mîhnire în suflet, îndărăt spre casă. Gauții, însă, cu toate că nu mai sperau în revenirea lui Beowulf de pe tărîmul celălalt, au mai rămas pe mal, privind mohorîți și cu inimile cernite peste întinsul apelor smîrcoase și temîndu-se că în ele își va fi aflat voinicul lăcaș de veci.

În timpul acesta, Beowulf căuta calea îndărăt spre lumina zilei. Izbutind să se ridice cu bine din adîncuri la suprafața apei, s-a îndreptat spre mal înotînd voinicește, cu lovituri puternice ale brațelor, și cărînd cu el, totodată, capul uriaș al lui Grendel și mînerul spadei cu care biruise.

De-ndată ce l-au zărit, gauții au alergat cu chiote de bucurie să-și întîmpine căpetenia, pe care o credeau moartă. Capul lui Grendel, însă, n-a putut nici unul dintre gauți să-l care singur ; patru dintre ei l-au purtat cu greu, atîrnat de prăjina unei lănci, pînă la sala lui Hrodgar.

Cînd Beowulf și credincioșii săi soți au pătruns în sală, danezii toți s-au înspăimîntat cumplit de priveliștea capului lui Grendel. Iar Beowulf i-a grăit lui Hrodgar :

— Privește-acum prada ce-am smuls-o din smîrcuri, rege al danezilor, semnul falei pe care l-am adus, spre a te bucura ! Grea a fost lupta ce-a trebuit s-o dau, și doar anevoie am scăpat cu viață. Nici chiar spada Hrunting nu mi-a putut fi de folos, dar am aflat în peștera dihăniilor o altă spadă, cu care am răpus-o pe femeia

ucigașă. Nu pot să-ți arăt, ca dovadă, decît mînerul spadei, căci oțelul ei s-a topit în sîngele uriașei. Acum au fost răzbunate patimile pe care voi, danezii, ați trebuit să le îndurați ani de-a rîndul. De azi înainte veți putea dormi în sala Heorot fără griji și sigur, iar tu, Hrodgar, poți alunga pe veci grija pentru viața alor tăi.

Cu aceste cuvinte i-a înmînat lui Hrodgar mînerul spadei biruitoare ; pe el sta săpat, cu semne runice, pentru cine fusese făurită cîndva arma.

Plin de bucurie, Hrodgar a slăvit cutezanța lui Beowulf și a prevestit că faima lui se va răspîndi la toate noroadele. I-a mai urat apoi o viață îndelungată, care să fie închinată ajutorării vitejilor săi.

Au stat astfel laolaltă în sală, schimbînd vorbe vesele, pînă ce s-a lăsat noaptea, și Hrodgar a dorit să purceadă la odihnă. Peste noapte somnul nu le-a mai fost tulburat de nimic, iar în zorii zilei următoare s-au adunat cu toții odihniți, în sala Heorot. Beowulf hotărîse reîntoarcerea acasă, așa că și-a luat rămas bun de la danezi. Spada Hrunting a dat-o îndărăt stăpînului ei, spunînd despre ea că îi fusese un tovarăș de nădejde în luptă, pentru a nu-l mîhni pe Unferd. Iar lui Hrodgar i-a făgăduit să-i vină degrabă în ajutor, dacă ar mai ajunge vreodată la ananghie, și i-a spus că și Hygelak îi va da cu siguranță sprijin.

Hrodgar i-a întors vorba spunînd că, oricît de puțin a petrecut Beowulf în țara lui, l-a îndrăgit totuși ca pe propriul său fecior. De-acum înainte să domnească numai pacea între danezi și gauți. Darurilor făcute mai înainte le-a mai adăugat încă douăsprezece odoare, apoi și-au mai luat o dată rămas-bun din toată inima și gauții au pornit în largul mării. Drumul spre casă s-a făcut sub semnul norocului, și corabia a intrat nevătămată de furtună, în schela din apropierea cetății regale.

Paznicul schelei a urmărit, încă de departe, apropierea corăbiei și s-a dus în grabă să ajute la ancorarea ei. Au

descărcat comorile aduse, iar Beowulf a mînat degrabă soli la cetatea de scaun, pentru a-i vesti lui Hygelak întoarcerea sa. Curînd după aceea a sosit și el acolo, iar Hygelak i-a urat, cu toată cinstea cuvenită, bun sosit. Cei doi, reuniți prin legături de sînge, ședeau acum împreună la ospăț, în sala cea mare a regelui, și a venit apoi și *Hygd*, soția lui Hygelak, pentru a-și împlini îndatoririle de gazdă întru slujirea și îndestularea oaspeților. Regele l-a întrebat, însă, pe Beowulf, cum i-a mers în călătorie și dacă și-a atins țelul, izbăvindu-l pe regele danezilor de greaua pacoste ce se abătuse asupra lui.

Toți au ascultat cu luare-aminte cuvintele lui Beowulf, care, dînd urmare poftirii lui Hygelak, s-a apucat să istorisească toate cele văzute și petrecute la curtea regelui Danemarcei ; au aflat cu uimire despre mărimea nemaivăzută și puterea uriașă a lui Grendel, ca și despre năprasnica luptă fără arme, pe care Beowulf s-a priceput s-o zugrăvească de minune. Voinicul a mai povestit și despre amara descurajare care s-a abătut asupra danezilor după crunta răzbunare a mumei căpcăunului, apoi despre coborîrea în adînc, pe tărîmul de sub ape, și despre lupta plină de primejdii, care s-a terminat cu moartea dihaniei și cu izbăvirea pentru totdeauna a danezilor de năpasta ce-i bîntuia. Totodată a vorbit și despre primirea plină de cinste făcută lui și soților săi de către craiul danezilor, cum și despre nepreţuitele daruri pe care le-a adus în țară, de dincolo de mare.

Cînd a isprăvit istorisirea, Beowulf i-a înmînat lui Hygelak coiful, platoșa și spada, împreună cu bidivii pe care îi primise în dar de la Hrodgar ; iar darurile reginei danezilor le-a înmînat reginei Hygd, soția lui Hygelak.

3. LUPTA CU BALAURUL ȘI SFÎRȘITUL REGELUI BEOWULF

Beowulf trăia acum în mare cinste la curtea regelui gauților. Amîndoi au păstrat o prietenie credincioasă în vreme de pace, ca și de război, și niciodată n-a pornit Hygelak în vreo expediție a vikingilor, pe meleaguri îndepărtate, fără ca Beowulf să-l însoțească și să-i fie cel mai bun tovarăș de luptă. Dar regelui îi fusese sortit să-și isprăvească viața de timpuriu. Odată își conducea corăbiile spre Friesland, adică Țara frizonilor ; luptătorii lui au coborît pe țărm și au pustiit ținutul. Dar foarte curînd le-a ieșit împotrivă o oaste franconă mult mai puternică și s-a iscat o luptă crîncenă, în cursul căreia Hygelak a căzut doborît de brațul unui francon. Beowulf a răzbunat de-ndată moartea regelui său, dar n-a mai putut schimba soarta bătăliei, și toți gauții au pierit sub loviturile nemiloase ale dușmanului mai numeros. Singur Beowulf a rămas neînvins și, întrucît îi fusese tăiată calea de retragere spre corăbii, s-a avîntat singur pe mare, cu armurile cucerite în luptă, și a scăpat cu bine de urmăritorii săi. S-a întors singur în Gautland, Țara gauților, și a dus vestea despre moartea în luptă, ca un viteaz, a regelui Hygelak.

Solia morții a așternut mare durere în inimile gauților și mai ales în aceea a reginei Hygd, soția lui Hygelak. E drept că trăia *Heardred*, feciorul răposatului rege, dar era încă mic de ani și prea crud, pentru a se putea urca în scaunul regesc. Astfel că domnia i-a fost oferită lui Beowulf, ca fiind cel mai viteaz și cu faimă din stirpea regală. Dar el n-a vrut să primească și să știrbească, astfel, drepturile lui Heardred. A cerut cu hotărîre ca moștenitorul legitim să fie urcat în scaunul ce i se cuvenea de drept, iar el a preluat creșterea tînărului vlăstar regesc, care s-a făcut mare, sub privegherea lui, și a ajuns un bărbat adevărat. Dar și moartea lui Heardred a venit prea curînd.

În Suedia se răsculaseră *Eanmund* și *Eadgils*, feciorii lui *Ohther*, împotriva moșului lor *Onela*, și fuseseră nevoiți să fugă din țară. Cu toate că bunicul lor Ongentheow își pierduse viața în lupta împotriva guaților, cei

doi l-au rugat pe regele Heardred să-i primească și să dea ocrotire, iar rugămintea le-a fost ascultată. Da cînd a aflat Onela unde își găsiseră adăpost nepoții s-a ridicat cu oaste împotriva lui Heardred ; astfel s- ajuns la lupte cumplite, în cursul cărora și-au pierdu viața Heardred și Eanmund.

Acum, cînd dintre urmașii regelui Hredel nu mai rămă sese în viață decît Beowulf, gauții i-au cerut din no să le fie rege și, de rîndul acesta, viteazul a primit. Primu lui gînd a fost să-l răzbune pe regele Heardred. Dar cum Onela nu cutezase să-l atace, ci se retrăsese îndără în Suedia, Beowulf a legat prietenie cu Eadgils, i-a da oșteni, arme și cai și l-a ajutat astfel să năvălească în Suedia. În luptele ce s-au iscat a căzut Onela și astfel a fost răzbunată moartea lui Heardred și a lui Eanmund.

Pentru gauți a început acum un lung răstimp de pace, căci faima vitejiei lui Beowulf se răspîndise pretutindeni și nimeni nu mai cuteza să năvălească în țara al cărei domnitor îi învinseseră pe căpcăunul Grendel și pe muma lui, dovedindu-și bărbăția și forța și în numeroase alte lupte. Iar Beowulf a domnit cu înțelepciune asupra gauților și a ajuns la o vîrstă înaintată, în mijlocul unui popor care îl iubea și îl cinstea cu adevărat, din tot sufletul. Domnia lui împlinise cincizeci de ani, cînd lungul răgaz de pace a fost curmat, pe neașteptate, de o mare năpastă, care s-a abătut asupra gauților.

În mijlocul unui perete de stîncă înalt, se afla gaura unei peșteri, la care nu se putea ajunge decît pe o potecă îngustă și pieptișe. Cu mulți, foarte mulți ani în urmă, un moșneag, ultimul din stirpea sa, ascunsese acolo o comoară cum nu se mai află. În cele din urmă murise și bătrînul și luase taina cu el în mormînt. Dar, într-o bună zi, un balaur, care bîntuia noaptea prin locurile acelea, a dat de urma comorii și s-a aciuat în peșteră. De trei sute de ani păzea astfel comoara, fără ca nimeni să-l fi turburat, cînd întîmplarea a condus spre peșteră pașii

unui fugar, care căuta să scape în asemenea pustietăți de mînia stăpînului său. Cînd nefericitul bejenar a dat cu ochii de bogăția comorii, a luat din ea un hanap de aur bătut în nestemate, o lucrare minunată, ieșită din mînă de meșter din vremuri apuse de mult. Cu acest hanap s-a întors la stăpînul său, nădăjduind să dobîndească astfel iertare și îndurare. Și într-adevăr, acesta, care încă nu mai văzuse un odor de asemenea vechime, și-a îmblînzit mînia și i-a dăruit din nou bunăvoința sa aducătorului unui asemenea dar minunat.

În timp ce străinul luase hanapul din peșteră, balaurul dormise fără nici o grijă. Dar, de-ndată ce s-a trezit, a descoperit numaidecît că lipsea ceva din comoara sa. Atunci l-a cuprins o furie turbată și a năvălit peste noapte în așezările omenești din jur. Focul pe care-l sufla din gură a aprins ocinele, astfel încît vîlvătaia flăcărilor trăda calea pe care umblase. În zori, cînd se îngîna noaptea cu ziua, jivina se retrăgea în peștera ei, pentru a ieși iar în noaptea următoare și a-și continua opera de bîntuire și pîrjolire. În cele din urmă au căzut pradă furiei balaurului și acareturile lui Beowulf.

Atunci Beowulf și-a pus în gînd să termine o dată cu prăpădul. Călăuzit de cel ce luase odorul din comoară, a pornit împreună cu unsprezece vasali ai săi, pentru a înfrunta balaurul. Dintr-o prevedere înțeleaptă, a pus să-i făurească un scut de fier, întrucît cele de lemn, pe care le foloseau pe atunci de obicei în luptă, ar fi căzut ușor pradă flăcărilor ce le scuipa balaurul.

Gauții au mers călare pînă în apropierea peșterii, unde Beowulf s-a așezat pe stîncă, să-și recapete puterile. Prevedea că acum i se va împlini și lui sorocul. Însoțitorilor săi le-a vorbit astfel :

— Aș fi vrut să dau piept cu dihania fără armură și fără spadă, cum l-am răpus odinioară pe căpcăunul Grendel, dacă n-ar fi fost flăcările focului, pe care trebuie să le înfrunt în luptă. Doar pentru asta mi-am luat

astăzi armura și scutul. Soarta luptei s-o hotărasc *Wyrd* însăși, stăpîna destinului. Căci numai mie singu mi se cuvine să dau lupta și o voi da cu adevărat num eu, de unul singur. Voi să adăstați aici, să vedeți sfî șitul luptei și să luați seama a cui o să fie biruința !

Cu aceste cuvinte s-a sculat și s-a îndreptat spr peșteră. Prin strigăte puternice a chemat balaurul să ias afară la luptă și, în curînd, din gaura peșterii s-a revăr sat suflarea dihaniei, ca o dogoare fierbinte. Pricepus că era chemat la luptă și venea să se înfățișeze. A ieși la lumină și, în timp ce se făcea colac, Beowulf, adăpos tindu-se îndărătul scutului de suflarea lui arzătoare încerca să-l lovească în plin cu spada. Dar, oricît d puternic izbea, tăișul aluneca mereu pe solzii cu care er acoperit trupul balaurului și nu mușca defel. Din cauz acestor lovituri, care avuseseră darul să întărîte cumpli bala, Beowulf ajunsese a fi tare strîmtorat, însă înc mai putea ține piept. Dar soții săi au fost cuprinși de groază sălbatecă în clipa cînd au văzut că răsuflarea d foc a balaurului îl încolțea tot mai fără scăpare pe stă pînul lor. Temîndu-se pentru propria lor viață, au luat-o la fugă spre pădurea apropiată, pentru a se ascunde acolo Doar unul singur a rămas locului ; era *Wiglaf*, feciorul lui *Weohstan*. El le-a strigat soților săi :

— Gîndiți-vă acum la jurămîntul pe care l-ați făcut cîndva în sala regească, în timp ce hanapul trecea cu veselie din mînă în mînă ! Ați făgăduit să-i răsplătiți lui Beowulf darurile sale bogate, atunci cînd primejdia îl va încolți. Iată, a venit ziua să vă țineți făgăduiala ! Vreți să vă părăsiți stăpînul în primejdie, să fugiți din fața dușmanului și s-o porniți spre casă acoperiți de rușine ? Zău, nu la asta trebuie să se aștepte Beowulf din partea voastră, vreți să fie singurul gaut care o să cadă în lupta asta !

Dar, oricît a încercat să zguduie și să miște cugetul celorlalți, vorbele lui au rămas în vînt, căci nici unul

din ei n-a fost în stare să lepede frica ce-i pătrunsese în oase și-l împiedica de la orice faptă vitează. Astfel că *Wiglaf* a fost singurul care a alergat să-i dea o mînă de ajutor lui Beowulf. Dar văpaia i-a nimicit îndată scutul de lemn și nici armura nu l-a putut feri de flăcări. Atunci s-a ascuns îndărătul scutului de fier al lui Beowulf, care tocmai își abătea năprasnic spada asupra balaurului ; dar spada s-a frînt, iar balaurul, rămas nevătămat, s-a aruncat asupra lui Beowulf și l-a mușcat de gît, acolo unde îmbucătura armurii cu coiful lăsa o bucățică descoperită. În aceeași clipă Wiglaf i-a înfipt balaurului spada în moalele deșertului, fără a ține seama de focul care-i ardea mîna. De-ndată flăcările au prins a se micșora, lăsîndu-i lui Beowulf răgazul de a-și trage suflетul și a-și recăpăta puterile ; acesta a tras degrabă spada mică de la șold și, cu o ultimă sforțare, a tăiat balaurul în două. Astfel s-a terminat lupta prin pieirea jivinei.

Dar și Beowulf simțea că viața se scurge din el, căci rana de la gît se înveninase și pornise a se umfla și o simțea cum îl arde de cumplit. Nu se mai afla leac de scăpare pentru el ! S-a lăsat jos, la marginea stîncii, în timp ce Wiglaf se străduia să-i aline cu apă setea și pojarul lăuntric. Beowulf a mai aruncat o privire în urmă, asupra lungii sale vieți și a isprăvilor voinicești făptuite în cuprinsul ei ; era mulțumit de toate, doar un singur lucru îl rodea — acela de-a nu fi avut parte de un urmaș. Încolo, nu era nimic de care să-i pară rău sau să-i fie rușine. Domnise cincizeci de ani în pace, fără să se fi hărțuit cu vreun dușman. Bunul său îl păstrase cu braț vîrtos și sigur, nu săvîrșise nici o faptă necinstită și nu trădase nicicînd pe vreunul din stirpea sa. Beowulf l-a rugat pe Wiglaf să scoată din peșteră comoara, pe care o agonisise în ultima sa luptă. Credinciosul vasal a făcut totul de-ndată, precum îi ceruse. A adunat degrabă, dintre nenumăratele odoare de preț, pe cele mai frumoase, atît cît putea duce, și s-a grăbit să le scoată la lumina zilei,

cu grija în suflet dacă avea să-l mai găsească în via[ță]
pe stăpînul său. Beowulf trăgea să moară, dar a m[ai]
apucat să-și bucure ochii la priveliștea neasemuitel[or]
giuvaeruri, pe care le cucerise pentru poporul său în chia[r]
ziua morții. Ultimele porunci au fost în legătură cu rîn[-]
duiala înmormîntării :

Spune vitejilor să-nalțe gorganul
mare, după ce-oi arde pe țărmul talazurilor !
Boltească-se-nalt, spre-aducere-aminte
a norodului meu, în al chiților golf.
Al lui Beowulf munte să-i spună în veci
corăbierii care, pe-nspumatele valuri,
își mînă corăbiile cu cap de balaur.

Ca un ultim dar, i-a întins lui Wiglaf colanul de la gît, căci el era ultimul vlăstar din neamul lui Beowulf; de toate celelalte rubedenii de sînge îl văduvise soarta încă de mult. Apoi ochii viteazului moșneag s-au închis, iar gura a amuțit pentru vecie.

După ce totul se sfîrșise, însoțitorii lui Beowulf au cutezat a ieși din codru. La locul luptei l-au aflat pe Wiglaf, care se căsnea zadarnic să-l mai readucă la viață pe stăpînul său. Cînd Wiglaf a dat cu ochii de cei ce-și uitaseră datoria, i-a certat cu aspre cuvinte. Mai bine ar fi murit cu toții pînă la unul — le-a strigat el mînios —, decît să trebuiască să-și ducă viața de-acum înainte în rușine. Apoi le-a poruncit să meargă să vestească toate cele întîmplate : izbînda lui Beowulf și, totodată, moartea lui.

Wiglaf a stat de priveghiu la căpătîiul stăpînului său. Prin minte i se prefirau gînduri întunecate, căci presimțea că vor veni vremuri grele, cu războaie. Acum, cînd nu mai era Beowulf să ocrotească norodul, toți dușmanii învinși odinioară vor cuteza să ridice capul. Cum să țină piept gauții tuturor acestor amenințări ?

Rugul de lemne pentru Beowulf a fost înălțat. Așa cum lăsase el cu cuvînt de moarte, rugul a fost împodobit cu coifuri, scuturi și platoșe, iar în mijlocul lui gauții l-au așezat pe răposatul lor crai. Curînd pălălaia flăcărilor s-a înălțat pînă în cer și a mistuit trupul lui Beowulf. După ce vîlvătaia s-a stins, gauții au ridicat o colină nemaipomenit de înaltă, ce putea fi văzută de foarte departe de către corăbieri. În ea au ascuns, spre păstrare, cenușa celui răposat, precum și întreaga comoară ce-o agonisise ca pradă în ultima sa luptă.

Apoi ocolit-au călare movila
viteji doisprezece, din stirpe aleasă,
voiau să vestească amarnica jale
și-aducere-aminte a craiului mort,
s-o cînte într-un cîntec ce-a fi moștenire.

Slăvit-au vîrtutea-i și fapta-i vitează,
la care-au fost martori ! Așa se și cade,
să laude-n vorbe pe craiul iubit,
să-l plîngă din inimi, cînd vine și clipa
să plece din viață și trupul să-și lase.

Iar gauții războinici, tovarăși de vatră,
vestiți, au jelit a domnului moarte,
spunînd că a fost, din toți regii lumii,
cu mult cel mai darnic, iubindu-i pe oameni,
de toți îndrăgit, mai dornic de faimă.

WÖLUND-FAURUL

În nordul depărtat trăia odată un rege, care avea trei feciori, pre numele lor *Wölund*, căruia noroadele dinspre miazăzi îi mai spun și *Wieland*, *Egil* și *Slagfidhr* sau

Schlagfittch. Cei trei se întovărăşeau cu voie bună toate, mergeau împreună la vînătoare şi se pricepe de minune să lunece pe zăpadă cu tălpicile ce li se spu schiuri, meşteşug cunoscut încă din timpuri străvec în ţara lor. Despre stirpea lor se povestea că ar fi fo de obîrşie suprapămîntească, deoarece străbuna neam lui lor ar fi fost o femeie a apelor, o nixă sau sirenă.

Cei trei fraţi duceau o viaţă liberă, lipsită de gri şi constrîngeri, şi colindau adesea pînă foarte depart În timpul unei vînători, au ajuns într-un ţinut care le- plăcut mult, fiindcă era pustiu. Se afla acolo un lac, î care se vărsa un rîu. Lacului i-au dat numele de *Wolf see*, sau „Lacul lupului", iar valea prin care curgea rîu au numit-o *Wolfstal*, sau „Valea lupului". Acolo şi-a clădit o casă şi au hotărît să rămînă în ţinutul acel cît timp le-o plăcea.

„Lacul lupului" era aşezat departe şi în singurătat şi niciodată fraţii nu descoperiseră pe acolo urmă de făp tură omenească; dar nu era, totuşi, prea departe d hotarul unui regat, peste care domnea pe atunci regel *Nidud* sau, cum îi spun legendele de la miazăzi, *Nidung* Nidud a aflat curînd de casa cea nouă de la „Lacu lupului", dar n-a făcut nimic pentru a tulbura linişte fraţilor. A poruncit doar să fie încunoştiinţat fără zăbav dacă se petrecea acolo ceva deosebit.

Într-o zi, cei trei fraţi au avut parte de o privelişt minunată. Dinspre soare-amiază au venit în zbor tre lebede, pe deasupra „codrului întunecos", *Myrkvid*, ş s-au lăsat jos, pe marginea lacului. Crezînd locul pustiu şi nelocuit şi nebănuind că sînt iscodite, şi-au aruncat de pe ele veşmintele de pene. Erau trei fecioare, tre Walküre cunoscătoare ale destinului, şi veniseră să me nească sorţii bătăliilor şi să toarcă firele vieţilor vitejilor.

Cei trei fraţi s-au înţeles pe dată din priviri că alt- fel ar fi viaţa la «Lacul lupului», dacă cele trei fecioare ar fi ale lor. S-au furişat pe nesimţite pînă la locul unde

îşi lăsaseră fecioarele straiele de pene şi au pus degrabă stăpînire pe ele. Fecioarele, înspăimîntate, şi-au dat seama prea tîrziu ce se petrecuse. Fără straiele lor de pene, erau cu totul neajutorate în pustietatea aceea şi sortite pieirii. De aceea s-au rugat cu lacrimi în ochi de cei trei fraţi să le înapoieze ce era al lor; dar aceştia nici n-au vrut să audă şi le-au cerut să rămînă acolo şi să le fie soţii. Nemaiavînd altă alegere, au primit peţirea, şi astfel Egil s-a însoţit cu *Ölruna* sau *Älrun*, sau „Cunoscătoarea runelor berii", Slagfidhr a cuprins-o în braţe pe *Svanhit* sau *Schwanweiss*, adică „Albă-lebădă", iar Wölund a luat-o de nevastă pe *Allwit*, sau „Albă-toată", despre care legendele sudice spun că o mai chema şi *Herwör.*

Cele trei perechi au trăit acolo, an după an, în pace şi bună înţelegere, şi nimic nu părea să le tulbure fericirea. Cei trei fraţi încuiaseră veşmintele de pene într-un sipet greu şi le socoteau în siguranţă acolo. Nicicînd cele trei femei n-au rostit vreun cuvînt din care să se înţeleagă că ar fi dus dorul vieţii lor de altădată şi că ar fi vrut să-şi împlinească iar slujba lor de Walküre în bătălii. Astfel au trăit fericiţi şapte ani; apoi, într-al optulea, au început să ducă dorul după viaţa de Walküre, iar într-al noulea au dezlegat nodul ce le ţinea acolo. Aflînd, dintr-un cuvînt necugetat al unuia din fraţi, unde erau ascunse veşmintele lor de pene, n-au spus nimic, dar au pîndit o zi cînd cei trei fraţi erau duşi la vînătoare. Au deschis sipetul, au lăsat în el odoarele dăruite de soţii lor, şi-au îmbrăcat straiele de pene şi s-au avîntat în văzduh, unde s-au pierdut în curînd.

Cînd s-au întors de la vînătoare, cei trei fraţi au găsit casa goală şi sipetul desfăcut, din care lipseau straiele de pene. Au înţeles pe loc ce se întîmplase şi au pornit în căutarea lor. Egil şi-a pus tălpicile şi a luat-o spre soare-răsare s-o caute pe Älrun, Slagfidhr a pornit după Svanhit, iar Wölund a rămas singur în „Valea

lupului", ca să aștepte, fiindcă nu putea crede că Allw l-a părăsit pentru totdeauna și trăgea nădejde că o se mai întoarcă. Cum ea îi lăsase în sipet o aminti scumpă, o brățară de aur de o frumusețe neasemui și cum el era un faur meşter nu numai în făuritul arm lor, ci și al odoarelor din aur și din alte metale de pr s-a apucat să făurească un mare număr de brăță asemeni celei lăsate de Allwit; căci, fiu de rege fiin avea aur cît îi poftea inima. Brățările făurite de el sem nau într-atît cu cealaltă, încît nimeni nu le-ar fi put deosebi, în afară de el, care o cunoștea pe cea adevăra după un semn tainic, știut doar de el.

Regele *Nidung* al niarilor, care primea știre înda despre tot ce se petrecea în „Valea lupului", a aflat c Wölund rămăsese singur acasă și că făurise nenumăra odoare de preț. Și-a zis atunci că ar fi fost bine să pun mîna pe ele și să-l ia și pe el prins, ca să trebuiască a sluji cu meșteșugul său. Zis și făcut, și-a trimis în tain vasalii să năvălească asupra lui Wölund. Într-o noapt cînd luna era ca o secere pe cer, au pornit îmbrăcați c platoșe țintuite și cu scuturi lucitoare, au descălecat î fața casei și au intrat în sala cea lungă. Acolo au văzu înșirate pe fir de rafie, brățările, șapte sute la numă Le-au pipăit pe toate și privirea ageră a căpeteniei vasa lilor a deslușit semnul de pe brățara cea adevărată. P aceasta a luat-o, iar pe celelalte le-a înșirat la loc p firul de rafie. Apoi au ieșit din casă și s-au pus la pîndă

N-a trecut mult, și Wölund s-a întors acasă trudit căci bătuse cale lungă, pînă ce norocul îl ajutase s răpună vînat de soi: un urs. A făcut un foc, pe care l-a ințețit repede cu vreascuri de pin rășinos și cu lemne uscate de vînt. Și-a fript un hartan de urs, l-a mîncat cu poftă, apoi s-a gîndit să se culce pe blana de urs, ca să tragă un pui de somn. A luat șiragul brățărilor și a prins să le treacă prin mînă, una cîte una, numărîndu-le. Deodată a înlemnit, căci a văzut că lipsește brățara

cea adevărată. Și-a frămîntat mintea și n-a găsit decît o singură dezlegare: doar Allwit putea deosebi brățara adevărată de celelalte, așa că pesemne venise întretimp și se ascunsese ca să-l necăjească. Bucuros că nădejdea lui nu fusese zadarnică, a așteptat-o răbdător, pînă ce l-a doborît somnul și a adormit adînc.

Dar s-a trezit curînd și fără bucurie, înșfăcat de brațe puternice și cetluit de mîini și de picioare. Și-a dat seama îndată că nu se mai poate mișca și a întrebat furios:

— Cine sînt oamenii puternici care mi-au pregătit legături din fire de rafie și m-au legat fedeleș?

Dar vasalii au adunat în grabă tot ce li s-a părut de preț, apoi l-au luat pe prins și l-au dus înaintea regelui Nidud. Cu mînie mocnită a văzut Wölund vasalii împărțind prada. Spada lui cea bună era prinsă la șoldul lui Nidud, iar brățara de la Allwit a zărit-o pe brațul fiicei regelui, *Bödwild*. Cu vorbe prefăcute, Nidud l-a învinuit pe Wölund că i-a furat aurul:

— Cum ai dobîndit, prinț al Elbilor, aurul din „Văile lupului", care sînt ale noastre? Că doar n-ai găsit aur pe drumul lui Grani [1], iar țara aceasta departe e de stîncile Rinului.

Aprinzîndu-se de mînie neputincioasă, Wölund i-a dat răspuns tăios:

— Am avut noi înșine destule comori, cînd eram toți trei la noi acasă, cu femeile noastre dinspre soare-n amiază.

Dar soarta lui Wölund era pecetluită și nu mai stătea în puterea lui să și-o schimbe.

Nevasta lui Nidud, regina, l-a privit lung pe prins și a fost cuprinsă de presimțirea că grea răzbunare îi aștepta din partea acestui bărbat cumplit, dacă îi va veni cîndva la îndemînă. De aceea s-a hotărît să împiedice aceasta și i-a spus soțului ei, cu glas molcom:

[1] Grani era calul lui Sigurd.

— Nu-i plăcut la vedere cel ce vine din codru. Ochii îi sticlesc duşmănos, ca ai unui balaur lucitor, iar dinţii îi scrîşnesc cînd îşi vede spada şi cînd dă cu ochii de brăţara de pe braţul Bödwildei şi de brîul ce-i încinge mijlocul. Tăiaţi-i vinele puterii de sub genunchi şi să-şi facă veacul, de-acum înainte, pe Säwarstad !

Şi regele a poruncit să i se împlinească voia.

Säwarstad era un ostrov mic, aproape de ţărm, la care se putea ajunge uşor. Acolo i-au înjghebat o făurărie, unde să-şi dovedească meşteşugul, făurind odoare de aur pentru regele Nidud. Ologitul făcea lucrări atît de minunate, încît faima lui a răzbătut peste mări şi ţări şi a dăinuit veacuri de-a rîndul. Wölund împlinea cu supunere tot ceea ce îi cerea Nidud, dar nu uita răul pe care i-l făcuse şi setea lui de răzbunare sporea pe zi ce trecea. Nu se mai gîndea la altceva, decît cum să le plătească duşmanilor pentru că îl lăsaseră olog şi revedea totul în minte, vorbind de unul singur :

— La şoldul lui Nidud văd spada mea, ce-am făurit-o cît am putut mai ageră şi pe care am bătut-o cu ciocanul pe ilău, pînă s-a făcut tare cum nu se mai află. Acum va rămîne în veci departe de mine, scăpărătoarea armă, şi nu-i va fi adusă nicicînd lui Wölund în făurăria sa. Iar Bödwild poartă brăţara de aur roşu a nevestei mele şi nicicînd nu voi primi ispaşă de răscumpărare. Sînt olog acum ; cum am să-mi pot răzbuna întreita ocară ?

Astfel şedea la ilău şi lovea într-una cu barosul, iar în nopţile lungi, cînd nu da geană de geană, făurea lucrare măiestrită, cum nu mai gîndise sau văzuse vreun alt om pînă la el, lucrare care să-i înlesnească răzbunarea şi fuga : o pereche de aripi, făcută de mînă de om, cu care să se înalţe în văzduh.

Nidud avea doi feciori, la vîrsta cînd încep copiii să ajungă băietani. Auziseră şi ei de faima lui Wölund, faurul, şi se simţeau ispitiţi să meargă odată pe ostrovul Säwarstad, pentru a vedea odoarele meşterite. Au privit la el prin uşa deschisă, să-l vadă cum lucrează, apoi au intrat şi au cerut să vadă sipetul, în care ţinea odoarele, şi nu se mai săturau privindu-le. Wölund le-a citit în ochi pofta lacomă de-a avea şi ei asemenea minunăţii şi, în clipa aceea, i-a mijit în minte cum să se răzbune. Le-a spus :

— Mai veniţi şi mîine şi o să vă dau din aurul ăsta ; dar nu spuneţi nimănui, nici părinţilor, nici surorii voastre şi nici vreunui argat sau vreunei slujnice că m-aţi văzut ori că veniţi la mine.

A doua zi în zori fraţii s-au îndemnat unul pe altul şi s-au lăsat în voia ispitei. S-au dus în taină la Wölund şi i-au cerut cheia sipetului, s-au aplecat lacom înăuntru şi au început să răscolească prin odoare. Atît aşteptase Wölund : a trîntit repede capacul greu al sipetului şi i-a omorît pe amîndoi ; apoi le-a tăiat capetele, iar trupurile le-a aruncat în groapa cu nomol de sub foalele vetrei. Ţestele băieţilor le-a ferecat cu argint şi a făcut din ele două cupe de băut, pe care i le-a trimis regelui Nidud. Ochii i-a prins în aur, ca pe nişte nestemate de preţ, şi i-a dăruit reginei ; iar din dinţii lor a făcut o podoabă, pe care s-o poarte Bödwild la gît.

De nici o podoabă nu era Bödwild mai mîndră, însă, ca de brăţara ce fusese a Allwitei. Dar cum nu prea avea grijă de ea, s-a întîmplat într-o zi să-i cadă brăţara pe jos şi să plesnească. Cînd a văzut paguba, s-a speriat foarte şi n-a cutezat să le spună nimic părinţilor. Cum ştia că singurul meşter care putea face să nu se mai cunoască plesnitura era Wölund, a luat drumul spre Säwarstad, a mers în făurăria lui şi l-a rugat, sfioasă, s-o ajute. Wölund i-a spus, ascunzîndu-şi simţămintele :

— Am să dreg plesnitura din aur, în aşa fel încît brăţara să-i pară părintelui tău mai frumoasă, mumei tale să-i placă mai mult ca înainte, iar ţie să-ţi fie la fel de dragă, ca şi pînă acum.

Apoi a îmbiat-o cu mîncare şi, meşter fiind în vrăji, i-a dat să bea din miedul pregătit de el anume, astfel încît, atunci cînd i-a cerut să-i împlinească voia, fata nu s-a împotrivit şi a devenit ibovnica lui Wölund. Cînd şi-a venit în fire şi a înţeles ce ocară a abătut asupra părinţilor ei, a pornit plîngînd spre casă, înfricoşată de mînia părintelui ce avea să se abată asupra ei, dar şi înduioşată de ce soartă cumplită avea să-l aştepte pe Wölund.

Iar Wölund, văzîndu-şi răzbunarea împlinită, şi-a pus aripile meşterite de el însuşi, s-a ridicat în văzduh şi a zburat astfel pînă la aşezarea lui Nidud, unde s-a lăsat pe zaplazul înalt ce-o împrejmuia.

— Nidud, i-a strigat el de-acolo, domn al Niarilor, eşti treaz ?

— Sînt veşnic treaz, lipsit de bucuria zilelor mele, a răspuns regele, nicicînd nu mă mai prinde somnul de cînd mi-au dispărut feciorii. Mi-e capul îngheţat, rece a fost sfatul reginei. Spune-mi, Wölund, crai al Elbilor, ce s-a întîmplat cu feciorii mei ?

Atunci Wölund a grăit :

— Mai întîi să-mi făgăduieşti cu toate jurămintele, pe chila corăbiei şi pe marginea scutului, pe scara de la şaua calului şi pe tăişul ager al spadei, că n-ai s-o schingiueşti pe soaţa lui Wölund şi că nici n-ai s-o ucizi pe femeia lui, chiar de-aş avea ţiitoare ce ţi-e rudă sau de-aş avea un copil, care să-ţi amintească de răzbunarea mea în însăşi sala castelului tău.

Nidud a jurat precum i-a cerut, iar Wölund a vorbit mai departe :

— Du-te în făurăria pe care mi-ai clădit-o. Acolo ai să găseşti leşurile feciorilor tăi, pline de sînge închegat. Le-am tăiat capetele, iar trupurile le-am aruncat în groapa cu nămol de sub vatră. Dar ţestele le-am curăţat, le-am îmbrăcat în argint şi ţi le-am trimis ţie, Nidud ; din ochi am făcut nestemate şi le-am trimis reginei ; iar din

dinţii lor am făcut salba de purtat la gît, pe care i-am trimis-o Bödwildei. Acum, însă, Bödwild, singura voastră fiică, poartă în pîntec rodul meu.

Atunci Nidud a spus :

— Nicicînd n-ai spus o vorbă care să mă doară mai adînc şi pentru care să-ţi doresc o răsplată mai cumplită. Dar nici un om nu e atît de înalt ca să te dea jos de pe bidiviul tău şi nimeni nu e atît de puternic încît să te doboare cu săgeata, de vreme ce te-ai aburcat pînă la nori.

Rîzînd cu hohot, Wölund s-a înălţat în văzduh, iar Nidud a rămas locului copleşit de durere. Regele a strigat :

— Bödwild, fata mea ! E adevărat ce-am aflat că te-ai însoţit cu Wölund pe ostrov ?

— Adevărat este ce ţi-a spus, a răspuns Bödwild, m-am însoţit cu Wölund pe ostrov, într-un ceas rău ; de nu s-ar fi întîmplat niciodată ! N-am putut să mă împotrivesc lui Wölund, nu, nu m-am putut împotrivi lui.

Iar Wölund a părăsit pentru totdeauna ţara în care cunoscuse durerea ologirii şi suferinţa lipsirii de libertate, dar în care îşi împlinise răzbunarea, cum nu se mai văzuse pînă atunci şi nu s-a mai văzut nici după aceea.

EGIL-ARCAŞUL

Cîndva a venit la curtea regelui Nidud un bărbat, pre numele său Egil, şi a fost primit printre curtenii săi. Egil era fratele lui Wölund, faurul meşter neîntrecut, şi se pricepea de minune la trasul cu arcul, astfel încît toată lumea îl socotea drept cel mai bun arcaş ce se aflase vreodată pe lume.

Adeseori, la ospeţe, Egil se lăuda faţă de ceilalţi vasali cu măiestria lui în trasul cu arcul : zicea că se încumetă să doboare, cu o singură săgeată, un măr mic aşezat la mare depărtare, în vîrful unui par. Vestea despre asemenea nechibzuită laudă de sine a ajuns, din gură rea-voitoare, şi la urechile regelui. Acesta a hotărît să-l pună pe Egil la încercare, pentru a-i pedepsi fuduleala. La început i-a cerut să-i facă de mai multe ori pe rînd dovada măiestriei sale, şi Egil a ieşit biruitor de fiece dată. În cele din urmă a poruncit să fie adus chiar feciorul lui Egil, pe care acesta îl avea de la fecioara lebădă, Ölrun, şi care abia împlinise trei ierni. A pus să-i aşeze copilului un măr pe cap, apoi i-a dat poruncă lui Egil să doboare mărul cu săgeata. Şi nu i-a încuviinţat să tragă decît o singură dată cu arcul, pentru a săvîrşi isprava. Iar dacă săgeata avea să treacă pe deasupra mărului ori pe de lături, arcaşul urma să-şi piardă viaţa din pricina nesăbuitei sale fuduleli.

Egil l-a aşezat pe copil cu spatele spre locul de unde avea să tragă, pentru ca să nu vadă săgeata venind, şi l-a învăţat să nu se clintească de fel cînd o auzi şuierul săgeţii. Apoi a luat trei săgeţi din tolbă ; două le-a înfipt la brîu, iar pe cea de-a treia a cercetat-o cu grijă şi i-a potrivit bine penele. După aceea a încordat struna arcului şi a tras. Copilul a aşteptat săgeata fără să se clintească şi mărul a căzut despicat în două jumătăţi deopotrivă de mari.

Vasalii toţi au slăvit cu vorbe de laudă nemaivăzuta ispravă a neîntrecutului arcaş. Dar regele l-a întrebat pe Egil :

— De ce ai luat trei săgeţi din tolbă, cînd nu-ţi îngăduisem să tragi decît o dată ?

Iar Egil i-a răspuns cutezător :

— Stăpîne, nu vreau să te mint ; dacă mi-aş fi nimerit feciorul cu prima săgeată, celelalte două îţi erau

menite ţie, şi greşeala celei dintîi ar fi răzbunat-o fără greş tăiuşul acestora.

Regele a primit răspunsul cu voie bună şi fără mînie şi toţi s-au minunat de cutezanţa mîndră a arcaşului. Iar Egil a învăţat să-şi poarte în tăcere faima măiestriei sale.

VECHEA LEGENDĂ A NIBELUNGILOR

1. STIRPEA WǪLSUNGILOR

Din vremuri de mult uitate s-a păstrat amintirea unui bărbat chipeş şi voinic, ce-i zicea *Sigi*. Plăcerea lui cea mai mare era vînătoarea, la care se silea să nu-l întreacă nimeni în putere şi îndemînare. Trăia singur în ocina lui şi vecinii priveau la el cu sfială, fiindcă se zicea că se trage din însuşi *Odin*.

Odată, în miezul iernii, a pornit la vînătoare în codru, însoţit de *Bredi*, argatul vecinului său *Skadi*. Pe drum s-au despărţit şi fiecare a vînat de unul singur pînă la lăsatul serii, cînd s-au întîlnit din nou, aducînd ceea ce vînaseră peste zi. Partea de vînat a lui Bredi era mai bogată şi alcătuită din sălbăticiuni mai mari şi mai alese. Văzînd că argatul l-a întrecut, Sigi a fost cuprins de mînie şi, pierzîndu-şi cumpătul, l-a ucis şi i-a ascuns leşul sub un troian de zăpadă. Apoi s-a întors acasă şi a povestit că argatul l-a părăsit cînd au ajuns în codru şi că nu ştie pe unde o fi umblînd.

Dar *Skadi* nu l-a crezut în sinea lui, ci a trimis oameni în pădure să-l caute pe Bredi. Aceştia l-au descoperit sub troianul care-l astrucase. Pe vremea aceea oamenii socoteau că e o mare fărădelege să omori fără pricină pe cineva, în timp de pace, şi pe deasupra, să mai şi ascunzi fapta. Cine se făcea vinovat de asemenea făptuire nu

mai avea parte de pacea care-i asigura liniştea şi viaţa, iar oamenii îi ziceau că e „lup pătruns în lăcaş sacru". De aceea nu-i mai era îngăduit să trăiască printre semenii săi şi oricine putea ridica mîna asupra lui, fără a fi pedepsit pentru asta. Astfel că nici Sigi n-a mai putut rămîne acolo, ci a trebuit să-şi părăsească ocina, pentru a pribegi prin străini. Dar Odin, care-i era părinte, i-a venit într-ajutor şi i-a făcut rost de corăbii şi luptători, cu care să pornească peste mare. Vîntul şi soarta i-au fost cu priinţă, şi Sigi a învins, în luptă grea, un rege puternic. Urcîndu-se pe tronul celui căzut în bătălie, a luat de nevastă pe fiica acestuia şi a încheiat pace cu rubedeniile de sînge ale celui învins, nădăjduind că astfel vor fi uitate toate cele petrecute.

Soţia sa i-a dăruit un fecior, căruia i-au pus numele *Rerir* şi pe care l-au crescut cu grijă, pînă ce s-a făcut un bărbat voinic şi viteaz. Între timp, Sigi ajunsese în pragul bătrîneţii, cînd s-a vădit că feciorii regelui ucis de el în luptă şi fraţii soţiei sale nu uitaseră gîndul răzbunării, chiar dacă trecuse vreme multă de-atunci. Aceştia au adunat oşti, de cum le-a venit la îndemînă, şi au năvălit pe neaşteptate asupra lui Sigi, care nu avea decît o ceată mică de luptători şi care a pierit în luptă, împreună cu toţi credincioşii săi.

Rerir n-a fost de faţă, aşa că a scăpat cu viaţă. Cum Sigi fusese iubit de supuşii săi şi de vecini, lui Rerir nu i-a fost greu să adune destulă oaste pentru a-şi redobîndi moştenirea părintească şi a răzbuna moartea tatălui împotriva fraţilor mamei sale. Apoi a găsit o fecioară frumoasă şi de neam ales, cu care s-a însurat şi a trăit în pace ; dar fericirea le era umbrită de mîhnirea de-a nu avea copii, mîhnire ce creştea cu cît treceau anii şi pe măsură ce pierdeau speranţa de-a mai căpăta un moştenitor.

În cele din urmă au înălţat rugi fierbinţi zeilor şi credinţa lor a fost răsplătită de *Odin* şi *Frigga*. Odin a

dat walkiriei *Liod*, fiica uriaşului *Hrimnir*, un măr şi i-a spus să-l ducă regelui. *Liod* s-a prefăcut într-o stăncuţă, a zburat cu mărul la *Rerir*, care şedea îngîndurat pe o colină, şi a lăsat rodul să-i cadă în poală. *Rerir* a înţeles pe dată care era tîlcul întîmplării, a alergat de sîrg la soţia sa şi i-a dat mărul să-l mănînce. Dar, înainte de-a se naşte copilul pe care-l aşteptau cu nespusă încredere şi speranţă, *Rerir* a fost nevoit să pornească în fruntea oştilor împotriva unor duşmani care-i ameninţau ţara. În timpul expediţiei, însă, s-a îmbolnăvit şi a murit împăcat, la gîndul că va merge să-l vadă pe naşul său Odin. Nici regina n-a trăit mult după el, căci şi-a dat duhul îndată după naşterea unui fecior. Şi se spune că băiatul era mare şi voinic şi că a apucat să-şi sărute mama înainte ca ea să închidă ochii. Băiatul a primit numele de *Wölsung* şi, cînd a ajuns flăcău, a luat de nevastă pe walkiria *Liod*, cea care adusese odinioară tatălui său mărul ; a avut parte de-o viaţă fericită, alături de ea, şi au fost dăruiţi cu zece feciori şi o fiică. Dintre aceştia, fiul cel mare, *Sigmund*, şi fiica, pe nume *Signy*, erau cei mai frumoşi şi mai cu minte ; dar şi ceilalţi nouă feciori din stirpea lui Wölsung au fost viteji neîntrecuţi, şi barzii i-au slăvit în cîntece, împreună cu părintele lor, regele Wölsung cel cutezător şi înţelept, care izbîndea în toate bătăliile.

Regele *Wölsung* a pus să-i clădească o sală nespus de mare, în mijlocul căreia se afla un stejar uriaş. Crengile stejarului se înălţau mîndre spre cer, pe deasupra coperişului sălii, iar trunchiul gros şi puternic părea că sprijină căpriorii la mijloc. Lumea îi spunea „copacul copiilor".

În vremea aceea domnea în Gautland un rege bogat şi puternic, pe nume *Siggeir*, care avea oaste multă şi era temut de toţi. Cînd fiica lui Wölsung a ajuns fecioară frumoasă, la vîrsta măritişului, Siggeir a venit împeţit şi i-a cerut mîna. Deşi peţitorul sosise plin de trufie şi

aruncînd priviri viclene, iar *Signy* simţea că nu-l poate suferi, fata l-a lăsat totuşi pe părintele ei să hotărască ; astfel s-a trezit logodită su Siggeir.

Regele şi regina au pregătit o nuntă ca-n poveşti şi, cînd ospăţul a fost gata, s-au adunat în sala lor oaspeţii, prietenii lui Wölsung şi regele *Siggeir* cu alaiul său.

Au stat la masă şi s-au bucurat şi au petrecut pînă-n seară ; cînd s-a lăsat întunericul, au aprins focuri mari în jurul stejarului care se înălţa, semeţ, în mijlocul sălii. În timp ce bărbaţii se îndemnau cu pocalele pline şi se veseleau ascultînd vorbe de duh, a intrat în sală un bărbat străin pe care nu-l cunoştea nimeni. Era îmbrăcat în straie de drumeţ : o mantie veche şi plină de pete îi învăluia trupul înalt şi vîrtos şi, deşi umbla desculţ şi purta nădragi lungi de pînză de in, legaţi cu nojiţe pe pulpe, avea totuşi înfăţişare de stăpînitor. Capul îi era acoperit de o pălărie cu margini mari atîrnînd în jos, care-i ascundea şi faţa ; dar toţi au putut vedea, pe sub pălărie, că străinul avea doar un ochi bun.

Ţinea în mînă o spadă şi s-a apropiat cu ea de trunchiul stejarului ; fără să scoată vreo vorbă, a învîrtit spada năprasnic şi a înfipt-o cu atîta putere în lemnul tare al stejarului, încît a intrat în el pînă la mîner. Oaspeţii au sărit toţi în sus, cuprinşi de uimire, şi nimeni n-a putut îngăima vreo vorbă. Străinul, însă, a grăit cu glas tunător şi limpede :

— Cine va fi în stare să scoată spada asta din trunchi s-o primească în dar din partea mea şi îşi va da curînd seama că n-a ţinut alta mai bună în mînă !

După aceea a ieşit din sală şi nimeni n-a putut afla cine era şi încotro plecase. Fără să zăbovească prea mult, toţi au încercat pe rînd să tragă spada afară din lemn. Dar nici unul n-a izbutit s-o scoată ; spada părea una cu lemnul, crescută parcă din el, şi nu se clintea defel, oricît îşi încordau bărbaţii toate puterile. După ce toţi oaspeţii

nuntaşi au încercat zadarnic, s-a apropiat şi Sigmund, feciorul cel mai mare al regelui Wölsung. A apucat spada de mîner şi a tras-o afară din trunchi fără nici o sforţare, de parcă ar fi fost vîrîtă într-o teacă. Toţi vitejii i-au cercetat curioşi oţelul şi, după ce şi-au dat seama cît de măiestrit era făurită, au recunoscut pînă la unul că nu mai ţinuseră nicicînd altă spadă mai bună în mînă. Şi atunci, abia, au priceput cu toţii că străinul nu putea fi altcineva decît Odin însuşi şi că darul lui era nepreţuit. Văzînd şi auzind toate acestea, Siggeir a fost cuprins de o poftă nestăvilită de-a intra în stăpînirea spadei şi s-a arătat gata să-i dea lui Sigmund de trei ori atîta aur cît cîntărea spada.

Dar Sigmund nu s-a îndurat să înstrăineze darul zeului şi i-a răspuns :

— Ai fi putut să scoţi şi tu spada din trunchi tot atît de uşor ca mine, dacă ţi-ar fi fost menită ţie. Dar, de vreme ce mi-a fost hărăzită mie, nu ţi-o voi da, chiar de m-ai îmbia cu tot aurul tău în schimbul ei !

Wölsung şi oaspeţii s-au bucurat foarte de bărbăţia şi înţelepciunea lui Sigmund, care preţuia o spadă bună mai presus de toate averile şi tot aurul din lume. Dar Siggeir s-a mîniat nespus de vorbele tînărului ; şi-a ascuns însă mînia, ca şi cum refuzul nu i s-ar fi înfipt în inimă.

În ziua următoare, craiul Siggeir a rostit dorinţa de-a pleca îndată acasă, cu soţia sa, arătînd că nu vrea să aştepte pînă ce vîntul va spori în tărie şi va face cu neputinţă călătoria pe mare.

Asemenea hotărîre era împotriva obiceiurilor din străbuni, dar regele Wölsung n-a stăruit pe lîngă Siggeir, pentru a-l face să-şi schimbe gîndul, întrucît îşi dădea seama că vrea cu tot dinadinsul să plece cît mai curînd. Signy, însă, era foarte nefericită ; l-a tras de-o parte pe părintele ei şi l-a rugat :

— Nu vreau să plec de-aici cu craiul Siggeir, inima mea nu se poate lipi de el ; şi ştii bine — căci pot citi

viitorul și mi-a destăinuit-o și duhul ocrotitor al stirpei noastre —, că din căsătoria asta se vor trage mari nenorociri, dacă n-o vom desface fără zăbavă.

— Nu vorbi astfel, fiica mea, i-a întors vorba Wölsung, ai fost cununată cu Siggeir și ar fi mare ocară pentru el și pentru noi dacă am călca astfel cuvîntul și credința — că doar n-avem nici o pricină pentru asta. Iar Siggeir va plăti răul, fără doar și poate, tot cu rău!

Signy s-a supus acestei hotărîri părintești, iar Siggeir și-a pregătit în grabă corabia, pentru a porni pe calea spre casă. Mai înainte de a pleca, însă, i-a poftit pe regele Wölsung și pe feciorii săi să vină la el, în Gautland, peste trei luni, cînd îi va primi ca oaspeți, cu toată cinstea, și cînd va pregăti acolo toate petrecerile de nuntă, care n-au mai avut loc acum. Regele Wölsung a primit cu bucurie poftirea lui și a făgăduit să vină cu toți ai săi. Astfel s-au despărțit, iar Signy și-a urmat soțul în țara lui.

La vremea sorocită, craiul Wölsung s-a pregătit de drum și a plecat cu feciorii săi și cu alai mare, pe trei corăbii, spre Gautland, pentru a răspunde la poftirea făcută de ginerele său. Vîntul le-a fost prielnic și au ajuns, fără necazuri și primejdii, în țara lui Siggeir. Au sosit într-o zi, tocmai cînd amurgea; de-aceea s-au hotărît să rămînă peste noapte pe corăbii și să coboare la țărm abia în zorii zilei următoare, pentru a urca apoi drumul spre cetatea regelui. Dar, de-ndată ce s-a făcut noapte, a venit la corăbii Signy și i-a rugat fierbinte pe părintele și pe frații ei să facă, fără zăbavă, calea-ntoarsă, fără a merge pînă în sala din castelul lui Siggeir, deoarece acesta umblă cu gînduri de trădare: a adunat o oaste puternică foarte și nu așteaptă decît clipa prielnică pentru a-i prăpădi pe toți.

— De aceea vă sfătuiesc, a mai grăit ea, să porniți de-ndată spre casă și să adunați o oaste numeroasă;

apoi puteți să vă reîntoarceți aici și să-i plătiți lui Siggeir viclenia sa.

Da Wölsung nici n-a vrut să audă de una ca asta, ci a strigat:

— Lumea întreagă știe că am jurat, încă de pe cînd eram flăcăiandru, să nu dau îndărăt niciodată, nici din fața focului, nici dinaintea oțelului. Mi-am ținut această juruință din copilărie și pînă acum, și s-o calc tocmai azi, la apusul vieții? Nici frații tăi să nu fie batjocoriți niciodată, că se tem de primejdie și de moarte, căci fiecăruia îi sună odată ceasul și nimeni nu poate fugi din calea sorții sale. De-aceea, sfatul meu este să nu dăm dosul, ci să ne folosim cu vitejie de spadele noastre. Am purtat pînă acum o sută de bătălii și am avut cu mine norod cînd mult, cînd puțin, dar totdeauna biruința a fost de partea mea.

Signy a ascultat cu inima îndurerată hotărîrea părintelui ei. L-a mai rugat doar s-o primească și pe ea pe corabie, ca să împartă primejdia și moartea cu frații ei.

— Nu, copila mea, i-a răspuns Wölsung, după datină și lege, locul tău este lîngă bărbatul tău, de aceea să te întorci acum la castel și să rămîi cu Siggeir, oricare ne-o fi soarta.

Signy s-a despărțit cu lacrimi amare de părintele ei, care a poruncit de-ndată bărbaților de pe cele trei corăbii să se gătească de luptă. Cînd s-a luminat de ziuă, au coborît cu toții la țărm, îmbrăcați în zale, și n-au avut prea mult a-l aștepta pe Siggeir, căci îndată s-au deschis porțile cetății și luptătorii craiului gauților au năvălit împotriva lor, în cete numeroase.

Bătălia n-a întîrziat să se încingă și, cu toate că gauții cădeau de spadele Wölsungilor ca spicele sub secere, îndîrjitul Siggeir trimetea necontenit alte și alte pîlcuri împotriva cetei nu prea numeroase a vitejilor săi dușmani. De opt ori a răzbătut victorios vajnicul rege Wöl-

sung prin rîndurile vrăjmașilor, dar zadarnic. Cînd se pregătea a noua oară să năvălească asupra gauților, a fost lovit în inimă de o suliță și a căzut mort pe loc.

O dată cu aceasta, norocul luptei i-a părăsit pe cei luați prin trădare ; toți însoțitorii lui Wölsung și-au aflat moartea sub loviturile năprasnice ale gauților, iar Sigmund și frații săi au fost prinși și cetluiți.

Cînd Signy a aflat vestea tristă a sfîrșitului bătăliei, l-a rugat pe soțul ei să nu-i ucidă numaidecît pe frații ei, ci să-i pună în butuci.

— N-ai minte deloc, i-a răspuns Siggeir, dacă ceri pentru frații tăi ceva mai rău decît moartea ; dar rugămintea ta să fie împlinită.

A poruncit apoi să-i ducă pe feciorii lui Wölsung în codru, unde au despicat în două un trunchi imens de stejar și au făcut scobituri rotunde în el. În acestea au fost vîrîte picioarele prinșilor, în timp ce brațele le-au fost ferecate la spate. Acolo au rămas toată ziua, pînă la lăsatul întunericului. Către miezul nopții s-a apropiat pe furiș o lupoaică setoasă de sînge, care i-a sfîrtecat dintr-o mușcătură beregata unuia din frați și l-a mîncat.

Astfel s-au petrecut lucrurile nouă nopți la rînd, pînă cînd n-a mai rămas în viață decît Sigmund. Signy aflase despre cele întîmplate, printr-un slujitor credincios, dar nu putuse face nimic pentru frații ei. Acum l-a trimis pe omul ei de credință în codru și i-a poruncit să ungă fața lui Sigmund cu miere și să-i vîre puțină și în gură. Cînd a revenit lupoaica la miezul nopții, a început să-i lingă fața și, lacomă de miere, a vîrît în cele din urmă limba și în gura lui, pentru a căuta mierea și acolo. Atunci Sigmund a strîns dinții cu putere, i-a prins limba și n-a slăbit strînsoarea defel, oricît s-a zbuciumat și zvîrcolit lupoaica. Înnebunită de durere, aceasta s-a opintit cu atîta putere în bușteanul de stejar, încît l-a făcut să crape și l-a eliberat astfel pe Sigmund din butuci. Sigmund, însă, n-a dat drumul limbii, ci i-a smuls-o pînă la

urmă, cu rădăcină cu tot, din gîtlej, astfel încît lupoaica și-a dat sfîrșitul ; legenda mai spune că lupoaica n-ar fi fost altcineva decît însăși mama lui Siggeir, care luase această înfățișare, pentru a-i ucide pe feciorii lui Wölsung.

Astfel și-a redobîndit Sigmund libertatea și a trăit multă vreme într-un bordei sub pămînt, pe care și l-a durat în inima codrului. Dar toate gîndurile lui se îndreptau numai spre răzbunarea părintelui și a fraților săi. Într-o seară s-a furișat în tinda dinaintea sălii lui Siggeir și s-a ascuns îndărătul unor butoaie cu bere, ce se aflau acolo. Siggeir și Signy aveau doi feciori care se jucau în sală cu cercuri de aur. Un cerc s-a dus de-a dura pînă în tindă, lîngă butoiul unde se ascunsese Sigmund. Unul din frați a pornit în căutarea cercului, l-a descoperit pe străin îndărătul butoiului și a dat fuga să-i povestească lui Siggeir ce văzuse. Îndată a poruncit Siggeir vasalilor săi să pună mîna pe cel ce pătrunsese înăuntru și, cu toate că Sigmund s-a apărat cu cerbicie, a fost copleșit pînă la urmă și l-au cetluit din nou. Siggeir a chibzuit acum ce moarte să-i pregătească lui Sigmund. În cele din urmă, a poruncit să se înalțe o movilă din pietroaie și glii de iarbă, cu o gaură descoperită la mijloc ; l-au vîrît acolo și au acoperit gaura pe deasupra. Dar, înainte ca vasalii lui Siggeir să împlinească porunca, Signy i-a aruncat fratelui său, în groapă, un snop de paie și i-a rugat pe vasali să nu-i spună regelui nimic despre asta, iar aceștia i-au ascultat dorința. În paie, însă, era spada lui Sigmund, pe care Signy i-a dat-o îndărăt în felul acesta. Cu ajutorul armei, Sigmund și-a croit drum, în timpul nopții, și a ieșit afară, după care a alergat în grabă la curtea regelui Siggeir, unde dormea toată suflarea. Acolo a cărat lemne multe, le-a stivuit de jur-împrejurul sălii lui Siggeir și le-a dat foc din toate părțile. Focul și fumul i-a trezit pe cei ce dormeau,

Iar regele Siggeir a întrebat cine a pus foc. Sigmund i-a răspuns :

— Aici e Sigmund, feciorul craiului Wölsung, și o să-ți dai seama acum că n-au murit toți Wölsungii.

Siggeir și vasalii săi s-au zbătut zadarnic să-și croiască un loc de ieșire afară și, pînă la urmă, au pierit cu toții în flăcări. Odată cu ei și-a aflat moartea și Signy, care, în ciuda tuturor celor întîmplate, n-a vrut să-și părăsească soțul, pentru a asculta de porunca răposatului tatîne-său.

După aceea, Sigmund s-a întors acasă, în regatul părintelui său, și faima pe care și-o agonisise cu asemenea cumplită răzbunare a sporit tot mai mult de-a lungul anilor. L-a alungat pe regele care se înstăpînise în țară, după moartea craiului Wölsung, și a pornit cu oastea sa în nenumărate expediții, din care s-a întors totdeauna biruitor. A luat apoi de soție pe *Borghild*, adică „Luptătoarea stăpînă a castelului", dintr-o stirpe veche și glorioasă, și a trăit cu ea mulți ani, pînă cînd a izbucnit o vrajbă aprigă între el și rubedeniile de sînge ale nevestei ; din această pricină, pacea căsniciei lor a fost greu tulburată și au trebuit să se despartă.

În aceeași vreme trăia și un rege puternic și vestit, căruia îi spunea *Eylimi* și a cărui fiică, *Hiördis*, sau „Fecioara cu spadă", trecea drept cea mai frumoasă și mai înțeleaptă printre femei. Deși trecuse între timp, de mult, de floarea vîrstei, Sigmund s-a hotărît s-o pețească. A trimis soli la *Eylimi*, iar acesta a pregătit un ospăț mare și l-a poftit, ca oaspete, pe Sigmund, care a venit împreună cu alai numeros și strălucitor. În același timp a sosit acolo și Lyngvi, feciorul craiului *Hunding*, cu gîndul s-o pețească și el pe Hiördis. Eylimi știa prea bine că trebuia să se aștepte la neîndurată dușmănie din partea aceluia dintre pețitori care avea să se întoarcă acasă fără domnița Hiördis. De aceea a mers la fiica sa și i-a grăit astfel :

— Tu ești o fată cu multă minte și în stare, fără doar și poate, să-ți alegi singură un bărbat ; așa că hotărăște tu însăți, după cum îți spune inima ! Vrerea ta să fie și a mea !

Domnița i-a răspuns atunci :

— Grea îmi pare alegerea, dar, cu toate că regele Sigmund a trăit mulți ani pînă acum, am să-l aleg pe el, fiindcă e cel mai vestit.

După aceea Hiördis s-a căsătorit cu Sigmund, și nunta lor a fost sărbătorită printr-o petrecere cum nu se mai văzuse. Apoi Sigmund a purces îndărăt, împreună cu soția ce-i fusese încredințată, fiind însoțiți și de socrul său, craiul Eylimi.

2. MOARTEA LUI SIGMUND

Temerile regelui Eylimi cum că pețitorul respins va umbla să se răzbune s-au dovedit în curînd întemeiate. Lyngvi a adunat oaste cîtă frunză și iarbă și a pornit cu ea, însoțit de frații săi, pentru a năvăli în țara lui Sigmund. Ajuns la hotar, a trimis soli la craiul Sigmund, să-l cheme la luptă. Sigmund i-a răspuns că va veni și și-a adunat și el oastea. Pe Hiördis, însă, a dus-o într-o pădure, nu departe de locul unde urma să se dea bătălia ; acolo a lăsat-o la adăpost, împreună cu o slujitoare și cu bogății multe, pînă cînd urma să se vadă de partea cui vor fi sorții de izbîndă. Cu toate că feciorii regelui Hunding aduseseră cu ei oaste mult mai numeroasă decît aveau regii Sigmund și Eylimi, aceștia au primit lupta cu o bărbăție neînfricată. Sigmund a pus să sune trîmbița cea mare a oștii, pe care o avea de la părintele său, apoi și-a îmbărbătat vasalii cu vorbe înflăcărate. În ciuda anilor săi numeroși, s-a bătut cu cea mai mare vitejie, aflîndu-se mereu în fruntea luptătorilor, unde era iureșul mai mare. Nenumărate au fost săgețile și sulițele îndreptate împotriva lui, dar duhurile sale ocrotitoare

păreau să-l ferească, aşa că a rămas încă multă vreme fără vreo rană. În schimb, el își doborа adversarii cu droaia, lăsînd dîră în urma lui, şi învîrtea spada năprasnic în jur. După ce bătălia a durat o vreme, i-a ieşit împotrivă lui Sigmund un bărbat cu o pălărie mare trasă pe ochi ; acesta avea doar un ochi sănătos şi purta în mînă o lance. Cînd regele a ridicat spada să-l lovească, oţelul s-a lovit de lance şi s-a frînt îndată în două. Atunci Sigmund şi-a dat seama că-l avea în faţa sa pe însuşi Odin. Din clipa aceea norocul războiului s-a întors împotrivă-i şi n-a mai trecut mult pînă cînd Sigmund şi Eylimi au căzut, răniţi de moarte, pe cîmpul de bătălie; în timp ce rămăşiţele vitezelor lor oşti au fost împrăştiate şi copleşite de duşmanii ce împînzeau zările.

După terminarea luptei, craiul Lyngvi a mers degrabă la cetatea de scaun a lui Sigmund, pentru a o lua prinsă pe frumoasa Hiördis, dar a găsit cetatea pustie. Atunci a pornit fără zăbavă mai departe, a cuprins şi supus întreaga ţară şi a împărţit-o între luptătorii săi. Cînd s-a lăsat noaptea neagră, Hiördis s-a furişat afară din ascunzătoare şi a mers pe cîmpul de luptă, unde zăceau părintele şi soţul ei. Eylimi îşi dăduse duhul, dar Sigmund încă mai trăgea să moară. În curînd capul lui palid se odihnea în poala credincioasei sale soţii, care l-a întrebat dacă mai e vreo nădejde să poată fi tămăduit. Atunci el i-a răspuns cu glas grav :

— Sînt mulţi cei care se tămăduiesc, chiar cînd e mai puţină nădejde decît acuma, dar norocul meu s-a dus şi de aceea nu mai doresc tămăduire. Odin nu mai vrea să înalţ spada, care s-a frînt de lancea lui.

Ea, însă, l-a îmbărbătat :

— Nădăjduieşte şi trăieşte pentru răzbunare ! Cea mai mare fericire a mea ar fi facă te-ai tămădui şi l-ai răzbuna pe părintele meu !

— Asta îi e sortit altcuiva, i-a întors vorba Sigmund. Ai să aduci pe lume un flăcău, care va ajunge vestit şi

va face cea mai mare cinste stirpei lui. Îngrijeşte-l bine şi păstrează pentru el darul lui Odin, oţelul care s-a frînt acum. Din el se va făuri cîndva o altă spadă neîntrecută, căreia să i se spună *Gram*, adică „mînie“ ! Feciorul nostru o va purta şi va împlini cu ea multe fapte vitejeşti. Numele lui nu va fi dat niciodată uitării, ci va fi rostit totdeauna, cît va dăinui lumea ; asta să-ţi fie mîngîierea. Pe mine, însă, rănile mă dor şi mă sleiesc, trebuie să plec acum la rudele mele de sînge, duse pe tărîmul celălalt. Atît a mai apucat să spună, pe urmă a tăcut ; iar Hiördis a rămas lîngă el, pînă şi-a dat sfîrşitul.

Între timp au mijit zorile şi s-a înfiripat ziua ; deodată Hiördis a văzut corăbii multe pline cu voinici în armuri, care tocmai trăgeau la ţărm. S-a ascuns repede după o stîncă, împreună cu slujitoarea ei, şi a schimbat degrabă straiele cu ea, poruncindu-i să se dea drept fiica regelui, iar ei să-i vorbească precum unei slugi, chemînd-o cu propriul ei nume, lucru pe care slujnica l-a făgăduit. Între timp voinicii cei străini au coborît pe uscat şi le-au prins curînd pe cele două femei, care dădeau să fugă spre codru. Le-au dus înaintea căpeteniei oştii, care le-a destăinuit că este *Alf*, adică „Elful“, fiul regelui *Hialprek* din Danemarca, şi le-a iscodit să afle ce întîmplări cumplite şi triste s-au petrecut aici, de vreme ce întregul cîmp de bătălie e plin de leşurile celor căzuţi. Ascultînd de porunca stăpînei sale, slujitoarea în straie de domniţă a povestit despre oştile copleşitoare ale lui Lyngvi şi despre moartea lui Eylimi şi a lui Sigmund, care zac ucişi acolo, împreună cu tot norodul lor.

Alf a mai întrebat-o apoi dacă nu cumva ştie unde e ascunsă comoara regelui Sigmund. Slujitoarea a răspuns că da şi l-a dus la locul unde fusese tăinuită comoara în pădure. Danezii au aflat acolo atîtea odoare şi giuvaieruri, cîte nu văzuse încă ochi de om adunate laolaltă, şi le-au cărat fără zăbavă pe corăbii.

Apoi Alf a pus să-i astruce cu toată cinstea pe cei doi crai şi a pornit, împreună cu femeile, spre casă, în Danemarca, ducînd, primul, vestea despre moartea celor doi suverani-oşteni. Cînd muma sa, regina, a dat cu ochii de cele două femei, l-a întrebat pe fecior :

— Ia spune-mi, de ce femeia mai frumoasă are inele mai puţine şi straie mai proaste ? Mă bate gîndul că aţi dat preţuire celei mai neînsemnate, înaintea celei de viţă mai aleasă.

Alf i-a răspuns :

— Şi eu am avut de-ndată bănuiala că mintea şi firea ei nu sînt ale unei slujitoare ; căci atunci cînd ne-am întîlnit s-a priceput foarte bine cum să întîmpine un domnitor ; de aceea vreau s-o pun la încercare.

Aşa s-a făcut că, odată, craiul Alf s-a aşezat pe laviţă lîngă cele două femei şi a întrebat în cursul discuţiei, ca din întîmplare :

— După ce cunoaşteţi vremea cînd se înclină noaptea şi se apropie zorile, chiar dacă nu vedeţi stelele pe cer ?

Atunci slujitoarea îmbrăcată în domniţă a răspuns :

— Eu am un semn sigur ; încă de copilă am fost deprinsă să beau lapte înainte de mijitul zorilor ; chiar dacă mai tîrziu m-am lăsat de această deprindere, totuşi mă trezesc totdeauna la ceasul acela, şi ăsta e semnul meu.

Regele a tăcut, căci acesta era obiceiul slujitoarelor. Punînd şi lui Hiördis aceeaşi întrebare, ea i-a răspuns :

— Părintele meu mi-a dăruit un ineluş de aur, care are însuşirea de-a se răci pe deget către sfîrşitul nopţii, astfel încît mă trezeşte de fiecare dată, şi acesta e semnul meu.

Alf i-a întors vorba, prinzînd a zîmbi :

— Pesemne că aurul nu era prea rar acolo unde-l purtau şi slujitoarele. Mă bate gîndul, însă, că te-ai prefăcut, cu toate că nu era nevoie s-o faci ; căci tu nu eşti slujitoare, şi de-acum înainte să se poarte toţi altfel cu

tine, deoarece ai să fii soţia mea, de-ndată ce-ţi vei fi adus copilul pe lume. Atunci ea i-a mărturisit cum a schimbat straiele şi i-a dezvăluit şi numele şi rangul ei. Din clipa aceea a trăit alături de Alf, în mare cinste.

3. NAŞTEREA ŞI COPILĂRIA LUI SIGURD. LUPTA CU BALAURUL

După cîtăva vreme, Hiördis a dat naştere unui băiat. L-au dus înaintea craiului Hialprek şi acesta, cînd a văzut ochii scăpărători ai băiatului, s-a bucurat foarte şi a prezis că din el va ieşi un bărbat, cu care nu se va putea măsura nimeni pe lume. Apoi copilul a fost stropit cu apă şi i-au dat numele de *Sigurd*. Cînd Hiördis a devenit, după cîtăva vreme, soaţa lui Alf, feciorul a rămas la curtea domnească şi a înflorit de minune, îndrăgit de toţi. Dascălul şi educatorul său era Regin, un om nearătos şi cu înfăţişare de pitic, dar nespus de înţelept şi încercat, care l-a deprins cu toate meşteşugurile ce se cădeau a fi cunoscute de un fecior de rege. Regin se pricepea să făurească şi giuvaeruri de aur şi spade neîntrecute ; dar era viclean de felul său şi a căutat să trezească în băiat lăcomia de averi şi să-l întărîte împotriva regilor, ceea ce n-a izbutit să facă, însă, dată fiind firea nobilă a lui Sigurd. Astfel, Regin l-a întrebat într-o zi :

— Ştii tu ce comoară neasemuită a adus maica ta cu ea, de la părintele tău Sigmund, şi aflat-ai că regii danezilor o au în păstrare şi hotărăsc în privinţa ei, ca şi cum ar fi stăpînii ?

Atunci băiatul i-a răspuns :

— Aşa li se şi cade, de vreme ce deocamdată se pricep s-o păzească mai bine decît aş putea-o face eu.

Altădată l-a înfruntat pe băiatul care se îndeletnicea cu îngrijitul cailor :

— Mă prinde mirarea că vrei să ajungi argatul la cai al regilor şi că umbli ca un vîntură-ţară.

Dar Sigurd i-a ripostat :

— Lucrurile nu stau așa ; tot ceea ce-mi doresc stă în puterea mea să dobîndesc.

— Atunci pas de-i cere regelui Hialprek un bidiviu, i-a întors vorba Regin.

— Am să-l capăt de-ndată ce voi vrea, a grăit Sigurd și a mers în sala regilor, pentru a cere să i se dea un cal de călărie.

Alf și Hialprek l-au întîmpinat prietenos, spunîndu-i :

— Alege-ți singur, din herghelia noastră, calul pe care ți-ar place să-l ai.

A doua zi, cînd Sigurd s-a dus pe imașul unde pășuna herghelia regească, s-a întîlnit cu un bătrîn străin, cu barbă lungă, care l-a întrebat ce păs are. Feciorul i-a răspuns că vrea să aleagă un bidiviu și că tare i-ar prinde bine sfatul unui om încercat și priceput. Atunci străinul i-a spus :

— Înainte de toate, hai să mînăm caii în apă.

Cu strigăte și lovituri, i-au îndemnat să intre în vîrtejul unui rîu adînc și repede ; toți caii s-au întors degrabă la mal, speriați și căutînd scăpare, în afară de unul singur, un armăsar sur, care despica neînfricat apele cu pieptul său lat și puternic. Era un animal încă tînăr, dar înalt în picioare, pe a cărui spinare încă nu se avîntase nici un călăreț. Atunci bătrînul i-a spus :

— Armăsarul acesta se trage din *Sleipnir*, armăsarul lui Odin ; dacă o să-l crești cu grijă, are să ajungă mai bun decît toți caii din lume.

Cu vorbele acestea, moșul s-a făcut nevăzut, iar Sigurd a luat armăsarul acasă, i-a pus numele *Grani* și i-a povestit lui Regin toată întîmplarea. Moșul care-l sfătuise pe băiat fusese Odin însuși...

Curînd după aceea, Regin i-a spus lui Sigurd :

— Tot ceea ce stăpînești tu e prea fără preț, și mă doare sufletul, să te văd umblînd ca un fecior de țăran. Dar stă în puterea mea să-ți destăinui cum poți dobîndi

o comoară neasemuită și cum poți agonisi, pe deasupra, și nespusă falã.

Cînd Sigurd l-a întrebat unde era ascunsă comoara și cine o avea în pază, Regin i-a povestit în continuare că se afla ascunsă pe o cîmpie, *Gnitaheide,* nu departe de acolo, și că era păzită de un balaur, pre numele său *Fafnir ;* cine era stăpîn pe această comoară nu mai avea nevoie și de alte averi, chiar de-ar fi fost el regele cel mai bătrîn și mai vestit. Sigurd i-a răspuns că auzise și el de acel balaur, cum că era nespus de cumplit și de rău, încît nimeni nu cuteza să se măsoare cu el. Atunci Regin l-a certat zicînd :

— Balaurul ăsta nu e mai breaz decît sînt toate jivinele ca el ; dar tu se pare că, deși te tragi din stirpea Wölsungilor, încă nu te poți asemui cu străbunii tăi.

— Se prea poate să-mi mai lipsească unele vîrtuți, i-a întors vorba Sigurd, căci nu e prea mult de cînd eram doar un copil, dar de ce mă întărîți și mă împingi la lupta asta ?

Atunci Regin i-a istorisit :

— E o întreagă poveste, pe care vreau să ți-o spun : pe părintele meu îl chema *Hreidmar ;* era un om puternic și bogat și avea trei feciori, pe Fafnir, pe Otr și pe mine. Și, chiar de eram cel mai puțintel la trup, fără vlagă și vîrtute, mă pricepeam totuși să lucrez fierul, aurul și argintul și am făurit din ele multe giuvaeruri noi și de preț. Fafnir era de departe cel mai voinic și mai cumplit dintre noi, și tare ar mai fi vrut să stăpînească singur tot ce era acolo. Fratele meu Otr era un vînător vajnic, putea lua orice înfățișare și își petrecea zilnic o parte din timp prefăcut în vidră, în apele rîului, de unde făcea rost de pește. Era acolo și o cascadă, în care își făcea veacul un pitic, *Andvari,* care se prefăcea în știucă și prindea pești ; fratele meu umbla și el după pește tot cam pe acolo. Într-o zi au venit la rîu trei zei Aseni

— Odin, Loki și Hönir și au găsit la cascadă o vidră care prinsese un somon și tocmai se pregătea să-l mănînce. Loki a aruncat cu o piatră și a ucis vidra ; zeii s-au bucurat că, dintr-o singură lovitură, făcuseră rost de o vidră și un somon și au luat amîndouă vietățile cu ei.

Seara au ajuns la conacul lui Hreidmar și i-au cerut adăpost, arătîndu-i totodată și animalele vînate. Cînd Hreidmar a văzut vidra, ne-a chemat îndată, pe Fafnir și pe mine, și ne-a spus că fratele nostru fusese ucis de către cei trei străini. Fără zăbavă, am pus mîna pe ei și le-am cerut drept ispașă să umple blana vidrei cu aur și apoi s-o acopere peste tot cu odoare de aur. Ei l-au trimis pe Loki după aur, iar acesta s-a dus la zeița mării, *Ran*, și a împrumutat de la ea o plasă. A aruncat plasa în apă, la cascadă, și l-a prins în scurtă vreme pe Andvari, cel care luase înfățișarea de știucă și despre care umbla vorba că ar fi avut comori nesfîrșite în stăpînirea sa. L-a amenințat cu moartea, dacă nu-i dă îndată tot aurul său, iar piticul a adus tot ceea ce stăpînea. După ce a luat întreaga comoară, Loki a zărit în mîna lui Andvari un inel, pe care acesta căuta să-l ascundă, și i l-a cerut ; cu toate că Andvari s-a rugat în fel și chip și s-a milogit să-i lase inelul, întrucît cu ajutorul lui își putea reface întreaga comoară, Loki i l-a luat spunîndu-i că n-are dreptul să mai păstreze nici un dram de aur. Atunci piticul a rostit blestem cumplit, anume ca inelul să aducă moarte năprasnică oricui l-o stăpîni. Loki, însă, i-a răspuns că blestemul acela îi era cum nu se putea mai pe plac și a dus comoara la ocina lui Hreidmar, iar inelul i l-a dat lui Odin. Apoi zeii Aseni au umplut blana vidrei cu galbeni și au acoperit-o cu aur din toate părțile, după care l-au îndemnat pe Hreidmar să cerceteze dacă blana era acoperită pe de-a rîndul. Dar Hreidmar a mai zărit un fir din mustața vidrei, care mijea prin grămada de aur, și a cerut să-l acopere și pe acela, altfel învoiala nu

era împlinită. Atunci Odin a scos la iveală și inelul lui Andvari și a acoperit cu el firul din mustață, pentru ca să împlinească întru totul ispașa și să-și recapete libertatea. Iar Loki a spus :

Aurul l-am plătit,
ispașă fără seamăn
primit-ai pentru capul meu.
Dar pe feciorul tău
nu va să-l ferícească,
o să v-aducă moarte la amîndoi.

Dar Hreidmar s-a răstit la ei :

— Nu mă tem de amenințările voastre, cărați-vă de-aici !

Zeii Aseni au plecat atunci, dar Fafnir l-a ucis mai apoi pe părintele nostru și s-a făcut stăpîn pe tot aurul. Pe mine m-a alungat, amenințîndu-mă cu moartea, cînd mi-am cerut partea mea, și n-a dat nimănui nimic din el. După aceea s-a dus pe cîmpia Gnitaheide, și-a făcut bîrlog acolo, s-a prefăcut în balaur și s-a așezat deasupra aurului, pentru a-l păzi ; acolo se află și în ziua de azi. Iar eu mi-am făcut veacul la curtea regelui Hialprek, al cărui faur am ajuns, apoi mi s-a încredințat creșterea ta. Acum mi-ai aflat povestea și știi că am fost lipsit de moștenirea părintească și de aurul ispașei pentru fratele meu.

Sigurd a ascultat în tăcere vorbele lui Regin, apoi i-a spus :

— Ai pierdut multe, iar rudele tale de sînge s-au purtat rău cu tine ; arată-ți meșteșugul și făurește-mi o spadă cum nu se mai află pe lume, dacă vrei să-l răpun pe Fafnir.

Regin a fost numaidecît gata să-i împlinească dorința și i-a făurit o spadă zdravănă și tăioasă. Dar cînd i-a dat arma lui Sigurd, acesta a strigat :

— Asta e meşteşug de faur prost ! şi a lovit cu spada în ilău de s-a făcut ţăndări.

Apoi i-a cerut altă spadă, mai bună, iar Regin s-a apucat iarăşi de lucru. I-a înmînat curînd lui Sigurd spada cea nouă, spunîndu-i că nădăjduieşte că asta o să-l mulţumească şi a mai adăugat :

— Grea treabă să făurească cineva ceva pentru tine !

Dar cînd Sigurd a încercat-o, spada s-a frînt ca şi prima. Mînios i s-a adresat lui Regin :

— Pare-se că eşti de-o seamă cu rudele tale de sînge şi deopotrivă de fără credinţă ca şi ei.

Apoi a mers la mama sa şi a întrebat-o :

— E adevărat ceea ce am auzit, anume că regele Sigmund ţi-a lăsat odinioară în păstrare spada Gram frîntă în două ?

Cînd ea i-a răspuns că aşa e, Sigurd a rugat-o să-i dea cele două jumătăţi de spadă, iar ea i-a împlinit voia, căci îşi zicea că de la Sigurd se poate aştepta la mari fapte de vitejie.

Sigurd s-a dus degrabă la Regin şi i-a cerut să-i facă din cele două bucăţi o spadă, cum ştia şi se pricepea el mai bine. Regin s-a mîniat foarte şi a mers în covălie, cam împotriva vrerii sale, fiindcă i se părea că Sigurd îi cerea prea mult ; acolo a înfierbîntat în foc cele două bucăţi şi a făurit din ele, mînios, o spadă nouă. Cînd a scos spada din vatra cu jăratec, din tăişurile ei păreau să ţîşnească văpăi. Apoi i-a spus flăcăului :

— Dacă nici spada asta nu-i bună, nu mă pricep să-ţi mai fac alta.

Tăcut, voinicul a luat spada din mîinile lui Regin şi, cu o lovitură năprasnică, a despicat ilăul de sus pînă jos ; dar arma a rămas neştirbită. Atunci a preamărit măiestria lui Regin şi s-a dus la rîu, a aruncat un smoc de lînă în apă şi a ţinut spada cu tăişul spre el, în josul apei. Şi ce să vezi ! Tăişul ager al spadei a tăiat smocul de lînă în două, cînd apa l-a împins spre el. Sigurd s-a bucu-

rat din suflet şi a slăvit din nou, în faţa lui Regin, însuşirile neasemuite ale armei. Regin i-a amintit încă o dată flăcăului, să nu-şi uite făgăduiala cu privire la Fafnir. Iar Sigurd i-a răspuns :

— Am s-o împlinesc, dar mai înainte am altceva de înfăptuit. Căci — a continuat el —

În hohote-ar rîde
feciorii lui Hunding,
care lui Eylimi
sfîrşitul adusu-i-au,
dacă fiul lui Sigmund
ar umbla mai curînd
după scule de aur,
decît să-l răzbune.

Vorbele acestea n-au fost tocmai pe placul lui Regin, dar piticul nu putea să-i aducă vină voinicului şi a trebuit să îngăduie ca Sigurd să meargă, curînd după aceea, la cei doi regi şi să le spună :

— Am petrecut multă vreme aici şi trebuie să vă aduc mulţumită pentru prietenia voastră fără greş şi pentru multele cinstiri. Dar acum aş vrea, totuşi, să pornesc asupra feciorilor lui Hunding, ca să afle că n-au murit toţi Wölsungii. Şi vă cer să mă ajutaţi la aceasta.

Regii s-au arătat gata să-i dea tot ceea ce voia. Au adunat de-ndată o oaste mare şi au pregătit totul cu multă grijă, corăbii şi arme, pentru ca expediţia să fie mai strălucită decît toate cele de pînă atunci. Voinicului i-au dat cea mai bună şi mai arătoasă corabie, cu cap de dragon la prova ; şi, bucurîndu-se de vînt prielnic, puhoiul de vase s-a urnit la drum. Dar, după cîteva zile doar, s-a abătut asupra lor o furtună cumplită, cu fulgere şi trăsnete, iar apa talazurilor părea a fi numai sînge. Cutezătorul Sigfrid a poruncit, totuşi, să nu strîngă pînzele, ci să le ridice mai sus pe catarge şi să înfrunte cu îndrăzneală stihiile mării. În timp ce treceau cu pînzele

umflate de vînt pe lîngă un creştet de munte, un om a strigat de sus spre corăbii :

— Cine e craiul mărilor care vine într-acoace, peste talazurile înalte şi prin clocotul apelor ? Armăsarii cu pînze al lui Räwil [1] sînt înspumaţi de sudoare, cu greu vor ţine piept furtunii !

Sigurd şi-a spus numele şi a dorit să afle cine e cel care întreabă. Acesta a răspuns :

Mă chema *Hnikar*,
cînd corbii cu tînărul
Wölsung [2] hrănitu-s-au
pe cîmpul de luptă ;
pe omul din munte
poţi să-l numeşti
Feng ori chiar *Fjölnir* ;
cu voi să mă luaţi.

L-au luat pe bătrîn în corabie şi, deodată, stihiile s-au potolit, astfel încît au ajuns fără primejdie la ţărm, tocmai în ţara feciorilor lui *Hunding* ; acolo Fjölnir s-a făcut nevăzut.

Sigurd şi vitejii săi au coborît pe uscat şi au pîrjolit aşezările şi castelele duşmanilor. Tot norodul a fugit dinaintea lor şi i-a dus lui *Lyngvi* vestea rea cum că au năvălit în ţară oşti cîtă frunză şi iarbă ; fugarii mai spuneau că feciorii lui Hunding se înşelaseră amarnic atunci cînd îşi închipuiseră că toţi Wölsungii pieriseră în luptă, căci în fruntea oştilor năvălitoare se află Sigurd, fiul lui Sigmund.

Regele Lyngvi a dat sfară în împărăţia întreagă că-i cheamă pe toţi la oaste şi a purces înaintea duşmanului, împreună cu fraţii săi şi cu vitejii care-i datorau sprijin la vreme de război. Şi s-a pornit cea mai cumplită şi ne-

[1] Metaforă obişnuită în poezia germanică veche pentru „corăbii cu pînze".
[2] E vorba de tatăl lui Sigmund, adică de bunicul lui Sigurd.

îndurătoare luptă ce s-a văzut vreodată, iar văzduhul era negru de săgeţile şi lăncile ce se abăteau asupra pîlcurilor de luptători. Spadele şi baltagele tăioase şuierau şi izbeau năprasnic, străpungînd scuturile şi platoşele şi despicînd coifurile.

Bătălia clocotise îndelung, iar cîmpul de luptă era acoperit de leşuri fără număr, cînd Sigurd, rotind spada Gram în jurul său, şi-a croit drum spre prapurul de aur al duşmanului, doborînd luptătorii şi caii, cu braţul său puternic, şi străpungînd rînduiala de bătălie a vasalilor regelui Lyngvi ; toţi fugeau din faţă-i, căci nu era coif sau platoşă care să reziste la loviturile spadei lui, şi nimeni nu ştia să fi mai văzut cîndva un luptător mai viteaz decît el. În timp ce Sigurd se apropia ameninţător de prapurul oştirii Hundingilor, i-au ieşit înainte feciorii regelui Lyngvi, cu gîndul să-i vină de hac, ca odinioară părintelui său. Dar Sigurd a despicat, dintr-o lovitură năprasnică, coiful şi ţeasta regelui Lyngvi, a ucis apoi pe fratele acestuia, *Hiövard*, şi a doborît, pe rînd, toţi feciorii regelui, pe măsură ce îi ieşeau în faţă, precum şi atît de mulţi dintre vitejii oştii lor, încît nimeni nu mai putea ţine socoteala celor căzuţi.

Sigurd s-a întors apoi cu pradă bogată în ţara regelui Hialprek şi norocul biruitorului a fost prăznuit prin numeroase ospeţe şi mari cinstiri.

După ce sărbătorirea victoriei şi ospeţele au luat sfîrşit, Regin i-a amintit lui Sigurd de făgăduială, spunîndu-i :

— Acum, că ţi-ai răbzunat părintele şi rudele de sînge, nădăjduiesc că ai să porneşti însfîrşit împotriva balaurului, aşa cum mi-ai făgăduit.

Sigurd l-a asigurat că va împlini ce i-a promis şi a pornit fără zăbavă să se pregătească de lupta cu fiara.

Sigurd şi Regin au plecat călare, împreună, spre cîmpia Gnitaheide ; şi au mers pînă ce au dat de drumul pe care obişnuia Fafnir să se tîrască spre adăpătoare ; acolo

au văzut că stînca pe care şedea, cînd se adăpa, se înăl
pieptiş în sus, ca la vreo treizeci de stînjeni. Atun
Sigurd i-a spus lui Regin :

— Ziceai că Fafnir nu e altfel decît toţi balaurii, d
urma lui mi se pare, totuşi, că e peste măsură de mar
Cum să vin eu de hac unei asemenea dihănii ?

Însă Regin i-a dat răspuns :

— Fă o groapă în drumul pe unde merge Fafnir l
adăpătoare şi te ascunde în ea. Cînd bala se va tîrî sp
apă, străpunge-i inima de dedesubt şi ucide-l !

— Dar ce-o să se aleagă de mine, l-a întrebat Sigur
cînd sîngele balaurului s-o revărsa peste tot şi o umpl
groapa ?

Regin i-a întors atunci vorba, întărîtîndu-l :

— Pe tine nu-i rost să te sfătuiască omul, căci t
temi de toţi şi de toate, n-ai îndrăzneala celor di
stirpea ta !

Asemenea dojană n-a vrut s-o îndure Sigurd, care
dat îndată printeni calului şi a pornit pe cîmpie, în tim
ce Regin s-a ascuns la loc sigur. Fără să-i pese de ceva
Sigurd s-a apucat să sape groapa ; dar nici nu se apucas
bine de lucru, cînd a venit la el un bătrîn cu barbă lung
şi l-a întrebat ce face acolo. După ce i-a spus ce gînd ar
bătrînul a grăit :

— Necugetată faptă ai pornit să faci ; sapă mai mult
gropi, aşa ca sîngele să se scurgă, încetul cu încetul, în
toate. Tu să te aşezi, însă, în una din ele şi, cînd o trec
bala pe deasupra ei, împunge-o din groapă drept în inimă

Aşa a şi făcut Sigurd. Ascuns într-una din gropi,
adăstat ca Fafnir să vină, tîrîndu-se spre adăpătoare
Cînd s-a apropiat, s-a auzit un vuiet mare şi întreag
cîmpie s-a cutremurat sub povara nemaipomenită a fia
rei. Balaurul vărsa foc şi venin înaintea lui, dar Sigurd
nu s-a înspăimîntat, ci a aşteptat, fără să tremure, ca fiara
să vină spre el. Cînd Fafnir a trecut tîrîş pe deasupra

gropii, Sigurd i-a înfipt cu atîta putere spada în partea stîngă, încît lama a pătruns pînă la mîner.

De cum a simţit rana, Fafnir a pornit să se zvîrcolească izbind năprasnic cu capul şi cu coada în lături şi sfărîmînd totul în jur. Atunci Sigurd a ieşit dintr-un salt din groapă şi s-au măsurat din privire, unul pe altul. Fafnir i-a strigat, cu glas omenesc, adversarului său :

— Feciorul cărui om eşti tu, cel care-ţi roşeşti arma în sîngele lui Fafnir ? Spada ta mi s-a înfipt în inimă.

Dar Sigurd n-a vrut să-şi spună numele, căci pe vremea aceea umbla credinţa că oricine era pe moarte avea puterea să blesteme un om, dacă îi cunoştea şi îi rostea numele. De aceea i-a răspuns :

— Eu n-am avut părinte, ca feciorii oamenilor, şi colind de unul singur, ca un copil fără mumă.

— Dacă n-ai nici părinte, nici mumă, i-a întors vorba Fafnir, atunci prin ce minune ai venit pe lume ? Te voi socoti mincinos dacă nu-mi vei spune numele tău în ultimul meu ceas de viaţă !

Sigurd s-a încumetat atunci să-i spună :

— Obîrşia mea ţi-e deopotrivă de necunoscută, ca şi eu însumi. Mă cheamă Sigurd, iar părintele meu se chema Sigmund ; cu arma lui ţi-am dat lovitura morţii.

Atunci Fafnir a întrebat :

— Cine te-a sfătuit la fapta asta ? Ce te-a îndemnat să-mi vrei moartea ? Părintele tău a fost un viteaz, iar tu, calfă cu ochii sinilii, prea curînd îţi arăţi îndrăzneala!

Dar Sigurd i-a răspuns :

— M-a îndemnat curajul meu, iar mîna dreaptă şi spada ageră m-au ajutat la faptă ; căci acela care-i fricos la tinereţe nu va fi cutezător nici la bătrîneţe.

Atunci Fafnir a încercat să-l înspăimînte :

— Fereşte-te de comoara pe care am păzit-o atîta vreme ! Crede-mă, aurul lucitor o să-ţi aducă pieirea !

Dar Sigurd n-a vrut să-l asculte, ci a spus :

— Nu-mi pasă de sfatul tău, căci fiecăruia îi sună într-o zi ceasul. Acum voi porni călare spre locul unde e ascunsă comoara — tu, însă, rămîi aici să te lupți cu moartea și du-te, apoi, la Hel !

Încă o dată l-a mai prevenit Fafnir, rănit de moarte :

— Știu bine că Regin m-a trădat și se gîndește să te trădeze și pe tine ; el vrea sîngele nostru, al amîndurora. Acum trebuie să mă despart de viață ; tu, însă, ai dovedit că ești mai puternic.

Cu aceste cuvinte și-a dat duhul.

Tocmai se apucase Sigurd să-și șteargă spada de sînge, cînd Regin a venit într-un suflet, strigîndu-i :

— Slavă ție, viteazule ! Mare izbîndă ai dobîndit prin luptă omorîndu-l pe Fafnir, pe ale cărui drumuri nu cuteza nimeni să umble ; faima ta va dăinui cît va fi lumea, tu cel mai neînfricat dintre toți cei născuți pe lume !

Sigurd și-a șters spada pe iarbă, zvîntînd-o, și i-a răspuns :

— Nu-i sigur cine e cel mai neînfricat dintre cei născuți pe lume ; viteaz poate fi un om chiar de nu și-a împlîntat spada în pieptul dușmanului !

După aceste vorbe ale lui Sigurd, Regin a tăcut o vreme părînd să cugete adînc, apoi a prins a vorbi și întreaga-i făptură părea schimbată :

— Vesel și bucuros de izbîndă ești acu', Sigurd, cînd l-ai omorît pe fratele meu. Dar firește că nici eu nu sînt nevinovat de această faptă.

Apoi a spintecat pieptul lui Fafnir, i-a scos inima, a băut din sîngele ce se revărsa din rană și i-a cerut lui Sigurd să-i frigă inima balaurului, în timp ce el va trage un pui de somn. Sigurd a primit să-i împlinească dorința, a înfipt inima într-o țiglă și a pus-o pe jăratec. Cînd a început să curgă must din ea, a atins-o cu degetul pentru a cerceta dacă e destul de friptă. Dar s-a ars la deget și l-a vîrît repede în gură să-și aline durerea. Cînd sîngele

inimii lui Fafnir i-a atins limba, Sigurd a priceput deodată graiul păsărelelor și a înțeles ce-și spuneau niște pițigoi ce stăteau pe o stîncă. Unul cînta :

— Uite-l colo pe Sigurd ; stropit de sînge, frige la foc inima lui Fafnir, pentru Regin ; dacă ar mînca-o chiar el, ar ajunge mai înțelept decît orice alt om de pe lume.

Al doilea cînta :

— Colo stă culcat Regin și cugetă cum să-l înșele pe cel care are încredere în el.

Al treilea, însă, striga :

— Scurtat de cap ar trebui să-l trimită Sigurd la Hel pe bătrînul viclean ! De-l cruță înseamnă că nu-i deștept.

Atunci Sigurd a făptuit ceea ce-l îndemnase păsăruica și i-a retezat capul lui Regin. Apoi a mîncat inima lui Fafnir și a ascultat ce cîntau pițigoii :

— O, Sigurd, leagă inele de aur laolaltă ! Noi știm unde se află cea mai frumoasă fecioară, pe care s-o pețești. Pe înaltul *Hindarfiall,* sau „Muntele ciutei", se află un castel împrejmuit pe de-a rîndul de flăcări și văpaie ; acolo e cufundată în somn adînc *Brünhilda,* copila crăiască încercată în lupte, pe care Odin a impuns-o odinioară cu ghimpele somnului. După cum hotărît-au Nornele, doar tu, singur, poți curma, cu cuget cutezător, adormirea ei.

4. TREZIREA BRÜNHILDEI

Mergînd pe urma lăsată de Fafnir, Sigurd a dat de locuința lui de sub pămînt, a cercetat-o, a găsit-o cu intrarea deschisă : ușile și pervazurile erau de fier, așijderea și grinzile acoperișului. A intrat înăuntru și a aflat în ea nespus de mult aur, precum și alte odoare bătute în nestemate, printre care spada *Hrotti,* adică „Împungătoarea", și coiful lui Fafnir, căruia îi zicea „coiful *Aegir*", sau „casca groazei". A umplut două sipete cu cele găsite și le-a încărcat pe calul său Grani. Apoi a apucat calul

de frîu și a vrut să-l tragă după el ; dar calul nu s-a urnit din loc, oricît s-a străduit Sigurd și l-a îndemnat. Atunci Sigurd a înțeles ce voia Grani și a încălecat pe el. Îndată a pornit calul în goană, de parcă n-ar fi dus nici o povară în spinare. Sigurd a mers cale lungă, în drumul spre țara francilor [= sudul Germaniei], pînă ce a ajuns la Hindarfiall, adică „Muntele ciutei". Acolo a zărit, pe creștetul muntelui, o văpaie luminoasă, ce se resfrîngea pe bolta cerului, de parcă ar fi ars un foc mare. Cînd a ajuns pe creastă, a văzut un castel de strajă, în vîrful căruia flutura un prapur. Fără teamă, a pătruns înăuntru și a găsit acolo un om în armură, culcat pe jos și dormind adînc. I-a luat coiful din cap și și-a dat seama că era vorba de o femeie. Platoșa o cuprindea atît de strîns, de parcă era crescută pe trupul ei. Atunci Sigurd a tăiat platoșa cu spada și a îndepărtat-o de pe trup ; și iată că fecioara adormită s-a trezit din somn, s-a ridicat în sus și a grăit :

Cine tăiat-a armura ?
Cine curmatu-mi-a somnul ?
Cine-a-ndepărtat de la mine
Încătușarea cea oarbă ?

Sigurd i-a răspuns :

Feciorul lui Sigmund
Tăiat-a armura
Cu spada lui Sigurd.

Femeia a vorbit iarăși :

Mult am dormit,
Lung mi-a fost somnul,
Lung e al vieții amar !
Odin făcut-a
Să nu pot curma
Blestemu-adormirii.

Sigurd a întrebat-o apoi cine e. Atunci fecioara a luat un corn de băut, l-a umplut cu bere și l-a îmbiat cu băutura aducerii-aminte. Totodată a rostit cuvintele :

Slavă ție, zi !
Slavă vouă, feciori ai zilei ! [1]
Slavă, noapte și copilă a nopții ! [2]
Priviți spre noi
Cu ochi ce vor binele,
Izbîndă ne dați
Celor ce ședem !
Slavă vouă, zei Aseni !
Slavă vouă, zeițe Asene !
Slavă ție, ogor greu de rod !
Sfat bun și vorbă
Dați-ne nouă,
Celor cu fală,
Și mîini ce știu tămădui !

I-a spus că o cheamă Brünhilda și că e o walkirie. I-a mai spus că doi crai, pre numele lor *Hialmgunnar* și *Agnar*, au luptat cîndva unul cu altul. Hialmgunnar era înaintat în vîrstă și viteaz în luptă, fapt pentru care Odin îi sortise izbînda. Dar ea l-a doborît în timpul luptei și i-a dăruit victoria lui Agnar, pe care nimeni nu voia să-l ocrotească și să-l apere. Mîniat de neascultarea ei, Odin a împuns-o cu ghimpele somnului și a blestemat-o să nu mai fie walkirie, ci să se mărite. Atunci ea s-a jurat, că nu va lua de bărbat un om care cunoaște ce-i teama. După vorbele acestea, i-a întins lui Sigurd cornul umplut pînă-n buză și i-a spus :

Bere ți-aduc,
Arbore-al luptei, [3]

---

[1] Aluzie la zeii luminii.
[2] „Copila nopții" înseamnă pămîntul.
[3] „Arbore al luptei" e o metaforă poetică pentru „viteaz, luptător".

Plămădită cu forţă
Şi — trufaşă slavă ;
În ea sînt descîntece
Şi rune ce-ajută,
Vrăji ce-aduc bine
şi-a norocului rune.

Sigurd a rugat-o atunci să-l înveţe şi pe el ce e înţelepciunea, căci ea ştia ce se află pe toate tărîmurile şi avea şi darul să vadă în viitor. Brünhilda l-a învăţat descîntecele care pot aduce scăpare în clipe de cumpănă şi primejdie :

Învaţă runa izbînzii,
De vrei izbîndă să ai,
Cresteaz-o pe-al spadei mîner,
Pe fierul cu ager tăiş,
Pe vîrful curat şi lucios,
Şi strigă de două ori : Tyr !

Învaţă runele berei,
Şi astfel încrederea-ţi oarbă
N-o-nşeală a gazdei femeie[1] ;
Crestează-le bine pe corn,
Le fă şi pe dosul mîinii
Iar unghia-nsemna-o cu Not[2].

Descîntă cu grijă pocalul,
Primejdia grea s-o alungi,
În el usturoi să arunci ;
Şi-atunci nu te temi că duşmanul,
În mied, pe furiş, vrîndu-ţi răul,
Otravă şi vrajă îţi toarnă.

[1] Femeile plămădeau berea şi ofereau cornul plin oaspeţilor, aşa că puteau vrăji cu băutura lor pe oaspetele neprevăzător.
[2] Runa Not ocroteşte de primejdie şi nevoie.

Învaţă-a furtunilor rune
Ce sfarmă talazul de stînci,
De vrei armăsarii cu pînze
Cu bine să-i duci la-adăpost ;
Le arde pe vîsle cu fierul,
Crestează-le-n chilă şi cîrmă ;
Şi spumege oricît furtuna,
Şi negru te-ameninţe valul,
Tu teafăr te-ntorci de pe mare.

Şi runele-crengi la învaţă,
De vrei să ştii ca un vraci,
Cum rana se poate închide ;
Crestează-le bine în coaja
Copacului mare din codru
Cu crengi înspre soare-răsare.

Învaţă şi runele vorbei[1],
Ca gîndu-ţi rostit prea în pripă
Duşmanul să nu-l spele-n sînge ;
Cu grijă le împleteşte
Şi ţese-le bine-ntre ele
Şi, strînse-mpreună, le pune
Pe locul în care, la Thing,
Se-adună să ţină judeţ
Toţi cei ce se trag dintr-o gintă.

Pe munte sta Odin,
Cu spada lui Brimir,
Pe cap purta coif ;
Şi capul lui Mimir
Să murmure prins-a
Cuvinte cu tîlc :

[1] Care să facă, la discuţiile şi tratativele din Thing, ca adversarul să nu se simtă ofensat.

Știu rune, a zis,
Ce sînt încrestate
Pe scutul ce apără
Zeița luminii[1],
Pe-urechea lui Arvakr,
Pe-a lui Alsvid copită,
Pe roata ce poartă
Căruța lui Rognir
Pe dinții lui Sleipnir,
Pe tălpile săniei ;

Pe-a ursului gheară,
Pe limba lui Bragi,
Pe-a lupului labe,
Pe ciocul de vultur,
Pe-aripile-n sînge,
Pe-al podului capăt,
Pe mîna ce-ajută,
Pe urmi de picior vindecat ;

Pe sticlă și aur,
Odoare ce poartă noroc,
În vin și în bere,
Pe jilțul gazdei, înalt,
Pe vîrful lui Gungnir[2]
Și pieptul lui Grani,
Pe unghia Nornei,
Pe-al bufniței cioc.

Răzuite-au fost toate
Cele rune-ncrestate
Și puse în miedul scăpării,
Trimise în lumea cea largă ;

[1] „Zeița luminii" e soarele, care în germană e feminin (die Sonne).
[2] Sulița lui Odin.

Se află la Aseni,
Se află la Elbi,
La Vanii-nțelepți,
Și, unele, la neamu'omenesc.

Sînt rune de fag,
Și rune ce apără,
Și rune de bere,
Ce sînt de folos,
Puternice-n vrajă,
De știi spre-al tău bine,
Făr' greș și prihană,
Să poți să le mînui ;
Ce-auziși folosește
Pîn'ce zeii-or pieri.

Acum hai și alege,
Ești liber s-alegi,
Copac cu oțelul ce mușcă ![1]
Tăcere sau vorbă
Tu însuți s-alegi,
Tot răul de mult e menit.

După ce l-a învățat toate runele ce pot folosi la nevoie și la greu, i-a mai destăinuit că viața lui va fi tare scurtă.

Sigurd i-a răspuns că nu se teme de moarte și că nu se va abate din calea sa. I-a mai spus că ar vrea s-o ia de soție, întrucît este așa cum și-a dorit el să-i fie femeia ; iar ea i-a mărturisit că, dacă ar putea alege singură un soț printre toți bărbații din lume, pe el l-ar dori drept soț. Apoi s-au logodit și și-au jurat credință unul altuia.

[1] Metaforă pentru războinic.

5. GUDRUNA

După toate acestea, Sigurd și-a luat deocamdată rămas bun de la Brünhilda, întrucît socotea că încă n-a sosit vremea să se căsătorească și voia mai întîi să umble prin lume și să făptuiască încă isprăvi de pomină. Soarta l-a îndrumat spre miazăzi, pe Rin, la curtea regelui *Giuki*. Acesta avea trei feciori, pe *Gunnar*, pe *Högni* și pe *Gutthorm*, și o fiică, *Gudruna*, care era vestită în lung și-n lat pentru frumusețea ei; iar soția lui, *Grimhilda*, era pricepută în farmece și descîntece. Cînd vasalii lui Giuki l-au văzut pe străin venind, i-au lăudat statura, cu care-i întrecea pe toți, i-au slăvit bidiviul și armele. Giuki i-a ieșit înainte, în fruntea curtenilor săi, și l-a întrebat care-i e numele și din ce stirpe se trage. Străinul i-a răspuns că numele lui e Sigurd și că e feciorul regelui Sigmund. La aceasta, Giuki i-a urat bun-venit și l-a poftit să rămînă o vreme la curtea sa. Sigurd a primit și s-a bucurat de mare cinstire la curtea lui Giuki. Era văzut totdeauna împreună cu feciorii regelui, dar oricît de voinici și viteji erau aceștia, Sigurd îi întrecea în toate privințele. Gîndurile lui erau însă veșnic la Brünhilda, la care îi rămăsese și inima, așa că adeseori se întîmpla ca, în timpul ospețelor, să se gîndească la ea și să nici n-o ia în seamă pe Gudruna. Mama acesteia, Grimhilda, băgase de seamă acest lucru și își da cu părerea că mare noroc ar fi pentru fiica ei și pentru casa lor dacă Sigurd s-ar însura cu Gudruna, mai ales că aflase și de comorile fără număr pe care le stăpînea voinicul.

Într-o seară, cînd ședeau cu toții împreună, ospătînd și bînd, regina l-a îmbiat pe Sigurd cu un corn plin pînă-n buză, spunîndu-i:

— Ne bucurăm cu toții că ești oaspetele nostru și îți dorim numai bine. Craiul Giuki să-ți fie ca un părinte, eu ca o mamă, iar Gunnar și Högni, ca frații! Dacă voi

toți vă legați prin jurămînt să fiți uniți, nimeni nu se mai poate măsura cu voi și nu vă poate sta împotrivă!

Sigurd a luat atunci cornul și a băut din el și, din clipa aceea, nu și-a mai amintit de Brünhilda; căci băutura fusese pregătită cu vraja și-l făcuse să uite totul. Apoi Grimhilda l-a sfătuit pe Giuki să-i dea lui Sigurd pe fiica lor de soție, deoarece Sigurd era cel mai mare viteaz ce se afla pe lume și i-ar fi fost un sprijin puternic în toate. Dar craiul Giuki s-a împotrivit, zicînd:

— Nu-i obiceiul să-mbii pe cineva cu fiica ta; dar socot, totuși, că e mai mare cinste să-ți oferi fiica lui Sigurd, decît s-o pețească alții.

Într-o seară, cînd Gudruna turna mied în pocale, Sigurd a văzut cît era de frumoasă. După ce ea a plecat, regii au pornit să stea de vorbă cu Sigurd, și Giuki a început astfel:

— Mult bine ne-ai făcut, Sigurd, și ai fost pînă acum mare sprijin pentru regatul nostru, lucru pentru care tare am vrea să-ți arătăm mulțumita noastră.

La acestea a adăugat Gunnar:

— Da, vom face totul ca să rămîi multă vreme aici și îți dăm un regat și pe Gudruna de soție. Crede-ne că nici-un altul n-ar căpăta-o pe sora noastră, chiar de s-ar ruga să i-o dăm!

Sigurd a ascultat cu plăcere cuvintele acestea și i-a întors vorba:

— Vă mulțumesc pentru această cinste! Primesc cu plăcere ceea ce vreți să-mi dați.

Apoi și-au jurat unii altora frăție de sînge și erau acum atît de legați între ei, de parcă ar fi fost frați din naștere.

După aceasta au făcut un ospăț de nuntă mare și frumos, care a ținut multe zile în șir și la care au venit numeroși oaspeți din țară și din largul lumii. Sigurd a

băut cu Gudruna paharul dinaintea răpirii miresei [1]. Și a fost petrecere mare și s-au bucurat cu toții, privind la jocurile și desfătările ce erau din zi în zi tot mai frumoase, așa precum mîncărurile și băuturile erau din ce în ce mai alese și mai gustoase.

Cînd sărbătoarea s-a încheiat, Sigurd a pornit cu noii săi cumnați la război și, după ce au săvîrșit multe minuni de vitejie, s-au întors acasă cu pradă bogată.

6. PEȚIREA BRÜNHILDEI

Astfel au trecut ani în șir, și Sigurd trăia în bucurie și fericire la curtea craiului Giuki, împreună cu Gudruna. De cumnații săi îl lega adîncă prietenie și credință. Într-o zi, Grimhilda i-a spus feciorului ei Gunnar :

— Domnia și stăpînirea voastră sînt slăvite de toți, doar un singur lucru nu e așa cum ar trebui : faptul că nu ți-ai luat încă soție. Mergi de-o pețește pe frumoasa Brünhilda, ea e mireasa cea mai vrednică de tine ; cu siguranță că Sigurd te va însoți călare.

— Firește că Brünhilda e frumoasă și mi-ar fi nespus de plăcut să-mi fie soție, a răspuns Gunnar.

Și s-a dus fără zăbavă la părintele său, de i-a împărtășit dorința, și a mărturisit-o și fraților săi și lui Sigurd ; și toți l-au încurajat în ceea ce-și pusese în gînd.

De-ndată s-au pregătit de drum și au mers călare peste dealuri și văi, pînă la craiul *Budli*, tatăl Brünhildei, căruia i-au dus solia pețirii. Acesta a primit-o cu voie bună, dar cu condiția ca Brünhilda să nu spună „nu", căci era atît de mîndră, încît n-ar fi luat de bărbat decît pe cine voia ea. Atunci au mers mai departe spre *Lyndalir*, la *Heimir*, părintele adoptiv care-o crescuse pe Brünhilda. Și acesta i-a primit prietenos și, după ce a

[1] La nuntă era obiceiul ca, după ce beau un pocal împreună, mirele să simuleze că fură mireasa, iar rudele de sînge ale acesteia să facă simulacrul urmăririi.

ascultat dorința lui Gunnar, le-a dat răspuns că Brünhilda nu-l va urma ca pe un soț decît pe cel care va trece călare prin vîlvătaia focului ce arde în jurul castelului ei.

Gunnar călărea pe bunul său cal *Goti ;* dar cînd i-a dat pinteni să treacă prin foc, armăsarul s-a dat, speriat, îndărăt. Atunci Sigurd a strigat : „De ce te codești și dai înapoi, Gunnar ?" El i-a răspuns : „Armăsarul nu vrea să treacă prin flăcări, nu vrei să mi-l împrumuți pe Grani al tău ?"

Sigurd i-a împlinit dorința, și Gunnar a încercat încă o dată să treacă prin foc, dar Grani nu voia să se clintească din loc. Atunci au ascultat de sfatul Grimhildei și au luat unul înfățișarea celuilalt, după care Sigurd, avînd chipul lui Gunnar, l-a îmboldit pe Grani cu spada și a trecut prin flăcări. Îndată s-a pornit un vuiet de spaimă, pămîntul s-a cutremurat, focul a trosnit mai puternic, pălălaia a crescut și s-a înălțat pînă în cer :

Focul s-a întețit,
Pămîntul s-a clătinat,
Flăcări înalte
Pîn-la cer au crescut :
Nu cutează nici unul
Din voinicii crăiești
Să treacă prin ele,
De partea cealaltă.

Sigurd pe Grani
Cu Gram îl îndeamnă ;
Sclipește armura
Făurită de Regin ;
Și focul se stinge
'Naintea voinicului ;
În fața-ndrăznețului
Se-nclină și flacăra.

Cînd Sigurd a pătruns în castel, a găsit acolo un iatac frumos, în mijlocul căruia adăsta Brünhilda. Ea l-a întrebat cine e şi ce vrea. Atunci el i-a răspuns :

— Sînt Gunnar, al lui Giuki fecior, iar tu trebuie să fii acum soţia mea, deoarece am trecut călare prin foc — căci aşa au făgăduit părintele tău Budli şi tatăl tău adoptiv Heimir şi chiar tu însăţi.

Ea i-a răspuns şovăind :

— Nu prea ştiu ce să spun la toate astea.

Dar Sigurd, cu chipul lui Gunnar, stînd în faţa ei drept şi cu mîna sprijinită pe mînerul spadei, i-a spus îndată :

— Îţi voi da daruri de nuntă bogate, numai aur şi straie de preţ.

Brünhilda nu s-a ridicat din jilţ, ci, plină de îngrijorare, şi-a legănat capul cu coiful pe el, ca o lebădă pe undele apei, şi i-a ripostat, cu spada în mînă :

— Nu-mi vorbi astfel, Gunnar, dacă nu eşti mai cutezător decît toţi bărbaţii ceilalţi ! Am fost în luptă cu regii ce-aveau oşti puzderie, armele mele scăldate în sînge au fost, iar acum mă prinde din nou pofta s-o fac !

El i-a întors însă vorba :

— Ai făcut multe isprăvi de vitejie, dar gîndeşte-te la juruinţa ta cum că nu vrei să fii decît numai a bărbatului care va fi trecut prin focul acesta !

Brünhilda n-a mai avut ce zice, a recunoscut că bărbatul din faţa ei grăise adevărul, s-a ridicat şi i-a dat bineţe cu prietenie.

Apoi Sigurd-Gunnar a zăbovit trei nopţi la ea în castel. Dar ori de cîte ori se aflau alături, el punea spada goală între ei doi. Cînd Brünhilda l-a întrebat ce înseamnă aceasta, el i-a răspuns că aşa i-a fost menit, că numai astfel trebuie să întîmpine nunta cu soţia sa, altcum îl aşteaptă moartea. După aceea i-a dat un inel de

preţ din comoara lui Fafnir şi a primit de la ea, în schimb, inelul *Andvaranaut*, pe care tot el i-l dăduse odinioară, cînd se logodise cu ea la Hindarfiall. A treia zi s-a despărţit de ea, s-a dus călare îndărăt la soţii săi, care-l aşteptau afară, şi Sigurd şi Gunnar şi-au reluat înfăţişarea lor adevărată. Au mers apoi cu toţii călare la Lyndalir, unde se afla Heimir, şi i-au dus vestea că Gunnar trecuse prin vîlvătaia focului şi o dobîndise pe Brünhilda.

Încă în aceeaşi zi a venit şi Brünhilda la părintele ei adoptiv şi i-a spus în taină că un rege trecuse prin foc şi vroia să se-nsoare cu ea.

— A spus că-l cheamă Gunnar, i-a istorisit ea, dar cred cu siguranţă că nimeni altul n-a fost în stare să facă asta decît Sigurd, cu care m-am logodit odinioară pe munte.

Atunci Heimir i-a răspuns că nu Sigurd, ci Gunnar a făcut isprava de-a trece prin flăcări şi că nu rămîne altceva de făcut decît să primească să se mărite cu el. În ciuda îndoielilor sale, Brünhilda a fost nevoită să recunoască atunci că trebuie să-şi ţină cuvîntul dat, chiar de o face împotriva voinţei şi convingerii.

Vitejii, însă, s-au întors acasă şi Grimhilda i-a mulţumit lui Sigurd pentru însoţire şi ajutor, iar Gudruna a luat în stăpînirea ei inelul Andvaranaut.

Perechea crăiască s-a pregătit apoi de nuntă şi curînd a sosit şi Brünhilda cu părintele ei Budli. Căsătoria a fost sărbătorită cu falǎ şi îmbelşugare, iar Gunnar şi Brünhilda au şezut alături în bună înţelegere şi au băut împreună hanapul însoţirii. Ospăţul a durat zile în şir ; dar, cînd totul s-a sfîrşit, Sigurd şi-a amintit deodată de Brünhilda şi de toate jurămintele pe care i le făcuse odinioară ; dar n-a spus nimănui despre asta şi s-a prefăcut că e foarte liniştit.

7. CEARTA REGINELOR

Într-o zi, cele două regine, Brünhilda şi Gudruna, s-au dus împreună pe malul Rinului, ca să-şi spele părul. Brünhilda a intrat în rîu mai departe de mal decît Gudruna şi puţin mai în susul apei. Gudruna a întrebat-o de ce face asta. Brünhilda i-a răspuns :

— Doar n-am să sufăr pe părul meu apa cu zoaie ce se scurg dintr-al tău ! Că doar părintele meu e mai puternic decît al tău, iar bărbatul meu a înfăptuit multe vitejii, a trecut chiar şi prin vîlvătaia focului ; al tău, însă, a fost argatul regelui Hialprek !

Zădărîtă şi mînioasă peste poate, Gudruna i-a întors, tăios, vorba :

— Mai bine ţi-ar sta să taci din gură, decît să-l înjoseşti pe bărbatul meu, despre care toţi spun că nu se mai află pe lume altul ca el. El l-a ucis pe Fafnir şi a dobîndit comoara lui fără seamăn, care este acum a lui ; tot el a trecut şi prin vîlvătaia flăcărilor, în vreme ce tu credeai că a fost Gunnar. În fapt, Sigurd e cel care a venit la tine şi ţi-a luat din mînă inelul de aur Andvaranaut — uite-l aici, priveşte-l bine !

Şi-a scos de pe deget inelul, ţinîndu-i-l sub nas. Brünhilda a văzut inelul şi l-a recunoscut îndată ; apoi s-a făcut galbenă ca ceara şi a plecat acasă, fără să mai scoată vreo vorbă.

Seara, înainte de-a merge la culcare, Gudruna i-a povestit soţului ei despre cearta avută, întrebîndu-se :

— De ce oare n-o fi Brünhilda mulţumită cu norocul şi bogăţia ei ? Că doar a luat de bărbat un om minunat.

Sigurd s-a înnegurat şi i-a răspuns :

— Cînd s-a mai întîmplat vreodată să spună ea că are un soţ minunat sau că a luat de bărbat pe cel pe care l-ar fi dorit mai mult ?

— Atunci mîine tot am s-o întreb, sări Gudruna zădărîtă, pe cine ar fi dorit cel mai mult să-l ia de bărbat !

Dar Sigurd a încercat s-o potolească :

— Te sfătuiesc să n-o faci, altfel ai să te căieşti amarnic !

Dar în ciuda sfatului lui Sigurd, Gudruna s-a dus a doua zi la Brünhilda, care sta mohorîtă şi pe gînduri, şi i-a grăit :

— Nu mai fi atît de întunecată, Brünhilda ! Te frămîntă vorbele noastre de ieri sau ce alta îţi umbreşte veselia ?

— Eşti crudă la inimă, i-a ripostat Brünhilda, dacă poţi să mai pui asemenea întrebare cu răutate !

— Să nu crezi una ca asta, a asigurat-o Gudruna, dar mai bine răspunde la întrebarea mea !

— Mai bine întreabă de lucruri ce ţi se potrivesc mai curînd ţie, a răbufnit Brünhilda, că doar oamenilor norocoşi, ca tine, le e uşor să fie mulţumiţi !

— E încă prea devreme, ca să-mi spui că sînt norocoasă, a sărit Gudruna, dar hai, vorbeşte, spune-mi de ce anume mă învinuieşti ?

— Eşti nevasta lui Sigurd pe nedrept, a icnit din rărunchi Brünhilda, Sigurd şi cu mine ne-am jurat unul altuia credinţă, dar voi aţi ştiut bine că m-aţi înşelat şi, pentru asta, am să mă răzbun !

Gudruna, însă, i-a desluşit liniştită :

— Eu una n-am ştiut nimic de făgăduielile voastre, iar despre partea mea, taică-meu ar fi putut să-mi aleagă şi alt bărbat înainte de a-l fi cunoscut pe Sigurd.

— N-am să ţi-l las nici pe el şi nici avuţia lui, a răspuns Brünhilda.

Iar Gudruna a întors vorba :

— Tu ai un bărbat atît de ales, încît nu se ştie prea sigur care din ei e regele cel mai puternic.

— Sigurd a învins balaurul şi a trecut călare prin pălălaia flăcărilor, asta preţuieşte mai mult decît regele Gunnar şi toată împărăţia lui, a ţipat Brünhilda.

— Te-ai măritat mai bine decît meriţi, a repezit-o mînioasă Gudruna, iar trufia ta o să sfîrşească rău !

— Grimhilda e de vină pentru toate astea, a răbufnit Brünhilda, ea a ticluit și a pus la cale isprava asta nefericită, care ne va nimici pe toți.

— Nu huli împotriva maicii mele Grimhilda, care se poartă cu tine de parcă i-ai fi fiică, și încetează să tot rostești asemenea vorbe de ocară !, a certat-o mînioasă Gudruna.

— N-ai să-mi poruncești tu mie să tac, a strigat Brünhilda, tu, care stai laolaltă cu Sigurd, deși nu s-ar cuveni s-o faci ; merge-ți-ar în viață așa după cum te-ai purtat tu cu mine !

Apoi a sărit în sus și a alergat degrabă în iatacul ei, unde s-a culcat în pat și s-a pus să clocească răzbunarea. Craiului Gunnar i-a fost adusă fără zăbavă vestea cum că Brünhilda ar fi bolnavă. Craiul a mers la ea și a întrebat ce s-a întîmplat, dar ea nu i-a dat nici un răspuns și zăcea în pat, de parcă era moartă. Cînd craiul a stăruit pe lîngă ea cu întrebările, Brünhilda l-a întrebat în cele din urmă :

— Unde e inelul ce ți l-am dat cînd ai trecut călare prin vîlvătaia focului din jurul meu ?

Văzîndu-l că tace, ea a continuat :

— Acum știu sigur. Nu tu, Gunnar, ești cel ce-a trecut prin foc ! Eu însă m-am juruit să nu primesc de bărbat decît pe cel ce va trece prin văpaie, iar acela e singur Sigurd, viteazul cel neînfricat. Din pricina înșelăciunii voastre, mi-am călcat juruința, de vreme ce, în locul lui, mi-ești bărbat tu ; și, pentru asta, ar trebui să te ucid !

Cuprinsă de cumplită mînie, Brünhilda a smuls spada din cui și a dat să-l ucidă pe rege. În aceeași clipă a sărit Högni între ei și a cetluit-o degrabă pe cea ce spumega de furie. Dar Gunnar i-a desfăcut de-ndată cătușele, zicînd :

— Nu vreau ca femeia mea să zacă cetluită.

Brünhilda i-a răspuns, însă, întunecată la chip :

— Nu te sinchisi de asta, căci niciodată nu mă vei mai vedea veselă în sala ta de ospețe, la o vorbă de duh plină de bucurie, și nicicînd să nu mai aștepți vreun sfat de la mine ! Apoi s-a sculat și a început să țeasă la război cu atîta înverșunare, încît a rupt și urzeala și ițele. Iar gemetele și văicăreala ei erau atît de puternice, încît se auzeau în întreg castelul.

Atunci Gudruna a întrebat-o pe una dintre slujitoarele Brünhildei de ce sînt toți atît de necăjiți și abătuți. Slujitoarea i-a răspuns :

— Vai, e o vreme tare nefericită, peste sala noastră s-a abătut multă suferință și necaz.

La care Gudruna a trimis-o la stăpîna sa, zicîndu-i :

— Hai să ne veselim iar cu toții, du-te la Brünhilda și poftește-o să vină la masă !

Dar femeia s-a împotrivit :

— Nu pot să fac una ca asta, nu mă-ncumet să-i vorbesc, căci sînt zile întregi de cînd n-a mai pus pe limbă mied sau vin ; asupra ei s-a abătut mînia zeilor.

Atunci Gudruna s-a dus la Gunnar și i-a grăit :

— Mergi la Brünhilda, nevasta ta, și spune-i că îmi pare tare rău că suferă atît.

Iar Gunnar i-a răspuns :

— M-a oprit să mă mai apropii de ea, dar am să încerc, totuși.

Și s-a dus Gunnar la Brünhilda și a încercat totul, ca să capete un răspuns de la ea, dar ea n-a scos nici un cuvînt ; la fel a pățit și Högni care, la rugămințile lui Gunnar, a mers și el în iatacul reginei. În cele din urmă l-au căutat pe Sigurd și l-au rugat să stea de vorbă cu Brünhilda ; dar Sigurd n-a dat nici un răspuns și așa au rămas lucrurile în ziua aceea. A doua zi, Sigurd a plecat la vînătoare, în codru, iar la întoarcere i-a spus Gudrunei :

— Mă bat gîndurile că se va întîmpla cumplit lucru și că Brünhilda va muri !

Iar Gudruna i-a întors vorba :
— Se întîmplă cu Brünhilda lucruri de mirare ; sînt şapte zile şi şapte nopţi de cînd doarme într-una, şi nimeni nu cuteză s-o trezească.
Sigurd însă i-a desluşit :
— Nu doarme ; cugetă la grele lovituri împotriva mea !
Gudruna a izbucnit atunci în plîns :
— Ar fi cumplită durere pentru mine să te ştiu în primejdie ; mergi la ea şi îmblînzeşte-i mînia !
Aşa a şi făcut Sigurd : s-a dus în iatacul Brünhildei, care era deschis, a dat de-o parte perdelele ce-i ascundea aşternutul, zicîndu-i :
— Trezeşte-te, Brünhilda, soarele s-a ridicat şi luminează întreg castelul ; prea mult ai dormit ; hai, leapădă mînia şi fii din nou veselă !
Dar ea l-a înfruntat :
— Cum de te sumeţeşti să mai vii la mine ?
Sigurd i-a răspuns :
— Nu vrei să vorbeşti cu nimeni, de-aceea am venit la tine, ca să te împac ; spune, ce te apasă oare ?
— Nimeni altul nu s-a purtat mai rău cu mine, în înşelăciunea asta, decît ai făcut-o tu, dar am să-ţi spun, totuşi, pricina înverşunării mele, căci tu porţi întreaga vină a suferinţei ce mă sfîşie !
— Amarnic te înşeli, i-a întors Sigurd vorba, dacă-ţi închipui că inima mea îţi vrea răul ; dar soţul tău e cel pe care singură ţi l-ai ales.
— Nu, a icnit Brünhilda, nu Gunnar e cel care a trecut călare prin văpaie, nu el mi-a adus, ca dar de nuntă, balaurii răpuşi şi comorile ; m-a cuprins de-ndată mirarea cînd am văzut bărbatul care-a răzbit în castelul meu şi mi s-a părut că desluşesc ochii tăi, dar nu mi-am putut da seama sigur, căci privirea parcă îmi era împăienjenită.
— Eu nu sînt un bărbat mai de ispravă decît feciorii lui Giuki ! i-a explicat Sigurd.

— Nu-mi aduce aminte de mînia mea ! a strigat Brünhilda. Tu, Sigurd, eşti cel care a răpus balaurul şi care a trecut călare prin vîlvătaie, şi asta de dragul meu ; şi nu feciorul lui Giuki a făcut-o.
Sigurd i-a răspuns atunci :
— N-am fost cîtuşi de puţin bărbatul tău, şi nici tu femeia mea ; Gunnar, craiul cel vestit, e cel care ţi-a adus comoara de aur.
Dar Brünhilda i-a întors vorba :
— Nicicînd inima mea nu i s-a deschis bucuroasă lui Gunnar, cînd mi-a apărut înaintea ochilor ; îl urăsc cu înverşunare, chiar dacă ascund asta de ochii celorlalţi, iar viaţa nu mai are nici un preţ pentru mine, de vreme ce am fost lipsită de bucurie prin înşelăciune.
Sigurd a încercat s-o îmbuneze :
— Trăieşte, Brünhilda, şi întoarce-ţi gîndul bun spre prietenii tăi ! Îţi voi da în schimb toată comoara mea !
— Nu pricepi ce vreau să spun, s-a mîhnit Brünhilda. Tu eşti mai presus de toţi bărbaţii, dar nu-i altă femeie de care să-ţi fie mai silă ca de mine.
— Adevărul e cu totul dimpotrivă ! a strigat Sigurd, simţind cum i se zbuciumă inima. Mi-eşti mai dragă decît mine însumi, cu toate că am căzut şi eu pradă înşelăciunii ; căci oricînd ascult glasul din adîncul meu, mă mîhneşte nespus că n-a fost dat să-mi fii nevastă ; dar m-am stăpînit cît am putut, ori de cîte ori eram în preajma ta, şi m-am bucurat de fiecare dată iar, că măcar trăiam cu toţii în prietenie.
— Prea mult ai zăbovit pînă să-mi spui asta, i-a întors Brünhilda vorba, căci acum mîhnirea mea nu mai are leac.
— Numele tău îmi pierise din minte, i-a desluşit Sigurd, şi nu te-am recunoscut decît atunci cînd te şi mărităseşi — asta e durerea mea cea mai mare !
La aceasta, Brünhilda i-a răspuns :

— Am făcut o juruință să fiu numai a bărbatului care va răzbate prin pălălaia flăcărilor ; vreau să-mi țin juruința asta sau să mor.

— Decît să mori, a strigat Sigurd, mai bine te iau de nevastă și o părăsesc pe Gudruna !

Dar Brünhilda i-a spus răspicat :

— Nu te mai vreau nici pe tine și nici vreun alt bărbat.

Atunci Sigurd a ieșit din cămara ei, și cîntecul spune că „inima i s-a umplut de atîta amar și durere, încît platoșa i-a crăpat de-o parte și de alta a pieptului".

Cînd s-a întors Sigurd în sală cea mare a castelului, Gunnar l-a întrebat cum stau lucrurile și dacă Brünhilda și-a regăsit graiul. Sigurd i-a răspuns scurt că acum vorbește iar, după care Gunnar a mers din nou la Brünhilda și a întrebat-o dacă vrea să primească ispășă pentru suferința de care a avut parte. Dar și încercarea aceasta a rămas zadarnică.

— Am fost înșelată și făcută de ocară, i-a răspuns Brünhilda, și unul dintre noi trei trebuie să moară. Sigurd, tu sau eu ; căci Sigurd a destăinuit totul Gudrunei, iar ea m-a înfruntat în față.

Și Gunnar a trebuit să plece iar, fără să fi izbîndind în vreun fel.

La cîteva zile după aceea, Gunnar a mers din nou în iatacul Brünhildei, iar ea i-a spus :

— Puterea și comoara, pe mine însumi și propria ta viață le vei pierde, de nu-l ucizi pe Sigurd.

Atunci Gunnar și-a luat orice nădejde de a-i mai schimba hotărîrea și a plecat de-acolo.

8. MOARTEA LUI SIGURD

Brünhilda a rămas mai departe în iatacul ei, frămîntîndu-se lăuntric și mocnindu-și mînia. Gîndurile îi tot fugeau îndărăt la nelegiuirea de care avusese parte și la

faptul că-l luase de bărbat pe Gunnar, împotriva juruinței ei, în timp ce Sigurd, care se logodise odinioară cu ea, o avea pe Gudruna de soție. Se tînguia și le învinuia pe norne, femeile care străjuiau destinul și care îi meniseră asemenea cumplită soartă ; dar ura, ce creștea necontenit, se îndrepta tot mai mult împotriva lui Sigurd, pe care îl socotea că o înșelase și o rușinase ; și, astfel, se înstăpînea tot mai mult în sufletul ei hotărîrea că Sigurd trebuia să piară. Cînd Gunnar a revenit altă dată în cămara ei, ea i-a spus :

— Trebuie să ne despărțim, căci nu mai vreau să rămîn împreună cu tine ; am să mă întorc la ai mei și, odată cu mine, ai să pierzi și ținuturile pe care ți le-am adus ca zestre.

Atunci Gunnar a încercat s-o facă să-și schimbe hotărîrea și să rămînă, dar ea i-a ripostat :

— Bine, am să-ți împlinesc voia, dar cu o *singură* condiție : fă ca Sigurd să piară ! Dacă nu se întîmplă asta, atunci am să fac ce ți-am spus și n-ai să mă mai vezi niciodată.

Cu nespusă mînie și amărăciune a ascultat Gunnar asemenea vorbe. Apoi a stat zile în șir pierdut în gînduri, șovăind și neștiind ce hotărîre să ia ; după care a trimis să-l cheme la el pe fratele Högni, pentru a se sfătui cu el. I-a împărtășit spusele Brünhildei și i-a mărturisit că ar fi cea mai mare rușine pentru el dacă nevasta lui avea să-l părăsească. Dar nu vedea nici o altă ieșire din această încurcătură, decît numai moartea lui Sigurd, de vreme ce ar fi dorit mai curînd să-l vadă mort decît s-o piardă pe Brünhilda. Högni, însă, a osîndit cu hotărîre asemenea faptă nelegiuită.

— Nu se cade unor oameni ca noi, a vorbit el, să ne călcăm jurămîntul, ridicînd mîna la asemenea faptă mișelnică ; dealtfel avem și mare sprijin în Sigurd, și nici un alt rege nu se poate măsura cu noi, cîtă vreme trăiește

el ; iar un asemenea cumnat n-o să mai aflăm noi nicicînd ; fapta asta ar abate grea nenorocire pe capul nostru.

Dar Gunnar a stăruit :

— Trebuie să împlinesc vrerea Brünhildei, asta mi-e hotărîrea. Nimic nu mă mai poate abate de la ea, căci trebuie să-i plătesc lui Sigurd, pentru că m-a adus în asemenea cumplită situaţie :

Viteazul mi-a jurat
cu jurăminte sfinte,
cu legăminte sfinte,
şi n-a ţinut nici unul ;
căci m-a-nşelat atunci,
cînd trebuia să-şi ţină
cu mai multă credinţă
mult sacrul legămînt.

Högni l-a mustrat însă :

— Brünhilda e cea care a aprins în tine ura, ce te împinge acum să ucizi. Nu vrea să-i lase Gudrunei pe Sigurd ca soţ şi nici pe tine nu te vrea de bărbat.

Apoi a fost nevoit să-şi dea seama că hotărîrea lui Gunnar era nestrămutată ; au ţinut sfat amîndoi, cum ar fi mai bine să împlinească fapta, şi au hotărît să-l cîştige pentru asta pe fratele lor Gutthorm, întrucît acesta nu se legase frate de sînge cu Sigurd, ca ei. L-au învinuit pe Sigurd de trădare şi, pentru a aţîţa furia oarbă a lui Gutthorm, i-au pus dinainte bucate ce aveau un efect cumplit :

Bucăţi de balaur,
şi lup la frigare,
şi carne de vultur
lui Gutthorm i-au dat,
pîn'ce-au putut
cei dornici de-omor
asupra voinicului
să-ardice-a lor mînă.

Feciorii lui Giuki au pornit călare în codru, împreună cu Sigurd, şi acolo, pe negîndite, Gutthorm a răpus viaţa celui care nu se aştepta la asemenea faptă. Dar nici nu făptuiseră bine fărădelegea, cînd un corb le-a vestit, din vîrful unui arbore, răzbunarea ce avea să-i piardă :

Răpus a fost Sigurd
spre-amiază de Rin,
şi-un corb de pe-o cracă
aşa le-a strigat :
În sîngele vostru
roşi-va-şi Atli spada,
căci legămîntul călcat
pe-ucigaşi îi doboară !

Cei trei fraţi au lăsat leşul lui Sigurd afară în pădure, străjuit doar de credinciosul său cal, şi au purces îndărăt pe drumul spre casă. Plecaseră împreună cu Sigurd şi se întorceau acum fără el. Cînd au ajuns călare acasă, Gudruna se afla afară, înaintea porţii, aşteptînd să-şi întîmpine soţul la întoarcere. Cînd a văzut că el, cel care sosea totdeauna înaintea celorlalţi, nu era împreună cu fraţii ei, i-a întrebat de-ndată ce vrea să însemne asta. În timp ce ceilalţi doi tăceau încurcaţi, Högni i-a dezvăluit de-a dreptul crudul adevăr :

Răpus-am voinicul
Afară în codru :
Cu capul plecat
Stă calul la leşu-i.

Auzind cuvintele acestea, Brünhilda a izbucnit într-un hohot de rîs răsunător şi le-a spus fraţilor :

— Abia acum este sigură stăpînirea voastră, căci de-ar mai fi trăit Sigurd, ar fi pus mîna pe ea, fără doar şi poate.

Gudruna a ascultat îngrozită vestea şi a strigat :

— Groaznic vorbești, cuvinte de spaimă ; să-l bîntuie duhurile pe Gunnar ucigașul ! Răzbunare să-și afle mîrșava faptă !

Ucigașii au stat la masă pînă tîrziu în noapte, au băut fără măsură și au vorbit într-una, ca să-și adoarmă cugetul și să nu-i dea timp să-i mustre ; cînd, într-un tîrziu, s-au lungit în culcușurile lor, au adormit de-ndată, afară doar de unul, de Gunnar ; somnul nu voia să-i îngreuneze pleoapele, căci era alungat de gînduri întunecate. Îl urmărea și-l apăsa necontenit prevestirea corbului și a vulturului (despre care vorbea, pesemne, o strofă pierdută a cîntecului), ceea ce-i strigaseră din vîrful arborelui și din înaltul cerului, atunci cînd ei porniseră călare spre casă.

Cu mult înainte de revărsatul zorilor, Brünhilda s-a trezit speriată din somn, căci o chinuiseră vise rele. Se făcea, în vis, că-l vedea pe Gunnar cetluit, înaintînd astfel călare spre oastea dușmană ; și și-a dat limpede seama că asemenea vis însemna pieirea fraților regi ; atunci a strigat :

Astfel pieri-va
A Nibelungilor
Stirpe puternică ;
Căci strîmb au jurat !

Fără milă și cruțare i-a aruncat lui Gunnar în față fărădelegea lui, neținînd seamă că ea fusese cea care o dezlănțuise :

— Uitat-ai, Gunnar, că mai demult cu Sigurd ți-ai amestecat sîngele ; și rău i-ai plătit binele ce ți l-a făcut. Și-a ținut cu sfințenie jurămintele ; și asta voi face și eu, voi împlini legămîntul, căci m-am jurat să fiu a celui ce va trece călare prin vîlvătaia focului ce mă împrejmuia ; și acela a fost Sigurd ; și, de vreme ce nu mi-a fost dat să trăiesc alături de el, vreau să mor o dată cu el !

Gunnar sta neputincios, își frîngea mîinile de deznădejde și o cuprindea cu brațele pe după grumaz, jurînd-o

să trăiască mai departe și să renunțe la hotărîrea sa ; dar Brünhilda l-a împins de la ea și i-a alungat și pe ceilalți, care veneau s-o înduplece, spunîndu-le că nu vor izbuti s-o facă să șovăie.

Copleșit de durere, Gunnar s-a îndreptat spre Högni, pentru a-i cere sfat, dar acesta l-a respins cu răceală :

— Nimeni nu e în stare s-o împiedice pe Brünhilda să-și afle moartea ! S-a născut cîndva sub semnul nenorocului și a abătut nenorocirea asupra atîtor viteji !

Apoi, întunecat de supărare, n-a mai vrut să scoată nici o vorbă și s-a îndepărtat de Gunnar.

Iar Brünhilda și-a îmbrăcat armura ca odinioară, pe cînd împlinea slujba de walchirie, a tras spada din teacă și și-a împlîntat-o adînc la subsuoară. Și, în timp ce viața i se scurgea, i-a grăit lui Gunnar :

— Am o ultimă rugăminte față de tine, Gunnar ; pune să se înalțe un rug mare, afară, pe cîmp, pentru mine și Sigurd, și pentru slugile noastre ! Pune să întindă pe el cerga roșită de sînge și arde-mă împreună cu Sigurd ; iar alături de el să ardă, dintre vasalii săi, doi la căpătîi și doi la picioare, de asemenea doi cîini și doi șoimi ; așa se va împlini totul după rînduială. Între noi doi să fie pusă spada împodobită cu inel, fierul tăios, ca atunci cînd Sigurd a trecut prin flăcări și cînd am schimbat inelele. Astfel calea morții lui nu va fi sărăcăcioasă, iar poarta Helei nu se va închide chiar în urma călcîielor lui, căci ne vor urma ca alai opt vasali de neam ales și cinci slujitoare de neam mare, pe care mi i-a dat părintele meu, odinioară, să mă-nsoțească. Aș spune mai mult, dacă soarta mi-ar mai îngădui să răsuflu, dar glasul mi se curmă, rănile mi se umflă ; adevăr grăit-am, pe cît de adevărată e moartea.

Toate au fost pregătite așa cum ceruse Brünhilda. Leșul ei a fost așezat pe rug, împreună cu cel al lui Sigurd, și flacăra i-a mistuit pe amîndoi.

9. PIEIREA GIUKUNGILOR

Sigurd şi Brünhilda muriseră, dar Gudruna îşi ducea mai departe viaţa la curtea fraţilor săi, în jale adîncă după soţul pierdut. Într-o zi au sosit peţitori de la regele Atli, fratele Brünhildei, cerînd mîna Gudrunei pentru stăpînul lor. Gunnar, care era mai marele stirpei şi ţinea loc de tată pentru sora lor, a primit peţirea. Astfel că, măritată pentru a doua oară, Gudruna a pornit în străini, departe, la curtea craiului Atli. Acolo s-a supus destinului şi a dat naştere, în Ţara hunilor, la doi feciori.

După moartea lui Sigurd, Gunnar şi Högni puseseră stăpînire pe toate comorile pe care voinicul le luase pradă odinioară, cînd îl învinsese pe Fafnir. Atli aflase şi el despre asta şi se gîndea acum cum să ajungă stăpîn pe comori. Dar nu putea s-o facă pe faţă şi cu forţa şi nici nu voia să-şi dea gîndul în vileag, aşa că a ales calea şireteniei şi a vicleniei ascunse. A trimis la curtea lui Gunnar un sol, pre numele său *Knefröd*, care să-l poftească pe el şi pe fratele său Högni să fie oaspeţii lui Atli şi care să le făgăduiască, pentru asta, daruri bogate — arme, giuvaieruri, sclavi dintre cei ai hunilor şi cîmpiile întinse de la Gnittaheide. Gunnar a ascultat solia, apoi a înşirat cu trufie toate bogăţiile sale, care erau de departe mai îmbelşugate şi mai de preţ decît tot ceea ce stăpîneau hunii. Dar Högni i-a luat vorba din gură şi a întrebat ce vrea să însemne inelul pe care li l-a trimis Gudruna şi care era înfăşurat cu fire de păr de lup. „Asta vrea să fie o prevenire — cum că drumul la curtea lui Atli este legat de mare primejdie". După asemenea vorbe, s-a lăsat o tăcere apăsătoare în sala cea mare, pînă ce Gunnar s-a ridicat din jilţul domniei şi le-a vestit hotărîrea sa : în ciuda presimţirilor negre, va cuteza totuşi lunga călătorie ; apoi s-a legat cu blestem cumplit să-şi ţină făgăduiala dată :

A lupilor suri
comoara Niflungilor
să fie, de Gunnar
pieri-va-n străini ;
iar urşii lăţoşi
să rupă cu colţii
vitejii războinici,
de nu s-o-nturna Gunnar.

Cei doi fraţi, Gunnar şi Högni, au purces la drum, însoţiţi de urările de bine şi de plînsetele florii vitejimii tinere, care rămînea în castel ; iar feciorul lui Högni şi-a binecuvîntat părintele cu glas tare, la despărţire :

— Umblă sănătos şi cu grijă, pe unde te mînă viteaza ta inimă.

Lungă şi grea le-a fost calea peste văi şi munţi, prin codrii nepătrunşi ai Mirkvid-ului, pînă ce au ajuns la ţinta călătoriei. Cînd au ajuns, au văzut înaintea lor cetatea lui Atli, păzită de războinici înarmaţi pînă-n dinţi, ce se înşirau scut lîngă scut. Iar Atli ospăta şi petrecea în sala sa, fără a se gîndi să ureze bun-sosit oaspeţilor. Cînd aceştia au intrat în sală, Gudruna le-a strigat că au fost trădaţi şi că ar fi mai bine să părăsească fără zăbavă sala ; nu în straie de sărbătoare ar fi trebuit să vină, ci cu platoşa pe piept şi coiful pe cap, pentru a le găti moartea hunilor şi a-l arunca pe Atli în curtea şerpilor, care era pregătită acum pentru Gunnar. Dar prevestirea venea prea tîrziu. Hunii îl şi copleşiseră pe Gunnar şi îl cetluiau. Högni s-a apărat cu cerbicie şi a doborît cu spada şapte huni, iar pe al optulea l-a aruncat în focul ce ardea în mijlocul sălii, mai înainte de-a putea fi prins şi legat.

Acum Atli se vedea aproape de ţelul său. L-a întrebat pe Gunnar dacă vrea să-şi răscumpere viaţa şi libertatea

cu toate comorile sale. Dar craiul Gunnar i-a răspuns că Högni şi cu el îşi juraseră unul altuia să nu dea în vileag locul unde sînt ascunse comorile, cîtă vreme sînt amîndoi în viaţă. Aşadar, mai înainte de-a putea vorbi, trebuie să moară Högni şi să i se aducă inima lui, ca dovadă a morţii. Hunii s-au gîndit să-l înşele cu viclenie, aşa că au răpus un bucătar fricos, pre nume *Hialli*, i-au scos inima din piept şi i-au dus-o lui Gunnar. Dar acesta şi-a dat seama de înşelăciune şi a strigat că inima, care tremură pe tipsia din faţa lui, nu e cea a lui Högni, ci a lui Hialli. Atunci hunii au renunţat să-l mai păcălească. Lui Högni nu i-a păsat de durere, ci a rîs răsunător cînd i-au tăiat inima din piept, încă de viu. Cînd i-au arătat-o apoi lui Gunnar, acesta a strigat că acum recunoaşte inima fratelui său ; aşa cum nu tremură aici pe tipsie, tot aşa n-a tremurat nici în pieptul viteazului. Acum ştia sigur că fratele lui era mort şi că putea face totul după bunul său plac, fără a fi nevoit să mai ţină seama de nimic. Atli a fost nevoit să-şi dea seama că acum, întrucît taina n-o mai ştia decît bărbatul din faţa lui, putea să renunţe la gîndul de-a mai pune mîna pe comori. Gunnar i-a spus :

Nicicînd, o, tu, Atli,
N-ai să vezi vreo comoară,
Aşa cum nici pe tine
Curînd nimeni nu te-o vedea
Acum doar eu singur
Ştiu unde-i ascunsă
Comoara Niflungilor,
Căci Högni e mort.
M-apăsa îndoiala,
Cît trăiam amîndoi,
Dar, dacă sînt singur,

Nu mai am îndoieli.
Ascundă-acum Rinul
Comoara Niflungă
Ce-a fost şi a zeilor
Şi-adus-a zavistie,
Dezbinînd pe viteji.

La porunca lui Atli, Gunnar a fost dus în curtea şerpilor. Mînioasă, Gudruna l-a înfruntat pe soţul ei pentru călcarea jurămîntului de credinţă şi l-a blestemat.

Iar Gunnar, în mijlocul şerpăriei, s-a pornit să mîngîie strunele harfei, ale cărei sunete au îmblînzit jivinele şi le-a adormit, în afară de una singură, despre care s-a spus că ar fi fost chiar muma lui Atli ; aceasta a fost cea care l-a muşcat pe Gunnar şi l-a răpus cu veninul său.

Atli, însă, s-a întors îndărăt la petrecerea din sală. Atunci i-a ieşit înainte Gudruna şi i-a întins un hanap plin pînă-n buză. Dar, după ce s-a ospătat cu toate bucatele pe care i le-a pus Gudruna înainte şi după ce a băut din belşug, pînă i s-a împăienjenit mintea, regina i-a strigat în vorbe batjocoritoare cumplita veste :

Tu cel ce-mparţi prăzile,
A feciorilor inimi,
Gătite cu miere,
Ospătat-ai la masă !
Carne de om
Ai mîncat şi-apoi, darnic,
Ai dat să mănînce
Şi prinţilor tăi !
Nicicînd pe genunchi,
Cînd bere băut-ai,
Pe Erp şi pe Eitil
N-ai să-i mai alinţi,

Și n-ai să-i mai vezi
Pe cei ce-mpart aur
În jilțuri cum șed
Și suliți ciopIesc.

La auzul acestor cuvinte, s-a produs zarvă mare în sală și toți hunii s-au pornit pe jelit; dar Gudruna, împietrită, n-a vărsat nici o lacrimă, nici pentru moartea fraților și nici pentru uciderea propriilor ei feciori, pe care i-a răpus din ură pentru Atli.

Cu multă dărnicie, ea a împărțit comori bogate tuturor vasalilor lui Atli, și petrecerea s-a pornit din nou. Atli era toropit de băutură și n-a mai fost în stare nici să pedepsească nemiloasa fărădelege, nici să vegheze pentru a o împiedica pe Gudruna de la alte făptuiri. Regina i-a împlîntat atunci spada în piept și tot culcușul lui a fost scăldat în sînge; după aceea a pus foc din toate părțile sălii de ospețe, unde adormiseră, în cele din urmă, toți hunii, amețiți de băutură; și, în curînd, grinzile cele mari ale sălii au prins să se prăbușească în flăcări, îngropînd totul sub ele. Cumplită a fost răzbunarea Gudrunei pentru moartea fraților ei, dar și ea a pierit în flăcări.

WALTHER ȘI HILDEGUNDA

1. WALTHER ȘI HILDEGUNDA LA CURTEA LUI ATILA

În vremuri străvechi — s-a scurs de-atunci mai mult de un mileniu și jumătate —, popoarele din Europa au fost frămîntate de cumplite furtuni și multe neamuri au ajuns să se tălăzuiască precum valurile mării.

Impulsul la aceasta l-a dat sălbatecul neam de călăreți al hunilor, care, mînat de pofta de putere a regelui *Etzel* sau *Atila*, adică «Tătuca», a pornit din așezările sale de

pe cîmpiile Panoniei și a năvălit cu război peste toate popoarele din Europa. Cine se opunea lui Atila era înfrînt și supus cu forță cumplită, dar cui i se închina cu umilință, puternicul rege al hunilor îi acorda ocrotire și alianță.

Astfel a pornit el și împotriva poporului francilor cu puzderie de oști. Acolo domnea regele *Gibich*, căruia tocmai i se născuse un fiu și-i dăduse numele *Gunther*. Pe cînd se bucura mai din plin de nașterea unui moștenitor, Gibich a primit vestea că hunii s-au ivit în olaturile de la hotare, ca nisipul mării.

Gibich nu se putea legăna cu speranța că armele și forța poporului său ar fi fost îndestulătoare, pentru a ține piept unui dușman ce nu fusese învins încă niciodată. Sfetnicii, pe care i-a chemat să se adune de-ndată, au fost de părere, pînă la unul, că ar fi mai înțelept lucru să plătească haraciu și să dea zălogi, decît să pună totul la bătaie, țara și norodul, bunurile și sîngele, într-o luptă inegală. De aceea au trimis regelui Atila comori bogate, de aur și argint, iar pe deasupra, ca zălog, pe *Hagen von Tronje*, un băiețandru frumos și de viță nobilă, la vîrsta cînd începea să devină flăcău; Gunther, feciorul regelui, era încă prea mic și mai avea nevoie să fie îngrijit de maica lui.

Atunci Atila i-a lăsat în pace pe franci și a pornit cu hoardele sale mai departe, spre malurile Rhonului, de unde putea amenința poporul burgunzilor.

Curînd după aceea a primit și *Herrich*, regele burgunzilor, veste că dușmanul a năvălit în țară și că se îndreaptă spre *Châlons*, orașul regesc întărit cu ziduri de cetate, și că francii s-au plecat la mila lui Atila. Fără zăbavă, Herrich și-a chemat toți vasalii la sfat, întrebîndu-i dacă să purceadă și să se lupte împotriva hunilor. Și-au dat însă cu toții curînd seama că ar fi fost lucru nesăbuit dacă burgunzii, mult mai slabi decît francii, ar fi încercat să făptuie ceea ce aceia nu cutezaseră. Așa că

au trimis și ei la Atila solie care să ceară pace celui mult-puternic.

— Și eu sînt prietenul păcii, a răspuns hunul, și nu-l bat cu arme decît pe cel ce se pune împotriva tăriei mele.

Cînd solii s-au întors cu asemenea răspuns, a mers însuși Herrich la Atila, cu daruri bogate, și a încheiat alianță cu el. Ca zălog i-a dat pe singura sa fiică, *Hildegunda*. Și, astfel, odorul fără preț al părinților ei a trebuit să ia calea în străini.

După aceea Atila și-a bulucit oștile mai departe spre soare-apune, către Acvitania, unde domnea regele *Alpher*, al cărui fecior fusese logodit însă din copilărie, după voia părinților, cu Hildegunda din Burgundia. Cu spaimă în suflet a aflat Alpher vestea că Gibich și Herrich se plecaseră înaintea hunilor și că aceștia năvăleau acum în țara sa ; căci nici el nu putea trage nădejde să se apere cu tăișul armelor de asemenea vrăjmaș.

— Ce să mai stăm mult la chibzuială, a grăit el, că doar nu ne putem pune împotriva lui Atila, iar dacă vom face și noi ce au făcut francii și burgunzii înaintea noastră, n-are să fie pricină de hulă și ocară pentru noi. Așa că voi mîna soli înaintea lui Atila, îi voi da zălog pe feciorul meu *Walther* și voi plăti tributul ce-l va cere de la mine.

Și fără să mai șovăie, și-a împlinit hotărîrea, astfel încît hunii au făcut calea întoarsă, fără să fi tras sabia din teacă și victorioși doar prin groaza pe care o insufla numai numele lor ; s-au întors cu comori bogate și cu Hagen, Hildegunda și Walther ca zălogi îndărăt în așezările lor din Panonia. Ajunși acolo, Atila a poruncit ca Hagen și Walther să fie crescuți cu toată grija, ca și cum ar fi fost proprii săi coconi, în timp ce pe Hildegunda a dat-o sub oblăduirea soației sale *Ospirina*. Astfel au crescut feciorii cu voie bună și, în scurtă vreme, au deprins cu atîta măiestrie toate meșteșugurile războiului și ale păcii,

încît, pînă în cele din urmă, au ajuns să-i întreacă pe toți hunii în vitejie și înțelepciune. De aceea Atila îi prețuia nespus și le-a dat slujbe de înaltă cinste în oastea sa, slujbe de care tinerii s-au dovedit vrednici, prin isprăvi glorioase în multe bătălii și campanii. Hildegunda a crescut și a înflorit, s-a făcut o fecioară frumoasă cum nu se mai află și s-a bucurat de încrederea crăiesei hunilor în asemenea măsură, încît aceasta i-a încredințat haznaua cu aur și odoare a cetății curții. Trecea pretutindeni prima după regină.

Astfel au trecut ani după ani ; la Worms a murit regele Gibich al francilor și i-a urmat la domnie feciorul său Gunther, care crescuse între timp mare. Acesta a stricat învoiala cu Atila și n-a mai vrut să plătească haraciul stabilit. Cînd a aflat asemenea veste, Hagen a socotit că nu mai e bine să rămînă la huni ; așa că, într-o noapte neagră ca smoala, a plecat fără a-și cere învoire și a pornit să gonească pe poteci ascunse spre țara lui.

Soției lui Atila nu-i putea ieși din minte fuga lui Hagen ; se temea ca, într-o bună zi, să nu-i vie poftă și viteazului Walther să-și ia cîmpii, la fel ca soțul său de luptă. De aceea l-a sfătuit pe domnul și stăpînul ei Atila să-l lege printr-o soață de neam domnesc pe tînărul viteaz, a cărui forță neînfricată era unul din stîlpii împărăției hunilor. Regelui i s-a părut înțelept sfatul și l-a agrăit astfel pe Walther :

— În slujba stăpînirii mele ai trebuit să înduri multe osteneli și primejdii și, de aceea, țin la tine mai mult decît la toți ceilalți. Dar nu vreau să-ți aduc mulțumita mea doar în cuvinte ; alege pe cea mai frumoasă și nobilă dintre fecioarele principilor huni, iar ceea ce-ți dorești, ca țară și norod și ca aur și averi, al tău să fie.

Dar Walther se purta cu alte gînduri. El a pătruns îndată gîndurile ascunse ale regelui și a respins, cu puține vorbe, oferta ce trebuia să-l lege pentru veșnicie de împărăția hunilor :

— Vai, stăpîne, ceea ce am făcut eu nu are un preț atît de mare. Aș vrea tare mult să rămîn mai departe la curtea ta și să dobîndesc faimă în slujba ta.; dar dacă mi-oi alege nevastă, așa cum îmi poruncești, o să trebuiască să îngrijesc de casă și să lucrez ogoarele, și voi fi nevoit să renunț pentru totdeauna de a mai porni, sub ochii tăi, la luptă și la izbîndă. De aceea mă rog prea plecat, iartă-mă cu însurătoarea ! Sînt gata la orice ceas, din zi ori din noapte, să mă bat pentru tine, cîtă vreme grija de nevastă și copil nu-mi întoarce gîndul îndărăt, slăbindu-mi vitejia și brațul.

Asemenea cuvinte i-au plăcut nespus lui Atila, care și-a zis în sine :

— Walther n-o să fugă nicicînd de la mine.

Și, pentru a-i arăta din plin înalta sa îndurare, l-a ales pe tînărul viteaz căpetenie a oștilor ce urmau să purceadă, curînd după aceea, împotriva unui norod răsculat, de la granițele împărăției, pentru a-l supune cu forța și a-l trece sub tăișul săbiilor.

Walther a răsplătit de minune încrederea regelui ; a făcut nemaipomenite isprăvi de vitejie, asftel încît dușmanii au fost puși iute pe fugă, iar hunii s-au putut întoarce acasă cu izbîndă, pradă și glorie.

Bucurîndu-se nespus de victorie, hunii s-au înturnat la așezările lor și, în timp ce toți ceilalți porneau, cu bucurie și nerăbdare în suflet, să-și regăsească femeile și copiii, Walther s-a îndreptat călare spre cetatea lui Atila. Acolo i-au ieșit slujitorii cu grabă înainte, i-au luat calul și l-au întrebat de sîrg cum a fost drumul și bătălia. Ostenit de lungul drum călare, Walther a răspuns scurt la numeroasele întrebări și a intrat îndată în castel, pentru a-i da seamă lui Atila de victorie. Mergînd într-acolo, a dat de Hildegunda, ce adăsta singură într-una din cămări. I-a dat prietenos bineţe, îmbrățișînd-o și sărutînd-o, apoi i-a cerut să-i dea de băut, întrucît e ostenit și însetat. Hildegunda i-a umplut îndată un hanap de vin, dar el

a prins-o de mînă și, privind-o tăcut, a băut vinul și i-a dat hanapul îndărăt. Amîndoi știau bine că erau logodiți de multă vreme, și Walther a început :

— De mulți ani îndurăm amîndoi soarta amară a surghiunului și, cu toate astea, știm prea bine că părinții noștri ne-au sortit unul altuia. Acum mi se pare că a sosit vremea să nu mai păstrăm tăcere asupra acestui lucru !

Hildegunda credea că Walther vorbește doar așa, în glumă ; mai întîi a tăcut, apoi a strigat mînioasă :

— De ce spui vorbe despre care inima ta nu știe nimic și amintești, prefăcut, de o logodnică pe care în fapt o disprețuiești ? Că doar îți par mult prea nevrednică pentru a gîndi că-ți pot fi mireasă !

Dar Walther i-a întors vorba cu hotărîre și seriozitate :

— Cît de greșit mă cunoști ! Nu știu să mă fi prefăcut vreodată față de tine și ceea ce ți-am spus acum e ceea ce gîndesc cu adevărat ! De-aș ști că și tu ții la mine și dacă-mi făgăduiești să fii mută ca mormîntul, ți-aș destăinui acum, cînd sîntem singuri, planurile mele cele mai ascunse.

Atunci Hildegunda și-a dat seama că bănuiala ei fusese fără temei și i-a răspuns :

— Am să împlinesc tot ce vei cere de la mine și am să fiu bucuroasă de tot ce-mi vei porunci să fac.

Asemenea cuvinte i-au dat lui Walther fericirea siguranței că Hildegunda e un suflet și un cuget cu el. Așa că i-a dezvăluit ceea ce chibzuise de multă vreme :

— Mă gîndesc necontenit, cu dorul în suflet, la țara mea, și urîtă mi-e petrecerea printre străini. De aceea vreau să mă pregătesc pe-ascuns de fugă și treaba asta aș fi izbutit de mult s-o fac dacă mi-aș fi putut călca pe inimă să te las aici.

Hildegunda a dat glas unui simțămînt din adîncul inimii :

— Dorința ta e și a mea, de aceea spune-mi ce trebuie să fac. Soarta ta să fie și a mea, fie că ne e menită izbăvirea, fie că ne așteaptă nenorocul.

Atunci Walther i-a deslușit pe larg ce plănuise :

— Ia din haznaua cu odoare, pe care-o păzești din porunca reginei, în primul rînd coiful și zalele regelui împletite din fir întreit de oțel ; apoi fă rost, pentru fiecare din noi, de cîte patru perechi de încălțări ! Pune toate astea în două sipete și umple-le apoi cu podoabe și cheutori de aur, atît cît poți duce. Poruncește faurilor să-ți facă în taină niște cîrlige de undiță. Căci pe drum peștii și păsările ne vor fi hrana. Ai grijă ca totul să fie gata peste o săptămînă. Căci la acel soroc voi pregăti un ospăț pentru Atila și Ospirina, pentru principii și vasalii lor, și mă voi îngriji să se îndemne atîta vreme cu vinul, pînă cînd se vor îmbăta, să nu mai știe de ei, și vor cădea în somn adînc. Atunci ne vom găti de drum și vom porni pe calea către patria noastră depărtată.

2. FUGA ZĂLOGILOR

A sosit și ziua ospățului. În sala cea mare, acoperită toată, pe pereți și pe jos, cu scoarțe de preț, Atila ședea, în toată splendoarea lui, pe tronul împodobit cu purpură, iar în fața lui se ospătau hunii la mesele lungi, ce se încovoiau sub povara mîncărurilor alese. Walther făcea pe gazda și, cînd benchetuiala a luat sfîrșit și mesele au fost duse de acolo, s-a apropiat de Atila cu un hanap uriaș, pe care erau săpate isprăvile din vremuri vechi, l-a umplut cu vin din cel mai ales și l-a rugat pe rege să golească, el, primul, hanapul, spre a da pildă și celorlalți. Atila s-a sculat în picioare, a cumpănit nemaivăzutul hanap în mînă și l-a dat de dușcă dintr-o singură înghițitură, așa fel că n-a mai rămas nici strop în el.

— Acum încercați să faceți și voi ca mine, vasalilor !, a strigat el, în timp ce sala vuia de urale, iar paharnicii

alergau în grabă să umple pînă-n buză pocalurile tuturor.

Atunci s-au pornit cu toții pe băut și, în curînd, tuturor bărbaților, chiar și celor mai puternici, pe care nu i-ar fi putut doborî nici zece oameni, au început să li se moaie picioarele ; iar în gura unora, care de obicei nu grăiau decît vorbe serioase, limba a început să se împleticească, lălăind cum fac bețivii. Cheful cu vinațuri a dăinuit ziua întreagă și, chiar și la miezul nopții, încă mai ședeau în sală și beau, pînă cînd au fost doborîți de vin și de somn, unul după altul, în timp ce Atila se îndrepta spre cămările lui, clătinîndu-se de tăria vinului.

Acum sosise clipa potrivită. Walther, care se păstrase treaz, a dat cu băgare de seamă semnalul ca Hildegunda să fie gata ; apoi, după ce ea a adus sipetele și uneltele, a scos din grajd bidiviul său, căruia îi spunea «Leul», din pricina mărimii sale și a coamei ce se revărsa, fluturînd ; i-a atîrnat sipetele la oblînc și a acoperit fruntea și laturile nobilului animal, care bătea din copite, sforăind, cu platoșe de bronz. El însuși și-a pus coiful și armura lui Atila, și-a încins pe șoldul stîng o spadă mare cu două tăișuri, iar în dreapta, după obiceiul hunilor, paloșul încovoiat și tăios. Apoi a luat scutul și lancea și a deschis fără zgomot o portiță tăinuită. Astfel a ieșit din castelul lui Atila, urmat de Hildegunda, care ducea calul de căpăstru și purta și undițele cu cîrligele.

Cu pași iuți s-au pierdut degrabă în noaptea tăcută ; iar cînd au mijit zorile, au căutat calea codrilor, pentru a-și pierde urma și a putea să-și continue drumul fără a fi văzuți de cineva. Departe de orice sălașuri de oameni, zoreau peste dealuri și văi, spre țara lor, Walther cu sufletul bucuros și plin de voie bună, Hildegunda, însă, plină de teamă și trăgînd mereu cu urechea în urmă, dacă nu cumva vin hunii pe urmele lor.

Dar hunii dormeau încă în sala cea mare, toropiți de vin, și abia soarele în crucea amiezii a putut să-i tre-

zească pe-ncetul, cu razele lui dogorîtoare. Și unde s-au pornit hunii a căsca și a se întinde după somn, de le trozneau oasele, cînd iată-l și pe Atila ieșind din iatacul lui, cu capul încă greu și buimac de beție.

După ce l-a căutat zadarnic din privire pe Walther, și-a zis că pesemne s-a tras undeva, la loc răcoros și liniștit, să-și dospească nestingherit somnul ; și a poruncit atunci să-l caute și să-l cheme la el. Slujitorii au pornit în grabă, după el și au alergat și au iscodit pretutindeni și au cercetat și strigat peste tot locul, dar viteazul parcă intrase în pămînt.

Între timp a venit și Ospirina, soața lui Atila, în sala cea mare, căutînd-o pe Hildegunda, căci pasămite lipsise pentru prima oară a fi față la sculatul reginei și a-i pregăti la îndemînă straiele ; dar nici pe ea încă n-o văzuse nimeni în dimineața aceea. Deodată s-a dumirit crăiasa hunilor cum că Walther se folosise de ospăț pentru a-i putea înșela mai bine și a grăit cu dojană către rege :

— Acu' uite că s-a întîmplat ceea ce de mult am prezis. A fugit și stîlpul împărăției, pe care se-ntemeia fala și tăria noastră. Walther a dat dosul, împreună cu Hildegunda, și de vină nu e decît doar beția asta ticăloasă, cu care v-ați lăsat îmbrobodiți.

Atunci Atila a început să spumege de cumplită mînie. Turbat și ieșit din minți, și-a sfîșiat de sus pînă jos mantia împărătească de pe el și atît de amară îi era fierea din suflet, că o zi întreagă n-a scos o vorbă și nici nu s-a atins de mîncare ori băutură. Cînd s-a așternut apoi noaptea, n-a putut da geană și s-a zvîrcolit fără somn în culcușul său. Tot într-una se scula din așternut și colinda, ca lunatec, prin tot castelul. Astfel a vegheat Atila toată noaptea, în timp ce fugarii se îndepărtau în grabă, fără să-și ia timp de odihnă.

Cînd au mijit, în sfîrșit, zorile, Atila a chemat la el pe toți vasalii și le-a spus :

— Cine îmi va aduce îndărăt pe Walther, cetluit ca un pui de cățea, pe acela am să-l îngrop în aur pe de-a rîndul, așa cum stă în picioare, și am să torn și giuvaieruri pe deasupra, să nu i se vadă nici capul !

Dar nici unul, voinic de stat sau mărunțel, viteaz sau fricos, nu s-a încumetat să pornească și să lupte împotriva lui Walther, oricît ar fi fost de ispitit să-și arate virtutea în luptă și să dobîndească răsplata împărătească. Căci nimeni nu se simțea în stare să-l înfrîngă pe cumplitul luptător. Așa că îndemnul lui Atila a rămas în vînt.

Din pricina aceasta, Walther și-a putut urma calea fără a fi stînjenit în vreun fel. Pentru a nu da ochi cu nimeni și a rămîne feriți, nu mergeau decît noaptea, la adăpostul căreia se îndreptau fără răgaz spre țara lor. Ziua, însă, căutau ascunzătoare în desiș și se odihneau. Walther prindea păsări cu o vergea unsă cu clei ; iar cînd făceau popas pe malul rîurilor ori al lacurilor, fecioara pregătea undița, cu care tovarășul ei de fugă scotea îndată pe iarbă pești argintii, ce se zvîrcoleau. Așa își agoniseau hrana pe drum.

Au trecut astfel patruzeci de zile și de nopți, pînă ce au ajuns la Rhin, nu departe de Worms. Un brudnic i-a trecut peste apă cu brodul și Walther i-a dat, ca plată, doi pești frumoși, pe care îi prinsese în alt rîu din calea lor.

În dimineața următoare, brudarul a mers degrabă la Worms și l-a îmbiat cu peștii pe marele stolnic al regelui ; acesta i-a cumpărat și i-a fript pe loc, pentru prînzișorul regelui Gunther. De-ndată ce a gustat din ei și i-a privit mai de-aproape, Gunther a poruncit să vină la el marele stolnic și l-a întrebat :

— Ce fel de pești sînt ăștia ! Încă n-am mai văzut asemenea pești, nu sînt pescuiți în Rhin ; ia spune, de unde i-ai cumpărat ?

Atunci marele stolnic a povestit că-i adusese în zori un brudnic. Dar Gunther nu s-a dat mulțumit cu atît,

ci a vrut să afle de la acela mai pe larg cum stăteau lucrurile în privința peștilor. Adus degrabă în fața tronului, brudnicul a arătat :

— Ieri, pe seară, cînd adăstam cu brodul la mal, a venit un voinic îmbrăcat tot în bronz și fier, cu spadă, scut și lance, de parcă pornea la luptă ; în urma lui venea o fecioară fără seamăn de frumoasă, care ducea de frîu un cal de luptă încărcat din greu ; și cînd calul își scutura coama, în sipetele de pe spinarea lui suna a aur lucitor și a nestemate. I-am trecut peste apă pe cei doi, iar voinicul mi-a dat peștii în chip de brudă.

Printre vasalii lui Gunther, care erau de față în sală și ascultau istorisirea brudarului, se afla și Hagen, viteazul care fugise din Țara hunilor ; acesta și-a dat repede seama că străinul nu putea fi altul decît Walther și a strigat bucuros :

— Veseliți-vă cu mine, prieteni ! Acesta e Walther, feciorul lui Alpher ; soțul meu cel mai credincios de la curtea hunilor se întoarnă acasă !

Atunci a strigat și Gunther cu glas puternic și chiuind de bucurie :

— Într-adevăr, o solie care ne înveselește inima, dar altfel decît își închipuie Hagen ! Soarta însăși mi-a trimis îndărăt, în țară, comoara pe care Atila a stors-o odinioară de la părintele meu Gibich !

Cu aceste vorbe, a sărit atît de năvalnic în sus, încît a răsturnat masa, și a poruncit să-i aducă îndată calul la scară. A ales fără zăbavă doisprezece dintre vasalii săi, a căror putere și vitejie o încercase de multe ori, printre ei și pe Hagen, și le-a poruncit să-l urmeze, pentru a-i smulge lui Walther comoara. Dar Hagen s-a dus cu gîndul la vechiul jurămînt de credință, care-l lega de soțul său de lupte de odinioară, și a încercat să-i schimbe gîndul lui Gunther. Însă toate vorbele au fost în vînt ; Gunther a stăruit în hotărîrea sa și a strigat mînios :

— Ce vă tot codiți atîta ? Înainte, hai, încingeți spadele, puneți-vă zalele ! Doar n-o să ne scape din mînă o asemenea comoară cum nu se mai află !

Porunca i-a fost îndeplinită fără zăbavă și toți au năvălit afară, pe poartă, zornăind pintenii și zăngănind armele, pentru a-l prinde din urmă pe Walther și a-i lua cu sila comoara. Hagen a mers și el, cu inima grea și purtîndu-se, totuși, cu gîndul să-i oprească de la luptă ; dar tot ce a mai încercat să spună, cu gînd bun, a fost de-a surda.

În acest răstimp, Walther și Hildegunda ajunseseră într-un codru mare, ce-i zicea *Wasgenwald*, și găsise acolo două steiuri de stîncă împreunate boltit la vîrf, astfel încît alcătuiau o peșteră încăpătoare, așternută cu mușchi moale. „Aici o să ne odihnim“, a spus el Hildegundei. „E un culcuș bun, în care să dormim și să ne împrospătăm puterile.“ Căci îl doborîse oboseala, de vreme ce, de la începutul fugii lor, de cînd părăsiseră curtea lui Atila, nu se odihnise niciodată altfel decît în picioare, rezemat de scut și dormind doar cu un ochi. Și-a scos armura, a pus armele alături, și-a lăsat capul în poala Hildegundei și i-a spus :

— Iscodește cu grijă în toate zările și, de vezi nori de colb în depărtare, trezește-mă ! Dar nu dintr-o dată, chiar de-ar fi să vezi apropiindu-se un pîlc puternic.

Cu aceste cuvinte a închis ochii și s-a cufundat în somnul, de care fusese lipsit atîta vreme.

Întretimp, regele Gunther se apropiase cu vasalii săi de codrul Wasgenwald, gonind aprig. Deodată a descoperit în iarbă urme de potcoavă, care se săpaseră adînc.

— Uite ! Sîntem pe urma lui ! a strigat craiul, dînd pinteni calului. O să-l prindem pe Walther încă pînă-n seară, n-o să ne scape și o să fie nevoit să ne dea comoara !

Atunci Hagen a ridicat încă o dată glasul spre regele său :

— Să ştii un lucru, o, rege : de l-ai fi văzut pe Walther în luptă de-atîtea ori ca mine, atunci nu te-ai mai gîndi că îl poţi jefui atît de uşor. În toate luptele, Walther i-a întrecut pe toţi într-atît în voinicie, încît duşmanii îl urau pe atît, pe cît îl iubeau prietenii. Cine cuteza să-l înfrunte trebuia s-o pornească degrabă spre tărîmul morţilor. Crede-mă pe mine, cel încercat : Walther e un adversar cumplit !

Dar, stăpînit de o nesăbuită lăcomie şi încredere, Gunther şi-a întors urechea de la el şi a pornit grăbit în urmărire, astfel încît a ajuns curînd în apropierea locului în care Walther şi Hildegunda căutaseră adăpost şi odihnă.

3. LUPTA DE LA STÎNCA WASGENSTEIN

Hildegunda veghea cu credinţă şi iscodea cu grijă zările. Cînd a văzut trîmbe de colb învolburîndu-se, a înţeles că se apropie pîlcul lui Gunther şi l-a trezit pe Walther, uşor, cu blîndă mîngîiere, iar el, ridicînd capul, a întrebat :

— Ce e, se apropie vreun duşman ?

Ea a răspuns :

— Ascultă ! Mi se pare că se apropie o ceată călare.

Atunci Walther s-a sculat, şi-a pus din nou armura şi, după ce şi-a dezmorţit mădularele făcînd cîteva salturi, a rotit spada prin văzduh, pentru a fi gata de luptă. Văzînd lucind aproape, prin desiş, lănci şi scuturi, Hildegunda a strigat :

— Vai de noi, vin hunii ! Mai bine să mor de mîna ta decît să fiu pradă lor !

Dar Walther, ducînd mîna streaşină la ochi, şi-a agerit privirea spre pîlcul ce se apropia şi, după o vreme, i-a spus prinzînd a rîde :

— Of, Hildegunda, tare te-ai înşelat ! Aştia nu sînt huni, ci franci de pe rîul Rhinului, care locuiesc pe cîmpiile de aici ; nici unul dintre ei nu se poate făli, vezi bine, că m-a învins. Priveşte într-acolo ! Văd strălucind un coif pe care îl cunoaştem. E Hagen, soţul meu din ţara hunilor ; dintre toţi cei ce se apropie călare, doar de el m-aş teme de-ar veni ca duşman, căci numai el cunoaşte felul meu de-a lupta şi ştie şi multe meşteşuguri ascunse ale luptei.

Mai jos, pe poteca din codru, Hagen tocmai arăta cu lancea spre trecerea strîmtă dintre stîncile cărora li se spunea Wasgenstein şi-i vorbea astfel lui Gunther şi soţilor săi :

— Vedeţi, aici nu slujeşte la nimic numărul nostru mare ; de aceea nu-l întărîtaţi pe străin la luptă, ci trimiteţi un sol la el, să-i afle stirpea, numele şi ţara şi să-l întrebe de unde vine. Poate că ne cere pace şi ne dă comoara fără vărsare de sînge. Dacă omul de colo este cu adevărat Walther, poate că va cinsti, ca un om înţelept ce se află, mărirea regelui !

Sfatul acesta a fost pe placul regelui, de aceea a mînat pe un luptător cărunt, *Gamelo von Meto* pre numele său, care n-a zăbovit mult, ci a mers îndată călare spre stîncă şi i-a strigat voinicului ce aştepta în faţa peşterii :

— Spune-mi, străine, cum te numeşti, din ce ţară vii şi încotro mergi ?

Tînărul i-a răspuns cu vorbă potolită :

— Spune-mi tu mai întîi dacă vii din propria ta voie sau dacă te-a mînat altul, căci văd că nu eşti singur !

Pristavul i-a răspuns cu trufie :

— M-a mînat încoace regele Gunther, vrea să afle ce treabă ai în ţara lui, aici, la Wasgenstein.

— De fapt nu prea mă dumiresc de ce trebuie să iscodiţi treburile unui călător, i-a întors vorba Walther, am să-ţi răspund, totuşi, de bună voie la întrebare. Mă cheamă Walther, iar ţara mea e Acvitania. Vin de la mare depărtare, din Ţara hunilor, unde m-a trimis odinioară ca zā-

log părintele meu Alpher şi de unde mă întorc acum acasă.

Atunci Gamelo i-a strigat :

— Dacă vrei să scapi de-aici cu mădularele întregi, trimite-o de sîrg la rege pe fecioară, cu cele două sipete şi cu calul, şi atunci o să se milostivească să-ţi lase viaţa.

Walther i-a răspuns mîniat :

— Vorbeşti ca un nerod ! Regele nu-mi poate dărui ceea ce nu are şi ceea ce nu va lua în stăpînire, cîtă vreme scapără aici spada asta. Nu e dumnezeu, ca să fie stăpîn peste trup şi suflet, şi cîtă vreme nu zac cetluit în temniţa lui, să se ferească a mă ameninţa astfel. Dar, dacă mă lasă să plec fără sfadă, am să-i trimit o sută de cheutori grele de aur, ca să-l cinstesc ca pe un rege.

Crainicul s-a întors cu răspunsul acesta, iar Hagen l-a sfătuit pe rege să primească.

— Am visat astă-noapte, le-a istorisit el, o grea încercare, care ne-a lovit pe noi doi ; te luptai cu un urs sălbatec, care ţi-a smuls piciorul din şold, şi cînd m-am repezit să te ajut, fiara mi-a smuls cu laba un ochi şi şase dinţi. De aceea fereşte-te de această luptă, care e foarte greu să-ţi aducă biruinţă !

Dar Gunther a răspuns cu trufie :

— Acum văd eu că semeni leit cu părintele tău Hagathie ! Eşti fricos ca şi el şi ştii sute de tertipuri pentru a scăpa de luptă !

Hagen s-a mîniat cumplit din pricina învinovăţirii ce-i adusese regele lui şi părintelui său.

— Bine, atunci, porniţi această luptă fără mine ! Colo aşteaptă năvala voastră omul a cărui comoară o jinduiţi ; sînteţi destul de aproape de el şi, de vreme ce nu vă împiedică laşitatea, ca pe mine, n-are decît să lupte fiecare din voi cum pofteşte. Eu, însă, nu vreau să fiu părtaş la jaful pe care îl aveţi de gînd.

După vorbele acestea, Hagen s-a retras pe o măgură din apropiere, a descălecat şi s-a aşezat pe jos.

Dar Gunther l-a mai trimis o dată pe Gamelo cu porunca să ceară întreaga comoară sau s-o ia cu armele, dacă străinul s-o împotrivi. Viteazul i-a strigat, încă de departe, solia. Dar Walther a tăcut, pînă cînd duşmanul său s-a apropiat şi i-a mai repetat-o o dată. Apoi a grăit :

— Comoara n-am luat-o de la regele Gunther şi nici n-am împrumutat nimic de la el, ca să-i fiu dator cu dobîndă ; nici n-am păgubit pe nimeni în ţara voastră. Dar dacă norodul vostru e atît de duşmănos faţă de oameni, încît nu îngăduie nici un călător străin pe pămîntul lui, atunci fie, am să-mi răscumpăr trecerea cu două sute de cheutori. Am să i le trimit regelui, dacă nu ţine morţiş la luptă şi îmi dă pace.

— N-o să mă tîrgui cu tine mai departe, ca o muiere bătrînă ! i-a strigat Gamelo mînios, ridicînd scutul şi aruncînd lancea cu atîta putere, încît a zburat prin aer şuierînd.

Tînărul s-a ferit într-o parte cu îndemînare, iar fierul s-a înfipt adînc în pămînt.

— Bine, fie atunci, mie mi-e şi asta pe voie ! a strigat Walther şi a aruncat şi el lancea atît de năprasnic, încît a străpuns scutul, i-a ţintuit lui Gamelo de şold braţul, cu care tocmai trăgea spada, şi s-a înfipt apoi adînc în greabănul calului.

Calul a sărit în două picioare, de durere, şi l-ar fi aruncat cît colo pe călăreţ, de nu l-ar fi ţinut lancea pe care, dînd drumul scutului să cadă, se căznea s-o scoată cu mîna stîngă. Dar Walther nu i-a dat răgaz, a sărit la el şi l-a străpuns cu spada în inimă, după care calul şi călăreţul s-au prăbuşit într-un lac de sînge.

Cînd nepotul lui Gamelo, *Skaramund*, şi-a văzut unchiul căzînd, a strigat :

— Lăsați-mă pe mine să-l răzbun ! Voi răzbuna moartea scumpului meu unchi sau voi muri !

S-a repezit cu înverşunare pe colină în sus, scuturînd în mîini două lănci dar Walther aştepta liniştit, de parcă n-ar fi văzut nici o primejdie pe costişa de sub stîncă. Scrîşnind din dinţi, franconul i-a strigat :

— Ce stai acolo cu îndrăzneală şi încredere ? Pe mine nu mă ispitesc comorile tale, vreau să-mi răzbun ruda de sînge, pe care ai omorît-o tu, ucigaşule !

— Dacă poţi face dovada, i-a răspuns potolit voinicul, că eu am început lupta sau că eu sînt de vină prin purtarea mea, atunci lancea ta să-mi străpungă îndată inima !

Fără să zăbovească, Skaramund a aruncat repede, una după alta, cele două lănci ; una a lovit marginea scutului lui Walther şi a fost abătută într-o parte, iar cealaltă s-a înfipt în pămîntul acoperit de muşchi. Apoi Skaramund a smuls spada din teacă, pentru a-i crăpa capul lui Walther cu o lovitură iute ; dar şi-a apropiat calul prea mult de adversar şi l-a izbit doar cu mînerul spadei în coif, de-au ţîşnit scînteile din bronzul lui. Pînă să-şi poată întoarce calul şi să se repeadă încă o dată la adversar, lancea lui Walther i-a pătruns în gît, sub bărbie, de i-a căzut spada din mînă şi s-a prăbuşit din şa. Astfel şi-a dat şi el duhul, alături de unchiul său.

Plin de furie, Gunther a văzut moartea tînărului viteaz şi a strigat :

— Săriţi repede, nu-i daţi răgaz să-şi tragă sufletul ! Astfel o să-i slăbească puterea şi o să plătească din greu, cu propriu-i sînge, pentru cei omorîţi.

Atunci a pornit la deal al treilea luptător, *Werinhard*, un arcaş neîntrecut. A tras încă de departe săgeată după săgeată asupra voinicului, pentru a-l întărîta, dar toate au lunecat pe scutul lui Walther, fără a-i face vreo stricăciune ; văzînd una ca asta, arcaşul s-a înfuriat nespus şi a dat pinteni calului, pentru a năvăli asupra duşmanului cu spada.

— Săgeţile mele au fost prea uşoare pentru tine, i-a strigat el, dar acu' o să-ncerci puterea braţului meu.

— Vino mai aproape, vino ! De cînd aştept asta !, i-a întors vorba Walther, aruncînd cu putere lancea în pieptul armăsarului duşmanului.

Animalul, rănit greu, s-a ridicat în două picioare, a bătut aerul cu copitele din faţă, şi-a aruncat călăreţul din şa şi s-a prăbuşit peste el, acoperindu-l cu trupul său. Văzînd asta, Walther a ţîşnit ca un vultur, a smuls spada din pumnul celui căzut şi l-a apucat repede cu mîna stîngă de pletele lungi ; o lovitură dată cu sete, şi iată-l pe Werinhard zăcînd în colb, descăpăţînat, alături de calul său.

Îndată a îndemnat Gunther pe al patrulea să răzbune moartea soţilor lui. Atunci s-a ridicat *Eckefried* din ţara saxonilor, un viteaz cumplit, care omorîse cîndva la mînie un om de vază, şi acum îşi făcea veacul prin străini, din pricina sîngelui vărsat ; el şi-a îndemnat la deal calul roib bălţat. Se gîndea să-l ispitească prin vorbe de batjocură pe temutul adversar, să iasă din locul ce-şi alesese, şi i-a strigat de departe :

— Eşti oare din carne şi sînge, şi nu o nălucire goală, cum bîntuie adesea prin pustietăţi, de scapi de orice lovitură ?

Walther i-a răspuns, hlizindu-se :

— Cunosc şi eu şiretlicurile astea, saxonule ; vino mai aproape şi o să poţi povesti alor tăi peste ce fel de nălucă ai dat în codrul Wasgenwald !

— Ei, o să aflu eu îndată cine eşti !, a strigat Eckefried ; apoi a învîrtit lancea de curea şi a azvîrlit-o împotriva lui Walther ; dar vîrful lăncii s-a îndoit, izbindu-se în marginea scutului, iar coada a sărit cît-colo.

Atunci a apucat şi Walther suliţa lui grea, din lemn de frasin, şi a strigat :

— Păzea, îţi fac şi eu un dar !

Şi vîrful de fier a pătruns cu trosnet, prin platoşă, în pieptul lui Eckefried, de a început să-i gîlgîie sîngele şi el a căzut grămadă de pe cal, rănit de moarte. Astfel, saxonul şi-a aflat în codrul Wasgenwald moartea, de care fugise din ţara lui. Calul, însă, l-a mînat Walther pe pajiştea dindărătul lui, căci era o pradă bună.

Ca al cincilea luptător s-a înfiinţat *Hadawart*, unul dintre vitejii cei mai puternici ai lui Gunther ; dar a cerut regelui să-i dea, ca răsplată a biruinţei, scutul străinului, un scut cum nu mai văzuse nimeni ; şi regele a încuviinţat. El a sărit fără lance spre adversar, încrezîndu-se doar în scutul său ; dar calul s-a speriat de leşurile celor doborîţi şi n-a vrut să treacă nicicum peste ele, astfel că Hadawart a fost nevoit să sară din scări şi să înainteze pe jos. Walther i-a adus laudă, pentru că socoteşte a nu se cădea să lupte de pe cal cu cel fără cal ; dar Hadawart i-a răspuns cu sudălmi :

— Ca un balaur viclean, care se face colac şi îşi ascunde moalele sub pavăza solzilor, te-ai tras între stînci şi ai scăpat pînă acum chiar şi de cea mai mică rană. Dar tertipurile tale n-or să-ţi mai ajute împotriva spadei din mîna mea ! Pune deoparte, fără zăbavă, scutul tău meşteşugit zugrăvit, căci mi l-a făgăduit regele ca preţ al izbîndei, şi n-aş vrea să-l ciobesc în mîna ta ! Ţie tot nu-ţi mai poate fi de folos, căci, şi de m-ai pune jos pe mine, tot ai să fii doborît de prietenii mei, care n-or să te lase să le scapi din mînă, chiar şi de te-ai preface în pasăre măiastră.

Walther a vorbit iar, fără umbră de spaimă :

— Ba scutul am să-l păstrez, căci îi datorez multe ; el m-a ferit de duşman în atîtea bătălii şi a luat asupră-şi rănile, care mi-erau gîndite mie. Ai văzut singur cît de bine m-a slujit şi azi, căci, de nu l-aş fi avut, nu ţi-aş mai ţine piept acum.

— Bine, atunci, dacă nu-l dai de bună voie, o să ţi-l smulgă braţul meu vîrtos şi, pe deasupra, am să-ţi iau şi calul, şi aurul, şi domniţa !, a răcnit Hadawart şi, apucînd cu amîndouă mîinile spada lată, de bătălie, a abătut-o şuierînd peste platoşa lui Walther, de-au ţîşnit scîntei în toate părţile.

Niciodată pînă atunci nu mai văzuse codrul Wasgenwald asemenea aprigă luptă între doi viteji fără frică, unul luptînd cu spada, celălalt cu lancea ; scuturile şi coifurile vuiau sub izbituri, cum trosneşte stejarul falnic doborît sub tăişul securii. Francii priveau abătuţi, cum forţa nemaivăzută a lui Walther ţinea piept acestui viteaz fără seamăn. Deodată Hadawart s-a înălţat în vîrful picioarelor, ducînd spada sus, deasupra capului, şi a izbit năpraznic, ţintind creştetul duşmanului, pentru a sfîrşi odată ; dar Walther a abătut lovitura cu lancea, astfel încît spada a lunecat într-o parte, scăpînd din mîinile lui Hadawart şi zburînd în desiş. Hadawart a dat să se repeadă în desiş după ea, dar Walther a fost mai iute.

— Încotro ? Uite, ţine scutul !, a strigat, repezind scutul năpraznic în el şi doborîndu-l. Apoi a sărit la el, i-a smuls scutul din mînă şi l-a ţintuit cu lancea în pămînt. Astfel s-a sfîrşit şi viaţa lui Hadawart.

Pînă acum cinci dintre luptători zăceau morţi în faţa stîncii. *Patafried*, nepotul de soră al lui Hagen, s-a repezit al şaselea în sus spre stîncă, bucuros de luptă şi fără să ţină seamă de rugăminţile unchiului său, care-i striga, încercînd să-l oprească :

— Încotro goneşti, băiete ? Uite, colo, moartea îţi face semn cu mîna, soarta ta o să fie moartea prea timpurie ! Nu te poţi măsura în puteri cu Walther !

Dar toate vorbele lui Hagen au răsunat de-a surda în urechile flăcăului. Acesta nu dorea decît un singur lucru, să cucerească faima şi prada, iar unchiul lui i-a mai strigat din urmă, cu obidă :

— Lăcomie ticăloasă, ceri jertfă de sînge ! De-ar mistui pămîntul, în măruntaiele lui, aurul ăsta blestemat,

care e pricină de atîta suferință amară și te mînă și pe tine la moarte ! Ce-o să-i spun mumei tale, ce, oare, soației, pe care o lași în urmă-ți fără plod și fără mîngîiere ? Gonești spre pieire, ca scos din minți !

Walther a auzit de departe revărsarea durerii vechiului său prieten și i-a grăit, cu glas rugător, tînărului ce năvălea furtunatec :

— Ascultă, o, tinere viteaz, sfatul înțelept și pornit din suflet și lasă lupta cu mine ! Privește aici, în jur, vitejii neînfricați, pe care i-a doborît brațul meu, și scutește-mă să-ți pregătesc aceeași soartă !

Dar Patafried a ridicat amenințător lancea sa înfricoșător de mare :

— Ce-ți pasă, ucigașule, de soarta mea ? Am venit să mă bat și nu să stau de palavre !, i-a strigat el cu trufie și a aruncat tăișul de bronz cu mînă sprintenă.

Dar zadarnic ; Walther a abătut degrabă lancea, din zbor, de a trecut șuierînd pe lîngă el și s-a înfipt în pămînt, chiar lîngă Hildegunda. Fecioara a țipat ascuțit, de spaimă, și-i tremura inima ; dar cînd a văzut din fundul peșterii că Walther stă nevătămat pe movila din fața pietrei, i-a venit inima la loc.

Walther l-a mai vestit o dată pe dușman de primejdia ce-l păștea, dar Patafried a tras spada, îndîrjit, și s-a repezit spre adversar, rotind-o pe deasupra capului. Voinicul l-a privit cu mînie și a scrîșnit din dinți, ca un mistreț încercuit de vînători. Cînd franconul a ridicat brațul vîrtos deasupra creștetului, pentru a repezi spada, Walther, care înfipsese lancea în pămînt, s-a lăsat sprinten pe un genunchi și, la adăpostul scutului, s-a ferit de lovitură ; astfel Patafried a izbit în gol și s-a pomenit tras spre pămînt de forța cumplită a loviturii sale. A mai apucat doar să se ridice repede, cînd Walther i-a sfărîmat scutul, cu o lovitură năprasnică, și i-a înfipt spada, prin zalele de fier, adînc în măruntaie, făcîndu-l să-și dea duhul în acel loc.

Îndată a pornit la luptă *Gerwit*, pentru a-și răzbuna prietenul ; și-a îndemnat fugarul sprinten să treacă dintr-un salt peste mormanul de leșuri și, mai înainte ca Walther să fi apucat să se întoarcă dinspre doborîtul Patafried, a aruncat baltagul cu două tăișuri în el. Dar Walther s-a ferit și a apucat lancea sa de frasin, pentru a-i întoarce vrăjmașului binețea. Acesta, însă, și-a strunit calul cînd la dreapta, cînd la stînga, și a izbutit să se dea la o parte din calea lăncii ; totodată a scos spada și a început să tragă cu sete, ori de cîte ori i se părea că adversarul și-a descoperit o parte a trupului. Nădăjduia ca, în felul acesta, să-l sleiască de puteri ; dar Walther s-a plictisit iute de jocul lui, a pîndit un prilej prielnic, i-a ridicat pe neașteptate scutul în sus, cu vîrful de bronz al lăncii, și a lovit îndată cu coada ei atît de năprasnic, încît l-a străpuns pe franc în inimă ; cu un răcnet furios, Gerwit a căzut pe spate, frămîntînd cu picioarele, în încleștarea morții, pămîntul scăldat de sînge.

Mica ceată rămasă în viață privea cu groază sfîrșitul trist al viteazului din Worms și se ruga de rege să curme lupta și să pornească îndărăt la scaunul domniei. Dar Gunther n-a vrut să știe de nimic și a răcnit la ei :

— Cum ? Vreți să fugiți cu rușine și ocară de la Piatra Wasgen ? Asta n-are să se întîmple niciodată ! Mai curînd să mor de trei ori, decît să mă arăt la Worms înfrînt și rușinat. Vreți oare să plece nestingherit cel ce ne-a ucis prietenii ? Acum nu mai e comoara în joc, acum e vorba de răzbunare pentru moartea soților noștri. Sîngele cere sînge și moartea moarte ! De aceea haideți să-i răzbunăm !

Astfel i-a înflăcărat iar, pe toți, să pornească lupta din nou, și fiecare dintre ei voia să fie primul care să se bată pe viață și pe moarte.

În timp ce ei se întreceau, care să pornească primul, Walther și-a scos coiful și l-a atîrnat de creanga unui copac ; de atîtea lupte, i se făcuse cald și respira acum, lacom și adînc, aerul răcoros și îmbălsămat al codrului,

ştergîndu-şi totodată şi sudoarea de pe frunte. Francul *Randolf* a oblicit clipa prielnică şi, dînd pinteni calului, a pornit în galop sălbatec împotriva duşmanului fără arme, pentru a-i înfige suliţa, cu o lovitură năprasnică, adînc în inimă. Dar platoşa lui Walther era făcută de mîna faurului Wieland, aşa că n-a suferit de pe urma izbiturii, iar Walther a rămas nevătămat. A apucat în grabă scutul, dar n-a mai apucat să-şi pună şi coiful, că a şi auzit şuierînd prin aer spada, care i-a retezat două şuviţe de păr de pe frunte, fără a-l răni, însă, la cap. Iute ca fulgerul, francul a ridicat iar spada, pentru a-l lovi din nou, aşa încît Walther abia a avut timp să-i pună în faţă scutul, în ale cărui paftale s-a înţepenit spada. În timp ce Randolf se căznea să-şi elibereze spada, Walther şi-a dat seama de prilejul neaşteptat, a făcut un salt înainte, l-a răsturnat din şa pe voinicul care nu lăsase din mînă mînerul spadei şi i-a retezat capul strigîndu-i :

— Plăteşti acum cu capul ruşinea de-a mă fi lăsat pleşuv !

Văzînd una ca asta, ultimii trei luptători au pornit toţi deodată, avînd în frunte pe uriaşul *Helmnot*, care rotea, într-o funie întreită, un furcoi cu trei dinţi, gîndindu-se să-l arunce cu toată puterea, ca să se înfigă în scutul lui Walther. Cînd cîrligele cu nasuri se vor fi înfipt bine în scut, urmau să tragă toţi trei de întreita funie, ca să-l scoată tîrîş pe duşman afară dintre stînci, unde nu putea fi dovedit.

Îşi puseseră toate nădejdile în acest şiretlic, pentru a dobîndi izbîndă deplină, şi Helmnot cumpănea tridentul cu pumnul lui uriaş.

— Ia seama, chelbosule, uite că-ţi vine moartea în zbor ! a strigat el şi a azvîrlit furcoiul, care a şuierat prin aer, ca un şarpe ce se repede din frunziş asupra prăzii, şi s-a înfipt adînc în mijlocul boltit al scutului, cu un vuiet surd.

Strigătul de bucurie şi victorie al francilor a răsunat puternic, răsfrîngîndu-se între stînci. Cei trei au aruncat armele şi scuturile şi au prins să tragă atît de tare de funii, că le şiroia sudoarea pe frunte. Însuşi Gunther se alăturase soţilor săi, dar Walther sta neclintit, de parcă prinsese rădăcini. Atunci s-au îndemnat unii pe alţii :

— Trageţi vîrtos, să-i smulgem mai întîi scutul, apoi o să punem mîna pe el viu !

Alături de Helmnot şi Gunther, se opinteau în funii doi prieteni, *Drogo din Strassburg* şi *Tanast din Speyer*, ultimii dintre cei doisprezece viteji.

Deodată, Walther a dat drumul scutului şi a năvălit ca săgeata asupra duşmanilor, care, descumpăniţi, au căzut pe spate. Mai întîi i-a despicat coiful şi ţeasta lui Helmnot. Apoi s-a abătut asupra lui Drogo, care se încurcase în funie şi se căznea zadarnic să apuce scutul şi spada, şi i-a retezat pulpa piciorului, apucînd în grabă scutul acestuia, ce zăcea pe jos. Biciuit de durere şi de furie, Drogo a apucat un bolovan imens şi l-a aruncat împotriva lui Walther, sfărîmînd în mîna lui propriul său scut ; apoi a luat spada în mînă şi, proptit într-un genunchi, a început s-o rotească strigînd :

— De te ţin băierile, vino de ia, alături de scut, şi spada asta !

Prinsese curaj, fiindcă văzuse că prietenul său Tanast îşi apucase în grabă scutul şi spada şi venea în goană, să-i dea ajutor. Dar Walther era ca un fulger : cu o lovitură ageră i-a retezat lui Drogo braţul drept, în care ţinea spada, apoi s-a întors pe dată împotriva lui Tanast, care încercase zadarnic să-şi acopere prietenul cu scutul. Năprasnic a şuierat spada lui Walther, retezînd braţul din umăr şi rostogolindu-l, cu scut cu tot, în iarbă, după care tăişul ei a pătruns adînc în şoldul celui ciungit. Tanast s-a prăbuşit lîngă Drogo, dîndu-şi sufletul cu un ultim murmur :

— Mergi cu bine, prieten drag !

Cuprins de disperare și nevroind să mai trăiască fără prietenul său, Drogo a început să reverse asupra dușmanului potop de ocări, pînă ce Walther le-a pus capăt, dîndu-i și lui lovitura morții.

Înlemnit de groază, Gunther privea cum ultimul său vasal, Drogo, pornea pe calea fără întoarcere. Apoi în mare grabă a fugit de-acolo, a sărit pe cal și a ținut-o într-o goană pînă la Hagen. S-a năpustit asupra lui cu rugăminți, stăruind să-l facă să-și schimbe gîndul și să-i dea ajutor împotriva lui Walther. Dar Hagen i-a răspuns întunecat :

— Nu, stăpîne ! Eu sînt ca părintele meu, care a știut totdeauna să ocolească lupta cu vorbe meșteșugite ; eu tremur chiar și numai la vederea unei spade goale, de aceea caută-ți alte ajutoare, mai dîrze și mai neînfricate !

Dar Gunther nu s-a dat bătut și i-a strigat :

— Te jur pe toți zeii, nu te mai gîndi acum la vina mea ! Cînd vom ajunge acasă, îți voi plăti din plin, cu ispașă bogată, ceea ce am grăit la mînie, fără să mă fi gîndit ! Dar acum, prietene, gîndește-te numai și numai la propriul tău sînge nobil, care a fost vărsat aci, și întoarce-ți mînia împotriva acestei cumplite fiare, nu împotriva mea ; căci altcum niciodată mîndra noastră Franconie nu se va mai putea spăla de rușinea de care am avut parte azi ! Un singur bărbat — așa ne vor batjocori dușmanii noștri — a ucis o întreagă ceată de viteji franci, fără a-și fi primit răsplata pentru asta !

Dar Hagen încă mai șovăia ; se gîndea la credința pe care i-o jurase lui Walther, dar totodată și la toate cele la care trebuise să fie de față. Gunther stăruia tot mai vîrtos pe lîngă el și-l ruga atît de fierbinte, încît, pînă la urmă, Hagen s-a răzgîndit, hotărîndu-se să nu-l mai lipsească pe domnul și stăpînul său de ajutorul cerut. Căci și el se temea, să nu-i rămînă cinstea întinată, dacă l-ar fi lăsat pe Gunther neajutorat la asemenea ananghie. De aceea, a ieșit din muțenia sa și a grăit :

— N-am să te mai lipsesc multă vreme de brațul meu, doamne, dar încotro vrei să mă porți ? Ia spune-mi, despre cel ce sare într-un hău nu zici mai curînd că e smintit, și nu cutezător ? Un asemenea smintit aș fi și eu, dacă m-aș apuca să încerc a-l dovedi pe Walther în văgăuna lui dintre stînci. Cîtă vreme rămîne în ea, totul e în zadar, măcar și de-am porni cu o întreagă oaste împotrivă-i. Dar fiindcă cinstea ta, mărite, rege, și slava țării franconilor stă pentru mine mai presus de propria mea mîhnire — căci niciodată n-aș călca credința față de prietenul meu numai din pricina nepotului ucis —, am să cuget să aflu o cale, pe care să izbutim, totuși, să-l înfrîngem pe adversarul nostru. De aceea vom pleca acum și nu-l vom împiedica să ia calea spre țara lui. Apoi, cînd, crezîndu-ne departe, va cuteza să iasă de-acolo în cîmp deschis, o să-l prindem din urmă și, cînd o porni fără grijă la drum, o să încercăm să vedem și noi dacă într-adevăr nu poate fi rănit. Dar atunci va trebui să mînuiești și tu, mărețe rege, sulița și spada, căci știu prea bine că nu-i va fi prea greu să ne biruie pe fiecare în parte !

Sfatul acesta a fost foarte pe placul lui Gunther, care l-a îmbrățișat cu fierbinte recunoștință pe soțul de luptă aflat acum din nou alături de el. După aceea au dat pinteni cailor și au aflat curînd un tăpșan tăinuit, pe o culme umbroasă, unde era un loc sigur de pîndă și pășune bună pentru cai.

Dar Walther încă mai adăsta gata de luptă și se sfătuia cu sine însuși ce e mai bine să facă : să mai petreacă o noapte în cuibul dintre stînci sau s-o pornească mai departe prin hățișuri, afundîndu-se în codru. Multă vreme a stat în cumpănă, fără a se putea hotărî, chibzuind cu grijă și una și alta, întrucît tare intrase la bănuială, văzînd schimbul de vorbe dintre rege și Hagen și, apoi, îmbrățișarea lor ; și se temea că vor fi pornit pesemne spre Worms, pentru a aduce alți luptători. Dar, pînă în cele din urmă, s-a hotărît să rămînă, pentru ca regele

să nu poată spune că a dat dosul în timpul nopţii ca un lotru.

De aceea a tăiat cu spada lui tăioasă hăţişuri şi mărăciniş şi le-a făcut stivă dinaintea peşterii, pentru a fi sigur că nu-l pot lua pe neaşteptate. Apoi s-a întors, cu faţa întristată, spre leşurile celor doborîţi şi le-a aşezat alături, în şir, să-şi doarmă somnul de veci. După aceea a îngenuncheat cu faţa spre soare-răsare şi, ţinînd spada goală în mînă, s-a rugat astfel pentru ei :

Tu, cel stăpîn pe toate, ce totul ştii şi vezi,
Şi fără-a cui voinţă, nimic nu-i făptuit,
Iţi mulţumesc, părinte, căci mare-i paza ta ;
M-ai apărat de-ocară, de duşman m-ai ferit,
Te rog acum fierbinte, al cerului stăpîn,
Tu care ierţi greşala şi pedepseşti doar vina,
Primeşte-i cu-ndurare pe toţi vitejii morţi,
Ca-n sala ta din Asgard să-i întîlnesc cîndva.

4. DEZNODĂMÎNTUL

Soarele apusese de mult şi luna plină se înălţase deasupra văgăunii stîncilor de la Wasgenstein. După ce şi-a terminat rugăciunea, Walther s-a ridicat şi a legat cu mlădiţe de salcie caii celor morţi, apoi şi-a scos platoşa grea de pe trupul înfierbîntat şi a rugat-o pe Hildegunda să-i dea de mîncare şi de băut, ca să se întărească după primejdia şi truda zilei ce trecuse. Se făcuse ceas tîrziu din noapte, cînd a putut în sfîrşit să-şi întindă mădularele ostenite, făcîndu-şi pe scut culcuş pentru somn. Hildegunda urma să vegheze cu grijă şi credinţă prima jumătate a nopţii ; iar în faptul zorilor, cînd se îngînă noaptea cu ziua şi cînd aveau a se teme mai curînd de primejdie, voia să stea de veghe Walther însuşi. Astfel s-a cufundat în somn, legănat de cîntecele pe care le îngîna încetişor Hildegunda, pentru a-şi alunga toropeala. Dar odihna lui n-a fost prea lungă, căci la prima mijire a zorilor s-a sculat şi i-a cerut credincioasei lui tovarăşe de pribeghie să se odihnească şi ea ; iar el, sprijinit în lance, ascuţea urechea spre tăcerea pădurii şi căta în sus, spre cerul ce începea să se rumenească la răsărit.

Cînd ziua prinsese a se înfiripa, şi-a sprijinit arma de un trunchi de copac, a adunat spadele, scuturile, coifurile şi cheotorile ce zăceau împrăştiate pe jos şi a încărcat cu ele patru cai de luptă. Apoi a trezit-o pe Hildegunda, a săltat-o în şaua celui de-al cincilea cal şi s-a urcat, şi el, pe cel de-al şaselea. A mai iscodit o dată zările şi a tras cu urechea jos în vale ; dar nu părea să se clintească nimic, afară de zefirul dimineţii, a cărui boare mîngîia, cu şopot uşor, vîrfurile arborilor. Liniştit dinspre partea asta, a îndemnat cei patru cai încărcaţi cu arme, s-o pornească pe costişă la vale, i-a spus Hildegundei să-i urmeze, iar el, îmbrăcat cu toată armura şi călărind pe bidiviul luat pradă, a încheiat şirul, trăgînd de frîu, după el, propriu său cal, «Leul», care ducea sipetele de mare preţ.

Merseseră ca la o mie de paşi, cînd Hildegunda, pe care grija şi teama o făceau să privească într-una în urmă, a zărit doi călăreţi înarmaţi, care se apropiau în galop dinspre o măgură din apropiere. Pălind de spaimă, l-a îndemnat pe Walther :

— Vin, vin ! Grăbeşte, altfel ne prinde moartea din urmă.

Walther a întors capul şi i-a recunoscut îndată pe cei doi urmăritori.

— N-am de gînd să mă fac acum de ocară şi ruşine, a grăit el, după ce am doborît în luptă atîţia vrăjmaşi. De mi-e sortită şi mie moartea, mai curînd vreau să lupt, decît să fug ca iepurele. Ia tu frîul lui Leu, care duce comorile, şi fugi cu caii dincolo, în dumbravă ! Eu am să-i aştept pe duşmani aici, pe costişa măgurii, şi am să-i întîmpin cum se cuvine.

Hildegunda a ascultat fără zăbavă de porunca lui Walther, iar el a apucat scutul şi a rotit lancea, ca să încerce cum se va purta în luptă calul, care-i era încă străin.

Gunther a început să-i arunce încă de departe vorbe de ocară :

— Ei, acum te-am lipsit de văgăuna în care te aţineai, de nu se putea apropia nimeni de tine, şi de unde îţi rînjeai colţii. Acu' să-ţi arăţi curajul şi să te vedem cum lupţi în cîmp deschis. Acu' se va vădi dacă şi sfîrşitul va fi asemenea începutului !

Voinicul n-a răspuns nimic la vorbele îngîmfate ale regelui, ci, ca şi cum nu le-ar fi auzit, s-a întors către Hagen şi i-a vorbit astfel :

— Cu tine am o vorbă, bătrîne prieten ! Spune-mi ce s-a întîmplat, de trebuie să-l revăd înarmat, ca duşman, pe cel care s-a despărţit cîndva cu durere de mine, în Ţara hunilor ? Cînd umblam prin pustietăţi mi-am zis de multe ori : Of, de-aş ajunge odată în ţara franconilor ! Acolo trăieşte prietenul meu Hagen ; cînd va da cu ochii de mine, îmi va ieşi înainte, dîndu-mi bineţe din inimă, mă va pofti să fac popas la el şi îmi va da oameni să mă însoţească pînă în ţara mea. O, prietene ! Nu-ţi mai aminteşti de vesela noastră tinereţe, de timpurile cînd trăiam în bună înţelegere acasă şi pe cîmpul de luptă ? Lasă nesocotinţa şi nu porni harţa ! Am să te răsplătesc din belşug cu aur.

Dar Hagen a cătat la el încruntat şi i-a strigat :

— Mai întîi ai făcut să vorbească armele şi acum umbli cu linguşeli viclene. Tu ai călcat credinţa : cu mînă nemiloasă ne-ai ucis prietenii şi soţii. Ba mai mult, ai văzut că mă ţin departe de luptă, şi totuşi spada ta l-a omorît pe feciorul sorei mele. Aşa ai călcat tu, primul, jurămîntul şi de aceea nu vreau împăcare cu tine. Nepotul meu nu poate fi răscumpărat cu bani de ispaşă, ci vreau sîngele tău pentru sîngele lui. Vreau să te birui sau să mor !

A sărit de pe cal şi, odată cu el, şi Gunther. Acum n-a mai zăbovit nici Walther, ci a sărit şi el din şa, pentru a da lupta pe jos. Stăteau toţi neclintiţi şi se acopereau grijuliu cu scuturile, aşteptînd fiecare ca adversarul să dea prima lovitură.

Hagen a curmat cel dintîi pacea şi a aruncat cu toată puterea lancea, care a zburat şuierînd spre Walther. Acesta a ţinut scutul pieziş, a abătut-o, de parcă a lunecat pe marmură lucie, şi a făcut-o să se înfigă departe în pămînt. Apoi a aruncat şi Gunther lancea, dar cu atît de puţină putere, că abia s-a înfipt în scut, iar Walther a putut-o scutura fără nici o caznă. Văzînd că au dat greş, celor doi franci le-a mai pierit încrederea, dar au tras spadele cu furie şi au sărit la duşman, cu scutul împins înainte.

Walther era cumplit la privire şi la gesturi : lupta cu lancea, astfel încît cei doi, cu spadele lor mai scurte, nu se puteau apropia de el. Atunci Gunther şi-a zis că ar putea pune mîna pe lancea ce zăcea la picioarele lui Walther, dacă Hagen ar năvăli între timp asupra adversarului, şi i-a făcut semn cu ochiul cum să lupte. Hagen a înţeles semnul şi a dat buzna peste Walther ; dar acesta a înţeles gîndul lor cînd l-a văzut pe rege aplecîndu-se după lance şi, respingîndu-l pe Hagen cu vîrful lăncii, a pus piciorul pe arma regelui. Dacă Hagen nu l-ar fi ocrotit cu scutul pe Gunther, căruia i se muiaseră picioarele, şi n-ar fi dat cu spada o lovitură năprasnică spre faţa lui Walther, silindu-l să facă un pas îndărăt, viaţa regelui s-ar fi încheiat în acel loc. Gunther s-a ridicat tremurînd ca varga şi, la îndemnul răcnit al lui Hagen, a pornit şi el din nou cu spada asupra adversarului, hărţuindu-l cînd amîndoi împreună, cînd fiecare în parte.

Walther le ţinea piept neclintit şi neînfricat, asemenea unui urs sălbatec, căruia haita cîinilor îi dă tîrcol, urlînd, şi se repede zadarnic la el ; dar se făcuse între timp ceasul nouă al dimineţii, soarele se urcase şi dogorea, iar voinicul, simţind osteneala, îşi zicea în sine :

Vai ! Dacă norocul nu-mi arată vreo cale de scăpare, o să fiu înfrînt de duşmani. Îngrijat, privi căutînd în jur, cînd deodată îl străfulgeră o idee. Prinse glas şi-i strigă puternic lui Hagen :

— Ehei, păducelule [1], ai frunziş doar ca să împungi, nu pentru ca să faci salturi viclene. De ce mă zgîndări şi apoi fugi ? Ia seama, îţi fac loc acum, ca să te poţi apropia !

Şi, în clipa cînd rostea asta, a aruncat suliţa cu atîta forţă, încît a străpuns cu vîrful platoşa lui Hagen şi l-a zgîriat pînă la sînge. Apoi, alergînd după suliţă, s-a repezit cu spada goală asupra lui Gunther, i-a aruncat scutul din mînă cu o lovitură năprasnică şi i-a retezat piciorul stîng din şold. Sîngerînd greu, Gunther a căzut pe scut şi Walther tocmai se pregătea să-l isprăvească, cînd Hagen a sărit între ei, cu primejdia propriei vieţi, chiar în clipa cînd spada lui Walther se abătea în jos, şuierînd ; astfel, tăişul s-a izbit de coiful lui Hagen, care era făurit de mîini de meşter ; scînteile au ţîşnit puzderie în toate părţile, dar coiful a rămas întreg, doar spada lui Walther s-a frînt, zuruind, în bucăţi.

Cuprins de mînie pentru asemenea pierdere, Walther a aruncat mînerul cît colo, dar a plătit scump această clipă de nechibzuinţă ; căci, în aceeaşi clipă spada lui Hagen a fulgerat în jos şi a ciuntit mîna dreaptă a voinicului ; spaima atîtor viteji a căzut retezată, pe pămînt. Hagen a chiuit puternic de bucuria victoriei, dar Walther, înfrîngîndu-ţi durerea, a vîrît ciotul braţului drept în legăturile scutului, a scos fulgerător, cu stînga, sabia scurtă a hunilor şi i-a repezit-o adversarului, cu furie, în faţă, astfel încît i-a scos ochiul drept şi i-a sfărîmat şase dinţi, făcîndu-l să se tragă îndărăt, împleticindu-se şi aproape mort.

---

[1] În germană, „păducel“ se spune *Hagedorn* ; legenda face aici un joc de cuvinte.

Cu aceasta harţa a luat sfîrşit, căci şi puterile lui Walther se sleiseră după ultima lovitură ; palid ca ceara, s-a rezemat de scut, răsuflînd greu. Pacea, la care vitejii nu s-ar fi învoit nicicum cîtă vreme erau nevătămaţi, au încheiat-o acum, răniţi. Fiecare din ei îşi dăduse obolul : într-o parte zăcea pe jos piciorul lui Gunther, mai încolo mîna dreaptă a lui Walther, iar dincoace ochiul şi dinţii lui Hagen.

Astfel fiecare îşi primise porţia de pe urma comorii hunilor. Walther a strigat-o cu glas puternic pe Hildegunda, care a venit îndată şi a oblojit rănile luptătorilor. După ce a isprăvit treaba asta, Walther i-a cerut domniţei să aducă din sipetul de pe spinarea lui Leu un ulcior cu vin şi un pocal, pentru a le turna băutura împăcării.

— Primul pocal, a adăugat el, să-l dai lui Hagen, căci e un viteaz fără pereche. Al doilea pocal mi-l dai mie, căci am avut de îndurat aici mai mult decît oricare. La urmă poate să bea şi Gunther, care a trudit şi asudat cel mai puţin şi care a luptat, ca să zică doar că luptă.

Hildegunda a împlinit cu bucurie porunca lui Walther şi cu primul pocal l-a îmbiat pe Hagen. Dar acesta, cu toate că-i era limba uscată de sete, i-a zis :

— Nu mie mi se cade prima înghiţitură, ci lui Walther, căci el a luptat mai bine ca noi toţi !

Aşa au făcut şi toţi trei au băut pe rînd.

Deşi vătămaţi la trup, cei doi prieteni şedeau la un pocal de vin, cu voia bună neumbrită şi cu sufletul neînfrînt ; şi, aşa cum cu puţin înainte schimbaseră lovituri cumplite între ei, tot astfel, acum, îşi aruncau unul altuia săgeţile vorbelor de duh, care zburau tăioase cînd spre unul, cînd spre celălalt.

— Ei, prietene drag, a strigat Hagen, acu' trebuie să te pui degrabă pe vînătoare de cerbi şi să-ţi faci mănuşi din pielea lor. Pe urmă umple mănuşa dreaptă cu lînă de soi — străinii poate s-or lăsa păcăliţi de mîna astfel meşteşugită. Iar la curtea ta o să se înfiripeze un obicei

nou : o să te baţi cu stînga, o să mănînci cu stînga, o s-o strîngi la piept pe Hildegunda ta tot cu stînga ; tot ce-o să faci o să trebuiască să fie stîngaci şi pieziş.

Apoi i-a venit rîndul lui Walther, care i-a strigat :

— Opreşte-te, Un-ochi, şi nu mai arunca priviri poncişe în viitor ! Căci asta tot eu, cu cei doi ochi ai mei, o pot face mai bine decît tine ; şi uite ce-ţi prevăd : ai să poţi, voinice Un-ochi, să dai bineţe în viitor vitejilor tăi privind pieziş, dar nu te necăji pentru atîta lucru ! Cînd vei ajunge acasă, pune să-ţi facă o fiertură mai groasă şi, aşa, o să ai şi ce băga în gaura ta ştirbă şi o să ai şi oblojeală pentru ochi — un lucru care o să-ţi slujească la două nevoi.

Tot şăguind astfel, au reînnoit vechiul lor legămînt de credinţă şi, după ce s-au mai înzdrăvenit, l-au ridicat pe craiul Gunther, care zăcea neputincios şi tăcut pe iarbă, şi l-au aburcat în şa. Apoi a sărit şi Hagen pe cal şi a pornit călare încet, de-a stînga stăpînului său, spre Worms. Iar Walther şi Hildegunda au ajuns cu bine în ţara lor, unde au fost primiţi cu mare cinste şi bucurie de către părinţii lor şi, încă în acelaşi an, au făcut nuntă mare.

După moartea părintelui său, Walther a cîrmuit norodul vreme de treizeci de ani, dar despre isprăvile lui, ca domnitor, n-a ajuns nici o veste pînă la noi. N-a rămas decît cîntecul despre Walther şi Hildegunda, care a păstrat faima lui pînă în zilele noastre.

LEGENDA NORDICĂ DESPRE HEDIN ŞI HILDA

Cu veacuri multe în urmă, domnea la miazănoapte, pe ţărmurile Mării Baltice, un rege puternic ce-i zicea *Högni.* Acesta avea o fată, *Hilda,* vestită peste mări şi

ţări pentru frumuseţea ei. Despre ea a aflat veste şi regele *Hedin,* feciorul lui *Hjarrand,* care avea în puterea sa o sumedenie de corăbii mari cu luptători vajnici. Faima expediţiilor sale cutezătoare se lăţise pretutindeni şi toată lumea îi preţuia isprăvile. Astfel a ajuns şi la urechea Hildei vestea despre vitejia lui. Părintele ei, regele Högni, era atît de mîndru de frumuseţea fetei sale şi o iubea atît de mult, încît nu socotea pe nici un bărbat vrednic de mîna ei. Dar soarta s-a arătat mai puternică decît gîndul şi voinţa lui. Cu toate că Hedin şi Hilda nu se văzuseră niciodată, în inimile lor încolţise o dragoste puternică, ce-i lega peste depărtări. Şi odată, cînd Högni era departe de casă, la un thing — adică un sfat — al regilor, Hedin s-a ivit pe negîndite cu corăbiile sale şi a luat-o pe Hilda cu el şi, pe deasupra, nespusă pradă de război şi s-a întors în ţara lui. Aflînd Högni curînd că Hedin îi răpise copila şi îi pustiise ţara şi cetatea de scaun, şi-a adunat de sîrg vasalii şi oştile şi a pornit să-l urmărească pe răpitor, spre a o smulge pe Hilda din mîinile lui. Astfel a mers de-a lungul ţărmului pînă în Norvegia, unde a aflat că Hedin pornise între timp peste mare, spre soare-apune. L-a urmat şi într-acolo şi a dat de Hedin şi de ai săi pe una dintre insulele *Orkney* sau *Orcade,* ce-i zicea „Ostrovul înalt". Vrînd să se ferească de-o luptă cu părintele miresei sale, Hedin a trimis-o pe Hilda în întîmpinarea lui Högni, pentru a încerca să-l îmbuneze şi a-i duce, drept răscumpărare şi ispaşă, un colan de preţ pentru purtat la gît.

Dar Hilda avea gînduri rele, dorea mai curînd lupta decît pacea şi voia pieirea părintelui ei. Astfel l-a îmbiat făţarnic pe Högni cu darul lui Hedin, căci totodată i-a zădărît cu vorba mîndria de războinic, spunîndu-i că, de nu primeşte împăcarea, să nu se aştepte la cruţare, căci Hedin este pregătit de luptă şi nu va fi îndurător cu

dușmanii. Auzind asemenea vorbe, părintele ei a respins darul de ispașă și n-a încercat să domolească furia alor săi, ci, dimpotrivă, a ațîțat-o și mai mult. Lui Hedin, însă, Hilda i-a adus răspuns, ca din partea lui Högni, că acesta nu primește pacea cu care îl îmbiase, ci se gătește de bătălie. Astfel cei doi regi și-au legat strîns armurile și și-au rînduit luptătorii pe insulă, pentru a se înfrunta pe viață și pe moarte.

Înainte de a porni lupta, Hedin i-a mai strigat o dată socrului său de departe, amintindu-i că-i era prieten și frate de sînge și oferindu-i pacea și aur mult drept ispașă de împăcare. Dar Högni i-a răspuns mînios :

— Prea tîrziu te-ai gîndit să mă îmbii cu pace și cu ispașă, căci acum am tras din teacă spada mea *Dainsleif*, și, dacă a apucat să iasă din teacă, trebuie să facă moarte de om : lovitura ei nu dă greș niciodată și nici o rană făcută de ea nu se mai tămăduiește.

Atunci Hedin i-a întors vorba :

— Te fălești cu spada ta, dar nicidecum cu biruința. Eu zic că e bună orice spadă, care e cu credință stăpînului ei.

Astfel au pornit bătălia, căreia i-a rămas numele de *Hiadningavig*, adică „bătălia Hediningilor“ sau „lupta lui Hedin și a vasalilor săi“, și căreia i s-a dus vestea la toate noroadele și peste veacuri. S-au bătut năprasnic din zori pînă-n amurg, iar la lăsatul nopții regii s-au tras îndărăt pe corăbiile lor, lăsînd nisipurile țărmului acoperite de leșuri. Cînd s-a înstăpînit întunericul, Hilda a mers pe cîmpul de luptă și a trezit la viață, cu cîntecul ei vrăjit, pe toți luptătorii căzuți, căci printre cei vii nu mai era războinic fără rană și în stare să se țină pe picioare. În zorii zilei următoare, Hedin și Högni s-au întors îndărăt la locul bătăliei și au început iar să lupte unul cu altul ; și fiece războinic lupta înverșunat cu dușmanul său din ziua dinainte. Din nou, bătălia a ținut pînă-n seară. Astfel s-au petrecut lucrurile zile de-a rîndul : peste zi războinicii se răpuneau unul pe altul și se prefăceau în stane de piatră, iar noaptea înviau la loc, pentru a porni în zori altă bătălie și a se preface din nou în steiuri. Și astfel spun cîntecele vechi, hediningii vor lupta într-una pînă în ziua amurgului zeilor, cînd se va sfîrși și lumea.

LEGENDA GUDRUNEI

1. HETEL ȘI HILDA

Legenda veche din cîntecul nordic despre Hedin și Hilda a fost purtată de bătrînii skalzi spre soare-amiază de Marea Baltică și Marea Nordului, în ținuturile gin-ților și ale triburilor din Germania, unde s-a păstrat în forma următoare :

În Irlanda domnea odinioară o stirpe vestită, care ținea frînele împărăției cu braț puternic și a cărei faimă mersese în toată lumea. Bătrînul rege *Ger* și soața lui *Uta* au avut un fiu, *Sigeband*, care s-a urcat în scaun după moartea lor. Ajuns la vîrsta însurătorii, Sigeband a pețit o fecioară dintr-o stirpe nobilă, ce venise cu multă vreme în urmă din Norvegia și se statornicise pe meleagurile Scoției. Din căsnicia lor s-a născut un fecior, căruia i-au dat numele *Hagen*.

Cînd băiatul a împlinit șapte ani, a început să arate aplecare spre meșteșugul armelor și plăcere pentru deprinderile cavalerilor. Odată, regele Sigeband poftise la un mare turnir nenumărați principi și se pornise, la curtea lui, o zvoană ca-n zile de praznic. Petrecerea intrase în a noua zi, cînd s-a ivit la curte un cîntăreț colindător, ale cărui măiestrite cîntece erau ascultate de toți cu bucurie. În gloata celor ce stăteau roată în jurul lui se îmbulzise și cel ce se îngrijea de creșterea lui Hagen,

iar dădaca şi slujitoarea acestuia ieşise şi ea cu feciorul de rege din casă, pentru a se bucura amîndoi de priveliştea petrecerii şi a asculta, măcar de departe, cîntecul străinului. Dar bucuria le-a fost curmată pe negîndite. A venit în zbor o dihanie înfricoşătoare, o pajură nemaipomenit de mare, ce făcea o umbră ca un nor ; cînd slujitoarea a văzut dihania apropiindu-se, a fugit înspăimîntată şi l-a lăsat pe feciorul de crai în voia sorţii. Hagen a ţipat cît a putut, cînd pajura l-a apucat în gheare, dar nimeni nu s-a încumetat să-i sară într-ajutor. Pajura a dat din aripi, s-a înălţat în văzduh, sus de tot, şi l-a dus cu ea.

Sigeband a rămas înmărmurit şi cu inima sfîşiată de durere, în mijlocul oaspeţilor care s-au pregătit de-ndată de plecare ; doar regina, care-şi păstrase cumpătul în ciuda suferinţei ei, i-a amintit regelui Sigeband îndatoririle de gazdă, astfel încît oaspeţii au putut pleca cu toată cinstea cuvenită şi încărcaţi de daruri bogate.

Pajura l-a dus pe Hagen pe o insulă îndepărtată, unde-şi avea cuibul, şi l-a aruncat puilor din el, ca hrană. Unul din pui l-a apucat pe Hagen degrabă în gheare şi a zburat cu el din arbore în arbore, ca să-şi afle un loc potrivit, unde să-l mănînce. Dar copilul era greu, iar puterile puiului de pajură încă slabe, astfel încît, pînă la urmă, puiul a fost nevoit să se lase pe pămînt şi Hagen a putut scăpa cu fuga. Aflase el mîntuire de moarte năprasnică, dar era lihnit de foame şi nu ştia să se ajute singur.

Pajura mai răpise, însă, înainte de Hagen, şi trei copile de rege, care izbutiseră să scape, şi ele, asemenea băiatului. Se ascunseseră într-o peşteră şi trăiau în ea, hrănindu-se cu rădăcini şi buruieni. Într-acolo l-au mînat paşii şi pe băiatul care avusese norocul să scape de moarte, iar fecioarele l-au primit cu prietenie, ajutîndu-l să se zdrăvenească şi să-şi recapete puterile.

Nu mult după aceea, talazurile au aruncat pe ţărmul pieziş al insulei o corabie sfărîmată. Hagen a găsit printre sfărîmături un mort îmbrăcat în armură şi i-a luat platoşa, scutul, coiful şi armele. În clipa cînd făcea acest lucru, pajura l-a zărit din înaltul cerului şi s-a repezit mînioasă asupră-i. Zadarnic a încercat Hagen să tragă cu arcul în ea, căci săgeţile nu puteau răzbate prin pielea ei tare, precum e cornul. Cele trei fecioare priveau, jelindu-se, la lupta inegală, dar Hagen nu s-a dat bătut. Cînd pajura a ajuns aproape de el, Hagen a lovit năprasnic cu spada şi i-a retezat mai întîi una din aripi, apoi un picior. Acum pajura nu mai putea fugi de-acolo şi Hagen a izbutit în cele din urmă s-o răpună. Nici nu se terminase bine lupta, că s-a ivit şi femeiuşca pajurii, care s-a năpustit asupra băiatului. Lupta a fost şi de data asta cruntă, dar Hagen a biruit din nou, pînă la urmă. Acum, cînd duşmanii cei mai primejdioşi fuseseră doborîţi, nu i-a mai fost greu lui Hagen să le vină de hac şi puilor, punînd astfel capăt primejdiei ce-i ameninţa din partea uriaşelor zburătoare.

După această luptă, cele patru făpturi aflate la ananghie au putut să umble în voie pe tot cuprinsul insulei, iar Hagen n-a contenit să se deprindă cît mai bine cu mînuitul armelor. A învăţat nespus de repede să le stăpînească deplin, astfel încît săgeţile lui au ajuns să doboare pasărea din zbor. Totodată a ajuns să fie iute şi îndemînatec la fugă, încît parcă era o panteră, cînd gonea cu mlădioasă forţă peste buturugi şi bolovani. Într-o zi s-a năpustit asupra lui o jivină sălbatecă, asemănătoare cu un balaur. Fără să se înspăimînte, Hagen a dat piept cu ea şi a răpus-o, apoi a jupuit-o de piele. S-a acoperit cu pielea şi a băut sîngele fiarei, după care s-a simţit de-ndată cuprins de o forţă nemaipomenită. Astfel a fost în stare să tîrască namila de jivină pînă la gura peşterii, unde a vrut s-o frigă ca s-o mănînce împreună cu cele trei fecioare. Cum nu aveau foc, însă, Hagen a

izbit cu spada în stîncă, a scăpărat scîntei și a aprins cu ele niște vreascuri. Fecioarele au fript apoi pe jăratec carnea jivinei și s-au bucurat cu toții de prima mîncare ca lumea, căreia îi duseseră dorul atîta amar de vreme.

Primejdia și nevoile fuseseră acum înlăturate, dar cei patru soți de restriște îndurau greu, totuși, faptul de a-și petrece viața în asemenea singurătate. Ascultînd rugămintea fecioarelor, Hagen le-a dus la țărmul mării, unde au umblat zile de-a rîndul în sus și-n jos, pentru a iscodi de nu se zărește cumva vreo corabie. Soarta le-a fost prielnică : într-o bună zi au văzut o corabie încărcată ce trecea prin larg, dar nu atît de departe, încît să nu răzbată glasul lui Hagen pînă la ea. O luntre i-a luat pe Hagen și pe cele trei fecioare crăiești și i-a dus pe punte, unde li s-a purtat de grijă cum nu se mai află. Acolo au povestit pe rînd, fiecare, soarta sa și de unde veneau : una din cele trei copile de rege venea tocmai din India, a doua din Portugalia, iar a treia din Islanda. Hagen a istorisit și el cum a ajuns pe insulă și cum a ucis pajura cu toată seminția ei, dar mai ales n-a uitat să spună că era feciorul craiului Sigeband din Irlanda.

Stăpînul corabiei era un comite, ale cărui moșii se învecinau cu cele ale regelui Sigeband ; dar așa cum se întîmplă adesea între vecini, era în sfadă cu el și de aceea i-a deslușit lui Hagen că trebuie să-l ia zălog ; pe cele trei fecioare, însă, le-a cinstit după cuviință, ca pe niște oaspeți de seamă. Între timp lui Hagen nici prin gînd nu-i trecea să se supună. Mînios, a tras spada împotriva corăbierilor, care voiau să-l ia prins, și a izbutit să le țină piept cu tărie. L-ar fi ucis și pe comite, dacă n-ar fi sărit între ei cele trei fecioare, ca să-i despartă. Dar pacea nu s-a înstăpînit, decît după ce comitele a făgăduit cu jurămînt să îndrepte corabia spre Irlanda, patria lui Hagen. Ajunși la țărmul ei, Hagen a trimis îndată solie înainte, pentru a le vesti părinților sosirea sa. Le-a înmînat solilor și un semn de recunoaștere, pentru cazul

cînd aveau să fie primiți cu neîncredere : o cruciuliță de aur, pe care o purta la piept încă de la naștere.

După ce solii au ajuns la curte și au dus vestea despre sosirea lui Hagen, pomenindu-i mamei neîncrezătoare și despre semnul după care putea fi recunoscut feciorul ei, Sigeband și Uta au pornit călare să-și întîmpine odrasla. Curînd s-a încredințat Uta, cu înseși ochii ei, că avea în față cu adevărat pe Hagen ; și atunci bucuria asupra reîntoarcerii feciorului, pe care-l credeau mort de atîta vreme, n-a mai avut margini. Comitele și oamenii săi n-au mai fost priviți ca dușmani, ci au fost primiți și ospătați cu toată cinstea, ca niște oaspeți de seamă. Fecioarelor li s-au dat de-ndată veșmintele cele mai frumoase. Iar cînd toți oaspeții și-au luat rămas-bun și au pornit spre casele lor, au fost bucurați cu daruri bogate și minunate.

În vremea ce-a urmat, toate strădaniile s-au îndreptat spre creșterea și învățătura lui Hagen. Băietanul a crescut voinic și puternic și s-a arătat curînd a fi un viteaz cutezător, neîntrecut în meșteșugul armelor. Cînd i-a venit vremea să-și ia soție, a ales-o pe *Hilda*, una dintre cele trei fecioare de pe insulă, care se îngrijise cel mai mult de soarta lui, și amîndoi s-au îndrăgit din adîncul inimii.

După ce au făcut o nuntă fără seamăn, Sigeband a trecut coroana feciorului său. Hagen a știut să apere cu braț puternic dreptatea în țară, spre mulțumirea tuturor, și a purtat și războaie împotriva vrăjmașilor ; dar, și în luptă, și-a păstrat cugetul drept și s-a ferit să pîrjolească și să pustiiască țările și să abată pacostea și urgia asupra norodului fără vină.

Curînd a avut parte de-o copilă, căreia i-a dat numele Hilda, după mama ei. Copila a fost crescută cu toată grija și au ferit-o de orice nevoi. Cînd a împlinit doisprezece ani, s-a vădit și frumusețea ei fără seamăn ; și, cum vestea despre asta s-a lățit de-ndată, mulți principi se

purtau cu gîndul s-o pețească. Dar primul care a cutezat să-i ceară mîna a trebuit să plătească îndrăzneala cu viața; căci Hagen nu socotea pe nimeni demn să-i dea pe fiica lui de soție, dacă se dovedea a fi, ca putere și vitejie, mai prejos de el. Astfel mulți soli, care au venit în țară să pețească domnița pentru stăpînii lor, și-au ispășit cutezanța prin moarte.

Peste împărăția puternică a Hegelingilor, ce se întindea din Danemarca și Frizonia pînă în Livonia și „Țara de la Soare-răsare" ce-i zicea Ostland, domnea regele *Hetel*. Multe seminții și triburi i se supuseseră de bună-voie și fuseseră dăruite cu cetăți puternice și pămînturi întinse în cuprinsul țării lui. *Wate*, bătrînul viteaz și maistrul lui de arme, stăpînea peste Sturmland, adică „Țara furtunilor"; *Horand* cel înfloritor, meșter în ale cîntului și prieten al femeilor, stăpînea peste Danemarca împreună cu *Frute*, bărbatul cel mai bogat în comori și cel mai înțelept din sfatul regelui; *Morung* era stăpîn peste Livonia, iar lui *Irold* i se încredințase „Țara de la soare-răsare" sau Ostland.

Regele nu ducea lipsă de prieteni, dar de la o vreme s-a săturat să-și ducă viața numai cu ei și s-a hotărît să-și ia nevastă. Unii l-au sfătuit s-o pețească pe Hilda, copila sălbatecului rege Hagen ce domnea peste Irlanda. Umbla, însă, vestea că Hagen nu voia să dea nimănui mîna copilei sale și orice pețitor care o cerea trebuia să-și piardă viața. De aceea Horand a încercat să-i abată gîndul de la această pețire, dar Frute l-a îndemnat:

— De-l poți hotărî pe Wate Bătrînul să-ți poarte solia, o să izbutești să aduci fecioara la curtea ta.

Au trimis atunci de-ndată în Țara Furtunilor, să-l cheme pe Wate la rege. Dar, de cum a sosit călare în cetatea lui Hetel și a aflat ce gînd avea regele, mînia lui s-a zburlit:

— Cei ce te-au sfătuit astfel, a grăit Wate către rege, au dorit moartea mea. Dar dacă voi, Horand și Frute, îmi purtați atîta grije ca să mă acopăr de cinste, trebuie să-mi fiți tovarăși și să împărțiți cu mine osteneala pe care mi-ați sortit-o.

Cei doi nu s-au codit nici o clipă. Frute a început a da sfaturi, cum să se pregătească pentru călătoria în pețit:

— Să pornim cu o corabie mare și puternică din lemn de chiparos, bătută toată cu argint, cu vîsle înfășurate în fir de aur și cu pînze sclipind ca borangicul, cu ancore de argint și cu odgoane de mătase arăbească; iar pîntecele corăbiei să fie plin cu tot felul de catarame și brățări, cu aur și nestemate, așa cum au negutătorii bogați, ba chiar cu platoșe, coifuri și grumăjere de preț, pentru a le putea duce spre vînzare la curtea lui Hagen. În felul ăsta ne vom bucura de încredere și nu vom trezi bănuiala nimănui.

Dar Wate s-a împotrivit, pentru că îi era silă de asemenea vicleșug josnic și i se părea că el nu arată a negutător. Dealtfel îl cunoștea bine pe Hagen și avea presimțire că n-o vor putea dobîndi pe Hilda fără luptă crîncenă; de aceea a cerut regelui:

— Să pui, stăpîne, să acopere pîntecul corăbiei cu scînduri și grinzi, pentru ca sub acest acoperiș să putem lua cu noi, feriți de privirile oricui, pe cei mai buni și viteji războinici, bine înarmați și gata de luptă. N-au decît să umble Horand și Frute cu gîndul cum să îmbie lumea cu sculele și odoarele lor de preț, ca să ispitească femeile a veni pe corabie; eu, însă, și cu vitejii mei vom spune că sîntem războinici în surghiun, care abia am scăpat cu viață de asuprirea regelui Hetel; și dacă vor mai împărți și daruri bogate, Hagen îi va primi în pace pe bieții bejeniți și le va da adăpost și ocrotire.

O iarnă întreagă a pus Hetel să pregătească toate cele ce erau trebuitoare pentru călătoria vitejilor: o corabie arătoasă cu pîntecele îndesat de odoare, trei

corăbii de cărăușie pline cu de-ale gurii și cu tot ce era nevoie pentru drum, precum și un număr de bidivii aleși pe sprînceană, cu frîuri și șei frumoase. Cînd iarna a făcut loc primăverii, s-au gătat și voinicii de drum. O sută din vitejii cei mai buni au fost tăinuiți sub punțile corăbiilor, pentru a fi gata de luptă în caz că șiretlicul ar fi dat greș. Porunca peste războinici o avea Wate; Frute, cămărașul, avea în grijă odoarele de preț, cu care gîndea să atragă femeile pe corabie. Cu ei au pornit la drum și Horand, Morung și Irold, încrezători în soartă și într-o întoarcere cu izbîndă.

Vîntul prielnic dinspre miazănoapte și soare-răsare le-a umflat pînzele și a făcut corăbiile să lunece lin pe apele mării; treizeci și șase de zile s-au scurs cu drumul, pînă ce au ajuns înaintea cetății lui Hagen. De cum au aruncat ancora, s-au și grăbit să poarte la țărm mărfurile lor și să îmbie cu ele pe cei din cetate. Frute, îmbrăcat în straie arătoase de negustor bogat, adăsta în mijlocul oamenilor săi. Wate, însă, a cerut să fie dus înaintea stăpînului țării și l-a rugat pe cruntul rege să-i primească în pace. Acesta le-a făgăduit ocrotire și a amenințat cu pedeapsa morții pe oricine s-ar atinge de ei. Străinii și-au arătat recunoștința prin daruri bogate, pe care le-au dat regelui: odoare de preț, inele, agrafe de aur și podoabe bătute în nestemate, stofe lucitoare, mătăsuri, purpură și pînzătură subțire de in, iar pe deasupra, arme măiestrite, scuturi legate în aur și doisprezece armăsari castilieni. Hagen n-a vrut să păstreze nimic din ele, ci le-a dăruit la rîndu-i, după obiceiul regilor, celor din jurul său; singura dorință era să vadă și el mărfurile aduse de străini. Regina și copila lor și-au dat îndată seama cît de rare și prețioase erau darurile străinilor. Horand și puternicul Irold, care aduseseră darurile împreună cu douăzeci și patru de voinici, au fost poftiți de Hagen să se înfățișeze înaintea lui; apoi acesta i-a

întrebat de unde sînt de fel și de unde vin. Răspunsul l-a dat Horand:

— Avem și noi acasă pămînturi și castele, dar am fost izgoniți din moștenirea noastră de către un rege trufaș și samavolnic.

— Și cine e acest rege, a întrebat Hagen, care v-a alungat de pe pămînturile și din cetățile voastre în surghiun?

— Hetel din Hegelingen, a fost răspunsul lui Horand.

Atunci Hagen le-a făgăduit că-i va răsplăti pentru pagubele avute din pricina lui Hetel, dacă vor să rămînă la el. Totodată i-a asigurat și să-i ocrotească, în caz că Hetel ar încerca să-i urmărească.

Din porunca regelui Hagen, supușii lui le-a dat străinilor adăpost după cuviință în cetatea domnească și i-au îndestulat cu pîine și vin.

Iar cînd regele le-a făgăduit să le dea și el feude bogate, cu pămînturi și castele, străinii n-au primit, spunînd că sînt mai bogați decît i-ar putea face regele Hagen. Și ca dovadă, au mai împărțit încă numeroase daruri de preț, cum nu se mai văzuseră.

Apoi Frute a descărcat mărfurile din pîntecul corăbiei și a înălțat corturi pe uscat, unde să le înfățișeze spre vînzare. Nicicînd nu se mai cumpărase acolo nestemate și odoare de aur la prețuri mai ieftine. Iar dacă oarecine poftea la vreun lucru pe care nu voia sau nu putea să-l cumpere, lucrul îi era dăruit pe dată. Vestea despre asemenea nemaipomenită dărnicie a răzbătut pînă în iatacurile reginei și a domniței Hilda. Copila regelui a cerut părintelui ei să-i poftească pe străini la curte ca să-i vadă și ea. Și Hagen i-a împlinit cu bunăvoință dorința. Îmbrăcați în straie arătoase și scumpe, străinii au venit la curte; și niciodată nu se văzuseră în Irlanda veșminte mai de preț, mai presărate cu pietre scumpe și aur, ca ale lor. După ce au fost primiți cu cinstea cuvenită, li s-a îngăduit, la rugămintea reginei, să meargă

să vadă și iatacurile femeilor. Căci regina și domnița Hilda ardeau de nerăbdare să-l vadă pe bătrînul și fiorosul Wate, despre care auziseră multe lucruri minunate. Cînd l-au văzut în fața lor, cu barba fluturînd și cu părul sur împletit cu fire de aur, l-au întrebat în glumă ce ar dori mai mult ; să le țină lor tovărășie sau să lupte cu armele în bătălie. Wate le-a dat pe dată, fără sfială, răspuns meșteșugit :

— Nicicînd nu m-am simțit atît de bine în tovărășia unor femei frumoase, încît să nu fi dorit mai curînd să pornesc la luptă.

Regina și domnița au rîs la vorbele lui și l-au îmbiat să rămînă în țara lor și să uite durerea surghiunului. Dar Wate a respins, cu mîndrie, gîndul de-a agonisi feudă de la domnitori străini, el care fusese însuși cîndva stăpîn peste pămînturi și țară.

Străinii își treceau zilele la curte cu joc de table, cu întreceri în meșteșugul armelor și cu glumele femeilor. Hagen a început a-l îndrăgi pe Wate și s-a măsurat, într-o zi, cu el, în luptă, trebuind să recunoască foarte iute cît de meșter era bătrînul, cu toate că acesta se arătase dintru început, cu prefăcută umilință, dornic să învețe cîte ceva din măiestria lui Hagen.

Într-o seară, fiind oaspete la curte, Horand s-a pornit să cînte și viersul lui răsuna atît de dulce, cum nu mai auzise încă nimeni ; pînă și păsările din preajma castelului uitaseră să mai ciripească, vrăjite de cîntecul lui, iar gîngăniile din iarbă și peștii din apă se opriseră locului să asculte. Glasul lui făcea chiar și clopotele să-și piardă dulceața dangătului, tămăduia bolnavii și risipea grijile și întristarea celor îndurerați. Meșteșugul cîntecului îl învățase pe mare, de la un duh al apelor, a cărui măiestrie întrecea orice pricepere omenească.

Hilda a auzit și ea viersul cel dulce și a poftit de-ndată să-l asculte pe cîntăreț, cîntînd doar pentru ea, fără știrea părintelui și a mumei ei. A trimis un cămăraș de

credință să-l cheme într-ascuns în iatacul ei, și Horand a venit, însoțit doar de Morung, cu toate că știa că își primejduiește viața dacă află cumva Hagen. În fața domniței, Horand a cîntat o melodie cum nu mai auzise vreodată cineva, pe care o învățase pe marea tălăzuită de la sirene. Vrăjită pînă peste poate, Hilda i-a oferit surghiunitului ocrotire și apărare și orice ar mai dori, numai să rămînă acolo și s-o desfăteze în fiece zi cu asemenea viers. Însă Horand i-a răspuns :

— Nu voi nimic din cele cu care mă îmbii, doar te-aș ruga să-mi dai cingătoarea, ca să i-o duc stăpînului meu ca semn al bunăvoinței tale, astfel poate și-o uita de mînia lui împotrivă-mi.

Domnița l-a întrebat atunci :

— Dar cine este stăpînul tău ? Poartă coroană în țara lui ?

— De nu ne-ar afla nimeni taina, i-a răspuns Horand, ți-aș spune cu ce solie m-a trimis stăpînul meu încoace, de dragul tău... Ascultă așadar : Inima lui arde de iubire pentru tine și doar pe tine te dorește de nevastă, dintre toate femeile.

Hilda i-a mărturisit fără să șovăie :

— Mi-ar plăcea să plec cu tine de-aici și să-l răsplătesc pe stăpînul tău, pentru că dorește iubirea mea, dar nu cutez din pricina tătînelui meu.

Dar Horand a stăruit deslușindu-i :

— În curînd ne vom lua rămas-bun de aici. Atunci roagă-l pe Hagen să-ți îngăduie să vii pe corăbiile noastre, împreună cu maică-ta, ca să privești minunățiile cu care sînt încărcate.

Hilda i-a făgăduit să facă astfel, și Horand a fost scos, pe furiș și pe nebăgate se seamă, din iatacul domniței și dus îndărăt la locul unde măseseră toți străinii.

Plin de bucurie, le-a dat seama vitejilor despre faptul că Hilda îl iubește pe rege și că e gata să-i urmeze, apoi au făcut planul cum s-o răpească.

După patru zile, surghiuniții i-au cerut lui Hagen îngăduința să plece mai departe pe drumul lor. Regelui îi părea rău că vor să plece, dar Wate i-a deslușit :

— Regele Hetel a trimis solie după noi să ne întoarcem și să ne plecăm la mila lui; de aceea ne grăbim să pornim. Doar o rugăminte am mai avea, înainte de-a părăsi țara ta : să vii pînă la schela de pe țărm și să vezi corăbiile noastre și încărcătura lor bogată. Să te însoțească și regina cu domnița Hilda. Asta ar fi pentru noi mai mare cinstire decît toate darurile pe care nu le dorim.

Și Hagen a primit cu bucurie să le împlinească ruga. În dimineața următoare, a pornit cu femeile spre țărmul mării. În timp ce Hagen privea mărfurile și minunățiile ce erau încă întinse pe țărm spre vînzare, domnița s-a urcat pe corabie, chipurile ca să vadă odoarele pe care le rînduise Frute acolo, pentru a fi admirate. Într-o clipă ancora a fost smulsă de pe fundul mării și oamenii, care adăstaseră tăinuiți în pîntecul corăbiei, au sărit și au întins degrabă pînzele.

Cînd a văzut oștenii în arme, Hagen a fost cuprins de o furie cumplită și a strigat, ca turbat, să i se dea pe loc sulița. Dar n-a fost de nici un folos faptul că oamenii lui au aruncat spre corabie un nor de sulițe : corăbiile străinilor s-au îndreptat spre larg, fără putință de-a mai fi oprite. Iar cînd Hagen a poruncit cetelor sale, aflate pe țărm, să se suie degrabă în corăbii, pentru a lua urma răpitorilor, le-au aflat pe toate cu fundurile găurite și împotmolite în nisip.

De-ndată ce vitejii au ajuns pe coasta regatului lui Hetel, au trimis veste stăpînului lor că o aduc în țară cu ei pe fiica lui Hagen. Hetel a ieșit degrabă la țărm, bucuros și cu alai numeros, pentru a pregăti miresei o primire falnică. Au întins degrabă corturi pentru domnița și femeile obosite de călătoria pe ape și, după ce voinicii au înfățișat-o pe frumoasa Hilda înaintea stăpînului lor, călătoria s-a încheiat cu un ospăț de sărbătoare și cu jocuri de luptă, ce s-au desfășurat pe țărmul mării.

În zorii zilei următoare, nici nu părăsiseră vitejii încă așternuturile de pe țărm, iar domnița cu femeile ei mai dormeau somn dulce pe straturi de flori sub corturi de mătase, cînd a răsunat strigătul lui Morung :

— Văd apropiindu-se corăbii și pe pînzele lor deslușesc herbul lui Hagen. Treziți-vă fără zăbavă ! Am dormit prea mult.

Aprigul Hagen venea în grabă după răpitorii copilei lui. Wate a adăpostit-o pe domniță și pe însoțitoare într-o corabie de pe țărm, în timp ce Hetel și oamenii săi se înarmau de zor și se rînduiau pentru luptă. Între corăbiile ce se apropiau și hegelingii de pe țărm s-a pornit o luptă cu săgețile și sulițele ; dar Hagen, care nu-și mai putea stăpîni mînia, a sărit în apă și a pornit cu pași mari spre uscat, în timp ce săgețile fîlfîiau în jurul lui ca fulgii de zăpadă repeziți de viscol. Pe țărm s-au încleștat într-o luptă cumplită. În fruntea oștenilor săi, Hetel a dat piept cu Hagen și s-a ales, după luptă grea, cu o rană. Dar Wate a răzbătut prin învălmășeală pînă la stăpînul său și i-a despărțit pe luptători, înfruntîndu-l pe Hagen. Cînd Hagen și bătrînul luptător au început să se lovească aprig cu spadele, focul țîșnea pălălaie din coifurile lor. După ce s-au bătut o vreme, Wate a nimerit cu lovitură atît de năprasnică în coiful lui Hagen, încît s-a făcut țăndări, iar cel izbit mai că a văzut negru înaintea ochilor.

Atunci a început Hilda să se tînguie și a strigat regelui Hetel să-l scape pe părintele ei din mîna cumplitului Wate. Hetel și-a croit drum pînă la Hagen și i-a strigat :

— Pe cinstea și fata ta, te rog fierbinte : pune capăt luptei și urii !

Hagen a întrebat atunci :

— Cine îmi cere să încetez lupta ?

— Eu sînt, domnul hegelingilor, a vorbit Hetel sărind între cei doi adversari.

De voie, de nevoie, luptătorii s-au descleştat din luptă. Apoi Hetel şi-a scos coiful şi s-a dat veste de pace pretutindeni pe cîmpul de luptă şi în ţară. Wate, care era meşter în leacuri tămăduitoare, a oblojit rănile făcute de spade. Sfioasă şi cu frică, Hilda s-a apropiat de Hagen, pentru a-l hotărî să se împace cu Hetel. Atunci furia cumpliţilor luptători s-a risipit, iar Hagen a purces împreună cu Hetel la castelul acestuia. Hilda a fost gătită cu o coroană frumoasă şi a fost cununată cu Hetel. Iar Hagen, cînd a văzut mărirea şi bogăţiile regelui hegelingilor, s-a întors împăcat în ţara sa.

2. RĂPIREA GUDRUNEI

Regelui Hetel i-a dăruit Hilda doi copii, pe *Gudruna* şi *Ortwin*. Cînd a prins să se ridice, copila s-a făcut mai frumoasă decît fusese odinioară mama ei. După obiceiul vremii, a fost crescută în ţara danezilor, la curtea lui Horand, pînă cînd a ajuns fecioară la vîrsta măritişului. Atunci mulţi principi puternici i-au cerut mîna, dar Hetel i-a respins pe toţi.

În Normandia domnea regele *Hartmut*. Faima frumuseţii Gudrunei a ajuns pînă la el, şi mama lui, *Gerlinda*, l-a sfătuit s-o peţească pe domniţa hegelingilor. Ludwig, părintele lui Hartmut, a primit cu împotrivire asemenea gînd :

— Cimotiile ei sînt un neam trufaş, a spus el, şi ne vom alege cu ruşine şi ocară.

Dar Hartmut nu-şi mai afla astîmpăr în dorul de-a o dobîndi pe domniţă. A trimis şaizeci de vasali cu carte de peţire la curtea lui Hetel, care i-a primit cu voie bună. Dar cînd a aflat că-i cer mîna Gudrunei, le-a strigat mînios :

— Doar faptul că Horand v-a însoţit în ţara mea vă apără de soartă cumplită. Mie şi reginei Hilda ne e cu bănat solia voastră.

Iar Hilda a mai adăugat :

— Nicicînd n-o s-o capete Hartmut pe copila noastră. Să-şi caute femeie pe măsura herbului său.

Solii au pornit îndărăt, mînioşi de felul cum fuseseră înfruntaţi, şi i-au dus răspunsul lui Hartmut, care, aflînd asemenea veste, a vorbit plin de ciudă şi mînie :

— Nu voi a trăi fără Gudruna.

Curînd după aceea a cerut mîna Gudrunei şi craiul *Herwig* din Seeland. Dar şi peţirea lui a fost respinsă, şi Herwig n-a aflat decît trufie semeaţă şi dispreţ din partea lui Hetel şi a soţiei lui. Atunci l-a cuprins furia, şi-a adunat vasalii şi prietenii, a năvălit în ţara hegelingilor şi, într-o bună dimineaţă, în zori, s-a ivit pe neaşteptate cu oastea în faţa cetăţii *Matelane*, a lui Hetel.

Hegelingii au sărit degrabă din aşternuturi şi s-a încins lupta. În fruntea lor se bătea ca un leu însuşi Hetel, în timp ce femeile priveau înspăimîntate la bătălia din faţa castelului. Curînd numărul mare şi mînia oştenilor lui Herwig l-au adus la grea cumpănă pe Hetel, care a fost nevoit să se retragă cu vasalii săi în cetate, avînd duşmanii pe urmele lor.

Gudruna privise cu uimire şi se minunase de vitejia în luptă a lui Herwig. Văzînd că părintele ei se clatină şi e gata să cadă sub năprasnicele lovituri ale lui Herwig şi că hegelingii sînt împinşi îndărăt sub năvala duşmanilor, Gudruna a strigat :

— Hetel, tăicuţă, zidurile s-au înroşit de sînge. De dragul meu lăsaţi armele să hodinească o clipă, ca să pot pune capăt certei voastre.

Adversarii toţi i-au împlinit vrerea, şi Herwig, păşind în faţa ei, i-a grăit astfel :

— Mi s-a spus că mă priveşti cu dispreţ din pricina stirpei mele mai puţin nobile.

— Cum ar putea privi o femeie cu dispreț la un viteaz ca tine, i-a răspuns Gudruna. Nicicînd nu te-a îndrăgit vreo fecioară mai mult. De mi-ar îngădui prietenii mei, m-aș bucura foarte să fiu a ta.

Atunci Hetel și Hilda au încuviințat, și ei, ca viteazul Herwig să capete mîna copilei lor și au sărbătorit cu ospăț mare legămîntul. Dar nici nu apucaseră bine să încheie pacea, cînd au și sosit ștafete dinspre hotar, cu vestea că un dușman puternic, *Sigfrid* din *Morland*, care îl pizmuia pe Herwig pentru norocul său, năvălise în țara lui, pîrjolind și arzînd totul în cale și năpăstuind norodul. Herwig i-a rugat pe hegelingi să meargă cu el să-l ajute, iar Hetel a chemat toți războinicii săi la luptă și a pornit în fruntea lor, împreună cu Wate, cu Horand, cu feciorul său Ortwin, fratele Gudrunei, și cu celelalte căpetenii ale oștilor, pentru a-i alunga pe dușmani. După trei bătălii cumplite, năvălitorii au fost înfrînți și siliți să se închidă într-o cetate, unde au fost încercuiți de către Herwig și hegelingi.

Hartmut de Normandia nu putuse uita încă înfruntarea suferită din partea lui Hetel și, cînd iscoadele sale i-au adus veste că țara hegelingilor este golită de vasali și oaste și că Hetel se află plecat la luptă în țara lui Herwig, s-a hotărît pe dată să se răzbune. Regina Gerlinda i-a întărîtat și mai mult pe Hartmut și pe părintele său Ludwig la faptă pripită. Cu mare buluc de oaste au pornit Ludwig și Hartmut peste mare și au coborît într-ascuns pe uscat, în țara lui Hetel. Dar mai înainte de a porni năvala asupra cetății de scaun, au trimis soli reginei Hilda, pentru a o îndupleca să-și dea, fără luptă, încuviințarea pentru unirea lui Hartmut cu Gudruna. Și au mai poruncit să-i spună că s-au jurat să nu se întoarcă acasă fără domniță, chiar de-ar trebui să plătească asta cu viețile a douăzeci de mii de războinici. La asemenea solie, însă, a răspuns Gudruna :

— Nicicînd n-am să fiu femeia lui Hartmut. Îi sînt făgăduită cu jurămînt lui Herwig, pe el l-am ales de bărbat și nu voi fi nicicînd a altuia.

Iar amenințările lui Hartmut le-a luat în derîdere și și-a bătut joc de ele.

Auzind răspunsul plin de trufie al Gudrunei, Hartmut a strigat :

— Vai mie pentru rușinea și ocara de care am avut parte ! Acum dați-mi ajutor să înving, prieteni ai mei !

Plin de furie a pornit cu oastea asupra cetății și s-a pornit luptă aprigă, întrucît vasalii și locuitorii rămași în cetate voiau să-și apere stăpîna cu orice preț. Dar numărul celor ce călcaseră pacea țării era prea mare pentru a le putea ține piept și în curînd cetatea a fost luată. Hartmut a venit la Gudruna și i-a spus :

— Nobilă domniță, din totdeauna mi-ai arătat dispreț, așa că acum am fost nevoiți să-i ucidem cu paloșul sau să-i spînzurăm pe toți cei din cetate.

Iar Gudruna n-a scos alt cuvînt decît doar :

— Vai mie, tătucă ! De-ai ști că fiica ta e luată cu anasîna din țară, n-aș avea parte de asemenea năpastă și rușine.

Țara a fost jefuită și pustiită, iar cetatea rasă de pe fața pămîntului ; Gudruna și soața ei de jocuri, Hildeburga, împreună cu multe alte fecioare bogate, au fost luate de învingători cu ei. Apoi Hartmut a părăsit țara în mare grabă, ducînd cu el mare număr de zălogi. Regina Hilda a rămas locului singură, cu durerea ei. Fără zăbavă a mînat ștafete grabnice la regele Hetel, pentru a-i duce vestea cea rea ; cei trimiși au vorbit astfel :

— Acasă cavalerii tăi zac cu toții morți. Hartmut ți-a prins copila și a dus-o departe, Ludwig se întoarce acasă plin de trufie și cu pradă bogată, mai mult de o mie de războinici zac în fața castelului, ciopîrțiți cumplit.

Cînd Hetel a aflat asemenea veste, a încheiat degrabă, la sfatul lui Wate, pacea cu Sigfrid și cu cei închiși în

cetate și a pornit pe mare, împreună cu Herwig și cu toți vasalii lui, pentru a-i urmări pe răpitori.

Departe de cetatea lui Hetel, pe un țărm pustiu ce-i zice *Wülpensand*, sau „Nisipul lupoaicii", făcuseră popas Hartmut și oamenii săi, pentru a se odihni după lunga călătorie pe mare. Acolo nu se mai temeau că sînt urmăriți, de aceea voiau să petreacă o săptămînă într-o schelă părăsită și sălbătecită. Dar într-o dimineață au zărit pe talazurile mării corăbii ce se apropiau și au înțeles că sînt urmăritorii lor. Curînd s-a pornit o luptă cumplită; atît pe nisipul și stîncile țărmului, cît și în apa ce se spărgea de stînci. Hegelingii au izbutit să coboare cu toții pe uscat, oricît de aprig s-au împotrivit războinicii lui Hartmut, aruncînd nor de sulițe asupra lor. Pînă la subsuori îi ajungea apa lui Herwig cînd a sărit din corabie și a început să se apropie de țărm ; iar cînd s-au încleștat oștile în lupta cu spada, apa s-a făcut roșie de sînge pînă la mare depărtare în larg, unde nu mai bătea nici aruncătură de suliță, nici săgeată slobozită din arc. Ziua s-a scurs în lupte sîngeroase și, cînd s-a lăsat înserarea, sorții bătăliei încă nu se hotărîseră. Cei din Normandia începuseră să se cam clatine și să dea înapoi, cînd Ludwig i-a pricinuit regelui Hetel, pe neașteptate, o rană aducătoare de moarte. Cînd și-a văzut părintele răpus, Gudruna a pornit să se tînguie sfîrșietor, iar Wate a scos un răcnet puternic, asemenea unui taur cuprins de turbare, și a început să lovească atît de cumplit cu spada în coifuri și armuri, încît scînteile ce săreau de sub mușcătura tăiușului luminau ca amurgul. Nemiloasă a fost răzbunarea hegelingilor pentru răpunerea regelui lor, și lupta a ținut pînă cînd întunericul i-a despărțit pe luptătorii, care nu mai puteau desluși prietenii de dușmani. Sleiți de luptă, adversarii s-au lungit pe nisip, nu departe unii de alții, pentru a afla odihnă și a-și recăpăta forțele.

În tabăra normanzilor, Ludwig și Hartmut au ținut sfat cum să scape de furia lui Wate. Bătrînul a fost de

părere să-i înșele pe hegelingi prin focurile și larma taberei, în timp ce se vor furișa la adăpostul întunericului spre corăbii, pentru a se urca pe ele și a fugi cu prada și cu fecioarele. Zis și făcut. Cînd Wate a pus în zori să sune trîmbița oștii și cînd vasalii lui Hetel s-au repezit spre tabăra vrăjmașă, au aflat-o pustie ; doar țărmul era presărat de arme și de leșurile celor căzuți în iureșul din ajun. Wate și Ortwin au început să se tînguie cu glas răsunător, că nu apucaseră să răzbune împotriva lui Ludwig moartea regelui lor, și au vrut să pornească degrabă în urmărirea fugarilor. Dar Frute a grăit cu glasul înțelepciunii :

— Zadarnic am porni, căci sînt acum la peste treizeci de leghe depărtare și nu vom putea prinde din urmă corăbiile lor iuți. Dealtfel nici nu mai avem destui oameni ca să ducem lupta în chiar țara dușmanului.

Cuprinși de neputincioasă furie, vitejii stăteau locului și se jeleau. Cei care își pierduseră tînăra domniță mai trebuiau să vestească reginei Hilda și moartea regelui. După ce și-au astrucat cu cinste morții, au întins pînzele și au pornit îndurerați de la Wülpensand spre casă. Ajunși în țară, doar Wate s-a înfățișat reginei, însoțit de puțini vasali, cu inima frîntă de durere, pentru a-i duce vestea tristă. Hilda a fost cuprinsă de jale cînd a aflat că îl pierduse și pe soțul și stăpînul ei. Dar Wate a îmbărbătat-o :

— Stăpînă, nu mai jeli ! Cînd cei care au rămas orfani acum vor ajunge bărbați în stare să poarte arme, le vom plăti lui Ludwig și Hartmut mișelia lor.

Regina Hilda a izbucnit :

— Dea zeii să apuc ziua aceea ! Voi jertfi tot ce am, ca să aflu răzbunare și să-mi revăd copila.

Iar sfatul vitejilor hegelingi a hotărît să aștepte, pînă ce va crește mare o nouă generație de luptători, pregătind între timp cu sîrguință campania de răzbunare.

Cînd Hartmut cu cetele sale de oaste s-au apropiat de cetatea de scaun *Kassiane* și au văzut înălțîndu-i-se turnurile în văzduh, Ludwig i-a vorbit domniței prinse :

— Domniță, vezi castelul ? Fii bucuroasă, vei stăpîni peste țări bogate, dacă ne vei dărui bunăvoința ta.

Dar fecioara a răspuns cu tristețe :

— Mi-am luat rămas-bun de la orice bunăvoință. Dar decît să mă supun lui Hartmut, mai bine vreau să mor.

Cu bucurie și belșug i-a primit regina Gerlinda pe cei întorși acasă și a vrut să se apropie cu prietenie și de Gudruna. Dar ea n-a primit nici sărutarea, nici îmbrățișarea ei, ci i-a spus :

— Sfatului domniei-tale îi datoresc eu, o biată copilă, toată suferința și rușinea ce m-au lovit.

Multă vreme regina cea rea a crezut că va dobîndi prin bunătate îmblînzirea domniței străine și că îi va schimba gîndul, ca să primească a fi soția feciorului ei. A poruncit să fie îngrijită ca o regină și toți își dădeau osteneli s-o slujească după rangul ei. Dar Gudruna a stăruit în hotărîrea ei și i-a spus Gerlindei :

— Ce-ai simți, doamnă, dacă ai fi silită să iei de bărbat pe cel din vina căruia au fost răpuse rudele cele mai apropiate ale domniei-tale ? Nicicînd nu voi primi să port coroana voastră, iar gîndul meu e doar cum să plec de la voi.

Atunci Gerlinda i-a cerut lui Hartmut s-o lase pe trufașă în seama ei, căci se încumetă să-i înfrîngă cerbicia. Și Hartmut a îngăduit, dar a rugat-o pe mama lui să-i dea asemenea învățătură cu binele, apoi a mai adăugat :

— Fă totul după cinstea ei și a dumitale, mamă.

Dar Gerlinda avea de gînd să-i dea cumplită învățătură domniței părăsite. S-a dus la Gudruna și i-a spus :

— De nu vrei să ai bucurii, vei avea parte de suferințe.

Și i-a poruncit să facă focul în vatră, pentru a-i încălzi iatacul, și să scurme jarul necontenit, ca să nu se stingă.

Gudruna i-a dat răspuns cu supunere :

— Trebuie să-ți împlinesc vrerea, chiar de n-a scurmat niciodată tăciunii copila mamei mele.

— Așa trebuie, i-a vorbit aspru Gerlinda, să începi să faci ceea ce alte regine încă n-au făcut nicicînd. Am să-ți frîng semeția și te voi lipsi de toate lucrurile alese.

Fecioarele de neam mare, care fuseseră răpite o dată cu Gudruna, au împărtășit soarta stăpînei lor ; și cele care brodau cîndva mătasea cu fir de aur și o împodobeau cu pietre de preț au fost nevoite să toarcă fuiorul, să scarmene cînepa și să care apă. Dar regina cea rea o chinuia pe Gudruna cu roboteli tot mai grele. Doar Ortruna, sora lui Hartmut, privea cu durere în suflet la suferințele domniței răpite din țara ei și căuta să i le aline cît îi sta în putință. Pe Gudruna, însă, n-au putut-o îndupleca nici asprimea Gerlindei și nici bunătatea Ortrunei să primească a purta coroana dușmanului și să-și uite durerea. Ea spunea :

— Puneți-mă să împlinesc mai departe munci de slujnică. De vreme ce zeii și ai mei au uitat de mine, voi îndura totul cu plăcere.

Intraseră într-al noulea an de cînd Gudruna era ținută prinsă. Întorcîndu-se odată dintr-o bătălie, Hartmut a încercat din nou s-o hotărască pe Gudruna a-i fi soție. Dar ea i-a răspuns :

— Atîtea suferințe îmi căşunează Gerlinda în răutatea ei, încît numai la dragoste nu-mi stă gîndul. Ei și întregii ei stirpe le sînt dușmană din străfundul sufletului.

Mînios de înfruntarea ei, Hartmut a plecat de la ea și a lăsat-o întru totul în seama mamei sale. Dar a rugat-o pe sora sa, Ortuna, să mai încerce o dată cu binișorul să schimbe hotărîrea Gudrunei. Însă, cu oricîtă blîndețe

şi prietenie i-a vorbit Ortruna, Gudruna nu s-a clintit în hotărîrea ei. Mînia Gerlindei a crescut şi mai mult. A poruncit Gudrunei să şteargă laviţele şi scaunele de praf cu propria ei cosiţă, apoi a trimis-o la malul apei să spele rufe. Cînd a aflat că Hildeburga, una din însoţitoarele Gudrunei, încerca s-o îmbărbăteze şi s-o mîngîie pentru cît fusese de înjosită, i-a poruncit şi ei să facă aceeaşi robotă. Şi amîndouă mergeau în plină iarnă la malul apei, pentru a spăla rufele pe vînt şi viscol. Mai bine de şase ani a durat asemenea casnă, şi singura mîngîiere a Gudrunei era că Hildeburga o ajuta fără şovăială la toate.

Dar, oricît de mult a stat Gudruna captivă în depărtare, mama ei Hilda n-o uitase nici o clipă. Pusese să se construiască multe corăbii puternice şi acum socotea că a venit clipa răfuielii, cînd să-şi pornească oştile împotriva Normandiei. A trimis soli la Herwig, la Horand, la Morung şi la Wate şi toţi au pornit cu corăbiile în larg împreună cu Ortwin, fratele Gudrunei. A mai luat parte la expediţie şi Frute şi chiar regele Sigfrid din Morland, care s-a alăturat cu douăzeci şi patru de corăbii celor ale reginei Hilda. Cu toate că drumul n-a fost uşor şi au avut de înfruntat multe furtuni şi primejdii, au ajuns cu toţii teferi pe coastele Normandiei, unde corăbiile au aruncat ancorele la loc tăinuit şi ferit, nu departe de cetatea Kassiane. Acolo au ţinut sfat şi au hotărît să trimită înainte iscoade, care să afle veşti despre soarta Gudrunei. Pentru această grea şi gingaşă treabă au fost aleşi Ortwin şi Herwig.

Între timp Gudruna şi Hildeburga trebuiau să-şi împlinească fără răgaz munca lor trudnică la spălatul rufelor. Într-o zi, cînd erau la ţărm, Gudruna a văzut o pasăre înotînd pe apă.

— Vai, pasăre frumoasă, i-a grăit domniţa, mai mult pentru sine, mi-e milă de tine că trebuie să rătăceşti pe mare fără răgaz şi fără patrie !

Şi iată că pasărea i-a dat răspuns cu glas omenesc :

— Bucură-te, aleasă domniţă, că suferinţa ta va lua sfîrşit curînd. Nu mai e mult pînă să vină ai tăi şi să te izbăvească de năpasta ce te-a lovit.

După ce-a rostit cuvintele astea, s-a înălţat în văzduh şi a pierit.

În zorii zilei următoare, Gudruna şi Hildeburga au trebuit să iasă din nou la corvoada lor. Era încă în luna lui mărţişor şi, cu toate că paştile erau aproape, ninsese ca-n plină iarnă. Zadarnic s-au rugat cele două nefericite să le dea încălţări ; pînă la urmă au trebuit să meargă desculţe la malul mării şi să se apuce, astfel, de muncă. Cu nerăbdarea şi dorul în suflet, cătau spre largul apelor, să vadă prietenii din ţara lor, a căror sosire o vestise pasărea măiastră din ajun, şi nădăjduiau să-şi afle izbăvire de suferinţa lor.

Au adăstat lungă vreme zadarnic — apoi au zărit deodată apropiindu-se luntrea, în care porniseră Herwig şi Ortwin spre a afla veşti despre logodnica şi sora răpită. Cu bucurie în suflet a strigat Hildeburga Gudrunei :

— Uite-i, vin cei despre care vorbea pasărea !

Copleşită de ruşine, Gudruna şovăia dacă să se lase văzută astfel, în cumplita ei înjosire, sau mai curînd să se ascundă ; şi, cu tot îndemnul Hildeburgăi de-a rămîne pe loc, au dat să fugă de la ţărm. Dar cei doi din luntre le-au strigat :

— Frumoase spălătorese, de ce fugiţi ? Spuneţi-ne măcar ale cui rufe le spălaţi şi cine e atît de hain ca să vă trimită, abia acoperite de straie, să spălaţi în apa rece ca gheaţa ? Frumuseţea voastră preţuieşte cît o coroană de rege. În numele cinstirii ce se cuvine tuturor femeilor, veniţi îndărăt !

Mişcate de asemenea chemare prietenoasă, cele două fecioare şi-au înfrînt ruşinea şi s-au întors, pentru a le desluşi străinilor că se află în ţara Normandiei, iar cas-

telul ce-l văd se cheamă Kassiane şi este în stăpînirea regelui Ludwig şi a feciorului său Hartmut.

Atunci Herwig le-a spus că este trimis cu o solie la cei doi şi a întrebat unde-i poate întîlni. Gudruna i-a răspuns :

— Îi poţi afla aici, în cetatea Kassiane, împreună cu patru mii de războinici care-i slujesc.

Uimit, Herwig a întrebat de ce se află adunată atîta oaste în cetate, iar domniţa le-a desluşit că părintele şi feciorul au duşmani puternici în ţara hegelingilor şi că vor să fie apăraţi de ei. Cu toate că Gudruna bănuia cine sînt cei doi străini, le vorbea ca şi cum nu i-ar fi recunoscut. Iar cînd Ortwin a mai întrebat dacă nu ştiu ceva despre nişte fecioare ţinute în captivitate, dintre care una se cheamă Gudruna şi a fost adusă aici cu mulţi ani în urmă, domniţa le-a răspuns că a auzit despre asta. Herwig, însă, i-a spus lui Ortwin că fecioara cu care vorbesc trebuie să fie însăşi Gudruna, căci nicicînd n-a văzut vreo altă femeie care să-i semene atît de mult. Dar Ortwin şi-a dat cu părerea că nu este sora lui, căci oricît de frumoasă ar fi femeia din faţa lor, nu se aseamănă cu Gudruna. Atunci Gudruna i-a grăit lui Herwig :

— Am cunoscut odinioară un voinic aprig care semăna cu domnia ta şi căruia îi spunea Herwig din Seelanda. Ah, dacă ar mai fi în viaţă, ne-ar libera şi pe noi din captivitate. Căci şi eu sînt una dintre fecioarele care au fost aduse cîndva prinse în ţara asta. Dar dacă o căutaţi pe Gudruna, e zadarnic, căci soarta amară i-a căşunat moartea de mult.

Cînd cei doi viteji au auzit una ca asta, li s-au umplut ochii de lacrimi, iar Herwig a spus :

— Pînă la sfîrşitul vieţii mele voi rămîne cu inima cernită de moartea Gudrunei, căci era logodnica mea.

— Domnia ta vrei să mă înşeli, a izbucnit Gudruna, dîndu-se de gol, căci, de-ar fi Herwig în viaţă, m-ar fi liberat de mult.

Acum Herwig a fost sigur că în faţa lui se află Gudruna şi i-a spus cine e ; totodată i-a arătat inelul primit odinioară de la logodnica sa, iar Gudruna l-a recunoscut pe dată, apoi i-a arătat şi ea inelul pe care i-l dăruise el şi pe care îl păstrase cu credinţă de-a lungul multilor ani de suferinţă. Herwig şi-a îmbrăţişat atunci logodnica şi a sărutat-o, apoi l-a îndemnat pe Ortwin.

— Acum hai să fugim degrabă, ca s-o ducem pe Gudruna fără primejdie de-aici.

Dar Ortwin n-a primit şi a strigat :

— Şi de-aş avea o sută de surori, mai curînd le-aş lăsa să moară, decît să le scot pe ascuns din ţara în care au fost aduse ca pradă de război !

Oricît s-a împotrivit Herwig s-o mai lase pe Gudruna acolo şi oricît s-a tînguit domniţa că trebuie să îndure mai departe soarta ei amară, Ortwin a făcut după voia sa.

Dar Gudruna n-a rămas lipsită de mîngîiere şi speranţă, căci Herwig i-a spus :

— Înainte de-a răsări soarele mîine în zori, oştile noastre vor fi gata să dea năvală asupra cetăţii.

Apoi cei doi s-au urcat în luntre şi au pornit a vîsli îndărăt, de unde veniseră.

Din pricina neaşteptatei bucurii, fecioarele uitaseră de roboteala lor. Prima care s-a dezmeticit a fost Hildeburga şi i-a amintit Gudrunei ce pedeapsă le aşteaptă, dacă vor cuteza să se întoarcă acasă fără să fi făcut toată treaba în lege. Dar Gudruna n-a mai vrut să ştie nimic de spălatul rufelor, oricît a dăscălit-o Hildeburga, ci a aruncat departe în mare tot ceea ce ar fi trebuit să spele. Între timp se făcuse seară şi, pe drumul spre casă, Hildeburga căra din greu partea ei de rufe, pe care le spălase cum era rostul ; în schimb, Gudruna mergea alături de ea cu pas uşor şi fără povară.

La poarta castelului le aştepta Gerlinda, care a certat-o foarte pe Gudruna pentru că se întorcea atît de tîrziu acasă. Apoi i-a spus în batjocură :

— Cum se face că nu bagi în seamă regii puternici, dar în schimb stai la ora amurgului de vorbă cu argații de rînd ?

Iar Gudruna i-a răspuns cu semeție :

— Minți ! Nicicînd nu mi-a fost voia să stau de vorbă cu altcineva în afară de rudele mele de sînge, așa cum e cinstit și cum se cade !

Mînioasă peste poate, Gerlinda a amenințat-o cu bătaia, însă Gudruna i-a răspuns, că n-o sfătuiește să facă una ca asta, căci în curînd va fi mai presus de ea, în chiar stirpea ei. Abia acum a văzut Gerlinda că Gudruna nu avea rufele cu ea și a întrebat-o unde le-a lăsat.

— Le-am lăsat pe țărmul mării, i-a dat domnița răspuns, căci mi-ar fi fost prea greu să le car ude. Și, dacă nu vei mai da cu ochii de ele, n-am să fiu cîtuși de puțin mîhnită.

Acum mînia Gerlindei nu mai cunoștea margini, așa că regina a poruncit s-o lege pe Gudruna fedeleș de pat și s-o bată cu vergi. Dar domnița i-a răspuns cu viclenie că își va aduce aminte de pedeapsa asta de-ndată ce va purta coroană aici în țară — și, atunci, o să-și afle Gerlinda amarnică răsplată pentru asemenea faptă. Căci mai curînd decît să îndure bătaia, primește să-și schimbe gîndul și să-l ia pe Hartmut de bărbat.

Auzind asemenea vorbe, mînia Gerlindei s-a domolit și regina a trimis pe dată să-i ducă lui Hartmut vestea cea bună, cum că Gudruna a primit să-i fie soție. La început, Hartmut nici n-a vrut să creadă vorbele trimisului, apoi s-a grăbit să meargă la Gudruna, care era încă desculță și în cămașă udă, așa cum venise de la țărmul mării, și a încercat s-o cuprindă în brațe. Dar ea l-a respins :

— Nu, Hartmut, nu așa. Încă sînt o biată spălătoreasă. Ce-ar zice lumea de-ar vedea una ca asta ? Mă vei putea

cuprinde în brațe cînd voi fi regină cu coroana pe cap ; atunci nu voi mai fi mai prejos de tine.

Hartmut s-a supus dorinței ei și a dat poruncă să i se împlinească orice voie. Atunci Gudruna a cerut să fie aduse în iatacul ei toate soațele ei de captivitate, să se pregătească pentru fiecare o baie bună și rochii de preț ; apoi a poruncit să se aștearnă în iatacul ei culcușuri moi pentru toate și să se aducă mîncăruri alese, vin și mied.

Ortruna, sora lui Hartmut, care căutase în tot timpul să aline captivelor amărăciunea sorții lor, o ținea cu bucurie pe Gudruna de mijloc și era fericită de schimbare. Între timp, pivnicerii, paharnicii și stolnicii pregăteau ospăț mare. Cînd una dintre soațele Gudrunei s-a tînguit că acum, dacă domnița a primit să se mărite cu Hartmut, înseamnă că ea va trebui să rămînă veșnic în țara răpitorilor și departe de-ai ei, Gudruna a prins a rîde cu poftă, cum nu mai fusese auzită de-atît amar de ani. Gerlinda a auzit-o rîzînd și i-a spus lui Hartmut bănuitoare :

— Fiul meu, fii cu ochii în patru, căci rîsul ăsta o să ne pună în primejdie și o să abată năpastă asupra țării noastre. Pesemne că a primit veste de la cimotiile ei și s-ar putea să-ți pierzi coroana și regatul.

Dar Hartmut era fără grijă și i-a răspuns mamei sale s-o lase pe Gudruna să se bucure, căci rubedeniile ei sînt departe, la celălalt capăt al lumii — cum ar putea, deci, să-i pună în primejdie.

Astfel a sosit vremea de mers la culcare și Gudruna a fost lăsată singură în iatac, împreună cu soațele ei. După ce le-a pus să zăvorească ușa cu grijă, le-a dezvăluit adevărul, spunîndu-le :

— După îndelungi suferințe, o să aveți și voi parte, în fine, de o bucurie. Azi i-am sărutat pe Herwig și pe fratele meu Ortwin. Acum țineți-vă gura și să așteptăm ziua de mîine !

După aceea s-au culcat toate, gîndindu-se cu nerăbdare la zorile ce-aveau să le aducă libertatea.

Între timp Herwig și Ortwin se întorseseră la locul unde erau ascunse oștile și istorisiseră tot ce văzuseră. Încă în timpul nopții, la lumina lunii, corăbiile au ieșit din ascunzătoare și, în curînd, au aruncat ancorele în fața cetății lui Ludwig. Războinicii au coborît pe uscat și s-au odihnit cît mai rămăsese din noapte. Wate a dat poruncă să pregătească totul pentru luptă și, de-ndată ce au prins a miji zorile, a pus să sune trîmbița cea mare a oștii.

Luceafărul de dimineață tocmai răsărise, cînd una din soațele Gudrunei s-a furișat la fereastră și a iscodit afară, spre mare. Deodată a văzut lucind scuturile și coifurile și a înțeles că fusese încercuită cetatea. Fără zăbavă a trezit-o pe Gudruna care, de cum a aruncat o privire pe fereastră, a văzut puzderie de pînze pe mare și oastea de eliberare bulucită în jurul castelului ; și a înțeles că veniseră să boiască în roșu pînza de tort pe care o spălase și o albise atît amar de vreme. Dar și straja ce veghea în turnul cetății zărise dușmanul și a sunat din corn strigînd :

— Treziți-vă, voinici și mîndri viteji, căci dușmanii sînt la porți !

Strigătul strajei a fost auzit de Gerlinda, care a ieșit degrabă la creneluri. Dîndu-și îndată seama ce se întîmplase, a alergat la regele Ludwig și l-a trezit strigîndu-i :

— Scoală, mărite Ludwig ! Oaspeți nepoftiți și nedoriți au încercuit cetatea. Rîsul Gudrunei o să ne coste scump !

L-au trezit apoi și pe Hartmut, care, ieșind la creneluri, a recunoscut, după prapurii oștii, că veniseră rubedeniile Gudrunei, pentru a răzbuna rușinea de odinioară. La porunca lui, s-au gătat de luptă toți războinicii din cetate și, împotriva sfatului Gerlindei, care socotea

că pot apăra fără primejdie cetatea dinlăuntrul ei, au hotărît să dea bătălia în afara zidurilor. Au deschis cele patru porți ale cetății și trei mii de oșteni l-au urmat pe Hartmut la luptă. Ceilalți au rămas în cetate, ca s-o apere.

În aceeași clipă, Wate a poruncit să sune de trei ori din trîmbiță și pe dată oastea lui a pornit năvala asupra cetății Kassiane. Din patru părți veneau războinicii spre cetate și s-au încleștat cu cetele lui Hartmut, care tocmai ieșeau pe porți. Ortwin s-a repezit asupra lui Hartmut și, cu toate că amîndoi sîngerau din rănile primite, lupta dintre ei a rămas nehotărîtă, căci vasalii amîndurora au sărit și i-au despărțit.

Împotriva lui Ludwig a pornit Herwig, dar a primit o lovitură atît de cumplită, încît a început să se împleticească. Temîndu-se, însă, că Gudruna privește la ei, s-a înfuriat și a sărit din nou la adversarul său. Oricît de puternic era încă Ludwig, n-a putut ține piept loviturilor năprasnice ale lui Herwig, și lupta lor s-a sfîrșit cînd Herwig a izbutit să-și descăpățîneze dușmanul.

Hartmut încă nu aflase de moartea părintelui său și, după ce luptase din greu, voia să se tragă îndărăt în cetate, ca să-și odihnească oamenii și să-și recapete puterile. Dar între timp Wate înaintase cu pîlcurile sale pînă la poarta pe unde voia Hartmut să se retragă în cetate și i-a tăiat calea. Celelalte porți erau și ele împresurate de dușmani. Atunci Hartmut a grăit cu obidă :

— Nici în aer, nici în apă, nici sub pămînt, nu putem afla ascunzătoare de dușmanii noștri. Nu ne mai rămîne decît o cale : descălecați de pe cai și loviți cu spadele, cît puteți mai năprasnic, căci trebuie să-l îndepărtăm pe Wate de la poartă !

Cum l-a zărit apropiindu-se, Wate i-a ieșit împotrivă și a fost mare minune că Hartmut n-a căzut răpus de mîna viteazului, căruia nu-i putuseră ține piept alți voinici mai puternici. Tocmai cînd se luptau mai pe viață și moarte, Hartmut a auzit-o pe maică-sa Gerlinda jelind

tare moartea regelui Ludwig. Nemaicunoscînd măsură în furia ei, făgăduia răsplată bogată oricui ar fi răzbunat moartea regelui, ucigînd-o pe Gudruna și pe soațele sale. Și, într-adevăr, s-a găsit un mișel care voia s-o facă și care s-a repezit cu spada în mînă spre cămara Gudrunei. Văzînd moartea cu ochii, domnița a țipat tare, dar și mai tare au răsunat bocetele soațelor ei înspăimîntate de moarte. Hartmut a recunoscut pe loc glasul Gudrunei și a ridicat privirea în sus, spre fereastră, unde l-a zărit pe ucigaș lîngă Gudruna. Cu glas de tunet spăimîntător, Hartmut a răcnit la ucigaș, amenințîndu-l că va răzbuna cumplit asemenea faptă împotriva lui și a întregului său neam, pînă la ultimul vlăstar. Și, atunci, mișelul a luat-o degrabă la sănătoasa. Cu toate că era el însuși sub amenințarea morții, Hartmut nu șovăise o clipă să apere viața Gudrunei.

Frîngîndu-și mîinile de durere, Ortruna a alergat de sîrg la Gudruna și i s-a aruncat la picioare, strigîndu-i :

— Îndură-te de mine și adu-ți aminte de durerea ta cînd ți-a fost doborît părintele. Acum a pierit și al meu, dar curînd va cădea și Hartmut de mîna lui Wate, dacă nu-i vii într-ajutor. Gîndește-te acum că eu ți-am fost singura prietenă în țara asta.

— Aș vrea mult să te ajut și să-ți scap fratele, dar cum pot s-o fac ? i-a răspuns Gudruna. De-aș fi fost un voinic, aș fi sărit între ei și aș fi pus capăt luptei.

Deodată l-a zărit în vîltoarea bătăliei pe logodnicul ei și i-a strigat, rugîndu-l să-i despartă pe Wate și Hartmut. Herwig l-a căutat pe Wate și i-a strigat de departe, cerîndu-i să dea pace adversarului său ; dar bătrînul furios nici n-a vrut să audă și a răspuns cu glas aspru :

— Femeile să nu se amestece în luptă, Hartmut trebuie să-și ispășească ticăloșia.

Auzind asta, Herwig a sărit între cei doi luptători, ca să-i despartă, dar o lovitură năprasnică a lui Wate

l-a răsturnat din șa. Degrabă au sărit vasalii lui Herwig între ei și i-au despărțit, cu care prilej l-au scăpat și pe Hartmut de mînia lui Wate și l-au dus cu ei, prins.

Cu asta, soarta cetății era pecetluită. Wate a dat iureș pe poartă, însoțit de vasalii săi, apoi s-a pornit să bîntuie prin cetate și vai de cel care ajungea în bătaia spadei lui. Cuprinsă de disperare, Ortruna a cerut Gudrunei s-o apere și aceasta tocmai îi făgăduia bucuroasă ocrotire, pentru ea și pentru soațele ei, cînd a năvălit în iatac și Gerlinda, milogindu-se pentru viața ei. În aceeași clipă a intrat și Wate, cu barba de un cot, cu ochii rotindu-se furioși și vărsînd văpăi, cu armura și straiele scăldate în sînge, mînios și scrîșnind din dinți. Singura care a cutezat să-i dea binețe și să-i ureze bun sosit a fost Gudruna, care a cerut totodată cruțare pentru Ortruna și soațele ei, ce tremurau ca varga de frică. Wate a mîrîit în semn de supunere, apoi a întrebat unde era regina Gerlinda. Gudruna i-a răspuns că nu e acolo, dar una din fete i-a făcut semn din ochi lui Wate, care a și scurtat-o pe dată de-un cap. Dezlănțuit cum era, ar fi mai bîntuit Wate, dacă n-ar fi sosit Herwig cu vasalii săi și n-ar fi strigat că e de-ajuns cît au luptat și ucis. Cetatea era în mîinile lor și nimeni nu se mai împotrivea.

După ce a căzut cetatea Kassiane și a fost cucerită și toată țara din jur, Horand și Morung au fost lăsați cu o mie de războinici să țină cetatea, iar restul oștilor s-au urcat pe corăbii, pentru a porni spre casă, ducînd cu ele și pe Hartmut și Ortruna ca zălogi.

În timp ce corăbiile umblau sub vînt prielnic spre soare-răsare, au fost mînați înainte soli grabnici la doamna Hilda, pentru a-i vesti că norocul fusese cu ei și că se întorceau cu izbîndă deplină. Cu mare slavă și cinste i-a primit regina pe cei ce se întorceau acasă și cînd, în cele din urmă, a putut să-și strîngă copila la piept, pentru mamă și fiică se sfîrșise un lung răstimp de amară suferință. Herwig a înfățișat-o pe Ortruna înaintea Hildei,

iar Gudruna a rugat-o pe maica ei s-o primească în prietenie, căci îi adusese de-atîtea ori mîngîiere cînd se afla în străini. Dar Hilda era cu gîndul doar la durerea pe care i-o pricinuise stirpea Ortrunei și a strigat că, decît s-o sărute, mai bine ar face s-o dea morții pe sora lui Hartmut. Multă vreme a rămas surdă la rugămințile Gudrunei, pînă cînd lacrimile acesteia i-au îmblînzit inima, iar asprimea ei a făcut loc milei și îndurării. Abia după multe zile a cutezat Gudruna să-i vorbească mamei ei și despre Hartmut, care fusese aruncat în temniță din porunca Hildei. Domnița nu putea uita că îi datora viața și n-a încetat să stăruie, pînă cînd regina l-a pus pe Hartmut să jure că n-are de gînd să fugă și i-a îngăduit să se înfățișeze înaintea ei fără cătușe. Apoi n-a mai trecut multă vreme pînă cînd mînia ei s-a stins de tot.

Sosise acum vremea să pregătească nunta pentru Herwig și Gudruna, dar soarta n-a vrut s-o sărbătorească doar ei singuri. Ortwin o îndrăgise pe Ortruna, iar ea primea cu drag să-i fie soție. Iar Hartmut și-a ales ca soață pentru viață pe Hildeburga cea credincioasă, care fusese tot timpul, neabătut, alături de Gudruna, în timp ce Herwig voia s-o mărite pe sora sa cu regele Sigfrid din Morland, care se dovedise de mare ajutor la nevoie și primejdie.

Cu mare fală au fost unite cele patru perechi și ospățul de nuntă a ținut zile de-a rîndul. Apoi a sosit vremea despărțirii. Gudruna l-a urmat pe Herwig în Seelanda, dar i-a făgăduit mamei ei să-i trimită de trei ori pe an soli, care să-i aducă veste cum se află. La rugămințile ei, Hartmut și-a recăpătat țara, în care s-a întors însoțit de Hildeburga ; iar sora lui Herwig a plecat cu soțul ei Sigfrid în Morlanda. Ortwin a luat-o pe Ortruna și s-au așezat în Hortlanda, unde a preluat domnia. Între el și Herwig domnea prietenie cu credință și amîndoi și-au jurat să se sprijine cinstit împotriva oricărui dușman. Iar Horand și Morung au primit dezlegarea reginei Hilda să se întoarcă fiecare în țara lui.

Astfel a luat sfîrșit, după atîția ani, dezbinarea și suferința și s-a statornicit pacea. Multă vreme încă a fost slăvită neabătuta credință a Gudrunei față de logodnicul ei și neînduplecarea ei în fața celor mai grele încercări. Faima inimii ei nobile și viteze și mărinimia ei față de dușmanii îngenuncheați, care-i pricinuiseră atîtea suferințe amare, au dăinuit de-a lungul veacurilor în poemul ce i-a veșnicit amintirea, în *Cîntecul Gudrunei.*

IÖRMUNREK SAU ERMENRICH

1. TINEREȚEA LUI IÖRMUNREK

Faima neamului goților, care au alcătuit odinioară un regat mare la Marea Neagră, a răzbătut de timpuriu la noroadele germanice din miazănoapte. Și cîntecele vechi ale acestora au păstrat vestea despre ultimul stăpînitor al acelui regat, despre obîrșia și tinerețea lui și despre soarta cumplită care s-a abătut asupră-i, în cele din urmă. Ba chiar, unele din cîntecele și legendele vechi îl numărau printre cei mai de seamă regi ai Danemarcei.

După moartea lui *Ali* cel viteaz, stăpînul peste peninsula *Schonen* din Suedia, care a fost ucis mișelește de către vasalul său *Starkad*, danezii l-au urcat în scaunul domniei pe *Omund*, feciorul lui Ali. Acesta s-a vădit a fi un războinic viteaz și a știut să asigure țării, prin faptele sale de vitejie, pacea mult dorită, care fusese tulburată de-atîtea ori înainte vreme. La moartea sa, Omund a lăsat în urma sa doi feciori, *Sivard* și *Budli*, și două fiice. Sivard, fiind cel mai mare dintre ei, a preluat cîrma regatului după moartea părintelui său. Dușmanii nu s-au mai temut să năvălească în țară, și Sivard

a trebuit să înfrunte multe urgii și să poarte multe războaie. Dar, de la o vreme, soarta bătăliilor a început să se încline împotriva lui și, în cele din urmă, fragedul său fecior *Iörmunrek* — sau, cum i-au spus alte legende și cîntece de mai tîrziu, *Ermenrich* — a căzut în mîinile regelui *Ismar*, împreună cu cele două surori ale sale și cu fratele său de lapte *Gunno*. Mîhnit pînă-n adîncul sufletului de loviturile soartei potrivnice, Sivard și-a căutat moartea în luptă și a aflat-o.

Regele Ismar, însă, nu s-a purtat rău cu Iörmunrek și nu l-a băgat în temniță, ci i-a încredințat diferite treburi ; Iörmunrek le-a împlinit bine și cu multă pricepere, astfel încît a început să se bucure de încrederea regelui, pînă cînd a ajuns să fie sfetnicul lui de taină. Doar regina nu s-a arătat binevoitoare față de el, întrucît îl privea cu neîncredere, ca pe un prins din război.

Dar în ciuda înaltei cinstiri și a slujbei la care ajunsese, Iörmunrek nu era mulțumit cu soarta sa, căci îi lipsea bunul cel mai de preț al omului : libertatea. De aceea se gîndea și plănuia întruna cum să fugă de acolo.

Odată, cînd a murit fratele regelui Ismar și cînd acesta a poruncit un ospăț îmbelșugat pentru pomana mortului, Iörmunrek s-a folosit de zăpăceala și zarva ce domneau pretutindeni și a pornit să-și împlinească planul gîndit cu nespusă grijă și prevedere. Cu ajutorul lui Gunno, a făcut o împletitură din mlaje de răchită, căreia i-a dat formă și chip de om. Împletitura au îmbrăcat-o cu straiele lui Iörmunrek, iar înăuntrul ei au ascuns un cîine; apoi Gunno a dus păpușa în palatul regelui. Cînd cîinele dinlăuntrul ei a început să latre, regina a întrebat ce vrea să însemne asta, iar Gunno s-a grăbit să-i deslușească precum că Iörmunrek și-a pierdut mințile și latră ca un cîine. Regina s-a lăsat păcălită de vederea straielor lui Iörmunrek cu care era înveșmîntată alcătuirea de răchită și a strigat tare, poruncind ca nebunul să fie scos îndată din casă. Ceea ce a și făcut fără zăbavă

Gunno, care a dus păpușa de acolo și a așezat-o în patul lui Iörmunrek. Apoi a dat străjilor vin din belșug, pînă ce s-au îmbătat și au căzut într-un somn adînc. Acum cei doi și-au putut înfăptui planul mai departe, fără a fi stînjeniți. Gunno a ucis-o pe regină, care tocmai ieșise, bănuitoare, în pragul ușii, pentru a vedea ce se petrece ; apoi au dat foc, din toate colțurile, marii săli făcute din nuiele împletite, în care avea loc ospățul pentru pomenirea mortului. Cum toți băuseră pînă peste poate, nimeni n-a băgat nimic de seamă, pînă ce flăcările au început să se înalțe spre cer de pretutindeni. Atunci, cîțiva dintre ei s-au dezmeticit și, găsind în culcușul lui Iörmunrek doar păpușa din smicele de răchită, și-au dat seama de fuga lui. Între timp, Iörmunrek și Gunno încălecaseră pe cei mai buni cai și o porniseră în galop spre un fluviu apropiat, unde se afla un pod de trecere. După ce au ajuns dincolo, au tăiat grinzile podului, așa fel încît podul să rămînă încă în picioare, dar să se prăbușească sub cea mai mică povară, apoi s-au ascuns pe malul apei. Curînd au sosit și urmăritorii, o ceată de călăreți înarmați pînă-n dinți ; dar cînd au dat să treacă peste rîu, podul s-a năruit sub ei, punînd astfel capăt urmăririi. Iar Iörmunrek și Gunno au putut să-și reia fuga și să ajungă cu bine în țara lor.

Acasă, în Danemarca, domnia fusese încredințată, după moartea lui Sivard, fratelui acestuia, Budli, dar numai ca locțiitor al feciorului regelui, care se afla în captivitate. De îndată ce acesta s-a întors în țară, Budli s-a retras și i-a lăsat lui Iörmunrek, cel înțelepțit de timpuriu sub loviturile soartei, tronul și slujba de rege, care-i adusese atîta suferință părintelui său.

Iörmunrek nu pierdea nici un prilej pentru a reface puterea de odinioară a Danemarcei. Cînd au izbucnit lupte lăuntrice în Suedia, una din părți i-a cerut ajutor lui Iörmunrek împotriva craiului suedezilor *Gaut* ; și Iörmunrek a pornit la luptă împotriva acestuia și l-a

răsturnat din scaunul domnesc. Apoi a învins și alte noroade și a reunit țări și ținuturi întregi sub stăpînirea lui. Pentru a-și putea apăra mai bine toate comorile agonisite ca pradă în atîtea lupte, a pus să clădească, pe o stîncă înaltă, o casă cu ziduri bine întărite și apărate cu străşnicie.

Omul cu cea mai mare înrîurire asupra lui Iörmunrek era sfetnicul *Bikki*, care părea că nu urmărește altceva decît să-și slujească regele, și că nu are alt țel în viață decît sporirea puterii și fericirii lui. Dar, în fapt, lucrurile stăteau cu totul altfel, și Bikki umbla cu gînduri ascunse, deoarece fratele său își pierduse viața cîndva, din vina lui Iörmunrek. Și oricît se prefăcea el că uitase și iertase de mult acest lucru, în adîncul sufletului era cel mai mare dușman al lui Iörmunrek și nu-l stăpînea alt gînd decît cum să-și răzbune mai cumplit fratele. Cele două surori ale lui Iörmunrek fuseseră măritate, încă pe vremea cînd fratele lor se afla în captivitate : una era acum soția unui principe norvegian, cealaltă a unuia german. Feciorii acesteia din urmă, care se născuseră și crescuseră în Germania, s-au ridicat împotriva unchiului lor Iörmunrek, pretinzînd că, în calitatea lor de nepoți ai răposatului rege Sivard, au și ei drept la domnie. În prima luptă, Iörmunrek a ieșit victorios și tare îl mai băteau gîndurile să se mulțumească numai cu atît ; dar Bikki l-a împins cu viclenie să pornească în urmărirea lor și să mai dea încă o bătălie. De rîndul acesta cei doi au fost luați prinși și și-au sfîrșit viața în ștreang.

2. IÖRMUNREK ȘI SVANHILDA

Unele cîntece și legende vechi din nordul cețos al Europei povestesc despre Grimhilda — cea care fusese măritată cu Sigurd și care, după moartea acestuia, primise să-i fie soție lui Atli —, cum că nu-și putuse afla moartea în focul ce mistuise sala regelui Atli și pe care ea îl aprinsese pentru a răzbuna uciderea fraților ei Gunnar

și Högni. Văzînd că flăcările nu voiau să-i dea alinarea morții, s-a dus la țărmul mării celei mari și s-a aruncat de sus, de pe o stîncă înaltă, în apă ; dar nici talazurile n-au vrut s-o astruce în adîncul lor, ci au purtat-o peste golful cel mare, tocmai în țara craiului *Ionak* sau *Jonaker*. Căci nornele, care torc, deapănă și taie firul sorții fiecărui om, o urmăreau cu mînia lor și nu voiau încă să-i dea pacea veșnică a morții. Cum a văzut-o, regele Ionak a luat-o de soție și a avut cu ea doi feciori, *Hamdir* și *Sörli* ; iar de la o țiitoare, Ionak a mai avut un fiu, pe *Erp*.

Tot la curtea craiului Jonaker a crescut și *Svanhilda*, fiica lui *Sigurd* și a *Grimhildei*, și s-a făcut mai frumoasă decît toate fetele de sub soare ; iar Grimhilda o iubea mai presus de ceilalți copii ai ei, căci avea ochi luminoși și pătrunzători ca ai lui Sigurd și puțini erau cei care le puteau suporta căutătura. Svanhilda își făcea veacul în sala cea mare a regelui, printre celelalte fete de neam ales, și parcă era o rază luminoasă de soare. Iar maica ei o îngrijea cu multă dragoste și o purta în veșminte de aur strălucitoare.

Între timp, puternicul rege al ostrogoților, Iörmunrek, căruia îi murise soția, a aflat de frumusețea neasemuită a Svanhildei. Atunci Iörmunrek l-a chemat pe *Randwer*, feciorul său de la răposata regină, și i-a spus :

— Du-te ca sol și pețitor al meu la regele Jonaker ; ia-l cu tine și pe Bikki, sfetnicul meu de încredere, și cere-i lui Jonaker, pentru mine, pe Svanhilda, despre care umblă vestea că le întrece în frumusețe pe toate femeile din lume, precum soarele întunecă toate stelele de pe cer cu strălucirea sa.

Iar Randwer i-a răspuns supus :

— Mărite doamne, îți datorez acest lucru și voi porni la drum, ca sol al tău.

Randwer și Bikki au sosit la curtea regelui Jonaker, și Randwer a pețit-o pe Svanhilda pentru părintele său.

Jonaker a primit cu bucurie s-o dea pe Svanhilda, să-i fie soţie lui Iörmunrek, puternicul rege al goţilor, şi le-a încredinţat-o celor doi soli pentru a o duce la el. Cu alai bogat, s-au urcat în corabie şi au pornit peste mare, spre ţara şi cetatea lui Iörmunrek.

Bikki, însă, care nu era mulţumit de răzbunarea sa, şi anume de faptul că-l făcuse pe regele Iörmunrek să-şi spînzure nepoţii, s-a dat pe lîngă Randwer cu vorbe viclene :

— Mai curînd ţi s-ar potrivi ţie decît bătrînului asemenea mîndreţe de femeie. Ia-o şi a ta să fie !

Dar, deşi asemenea cuvinte nu le displăceau celor doi tineri, Randwer s-a arătat numai prietenos faţă de Svanhilda, fără a nutri gînduri ascunse sau a călca credinţa datorată părintelui său. Astfel au ajuns acasă şi s-au înfăţişat înaintea regelui.

Însă Bikki l-a luat pe Iörmunrek de o parte şi i-a picurat otrava ponegrelii la ureche :

— Stăpîne, nu pot să-ţi tăinuiesc ceea ce s-a întîmplat pe drum. Feciorul tău s-a bucurat de dragostea Svanhildei, care este acum ţiitoarea lui. Să nu laşi nepedepsită asemenea nelegiuire !

Deprins să asculte orbeşte îndemnurile sfetnicului său şi nefiind în stare să-şi stăpînească mînia, Iörmunrek a poruncit pe dată să fie luat Randwer şi să-l spînzure. Iar Bikki s-a îngrijit ca porunca regelui să fie împlinită degrabă, pentru ca nu cumva acesta să se răzgîndească. În timp ce-l duceau la spînzurătoare, Randwer a luat unul din şoimii săi, l-a jumulit de pene şi l-a trimis astfel părintelui său. Cînd regele a văzut pasărea golaşă a spus :

— Îmi dau foarte bine seama ce vrea să spună asta. Aşa cum pasărea asta a fost lipsită de pene şi nu mai poate zbura, tot astfel a fost lipsită împărăţia şi domnia mea de forţa lui, căci sînt bătrîn şi nu mai am copii.

Dar părerea de rău venea prea tîrziu, căci Randwer nu mai era în viaţă.

Setea de răzbunare a lui Bikki nu se potolise, însă, nici cu asta ; s-a dat din nou pe lîngă Iörmunrek şi i-a spus :

— Nimeni altul nu poartă o vină mai mare şi nu merită mai mult mînia ta decît Svanhilda ; căci ea e pricina nenorocirii care te-a lovit. Pune-o să moară de moarte ruşinoasă, călcată în picioare de copitele cailor !

Sfatul i-a plăcut regelui, care a poruncit numaidecît ca Svanhilda să fie legată fedeleş şi să fie culcată în faţa porţii cetăţii, pentru a fi călcată în picioare de herghelia de cai ce avea să fie mînată în galop spre poartă. Dar cînd herghelia s-a apropiat, Svanhilda a deschis ochii mari şi, sub căutătura lor luminoasă şi pătrunzătoare, caii s-au oprit, au sărit în două picioare şi s-au dat îndărăt.

Bikki l-a sfătuit din nou pe rege să pună să-i acopere Svanhildei faţa şi ochii, pentru ca să nu se mai sperie caii. Aşa au şi făcut, şi Svanhilda cea minunată la înfăţişare şi-a dat duhul sub copitele cailor, care au stîlcit-o.

Cînd a aflat cumplita veste, Grimhilda i-a aţîţat pe feciorii ei, Hamdir şi Sörli, s-o răzbune împotriva lui Iörmunrek. Durerea amară a făcut-o să rostească vorbe sălbatece de ură :

— Ce staţi aici ca nişte molii ce-şi petrec viaţa visînd ? Cum de vă mai pot bucura vorbele goale, fără miez ? Pe Svanhilda, sora voastră, au stîlcit-o cu copitele, sub bolta porţii cetăţii, caii lui Iörmunrek, armăsarii negri şi albi şi suri ai goţilor. Am rămas singură, precum plopul tremurător în codru, au pierit fraţii mei, iar stirpea mea s-a stins. Am fost jefuită de orice bucurie, aşa cum mesteacănul e lipsit de crengi, iar pomul de frunziş, cînd suflă vînt de furtună, într-o zi toropitoare. Doar voi sînteţi singurii din stirpea mea care mai trăiesc, dar nu semănaţi, nici pe departe, cu tulpina familiei regeşti. Într-adevăr, nu aduceţi nici cu neamul lui Gunnar, n-aveţi nici firea neînfrîntă a lui Högni ; altfel aţi fi căutat răzbunare

pentru moartea surorii voastre, dacă ați fi avut cutezanța și dîrzenia regilor de altădată.

Hamdir cel trufaș i-a dat răspuns pe dată :

— Parcă lăudai mai puțin fapta lui Högni, cînd frații tăi l-au trezit pe Sigurd din somn. Ședeai pe pat, iar ucigașii se hlizeau. Pînzătura ca neaua de albă a așternutului a fost stropită de roua rănilor. Sigurd și-a dat duhul, iar tu boceai deasupra mortului : atunci s-a topit toată bucuria ta — și asta a făcut-o Gunnar ! Apoi ai vrut să-l rănești în inimă pe Atli, dar cel mai cumplit te-ai lovit chiar pe tine. Spada ageră trebuie folosită pentru pieirea altora, nu pentru a ta însăți.

Iar Sörli, care era mai înțelept la cuget, a spus :

— Nu vreau să încrucișez vorbe de harță cu mama. Dar un lucru a rămas încă nerostit între noi : ce rugăminte ai putea să ne faci, Grimhilda, care să nu-ți aducă suferință ? Bocești pe frații tăi și ceata feciorilor în floarea vîrstei, bocești rubedeniile de sînge, pe care le-ai întărîtat cîndva să se lupte între ele. Acum ai să ne plîngi și pe noi, Grimhilda, căci curînd ne vom afla moartea în depărtări străine.

Și din nou a vorbit Hamdir, care se hotărîse să purceadă la drum :

— Adu-ne armurile de fier ale vitejilor de odinioară. Ne-ai stîrnit să pornim după răzbunare.

Bucuroasă și rîzînd s-a dus Grimhilda în iatac și a scos din sipet coifurile crăiești și platoșele cele lungi, le-a descîntat să nu pătrundă fierul prin ele și le-a dus celor doi frați. Aceștia s-au înveșmîntat cu zalele, și-au prins spadele la cingătoare, și-au fluturat mantiile regești și și-au încătărămat platoșele. Apoi au ieșit din curtea cetății, pufnind pe nări de furie. La poartă au dat de Erp, fratele lor cel prefăcut și viclean, cu barbă neagră și cu plete roșcate. Grimhilda i-a strigat de sus din foișor :

— Pornește și tu cu frații tăi, căci cei doi făgăduiesc mai mult decît pot înfăptui. Cum o să poată, ei singuri, să cetluiască ori să răpună zece sute de goți, în cetatea cu ziduri înalte ? Dar voi trei, împreună, o veți putea face, întrucît prin platoșele voastre nu poate pătrunde fierul. Însă aveți grijă să nu apuce Iörmunrek să deschidă gura, căci asta ar fi pieirea voastră !

Atunci a sărit Hamdir cu vorba :

— Ce ajutor să ne dea piticul ăsta roșcovan ?

Iar Erp le-a spus fraților săi :

— Am să vă stau într-ajutor, precum un picior celuilalt ori o mînă vînoasă celeilalte mîini.

Dar Hamdir i-a întors vorba cu dispreț :

— Ce ajutor poate da un picior celuilalt, ori o mînă vînoasă celeilalte mîini ?

Însă l-au luat cu ei și au încălecat toți trei degrabă, căci Erp cunoștea căile pe unde aveau să umble. Au pornit în goană pe iuții lor cai buni și au trecut peste niște munți umezi, grăbindu-se să împlinească răzbunarea. Pe drum, Hamdir și Sörli vorbeau a batjocură pe seama lui Erp, căutînd să-l întărîte. Erp a tot răbdat, pînă cînd a răbufnit, și, cum mergea înaintea lor, s-a răsucit în șa și i-a înfruntat :

— Nu ăsta-i rostul meu să arăt drumul unor lași.

Dar cei doi l-au ocărît pe viteaz, spunîndu-i că e fecior de țiitoare. Atunci îndată au ieșit spadele din teacă, tăișurile au scăpărat și Hel a avut mare bucurie. Căci nesăbuiții și-au micșorat puterea cu o treime, doborîndu-l în țărînă pe viteazul Erp.

Drumurile se-ntindeau nenumărate înaintea lor, cît cuprindeau cu ochii, dar l-au nimerit pe cel al nenorocirii. Poteca pe care porniseră i-a dus pe lîngă furcile în care l-au văzut spînzurat pe Randwer, feciorul vitreg al Svanhildei ; străpuns de lance, atîrna de copacul lupilor, în bătaia crivățului rece, la soare-apune de curțile

domneşti, şi se clătina în vînt, hrană corbilor — blestemat era locul.

Sala crăiască din cetate vuia de larma ospăţului şi a benchetuielii, iar luptătorii erau înveseliţi de bere, aşa că n-au auzit tropotul armăsarilor, pînă ce n-a sunat goarna strajei din turnul porţii. Slugile i-au adus degrabă veste lui Iörmunrek cum că ar fi văzut viteji cu coifuri pe cap şi l-au îndemnat :

— Gîndeşte degrabă să afli scăpare şi vezi de te păzeşte ! Vin voinici puternici ! Călcat-ai în picioarele cailor pe sora unor bărbaţi viteji.

Dar Iörmunrek, îmboldit de curajul vinului, şi-a mîngîiat barba, şi-a scuturat pletele castanii, a aruncat o privire spre scutul sclipitor şi, jucînd hanapul de aur în mînă, le-a spus :

— Aş zice că sînt un om norocos dacă i-aş putea vedea pe Hamdir şi Sörli aici, în casa mea. I-aş cetlui cu corzi de arc şi i-aş ridica sus, în furci.

Deodată larma a pătruns în sală şi pocalele de băut au căzut din mîini, cînd răzbunătorii au năvălit înăuntru. Laviţele s-au răsturnat, miedul s-a amestecat cu sînge pe podelele sălii, cei doi voinici îşi bălăceau picioarele în sîngele ţîşnit din inimile goţilor. Nici un tăiş de armă nu putea zgîria armurile lor descîntate. Hamdir s-a apropiat de rege şi i-a tăiat amîndouă mîinile, iar Sörli i-a retezat picioarele. Umflîndu-se în pene, Hamdir cel fudul i-a strigat lui Iörmunrek :

— Doreai să-i vezi pe feciorii Grimhildei în cetatea ta, Iörmunrek. Uită-te aici şi vezi-ţi picioarele şi mîinile tăiate şi aruncate în văpaia focului ! Asta e isprava fraţilor Svanhildei !

Atunci vlăstarul din zei, regele în armură, a răcnit cum răcneşte ursul :

— Dacă suliţa nu-i străpunge şi nici tăişul fierului nu muşcă, aruncaţi cu pietre în feciorii lui Jonaker.

De-ndată au început să zboare pietrele, dese ca grindina, din mîinile goţilor, şi Sörli a grăit spre fratele său :

— Rău ai făcut, frate, că l-ai lăsat să deschidă gura, căci prea adesea din gura celui pe moarte a mai putut ieşi un sfat primejdios ! Îndrăzneală ai destulă, Hamdir ; de-ai fi avut şi înţelepciune ! Mult îi lipseşte omului care n-are minte.

Dar Hamdir i-a răspuns îndată :

— Ar fi căzut şi capul şi nicicînd n-ar fi mai ieşit sfat rău din gura lui dacă ar mai fi fost în viaţă Erp, fratele nostru viteaz în luptă. Vai nouă că l-am ucis pe drum. Nornele sînt cele care ne-au îndemnat să-l omorîm mişeleşte pe viteazul vestit în lupte şi atît de paşnic. Asemenea lupilor, fiarelor sure ale nornelor, ne-am sfîşiat singuri, cu lăcomie, carnea. Dar am luptat ca nişte viteji şi stăm pe meterezele goţilor sleiţi de luptă cu spada, asemenea unor vulturi pe creangă. Am agonisit falǎ veşnică, chiar dacă trebuie să murim azi sub loviturile pietrelor goţilor. Nimeni dintre cei asupra cărora nornele şi-au rostit cuvîntul nu mai apucă înserarea.

Atunci au căzut Sörli sub coama acoperişului sălii, iar Hamdir lîngă zidul din spate.

3. ERMENRICH ŞI HARLUNGII

Ermenrich, regele goţilor, domnea peste un regat nespus de mare. De el ascultau toţi regii şi principii, de la miazăzi de munţii cei înalţi pînă la marea sudului.[1] Sfetnicul său, în care se încredea în toate privinţele, era *Sibich*, un om viclean care, în adîncul sufletului, nu se gîndea decît cum să pregătească pieirea stăpînului său şi cum să-i prăpădească întreaga stirpe.

[1] Marea Mediterană.

Fratele lui Ermenrich lăsase la moartea sa doi feciori, pre numele lor *Fritel* și *Embrik*, cărora li se mai spunea și *Harlungii*. Cetățile lor se aflau în *Breisgau*, iar cu creșterea și învățătura lor se îndeletnicea părintele lor adoptiv *Eckehard*.

Odată Sibich i-a vorbit astfel lui Ermenrich :

— Nu vreau să-ți tăinuiesc precum că feciorii frățînelui tău, nepoții de frate, i-au pus gînd rău reginei, soției tale, vrînd să-i răpească cinstea. De aceea eu te sfătuiesc să pui mîna pe ei și să le nărulești cetățile. În felul ăsta dobîndești și nemaipomenita lor comoară de aur și giuvaeruri !

Auzind asta, Ermenrich a fost cuprins de o furie cumplită și a strigat :

— Dacă regina nu poate avea pace din pricina lor, atunci nici ei să n-aibă pace din pricina mea, așa că jur : n-am să dorm nicicînd și a doua noapte acolo unde am petrecut-o pe prima, pînă ce n-am să dau de ei și pînă ce nu vor atîrna în ștreang atît de sus, cum n-a mai atîrnat nici un alt om. Iar comoara lor o voi lua în stăpînire eu.

Dar cînd regele a jurat astfel, era de față și Eckehard, ocrotitorul și nădejdea harlungilor, care a vorbit astfel :

— Mai înainte ca feciorii mei de suflet să atîrne în ștreang, vor cădea pe jos multe coifuri zdrobite, împreună cu capetele ce le poartă, multe platoșe vor fi sfîrtecate și multe scuturi făcute țăndări. Cîtă vreme mă voi afla încă în picioare, ochii mei nu vor vedea harlungii ridicați în furci.

Îndată după aceea, Eckehard și-a făcut vînt în șa și a ținut-o într-un galop, zi și noapte, fără odihnă, pînă ce a ajuns la Rin, în ținutul unde se afla cetatea harlungilor. Acolo a descălecat de pe calul istovit, s-a aruncat în Rin, fără să mai aștepte să vină brudnicul, și a înotat spre malul celălalt. *Fritel* l-a zărit de sus din castel și i-a spus fratelui său :

— Uite-l colo pe credinciosul nostru Eckehard înotînd. Pesemne că ne vestește vreo primejdie ce ne paște, de n-a vrut nici măcar să aștepte brodul, ca să-l treacă apa.

Cei doi frați s-au grăbit să-i iasă înainte, dar Eckehard le-a strigat de departe, nici nu ieșise încă din apă :

— Vă paște pieirea ! Fugiți, căci regele Ermenrich se apropie cu oastea și vrea să vă ucidă !

Dar Fritel s-a împotrivit :

— Cum să ne temem noi de fratele părintelui nostru ?

Atunci Eckehard le-a istorisit de-a fir a păr cum se întîmplaseră lucrurile. Harlungii, însă, n-au vrut să apuce calea băjeniei, ci au trimis să cheme toți vasalii și s-au pregătit să apere castelul.

Curînd după aceea a sosit și Ermenrich cu oastea sa în fața castelului. S-a repezit în galop spre șanțul de apărare și a aruncat prapurul peste ziduri, înăuntru, ca semn că vrea să ia cetatea. Atunci Fritel i-a strigat :

— Doamne, ce vină ne aduci și de ce vrei să iei castelul nostru ?

Iar regele i-a răspuns :

— Oricare ar fi vina ce vă aduc, tot o să atîrnați azi de cel mai înalt arbore pe care-l voi găsi.

Embrik i-a întors atunci vorba :

— Mai înainte de-a ne da noi viața, o să trebuiască s-o plătești scump, cu prețul vieții multor voinici de seamă.

Apoi s-au pornit să se împroaște unii pe alții cu sulițe și săgeți. Nemaiavînd răbdare să lupte după rînduială, Emenrich a poruncit să arunce foc în castel și, în curînd, pălălaia s-a înălțat spre cer. Eckehard i-a îndemnat atunci pe harlungi :

— Decît să murim în flăcări, mai bine hai să ieșim afară și să murim cu cinste în luptă.

Și-au croit drum și au răzbit, împreună cu șaizeci de luptători, pînă în fața castelului, unde au doborît patru sute dintre oștenii lui Ermenrich ; dar, pînă la urmă, au

fost copleşiţi, luaţi prinşi şi legaţi, apoi spînzuraţi de copacul cel mai înalt. Singur Eckehard cel credincios a scăpat cu viaţă şi nu şi-a odihnit calul pînă ce n-a ajuns la regele Dietrich din Bern, adică din Verona de astăzi.

DIETRICH DIN BERN

1. DIETRICH DIN BERN

Regele *Amelung* al goţilor stăpînea un regat puternic alcătuit din rămăşiţele fostului Imperiu roman de apus. La moartea sa, cei trei feciori ai lui şi-au împărţit împărăţia : *Ermenrich* şi-a aşezat scaunul domnesc la Roma, capitala de odinioară a lumii ; *Diether* a desecălecat în Breisach şi a stăpînit şi vechea ţară a bajuvarilor, adică Bavaria de astăzi ; iar *Dietmar* a luat partea din nordul Italiei, adică Lombardia sau Ţara Longobarzilor, cu capitala la Verona de azi, sau, cum i se spunea pe atunci, Bern.

Despre moartea timpurie a lui Diether şi despre soarta celor doi feciori nevîrstnici ai săi, *Fritile* şi *Imbrecke*, cărora li se mai spunea şi *harlungii* şi pe care i-a lăsat sub oblăduirea credinciosului *Eckehard*, vorbesc alte cîntece şi legende, unde e vorba de necredinţa şi viclenia lui Ermenrich.

Dietmar, cel de-al treilea frate, nu semăna defel cu Ermenrich : era darnic şi plin de virtuţi şi domnea cu înţelepciune şi blîndeţe în Bern sau Verona, pe care o zidise şi o întărise, ca să-i fie cetate de scaun ; iar puterea şi vitejia sa făceau ca nici un rege să nu cuteze a se lua la harţă cu el. Cînd a murit, destul de timpuriu, a lăsat şi el doi feciori încă nevîrstnici, *Dietrich* şi *Diether*, şi i-a încredinţat grijii şi oblăduirii maestrului său de arme *Hildebrand*. Curînd după aceea s-au abătut vremuri de urgie asupra Bernei, iar ţara a fost pustiită şi jefuită,

căci n-o mai apăra braţul puternic al unui rege. De fapt şi Dietmar, cînd murise, îl rugase pe fratele Ermenrich să-i ocrotească feciorii şi regatul. Dar Ermenrich era, de felul lui, aplecat spre viclenie şi necredinţă şi mai avea, pe deasupra, şi un sfetnic, Sibich, care era duhul său rău şi-l împingea la toate mişeliile. Cînd a auzit Sibich că tînărul *Dietrich*, care urcase în scaunul domniei părintelui său şi stăpînea la Bern, creştea minunat şi făgăduia să devină un voinic cum nu se mai află, a intrat la gînduri. Mai ales că Diethmar, deşi îi iubise deopotrivă pe ambii săi feciori, îi dăduse întîietate lui Dietrich, pentru că i se prezisese la naştere că va ajunge un viteaz vestit ; prezicerea mai arăta cum semnul împlinirii ei va fi faptul că viteazul va vărsa foc şi pară din gură, ori de cîte ori se va mînia. Şi, cînd s-a împlinit prezicerea pentru prima oară, toţi au crezut nestrămutat în mărirea şi puterea ce-i stăteau înainte.

De aceea, şi cu atît mai mult, Sibich s-a grăbit să-i şoptească lui Ermenrich la ureche sfat veninos :

— Fereşte-te, stăpîne, de Dietrich, ruda din stirpea ta, căci, de-ndată ce va ajunge bărbat, te va împinge în mare şi primejdioasă cumpănă. De aceea sfatul meu e acesta : de poţi să-l petreci din viaţă, nu va mai fi nimeni în viitor care să te ameninţe cu pieirea, vei fi mai bogat şi mai puternic decît toţi ceilalţi stăpînitori ai lumii şi nimeni nu se va mai putea asemui cu tine, dacă vei agonisi şi ţinuturile lui Dietrich, căci sînt de drept ale tale, ca fecior al lui Amelung. Cîtă vreme domneşte el la Bern, n-ai să fii sigur şi liniştit dinspre partea lui.

Atunci Ermenrich i-a dat răspuns :

— Sfatul tău e bun. Am să fac aşa cum glăsuieşti, ca să mă feresc de primejdioasă cumpănă. Iar pe Dietrich îl paşte moartea, sau de nu, îl voi împinge la asemenea strîmtoare, încît să trebuiască să fugă din ţară şi să se bejenească. Ţara lui a stăpînit-o cîndva părintele meu, de aceea am mai multe drepturi asupra ei decît Dietrich.

Tu, însă, sfătuieşte-mă cum să fac mai bine ca să pun mîna pe ea.

— Adună-ţi degrabă şi într-ascuns toţi vasalii, l-a sfătuit Sibich, şi năvăleşte fără zăbavă în ţara lui cu oşti puternice ; aşa o să-i smulgi rubedeniile şi vasalii, bunurile şi banii.

Îndată a poruncit regele să fie chemaţi toţi vasalii, pregătiţi pentru drum şi război, şi a pornit de sîrg cu oaste cîtă frunză şi iarbă. Au mers în trapul cailor cît au putut de repede, şi ziua şi noaptea, şi au căzut pe neaşteptate în ţara lui Dietrich, pustiind-o şi trecînd-o prin foc şi sabie.

Cînd nu mai era prea departe de Bern, Sibich l-a sfătuit :

— Acum trimite, doamne, un sol la regele Dietrich, să-i spună că ai rupt pacea cu el.

Şi Ermenrich l-a chemat pe *Heime*, vasalul credincios al *amelungilor*. Dar acesta, mai înainte de-a fi intrat în slujba lui Ermenrich şi de-a fi primit de la el bunuri, cinstire şi moşii, fusese soţul de joacă şi luptă al tînărului rege Dietrich şi îi jurase credinţă. Astfel că acum cu greu se putea hotărî să-şi calce credinţa faţă de regele Dietrich, mai ales că aflase de la Sibich cum că Dietrich urma să fie ucis. De aceea sta tăcut şi cu capul plecat înaintea lui Ermenrich. Acesta i-a vorbit astfel :

— Cum, Heime, aici în cîmpie să fiu lipsit de ajutorul tău ? Dacă nu-mi vei dovedi azi credinţa, nu vei mai avea parte niciodată de mila mea, iar mînia mea se va abate asupră-ţi.

— O, nu te mînia, rege, a răspuns Heime abătut, căci hotărîrea mea e luată. Am să pornesc spre Bern călare, pentru a-i vesti lui Dietrich ruperea păcii, dar n-o fac cu plăcere, căci mă doare asemenea sfat lipsit de credinţă.

— Am să-ţi răsplătesc solia cu bunuri bogate, i-a făgăduit Ermenrich.

Heime a încălecat pe cal şi a pornit în mare grabă spre Bern. Pe drum, inima îi era copleşită de furie şi de durere, din pricina fărădelegii plănuite împotriva tînărului rege, şi se gîndea într-ascuns cum să-l ferească pe Dietrich de soarta ce-l pîndea. Cînd a intrat în curtea castelului din Bern, a fost întîmpinat cu bucurie de către vasalii lui Dietrich. Iar Hildebrand, viteazul, i-a urat bun sosit şi l-a dus degrabă în sala tronului, înaintea tînărului rege. Acesta i-a strigat de cum l-a văzut :

— Ia spune, voinic vestit, ce veste ne aduci ?

Heime a tăcut îndelung, apoi a început :

— Asta e vestea ce ţi-o aduc : Ermenrich, ruda ta de sînge, îţi spune prin mine că a pornit război împotrivă-ţi.

— Şi ce vină îmi aduce unchiul meu ? a strigat Dietrich, Vrea să mă alunge din moştenirea părintelui meu ?

— Cu durere în suflet trebuie să-ţi aduc vestea, a continuat Heime, dar înainte de-a pleca, ascultă cuvîntul meu de prevenire, ascultă-l de dragul credinţei ce ţi-am jurat odinioară : fereşte-te de Ermenrich ! Regele e atît de aproape, încît mîine va fi la zidurile Bernei cu oaste copleşitoare. De pune mîna pe tine, îţi pierzi şi averea, şi viaţa. De aceea nu zăbovi, ci fugi degrabă, altfel moartea te paşte. Ai fost trădat prin vicleşugurile lui Sibich. Eu, însă, vreau să-ţi păstrez credinţă şi nu voiesc să am a face cu necredinţa lor. De dragul tău îmi voi părăsi rubedeniile, bunurile şi nevasta şi mă voi bejeni cu ocară din regatul lui Ermenrich. Dar, acum, trebuie să mă întorc la el şi să-i aduc solie, precum mi-a poruncit.

Şi solul a plecat ca vîntul îndărăt. A gonit peste dealuri şi văi, pînă a ajuns înaintea regelui Ermenrich, căruia i-a vorbit astfel :

— Stăpîne, am dus solia ta regelui Dietrich şi i-am vestit ruperea păcii. Legătura rudeniei de sînge dintre voi s-a curmat. Acum fă cum crezi mai bine. L-am găsit neînfricat.

— Se poartă trufaş băiatul, a răspuns Ermenrich, vrea să se opună domniei mele şi să se asemuie cu mine în putere şi slavă. Dar, dacă se sumeţeşte să mă înfrunte în luptă, o să trebuiască să fugă din ţară împreună cu bătrînul Hildebrand şi cu toţi Wülfingii sau să-şi piardă viaţa. Şi, astfel, se va vădi care dintre noi e mai puternic.

Dar Heime i-a întors vorba :

— Ajute-l Dumnezeu pe regele Dietrich ! Felul cum te porţi cu nevîrstnica ta rubedenie de sînge te va face de ocară. Ascultă sfatul meu : nicicînd n-are să-ţi dea pace gîndul că ai alungat din ţară pe feciorii fratelui tău. Iar eu nu mai vreau să fiu vasalul tău, căci ai făptuit pînă acum multe fărădelegi şi toate le-ai făcut numai după sfatul lui Sibich, omul cel fără credinţă. Iar această fărădelege le va pune vîrf la toate.

Şi după ce a vorbit astfel, l-a părăsit îndată pe rege.

După ce Heime a plecat din Bern, regele Dietrich şi-a adunat toţi vasalii şi sfetnicii în sala cea mare a castelului său şi le-a împărtăşit ce solie adusese Heime de la regele Ermenrich :

— Unchiul meu Ermenrich vrea să mă alunge din moştenirea rămasă de la părintele meu. Iar îndemnul lui Sibich l-a hotărît să încerce a-mi răpune viaţa. Nu mă lipsiţi de sfatul vostru în această mare primejdie. Gîndiţi-vă la vîrsta mea fragedă şi răsplătiţi faţă de mine tot binele pe care vi l-a făcut cîndva părintele meu. I-aţi jurat credinţă şi i-aţi dat mîna, să nu uitaţi asta cîtă vreme veţi fi încă în viaţă. Trebuie să alegem : ori luptăm împotriva lui Ermenrich, şi atunci ne vom pierde viaţa, căci oricîţi viteji ar pierde Ermenrich în luptă, duşmanul nostru e cu mult mai puternic şi este foarte aproape de noi ; ori ne grăbim să ne urnim de-aici şi să ne bejenim, lăsînd ţara în puterea duşmanului, şi atunci doar Dumnezeu va hotărî cînd o vom putea recuceri prin luptă. Dar, în cazul ăsta, ne păstrăm vasalii şi viaţa.

Şi acesta ar fi sfatul meu, dacă şi voi vreţi acelaşi lucru ca mine.

Atunci şi-a făcut auzit glasul Hildebrand, maistrul de arme al lui Dietrich şi prietenul lui cel mai bun, care a spus :

— Stăpîne, nu-ţi pierde nădejdea în această restrişte. Lucrurile stau astfel încît trebuie să fugim cu ruşine din ţară, pentru ca tinereţea ta să-şi afle scăpare. De aceea, oricine are de gînd să se bejenească dimpreună cu noi, să se pregătească degrabă, căci nu mai avem vreme de vorbe. De rîndul ăsta trebuie să fugim călare de-aici, dar sînt încredinţat că vom dobîndi cîndva îndărăt ceea ce este al nostru !

Iar vasalii lui Dietrich au înaintat unul cîte unul şi au jurat înaintea regelui că mai curînd îşi pierd averile şi viaţa, decît să-l părăsească pe domnul şi stăpînul lor :

— Cu tine vrem să murim sau să aflăm scăpare, cu tine vom îndura tot ce-ţi va fi scris.

În timp ce vorbeau astfel, a sosit în goană o stafetă, cu calul numai spume, s-a oprit la poarta castelului şi a strigat :

— Veste cu durere îţi aduc, rege Dietrich. Oamenii lui Ermenrich au intrat în olatul tău, pîrjolind şi jefuind totul în cale. Oastea lui numără multe mii de viteji şi sînt aproape foarte de Bern.

— Prea puţini la număr sînt vasalii noştri, a icnit furios Hildebrand, şi prea tînăr e încă stăpînul nostru. De aceea nu avem altă alegere decît fuga. Dar, cîndva, Ermenrich va plăti scump ocara pe care ne-o face acum.

Degrabă s-a răspîndit în tot oraşul zvonul că Hildebrand l-a sfătuit pe regele său să fugă şi că toţi vasalii se pregătesc de bejenie. Şi s-au pornit atunci pretutindeni vaiete şi tînguieli. Cu durere în suflet din cauza plecării vitejilor, femeile şi copiii s-au bulucit înaintea porţii castelului, jeluindu-se şi strigînd :

— Cui vreţi să ne lăsaţi dacă plecaţi de-aici ?

Atunci şi-a înălţat glasul Dietrich şi a strigat :

— Plin de mîhnire, sînt nevoit să vă părăsesc şi să plec de aici. Şi nu ştiu dacă o să mă mai vedeţi vreodată. Cu durere în suflet va trebui să-mi duc viaţa pînă în ziua cînd îmi voi răzbuna suferinţa împotriva lui Ermenrich şi voi alina jalea voastră.

Şi, atunci, vitejii şi-au mai prins o dată de mînă soţiile, înainte de-a porni cu stăpînul lor în surghiun, şi le-au mîngîiat cu vorbe de îmbărbătare. Apoi şi-au luat un rămas-bun trist de la femeile lor.

Hildebrand bătrînul a apucat însă prăjina banierei regelui Dietrich, a sărit pe cal şi le-a poruncit tuturor să-l urmeze. Împreună cu cincizeci de oameni credincioşi, Dietrich a pornit în largul ţării, îndreptîndu-se spre miază-noapte, peste munţi ; şi au mers astfel, pînă ce au dat, lîngă Dunăre, de o cetate ce-i spunea *Bechlarn*. Acolo stăpînea marcgraful sau comitele de graniţă *Rüdiger*, un viteaz fără pereche. Cînd a aflat că regele Dietrich a poposit înaintea castelului său, a poruncit tuturor vasalilor săi să-şi pună armurile, a încălecat pe cal şi a ieşit cu mare alai, împreună cu soţia sa *Gotelinda*, înaintea regelui. La primit cu mare bucurie şi i-a strigat:

— Sînt fericit să te văd, fii binevenit împreună cu vasalii tăi !

Apoi a pus un genunchi în pămînt înaintea lui Dietrich, în semn de supunere, dar regele l-a ridicat spunînd :

— Scoală-te, sînt un biet bejenar, alungat din ţara mea. Vin la tine să-ţi cer îndurare, Rüdiger, şi nu ştiu dacă ţi-o voi putea răsplăti cît voi trăi !

— Spune-mi, a vorbit Rüdiger, cum de te-ai despărţit de ţara ta ?

Dietrich i-a răspuns mohorît :

— A trebuit să fug dinaintea lui Ermenrich, din moştenirea mea. Toate cetăţile şi întreg olatul mi le-a smuls cu sila. Nu mai sînt stăpînul altor bunuri, în afara celor pe care le vezi aici, în faţa ochilor.

— Stăpîne, l-a îndemnat Rüdiger, adastă la mine, cît să te pregătesc cu toate cele de cuviinţă, aşa cum i se cade unui rege, şi să te conduc apoi la stăpînul şi suzeranul meu, regele *Etzel* — sau, cum i se mai spune, Atila — din Ţara Hunilor, şi la soţia lui, *Helche*. Tot ceea ce am eu este al tău. Nenorocirea ta este şi a mea.

Şi atunci Dietrich, împreună cu vitejii săi, l-au urmat călare pe Rüdiger în cetatea sa. Blîndul marcgraf a poruncit îndată să-i aducă tînărului rege comori bogate : bidivii minunaţi cu şei şi frîuri strălucitoare, veşminte bogate şi pînzeturi de preţ, iar pe deasupra odoare de aur şi nestemate frumoase ; apoi i-a spus :

— Primeşte toate astea de la mine, nobile rege, cu toată dragostea. Nimeni să nu afle cît de sărac ai venit aici la mine.

Rüdiger a poruncit să se pregătească un ospăţ de sărbătoare şi l-a cinstit pe Dietrich cu onoruri regeşti.

Apoi comitele de graniţă a pornit la drum cu oaspeţii săi, pentru a-i însoţi la curtea regelui Atila. Cînd i s-a adus acestui vestea că se apropie tînărul rege din Bern, i-a ieşit călare înainte cu multă fală, însoţit de toţi vasalii săi şi alături de regină. Şi l-a primit cu cinstire regească pe cel alungat, i-a urat bun sosit în ţările lui şi l-a condus în castelul său. La aşezat alături de el, în jilţ înalt, iar vasalilor lui Dietrich le-a rînduit locuri de cinste. După ce a aflat ce nenorocire se abătuse asupra regelui şi cît de nelegiuit se purtase Ermenrich cu el, i-a spus :

— Vai, ce mare năpastă a căzut pe capul tău ! Tare aş vrea să mai apuc a vedea răzbunarea ta împotriva lui Ermenrich ! Tu, însă, rămîi la mine cîtă vreme îţi va fi pe plac. Tot ce am mai bun al tău să fie, căci mult mă bucură că un rege atît de plin de falǎ a venit în ţara mea. Încă n-am văzut abătîndu-se pe la curtea mea un oaspete mai de seamă şi o ceată mai plină de vîrtuţi.

— Am venit aici în țară plecîndu-mă la mila voastră, a întors vorba Dietrich, tu și doamna Helche sînteți singurul meu sprijin, dacă mi-o fi dat să scap de năpasta asta. Doresc din suflet să răsplătesc, cum voi putea mai bine, tot ceea ce faceți acum pentru mine.

Iar doamna Helche i-a spus :

— Inima mi-e plină de tristeță din pricina soartei tale. La nimic altceva nu-mi va sta gîndul decît cum să te ajut și cum să mă îngrijesc ca regele Atila să-ți asigure tot ce e în folosul despovărării tale. De vrei să te răzbuni pentru suferința ta, apoi Atila are destui voinici cutezători și destule comori bogate ; și, cîndva, poate că o să-ți recapeți țara cu ajutorul nostru.

2. PRIMA EXPEDIȚIE A LUI DIETRICH ȘI MOARTEA FECIORILOR LUI ATILA

Regele Dietrich a zăbovit multă vreme, în mare cinste, la curtea regelui Atila și în slujba lui, a crescut și a ajuns un voinic, despre care legenda povestește multe isprăvi minunate de bărbăție și vitejie. Dar inima îi era tot mereu apăsată de mîhnire, iar nopțile și le petrecea sub frămîntarea împletită a furiei și a jalei.

Cînd trebuise să fugă dinaintea lui Ermenrich, fratele său *Diether* abia împlinise o iarnă. Între timp crescuse și se făcuse un voinic vajnic, care îi întrecea pe toți soții săi prin forță și frumusețe. Regele Atila avea doi feciori, pe *Erp* și pe *Ortwin*, care erau puțin mai tineri decît Diether și se legaseră de el printr-o prietenie de nezdruncinat. Iar Helche, maica lor, îl iubea pe Diether ca pe propriul ei fiu.

Douăzeci de ierni trecuseră de la sosirea lui Dietrich la curtea hunilor. În ăst timp, Helche, regina plină de virtuți, a văzut cum Dietrich se lupta cu amărăciunea sa și cum era copleșit de grea suferință. Și s-a hotărît să-l ajute. Într-o zi Dietrich a intrat în sala unde se afla regina. Aceasta l-a întîmpinat prietenos și i-a urat bun-venit, dar el a șezut deoparte, tăcut și mocnind. În cele din urmă, cînd Helche l-a întrebat care e pricina întunecării lui, Dietrich a spus :

— Mă frămîntă gîndul cum a trebuit să părăsesc regatul și Bern, orașul meu atît de frumos, și cum am venit la regele Etzel, cerînd milă și ocrotire. Douăzeci de ierni am fost despuiat de bunurile mele. Asta mă îndurerează într-atît, încît trebuie să mă tîngui în fața voastră.

Helche, însă, l-a îmbărbătat :

— Multă vreme ți-ai petrecut la noi și ne-ai dăruit ajutorul tău. Dacă ai de gînd, acum, să-ți recîștigi împărăția, atunci se cade ca hunii să te sprijine cu armată, iar eu am să ți-i dau pe cei doi feciori ai mei, împreună cu mulți vasali, și am să-l rog pe stăpînul meu să te ajute și el.

Regele Atila a încuviințat această rugăminte a reginei și astfel s-a ales Dietrich cu o oaste puternică. În primăvară, cînd s-au adunat vasalii pentru a porni cu Dietrich spre miazăzi, Helche a mers înaintea regelui Atila și i-a spus :

— I-am făgăduit lui Dietrich ca feciorii mei să-l urmeze în drumul său, acum dă-ți și tu încuviințarea.

— Nicicînd lucrul ăsta n-are să se întîmple cu voia mea, a răspuns Atila.

Abia cînd Dietrich i-a făgăduit să-i apere cu credință pe tineri, și-a dat învoirea, plin de grijă și teamă, și i-a spus lui Dietrich :

— Îmi las feciorii pe seama credinței tale, dar tare mă tem de o soartă rea.

Iar Dietrich l-a liniștit :

— Ai încredere în mine, că am să-ți aduc feciorii îndărăt în bună sănătate.

Într-o zi de mai, regina Helche i-a rostuit pe feciorii săi și pe tînărul Diether cu arme minunate, împodobite cu aur. Apoi le-a vorbit plîngînd :

— De bună seamă că dorința mea e să vă întoarceți la mine în deplină sănătate, dar și mai mult aș dori să vi se spună voinici viteji cînd veți veni îndărăt din luptă.

Iar lui Diether i-a spus :

— Pe tine te leagă dragostea de feciorii mei și totdeauna pînă acum v-ați fost soți unii altora la joacă. Acum să nu vă lăsați despărțiți de nimic, să fiți strînși laolaltă, și în lupta adevărată.

Iar Diether i-a răspuns :

— Stăpînă, ajute-mă Domnul să-ți aduc feciorii sănătoși îndărăt acasă. Dar, de vor cădea în luptă, n-am să mă mai întorc nici eu, căci nu mai vreau să trăiesc, dacă vor fi murit.

Stăpînul hunilor a încredințat oastea lui Dietrich și căpeteniilor alese de el : comitele de graniță Rüdiger și tînărul Diether, în a cărui ceată călăreau Erp și Ortwin, împreună cu voinicii *Wolfhart, Helferich* și bătrînul *Hildebrand*. Lui Helferich, însă regina Helche i-a vorbit astfel, înainte de-a se urni oștile la drum :

— Prietene bun, ție îți dau în pază pe feciorii mei. Pune-i să meargă călare alături de tine cînd s-o porni lupta.

Iar Helferich i-a răspuns :

— Îți jur că nu mă voi întoarce nicicînd acasă fără feciorii tăi.

Astfel a pornit Dietrich cu oastea sa spre soare-amiază. A mînat soli înainte, să-i vestească lui Ermenrich că se întoarce acasă, în moșia moștenită, împreună cu fratele său și cu mare buluc de oaste. Dacă Ermenrich vrea să-l oprească de-a intra în regat, să se înfățișeze pentru luptă la locul hotărît, căci lui îi e silă să intre în țara sa pe furiș, ca hoțul. Cînd a primit asemenea veste, Ermenrich și-a trimis vasalii prin lungul și latul țării, chemînd la oaste pe oricine putea purta arme. Și, cînd s-au adunat

cu toții, i-a rînduit în cete și i-a pus sub porunca lui Sibich și a lui *Wittich*. Lui Sibich i-a spus :

— Să mergi cu ceata ta înaintea regelui Dietrich, și ar fi o ispravă bărbătească dacă te-ai întoarce îndărăt cu spada lui Dietrich în mînă.

Iar lui Wittich i-a poruncit :

— Tu să-ți duci ceata împotriva hunilor. Să nu te înfățișezi înaintea mea fără biruință. Aș vrea, însă, ca Dietrich și fratele său să nu scape cu viață din bătălie. Dar mai cu seamă îngrijește-te ca feciorii lui Atila să nu se întoarcă vii acasă.

Wittich i-a răspuns :

— Sînt gata să lupt împotriva hunilor și a feciorilor lui Atila, dar împotriva lui Dietrich mîna mea nu se va ridica și nu-i va pricinui nici o vătămare, cîtă vreme o fi după voia mea.

După aceea oastea a pornit spre miazănoapte, peste munții *Mundia*, spre locul hotărît pentru bătălie. Lîngă un rîu, aproape de mare, au întîlnit oastea lui Dietrich și ambele oști au mas peste noapte față în față, la miazăzi și la miazănoapte de rîu.

În zori, Dietrich a poruncit să sune cornurile oștii și în curînd s-a apropiat, cu mare vuiet, și oastea lui Ermenrich. Hunii au trecut rîul printr-un vad și au dat năvală, rînduiți în trei cete conduse de Dietrich, de Rüdiger și de Diether, și s-au bulucit peste dușmani, care veneau și ei călare împotriva lor, tot în trei cete. La început s-a pornit harța între ceata lui Dietrich și cea a lui Sibich. Dietrich a trecut cu furie turbată prin rîndurile dușmanului trădător, așa fel încît nimeni nu i-a putut ține piept. După ce purtătorul banierei lui Sibich a căzut sub loviturile luptătorilor lui Dietrich, trădătorul a dat dosul și a luat-o la fugă cu toți ai săi. Dar Dietrich a pornit în goană după el, l-a urmărit toată ziua și a doborît pe cei mai mulți din luptătorii săi.

Cînd Wittich a văzut fuga lui Sibich, a vrut să schimbe soarta bătăliei din ziua aceea. A izbit cu îndrăzneală ceata de oaste a lui Diether, în care baniera o ducea *Nudung*, ruda de sînge a lui *Ortwin*. Wittich l-a doborît pe Nudung de pe cal. Cînd Ortwin a văzut una ca asta, le-a spus fratelui său și lui Helferich :

— Îl vedeți pe cumplitul Wittich, cum face goluri printre oamenii noștri ? Nu sîntem și noi niște voinici tineri ? Haideți să ne năpustim asupra lui !

Și, cu un curaj de adevărat viteaz, Ortwin și-a îndemnat calul și a pornit în galop spre Wittich. Acesta i-a strigat de departe :

— Tu, tinere rege hun, ce te îngrijești de Italia ? Pornește degrabă spre casă, altfel n-o să mai apuci să vezi țara hunilor.

— Mișelule, cum cutezi să ocărăști regi de neam ? Asta ai s-o plătești, i-a strigat Ortwin, la rîndul său.

Și-a rotit spada și a lovit cu sete în coiful lui Wittich, de-au țîșnit scîntei din el, și și-a rănit adversarul. Atunci Wittich s-a înfuriat foarte și l-a izbit pe tînăr, doborîndu-l mort la pămînt ; iar Helferich, care a vrut să sară în ajutorul celui căzut, l-a urmat în moarte. Cînd Erp și-a văzut fratele căzînd, a dat pinteni calului, cu gînd să-l răzbune ; dar spada lui Wittich s-a abătut năprasnic și i-a despicat coiful și capul în două. În cădere, tînărul principe hun a mai apucat să-și lovească adversarul atît de puternic, încît l-a făcut să cadă pentru o clipă la pămînt. Cînd Diether și-a văzut prietenii dragi zăcînd pe jos, a fost cuprins de furie și durere și s-a năpustit asupra lui Wittich. Dar acesta i-a strigat :

— Te recunosc, de bună seamă, ești fratele regelui Dietrich. De aceea îndepărtează-ți calul, Diether, căci, de dragul lui Dietrich, n-aș vrea să-ți fac nici un rău. Caută-ți alți oameni, să te lupți cu ei !

Dar Diether i-a răspuns îndată :

— Asta mi-e jurămîntul : de vreme ce i-ai ucis pe tinerii mei regi, Erp și Ortwin, nici eu nu mai vreau să trăiesc, afară doar de-i voi răzbuna prin moartea ta. De aceea, sau tu trebuie să mă dobori de pe cal, sau eu să fiu numit omorîtorul tău.

— Așadar nu am altă scăpare decît în luptă, a strigat Wittich, dar martor mi-e Dumnezeu că, dacă te voi dobori o voi face fără să vreau și la mare nevoie.

Cuprins de o furie sălbatecă, Diether și-a abătut spada asupra voinicului și zăngănitul armelor a răsunat departe peste cîmp. Amîndoi luptătorii descălecaseră și se urmăreau unul pe altul cu lovituri năprasnice, pe cîmpul de luptă. Dar forța lui Diether a slăbit prea curînd în fața voinicului mai călit, spada lui luneca pe tăria coifului lui Wittich. Încă o dată s-a năpustit, cu ultimele puteri, asupra adversarului său ; acesta, însă, și-a aruncat scutul cît colo, a apucat spada cu amîndouă mîinile și a strigat :

— Așadar tot trebuie să înfăptuiesc ceea ce n-ar fi fost bine să fac niciodată. Dar, dacă n-o fac eu, atunci trebuie să-mi las viața aici.

Apoi a lovit și l-a spintecat pe tînărul Diether de la umăr pînă la brîu. Durere amară l-a cuprins cînd a văzut tînărul vlăstar regesc doborît în țărînă. Și a spus :

— Aș primi cu plăcere moartea, dacă aș mai putea să te înviez la loc. Acum o să trebuiască să fug din toate țările dinaintea lui Dietrich.

Lupta se dezlănțuia mai departe și pînă și partea din oastea lui Ermenrich, care mai ținuse o vreme piept, a fost pusă pe fugă de ceata lui Rüdiger. În lupta asta au căzut mulți frați de sînge doborîți de mîna fraților lor de sînge. Pînă la urmă a fost nevoit să fugă și Wittich cu vitejii săi.

Regele Dietrich îi urmărea pe fugari într-o goană sălbatecă. Deodată, unul din vasalii lui a venit din urmă, ca o furtună, și i-a strigat cuprins de durere :

— Stăpîne, lasă-i pe fugari ! Veste groaznică trebuie să-ți aduc. Tinerii regi huni și Diether, fratele tău, zac răpuși pe cîmpul de luptă. Întoarce-te și-i răzbună !

Cu durere năprasnică în suflet a icnit Dietrich :

— Vai mie, abia acum mi-am pierdut regatul și viața, pe deasupra și onoarea ! Of, zi cumplită cum nu se mai află, pe care soarta a abătut-o asupra mea, zi în care nici o armă nu s-a lipit de mine, dar în care au căzut tinerii regi !

A alergat în goană la locul unde zăceau tinerii, s-a aruncat asupra trupurilor lor, le-a sărutat rănile și și-a blestemat ziua în care s-a născut.

— Cine să mai aibă încredere în mine de-acum înainte, a strigat el cu disperare, cînd o auzi Helche ce s-a întîmplat aici ! S-a zis cu cinstea mea. Ori încotro m-oi duce, se va spune : Uitați-l, ăsta e cel care și-a trădat domnii. De aceea, de azi înainte n-am să mă mai pot înfățișa înaintea lui Atila. Așa că, mai bine vreau să mor sau să-i răzbun pe tinerii regi.

În timp ce se tînguia astfel și privea rănile pe care le făcuse *Mimung*, spada minunată a lui Wittich, unul dintre vasali i-a strigat :

— Ce mai zăbovești, rege ? Uite colo cum fuge dușmanul tău pe cîmpie !

Voinicul a sărit ca ars în sus, s-a aruncat în șa pe *Valke*, vestitul lui armăsar, i-a înfipt adînc pintenii în pulpe și a țîșnit ca vîntul pe urma fugarului. Mînia lui era ca furia focului, răsuflarea îi dogorea încins ; și era atît de cumplit la mînie, încît nimeni nu cuteza să se apropie de el. Cînd Wittich a dat cu ochii de urmăritorul său, a îndemnat pe *Schemming*, bunul său armăsar, să alerge cît poate, și parcă zbura peste cîmp. Atunci Dietrich s-a pornit să-i strige fugarului :

— Așteaptă, Wittich, puternicule ! Vreau să-i răzbun pe tinerii regi, pe care i-ai ucis. Dacă ești cu adevărat un luptător viteaz, oprește-te pînă ajung la tine !

Dar Wittich gonea tăcut mai departe. Și din nou i-a strigat Dietrich peste marginea scutului :

— Așteaptă, nobile voinic ! Nu mă lăsa să mă despart de tine fără luptă ! Te ții că ești unul din cei mai cutezători în iureșul bătăliei ; cum poți fugi acum dinaintea răzbunătorului celor pe care i-ai doborît ?

Dar Wittich își îndemna bidiviul în tăcere. Pentru a treia oară a strigat Dietrich :

— Dezleagă-mă, viteazule, de suferința inimii mele ! Așteaptă-mă și spune-mi : Cum s-au apărat flăcăii ? Oprește, căci, zău, azi mă vei învinge. Uite, mi-s mîinile și mădularele ca și moarte, ai să mă ucizi ușor în luptă.

Atunci Wittich s-a întors în șa, pe calul ce gonea, și a strigat în urmă :

— La ananghie i-am ucis pe regi și pe fratele tău și niciodată nu ți-aș fi făcut năprasna asta, dacă aș fi putut scăpa cu viață într-altfel. Vreau să-ți plătesc ispașă în aur pentru moartea fratelui tău.

În goana lui sălbatecă, Valke ajunsese aproape fugarul din urmă, cînd Wittich s-a pomenit cu marea în față. Și s-a gîndit :

— Ce-o să se întîmple acum cu mine ? De luptat cu Dietrich nu vreau să lupt, dar nici nu pot să scap de el. Cine mă mîntuie din năprasna asta ?

Dar nu și-a strunit bidiviul, ci a sărit cu el în apă. Atunci Dietrich a apucat sulița și a aruncat-o după el. Însă Wittich se afundase în talazuri. Sulița lui Dietrich sta înfiptă în nisipul țărmului și tremura din coadă ; și, multă vreme după aceea, mai putea fi văzută ieșind deasupra apei, în același loc.

Abătut și îndurerat s-a întors voinicul pe cîmpul de luptă. La leșurile regilor căzuți s-a tînguit amarnic asupra soartei sale :

— Cea mai mare durere a mea e că a trebuit să vă pierd. Nicicînd n-am să mă mai pot întoarce îndărăt în

Țara hunilor. Mai bine aș fi vrut să zac eu aici, pe cîmpul de luptă, decît să acoperiți voi glia.

Iar lui Rüdiger i-a vorbit astfel :

— Pornește acum spre casă, cu oastea hunilor, du-le regelui Atila și reginei o vorbă bună de la mine și încearcă să dobîndești mila lor pentru mine, căci eu nu mă încumet să merg în Țara hunilor. N-am tăria să privesc jalea lui Atila și lacrimile reginei Helche. Mă mîhnește de asemenea și cîți viteji ai pierdut tu din pricina mea.

Dar Rüdiger l-a îmbărbătat :

— Lasă durerea, rege ! De multe ori se întîmplă ca un principe să-și piardă în luptă cei mai buni luptători și, cu toate astea, să se întoarcă nu fără biruință. Noi, însă, ne vom ruga de regină să se mîngîie de pierderea feciorilor ei și o s-o ajutăm să-l facă pe Atila să-ți fie prieten ca înainte.

Dar Dietrich încă se codea să facă drumul îndărăt în Țara hunilor. Atunci Rüdiger și cu oamenii săi i-a spus :

— Dacă nu vrei să mergi acolo, atunci poartă mai departe lupta împotriva regelui Ermenrich, ca să-ți dobîndești regatul îndărăt. Iar noi îți vom sta într-ajutor cu toată oastea și nu ne vom întoarce acasă pînă ce nu va fi tot regatul în stăpînirea sa.

Dar Dietrich n-a primit și a strigat :

— Martor mi-e cerul că nu mai vreau să conduc cetele lui Atila după ce i-am prăpădit feciorii. Mai curînd merg cu voi acasă.

Așa s-a și întîmplat. Dar cînd au sosit la cetatea lui Atila, Dietrich n-a vrut să se înfățișeze înaintea regelui. Atunci Rüdiger s-a dus în sala cea mare, unde i-a aflat pe Atila și pe Helche. Amîndoi i-au strigat bucuroși :

— Bun venit, Rüdiger ! Ne aduci veste bună ? Au dobîndit hunii o biruință mare ? Regele Dietrich trăiește ?

— De bună seamă că regele Dietrich trăiește, le-a răspuns Rüdiger, și am dobîndit biruință cum nu se mai află. Și, cu toate astea, ne-a mers tare rău, căci i-am pierdut

pe tinerii noștri stăpîni. Erp și Ortwin zac doborîți pe cîmpul de luptă. N-o să-i mai vedeți nicicînd.

De jale, Helche s-a trîntit la pămînt și a început să bocească cu glas sfîșietor. Dar Atila a întrebat :

— Cum au căzut feciorii mei și cine i-a urmat în moarte ?

— Au căzut cu ei mulți viteji dragi, a dat Rüdiger răspuns. Cel mai nobil este Diether, tînărul rege, apoi Nudung și Helferich s-au unit cu ei în moarte. Dar și numeroși amelungi din cetele lui Ermenrich și-a aflat sfîrșitul o dată cu ei, iar cei ce-au rămas în viață au scăpat doar cu fuga.

Atunci a vorbit din nou Atila și vorbele lui vădeau curaj de viteaz :

— S-a întîmplat încă o dată acum ca de atîtea ori înainte : cei pe care soarta i-a menit morții trebuie să cadă și nici tăria vitejească, nici armele cele mai măiestrite nu-i pot apăra. Dar unde e prietenul meu Dietrich ?

Rüdiger i-a deslușit :

— Stă ascuns și nu vrea să dea ochi cu tine.

Atunci Atila a trimis doi dintre oștenii săi ca să-l poftească prietenos la el. Dar Dietrich n-a primit să vină, căci nu vroia să vadă nici un chip de om. Și s-a ridicat pe dată, plîngînd, regina și a mers la el și i-a vorbit astfel :

— Dietrich, prietene al meu, spune-mi : cum s-au apărat feciorii mei ? Au căzut ca niște voinici viteji ?

Iar Dietrich i-a răspuns :

— Într-adevăr, au fost buni viteji și s-au apărat bărbătește și nici unul n-a vrut să se lase despărțit de celălalt.

Atunci Helche l-a cuprins pe Dietrich cu brațele pe după gît, l-a sărutat și i-a spus :

— Suferință mare ai avut și tu, căci a murit și tînărul tău frate. Dar acum urmează-mă în sala cea mare, fii binevenit și te bucură. Căci jelirea morților nu folosește la nimic.

Dietrich s-a ridicat îndată și a urmat-o pe regină în sala cea mare. A făcut în fața lui Atila o plecăciune pînă la pămînt și a grăit :

— Nobile rege, răzbună-ți pe mine durerea pentru feciorii tăi.

Însă regele s-a sculat din jilț, i-a urat cu prietenie bunvenit, l-a așezat lîngă el în scaun înalt și i-a spus :

— Nobile Dietrich, vreau să fiu prietenul tău ca și mai înainte și n-am să fiu mînios pe tine, pentru moartea feciorilor mei.

3. BĂTĂLIA DE LA RAVENA ȘI REÎNTOARCEREA LUI DIETRICH ACASĂ

Din nou a mai petrecut Dietrich doisprezece ani în Țara hunilor și a purtat biruitor multe lupte grele pentru Atila. Dar năprasna cea mai grea l-a lovit cînd și-a pierdut toți vitejii în lupta de la curtea lui Atila împotriva regilor burgunzi și cînd a rămas singur și întristat, doar cu Hildebrand. În cele din urmă i-a spus acestuia :

— Nu mai pot îndura aleanul. Mai bine vreau să mor pentru regatul meu, decît să ajung neputincios, îmbătrînind în Țara hunilor, și să nu-mi mai redobîndesc țara și cinstea.

— Și eu, a încuviințat Hildebrand, și eu mai bine să mor în Țara amelungilor, decît să îmbătrînesc aici fără cinste. Dar ce oare să facem ?

Dietrich i-a spus :

— Jur că n-am să mă mai întorc aici încă o dată din țara mea fără a fi dobîndit îndărăt cinstea. Am să-i împărtășesc lui Atila vrerea mea.

În amurg a mers Dietrich la Atila și i-a grăit astfel :

— Ascultă-mă, o, rege puternic ! Mîhnirea mea, din pricina moștenirii prăpădite, a crescut într-atît, încît m-am hotărît să pornesc acasă, în Țara amelungilor. Vreau să-mi dobîndesc îndărăt regatul sau să mor.

Dar Atila i-a întors vorba :

— Unde sînt vasalii și oștenii tăi credincioși ? Cine te va ajuta să-ți cucerești la loc țara ?

— Și, cu toate astea, tot vreau să plec acasă, a răspuns Dietrich cu îndîrjită amărăciune.

Iar Atila i-a ripostat :

— Scumpul meu prieten Dietrich, îmi vine greu să te pierd. Dar, dacă nu mai vrei să rămîi, îți gătesc o oaste de huni, pentru ca să te ajute să-ți recîștigi regatul.

— Te porți nespus de nobil cu mine, a vorbit Dietrich, dacă vrei să-mi împrumuți încă o dată sprijinul bărbaților tăi viteji.

Atunci Atilla a dat sfară în țările sale și a adunat o nouă oaste puternică, iar Dietrich a condus-o spre miazăzi, peste munți. Bătrînul Hildebrand îi călăuzea prin olaturile întărite de la hotar : căci toate drumurile îi erau cunoscute. După ce au ajuns dincolo de munți, lui Dietrich i-a sosit vestea că Ermenrich adunase puzderie de oaste și tăbărîse lîngă Ravena. Într-acolo s-a îndreptat și el, cu forțele sale. Hildebrand mergea călare înaintea oștilor, iscodind locurile. Atunci s-a abătut asupra lui cea mai cumplită năprasnă a destinului, căci Hadubrand, feciorul său pe care-l lăsase, cînd fugise din țară, încă la sînul maică-si i-a ieșit călare înainte, n-a vrut să-și recunoască părintele și l-a silit să primească lupta. Și atunci îndureratul bătrîn, care se întorcea acasă după atîția ani de surghiun, a trebuit să-și omoare propriul fecior, în pragul patriei sale, pentru a-și apăra cinstea.

Pe cîmpia de la Ravena, Dietrich a pus să ridice corturile, și oștile au petrecut, față în față, un scurt răgaz de pace, peste noapte. În zori s-a pornit o bătălie sălbatecă. Vreme de douăsprezece zile s-au bătut oștile lui Dietrich cu acelea ale lui Ermenrich, care erau mult mai numeroase. Dietrich și hunii săi au străpuns, neobosiți, rîn-

durile oştenilor lui Ermenrich, pînă cînd, în cele din urmă, le-au biruit şi au rămas stăpîni pe cîmpul de bătălie. Cînd Ermenrich a văzut că totul era pierdut, şi-a părăsit oastea la ananghie şi a luat-o la fugă. Cu el a fugit şi Sibich. Dar pe acesta l-a prins din urmă. Dietrich, care i-a strigat :

— Acum vor afla răzbunare împotrivă-ţi toate sfaturile mişeleşti pe care i le-ai dat lui Ermenrich. Mult rău mi-ai făcut şi multă suferinţă mi-ai pricinuit, om fără credinţă, şi pentru asta trebuie să plăteşti cu viaţa.

Apoi l-a legat pe calul său, cu faţa spre coadă, şi l-a purtat prin tabără oştilor hunice, după care l-a dat pe mîna lui Eckehard, credinciosul părinte adoptiv al Harlungilor, cărora Ermenrich le luase viaţa odinioară, la îndemnul trădător al lui Sibich. Bătrînul Eckehard luptase cu vitejie în oastea lui Dietrich. Acesta a grăit astfel :

— Aşadar norocul tot m-a ajutat să-i pot răzbuna pe tinerii mei stăpîni împotriva trădătorului. Am să te ridic în furci, sus de tot, ca să nu mai sfătuieşti pe nimeni cu sfat mişelnic.

Şi aşa s-a şi întîmplat. Iar Ermenrich a scăpat cu fuga şi a murit puţin după aceea, de-o moarte fără glorie.

Oraşul Ravena a ajuns din nou în stăpînirea lui Dietrich ; şi curînd au început să vină la el puhoi vasalii din întreaga Ţară a amelungilor, de-ndată ce au aflat vestea că tăria lui Ermenrich s-a năruit, că Sibich e mort şi că Dietrich, stăpînul şi suzeranul lor legiuit, s-a întors biruitor în ţara strămoşilor săi. Toate cetăţile din ţară au deschis porţile şi s-au închinat regelui Dietrich, care s-a înturnat împreună cu bătrînul Hildebrand, în strigătele de bucurie ale norodului, în bunul lui oraş Verona.

A mai domnit apoi ani mulţi în slavă şi putere, iubit de întreaga Ţară a amelungilor, iar isprăvile lui au fost cîntate de toate popoarele de la miazănoapte şi de la miazăzi.

4. HILTIBRAND ŞI HADUBRAND

Pe cînd regele Dietrich se îndrepta cu oşti hunice înspre Italia, pentru a-şi redobîndi prin luptă moşia din strămoşi de la regele Otaker — sau, cum îi spunem noi : Odoacru —, l-a trimis pe maistrul său de arme Hiltibrand, ca să iscodească ţinutul înaintea oştilor. Duşmanii îl trimiseseră pe Hadubrand, feciorul lui Hiltibrand, să fie de strajă la graniţă şi să stea în calea oştilor ce veneau. Între cele două oşti s-au întîlnit părintele şi feciorul şi s-au chemat unul pe altul la luptă.

Feciorul şi părintele şi-au potrivit armurile, şi-au încătărămat platoşele, şi-au încins spadele strîns peste zale, cînd au pornit la lupta sub semnul destinului. Hiltibrand, feciorul lui Heribrand, a început a vorbi, căci el era cel mai în vîrstă, cărunţit de înţelepciune ; şi s-a pornit a întreba, în puţine cuvinte, cine era părintele adversarului său dintre vitejii norodului oştilor.

— Spune-mi numele tău, a grăit el, sau din ce stirpe te tragi. De-mi spui una, tinere luptător, o ştiu şi pe cealaltă, căci în regatul craiului mi-s cunoscute în lung şi-n lat toate stirpele vitejilor.

Iar Hadubrand, feciorul lui Hiltibrand, a răspuns :

— Mi-au spus-o oamenii noştri bătrîni şi ştiutori de toate, care au trăit odinioară, că pe părintele meu îl cheamă Hiltibrand ; mie îmi zice Hadubrand. Cîndva s-a gătit de drum, ca s-o pornească în bejenie spre soare-răsare ; fugea de mînia şi urgia lui Odoacru ; s-a dus în mare grabă cu Dietrich şi cu ceata vasalilor săi. Acasă, în ţară, şi-a lăsat nevastă tînără împreună cu vlăstarul ei, lipsiţi de orice avuţie : a mers călare spre răsărit. Căci Dietrich avea nevoie de părintele meu, bărbatul fără prieteni şi stirpe : era nespus de mîniat pe Odoacru, dar pentru Dietrich era soţul cel mai iubit. Mergea totdeauna călare în fruntea pîlcurilor oştii, îndrăgea lupta mai mult decît orice pe lume ; curînd numele lui a ajuns pe buzele tutu-

ror bărbaţilor cutezători. Dar nu cred că se mai află în viaţă.

— De-i Hiltibrand părintele tău, a strigat bătrînul, atunci martor mi-e zeul Irmin al războiului, de sus din cer, că nicicînd n-ai avut a face cu o rubedenie atît de apropiată.

Şi a scos atunci de pe braţ brăţări încolăcite, făurite din aur împărătesc, pe care i le dăruise regele său, stăpînul hunilor, şi i-a spus :

— Ia asta, ţi-o dau ca semn al gîndului meu bun.

Dar Hadubrand, feciorul lui Hiltibrand, a grăit :

— Cu suliţa trebuie să primească un bărbat darurile, cu vîrful împotriva vîrfului. Mi-eşti nespus de viclean, hun bătrîn, mă ispiteşti cu vorbe meşteşugite şi vrei să arunci cu suliţa în mine. Ai ajuns atît de bătrîn şi cărunt fiindcă ai umblat întotdeauna cu viclenie. Aşa mi-au spus oamenii, care au umblat pe ape spre soare-apune, peste Marea Lumii [1], că părintele meu s-a prăpădit în luptă : este mort Hiltibrand, feciorul lui Heribrand.

— S-a înturnat viu în ţara lui cel pe care-l crezi mort, a strigat Hiltibrand, ca un surghiunit şi în armură străină.

— Tu nu eşti un bejenar, i-a întors vorba Hadubrand, după armura ta văd bine că ai acasă un stăpîn bun şi milostiv, că n-ai plecat nicicînd din ţara asta ca fugar, în surghiun.

Atunci Hildebrand, feciorul lui Heribrand, a dat glas mînios durerii sale :

— Fie atunci, zeule atotputernic, destin dureros se împlineşte ! Şaizeci de veri şi ierni am colindat departe de ţara mea, de cînd am fost rînduit în ceata luptătorilor. În nici o vîltoare a luptei nu m-a ajuns blestemul morţii : şi acum propriul meu copil trebuie să mă taie cu spada, să mă doboare cu tăişul ager, sau eu trebuie să ajung ucigaşul lui. Dar, dacă te ţin puterile, poţi agonisi

[1] Marea Mediterană.

uşor armura în lupta cu un cap-cărunt ca mine, poţi smulge prada biruinţii, dacă ai vreun drept la asta.

Hadubrand i-a strigat nerăbdător :

— Destul cu vorbele înşelătoare. Gîndeşte-te să lupţi, cum îi stă bine duşmanului în faţa duşmanului, dacă nu te ţintuie locului mişelia !

Atunci Hiltibrand a strigat :

— Cel ce s-ar mai împotrivi să lupte cu tine ar trebui să fie cel mai mişel din toată oastea de la soare-răsare, de vreme ce rîvneşti atît de fierbinte să dai nelegiuită luptă piept la piept. Încearcă aşadar să vezi cui i-e sortit azi să-şi lepede armura de oştean sau să fie stăpîn pe amîndouă armurile.

Apoi au aruncat în zbor mai întîi suliţele de frasin, groază tăioasă, şi ele au rămas înfipte în scuturi. După aceea s-au năpustit cu pas greu unul împotriva altuia, au lovit năprasnic cu spadele în scuturi, cu furie sălbatecă, le-au ciobit marginile de lemn alb, pînă ce scîndurile de tei [1] s-au şubrezit, zdrumicate de loviturile cumplite. Într-un tîrziu, spada lui Hiltibrand, rotită cu putere, a izbit în platoşa lui Hadubrand, a străpuns-o şi a pătruns adînc în coapsă. Atunci Hadubrand a fost nevoit să înceteze lupta şi a strigat :

— Uite spada mea. Ia-o ca un biruitor.

Hiltibrand întinsese mîna să apuce spada cu care îl îmbia, cînd Hadubrand a izbit cu viclenie în cel ce se lăsase descoperit. Bătrînul a făcut un salt îndărăt şi i-a strigat :

— Lovitura asta ai învăţat-o de la vreo muiere, nu de la părintele tău.

Şi a năvălit atît de năprasnic asupra lui Hadubrand, încît l-a doborît la pămînt şi i-a implîntat spada în piept străpungîndu-l.

[1] Scuturile erau făcute din lemn de tei uşor şi aveau bătută cu fier doar partea centrală exterioară ; pe margini lemnul era aparent.

Apoi bătrînul, copleşit de durere, şi-a aplecat capul cărunţit deasupra feciorului şi s-a jelit :

— Acum ţărîna acoperi-va pe feciorul meu drag, singurul moştenitor pe care l-am avut, mîngîierea bătrîneţelor mele. Fără vrere i-am dat moartea.

HEIDREK

1. CUM A AJUNS HEIDREK REGE AL GOŢILOR

Odinioară, demult, domnea peste *Gläsisval* un rege, pre numele său *Höfund,* care era cel mai înţelept dintre bărbaţi şi judele cel mai priceput. Höfund s-a căsătorit cu *Hervör* şi au avut împreună doi feciori, cărora le-au pus nume *Angantyr* şi *Heidrek.* Angantyr semăna în toate privinţele cu părintele său şi se arăta plin de bunăvoinţă faţă de toţi oamenii, astfel încît era îndrăgit de tatăl său şi de întreg norodul. Heidrek, dimpotrivă, era o fire sălbatecă şi nestăpînită şi făptuise încă din prima tinereţe multe fărădelegi. Grija creşterii lui era dată în seama lui *Gizur.*

Astfel, odată, cînd regele Höfund i-a poftit pe mai marii ţării la un ospăţ, în afară de feciorul său Heidrek, acesta a fost nemulţumit foarte şi, sub îndemnul mîniei, s-a hotărît să tulbure pacea din sala ospăţului. Fără a asculta de sfaturile lui Gizur, s-a pregătit de drum, a mers la cetatea părintelui său şi a intrat înăuntru, în sala cea mare, tocmai la vremea ospăţului. De-ndată ce l-a văzut, Angantyr i-a ieşit înainte, i-a urat bun sosit şi l-a poftit să stea în jilţ, alături de el. Heidrek nu prea s-a bucurat de asemenea primire prietenoasă şi, ori de cîte ori Angantyr se îndepărta de lîngă el, îi stîrnea pe vasali, cu vorbe viclene, la harţă ; astfel s-a iscat între ei mai întîi ceartă, apoi buşeli cu pumnii şi, în cele din

urmă, au scos armele şi s-a petrecut şi o moarte de om. Angantyr i-a potolit degrabă, dar isprava a ajuns şi la urechile lui Höfund, craiul, care i-a poruncit lui Heidrek să plece din sală şi din castelul său. Angantyr, însă, l-a însoţit pînă afară, cu mîhnire în suflet, şi şi-a luat rămas bun de la el ca de la un frate, după care s-a întors să intre îndărăt în sală. Heidrek, însă, stăpînit încă de mînie, a aruncat un pietroi mare, prin întuneric, spre locul pe unde se îndreptase fratele său. Apoi a mers şi el într-acolo şi l-a găsit pe Angantyr zăcînd pe jos, mort. Atunci Heidrek s-a întors în sală şi a istorisit cele petrecute, iar Höfund, cuprins de furie şi durere, l-a izgonit din regatul său. Regina Hervör, cu suflet de mamă, a fost de părere că vina lui Heidrek în cele întîmplate nu era chiar atît de mare şi că prea aspră îi era pedeapsa de-a fi alungat în surghiun, departe de hotarele ţării părintelui său, şi de-a trebui să rătăcească prin străini fără nici o avuţie. Dar hotărîrea lui Höfund nu mai putea fi schimbată şi nimeni nu cuteza să ridice glasul împotriva ei şi spre a se ruga de îndurare pentru Heidrek. Cînd Heidrek a ieşit din sală ca să plece, maica sa l-a urmat şi i-a spus :

— Ai făptuit rău lucru, fiul meu, astfel încît nu te mai poţi gîndi la întoarcere. Iar eu n-am putere să te ajut. Dar uite aici, vreau să-ţi dau puţin aur şi o spadă. Îi zice *Tyrfing* şi a fost cîndva a lui Angantyr, părintele mamei tale. Nu e nimeni pe lume care să nu fi auzit de ispràvile lui de vitejie. Oricînd te vei afla în vreun loc unde bărbaţii îşi încrucişează spadele, gîndeşte-te la faptul că Tyrfing a fost totdeauna biruitoare.

Într-adevăr, această spadă veşnic aducătoare de biruinţă fusese făurită cîndva de piticii din măruntaiele munţilor ; dar, fiindcă cel care-o ceruse, Angantyr, uncheaşul dinspre mamă al lui Heidrek, nu se purtase cu credinţă faţă de ei, aruncaseră asupra spadei blestem greu : ori de cîte ori o ieşi din teacă, să se petreacă

moarte de om, iar pînă la urmă să aducă moartea și celui ce-o stăpînește.

Cu lacrămi în ochi și-a luat Hervör rămas-bun de la feciorul ei și i-a urat noroc pe calea pe care-o pornea. Apoi s-au despărțit și a mers fiecare pe drumul său.

Heidrek a trăit o vreme în codru, însingurat și surghiunit, și s-a hrănit cu vînat și cu pasările cerului. Într-un tîrziu, gîndindu-se la isprăvile de vitejie și la faima străbunilor săi, n-a mai putut îndura restriștea în care se afla și a pornit la drum. A mers cît a mers, și a ajuns în Țara goților hreizi, ce se afla — după cum spun legendele — pe la gurile de azi ale Vistulei ; acolo stăpînea regele *Harold,* care era înaintat în vîrstă și încă nu avea fecior să-i urmeze. Regatul lui fusese cîndva mare și puternic, dar, pe măsură ce anii îi gîrboveau spinarea, Harold dăduse bătălii nefericite împotriva dușmanilor ce-l atacau din toate părțile, pierduse pe rînd olaturile cele mai bune și ajunsese să trebuiască a plăti dușmanilor haraciu. Harold l-a primit cu bucurie pe Heidrek bejenitul, iar acesta a tras din teacă spada Tyrfing, căreia nu-i sta în cale nici coif, nici armură și nici altă spadă, și s-a bătut biruitor cu toți dușmanii lui Harold, făcîndu-i să muște țărînă. Astfel, Heidrek a supus din nou toate ținuturile fostului regat și le-a adus sub stăpînirea lui Harold. Drept mulțumită, acesta i-a dat de soție pe fiica sa *Helga* și o jumătate din regat.

După un timp, Heidrek a fost dăruit de soția sa cu un fecior, căruia i-au pus numele *Angantyr.* Iar regele Harold a mai avut și el, la o vîrstă înaintată, un fiu.

În vremea aceea s-a abătut peste țara goților mare secetă și foamete, care amenința s-o pustiască de oameni și de animale. Atunci marii înțelepți au aruncat sorții și au doborît un trunchi de zimbru coconar, după al cărui lemn viu au rostit oracolul cum că nu se vor întoarce iar anii buni, pînă ce nu-i vor jertfi lui Odin pe feciorul cel mai de neam din țară. Îndată Heidrek a spus că vlăstarul de cea mai aleasă viță este feciorul lui Harold, iar Harold a fost de părere că ar fi cel al lui Heidrek. De aceea au hotărît să meargă la regele *Höfund* din *Gläsisval,* căruia i se spunea „Gură înțeleaptă“, fiindcă știa să tălmăcească totdeauna sorții și oracolele, și în fața înțelepciunii și tîlcuirii căruia aveau de gînd să se plece. Și Heidrek a mers la tronul părintelui său, unde a fost primit cu bucurie și prietenie. Höfund a fost de părere că vlăstarul cel mai nobil din țara goților era feciorul lui Heidrek. Dar Heidrek l-a întrebat atunci :

— Hotărîrea ta înseamnă moartea feciorului meu, pe care oracolul mi-l răpește. Ce mă înveți să cer în schimbul acestei pierderi ?

Höfund i-a deslușit :

— Să ceri ca, mai înainte ca feciorul tău să fie dat pentru jertfă, fiecare al doilea vasal de la curtea lui Harold să fie supus puterii tale. Cînd vei avea o asemenea oștire, nu mai e nevoie să-ți dau sfat mai departe.

Heidrek s-a întors acasă, a adunat toți vasalii în thing [1] și a grăit :

— Aceasta e tîlcuirea pe care a rostit-o regele Höfund, părintele meu : feciorul meu, Angantyr, este vlăstarul cel mai nobil din țară, astfel că eu îl voi supune jertfei. Dar Höfund a mai spus că, în schimb, mi se cuvine ca fiecare al doilea vasal să fie al meu. De aceea vă cer să-mi jurați credință.

Obștea Thingului s-a supus, jumătate din vasali au jurat credință lui Heidrek și s-au alăturat propriilor lui oameni. Dar, cînd goții au cerut să le predea feciorul spre a se împlini oracolul și jertfa, pentru ca foametea să ia sfîrșit, Heidrek le-a cerut noilor săi vasali să jure, cu legămînt greu, că îl vor urma oriunde i-ar conduce, fie în țară, fie dincolo de hotare ; apoi le-a spus :

---

[1] Nume dat adunării vasalilor și oamenilor liberi, care ținea sfat și hotăra în treburile obștești și care judeca pricinile ; de asemenea, și numele locului sub cerul liber unde se adunau.

— Eu socot că pentru Odin ar fi îndestulă ispașă dacă în locul unui copil i-am trimite în Walhala pe regele Harold, împreună cu feciorul său și cu vasalii săi doborîți pe cîmpul de luptă.

Apoi a poruncit să sune cornurile, a înălțat prapurii și a pornit, în fruntea oștilor sale, împotriva regelui Harold. Bătălia ce s-a iscat era inegală și, în puțină vreme, regele Harold a căzut în luptă, împreună cu toți vasalii săi. Heidrek a închinat lui Odin, în schimbul feciorului său, pe toți cei ce zăceau pe cîmpul de bătălie. Apoi a supus, cu spada în mînă, întreg regatul goților și a ajuns un rege puternic. Dar Helga, soția sa, sfîșiată de durerea morții părintelui și întregii ei stirpe, și-a curmat firul zilelor în iatacul ei.

2. MOARTEA LUI HEIDREK

Într-o vară, Heidrek a năvălit cu oaste în Țara hunilor și s-a bătut acolo cu regele *Humli*. Ca totdeauna, biruința a fost de partea sa și Heidrek a luat ca zălog cu el pe *Sifka*, fiica regelui hunilor. După un an, în vara următoare, a trimis-o îndărăt la curtea lui Humli, unde Sifka a adus pe lume un fecior, căruia i-au pus numele *Hlöd*. Băiatul era voinic și frumos la chip și a fost crescut de bunicul său dinspre mamă, *Humli*.

Regele Heidrek a trăit o vreme în bună pace și liniște la curtea sa, pînă cînd, într-o vară, a trimis soli regelui *Hrollaug* din *Gardariki*, pentru a-i spune că dorește să-l crească pe feciorul acestuia, *Herlaug*, și să-l învețe meșteșugul armelor. Cînd a aflat solia, regele Hrollaug s-a codit să-și încredințeze fiul pe mîinile unui om căruia îi mersese buhul din pricina atîtor fărădelegi. Dar regina i-a amintit că regele Heidrek este puternic și a cucerit totdeauna biruințe și și-a dat cu părerea că ar fi bine să primească asemenea cinste, căci altfel pacea lor ar fi primejduită. Atunci regele Hrollaug i-a dat dreptate

și a încredințat băiatul solilor, care l-au dus la regele Heidrek. Acesta l-a primit bine, s-a îngrijit nespus de el și cu vremea l-a îndrăgit.

Între timp Sifka, fiica regelui Humli al hunilor, s-a întors iar la Heidrek; dar toți l-au sfătuit pe Heidrek să nu creadă în ea și să nu-i încredințeze nimic din ceea ce ar fi vrut să păstreze în taină. Curînd după aceea, regele Hrollaug a trimis veste lui Heidrek că-l poftește să vină în vizită la curtea sa. Heidrek a dat ascultare poftirii și a pornit la drum cu mare alai, însoțit de feciorul lui Hrollaug și de Sifka. În Gardariki, unde se afla curtea lui Hrollaug, a fost primit cum i se cuvenea și a fost ospătat cu strălucită îmbelșugare. Într-o zi, cei doi regi se aflau la vînătoare în codru, și lucrurile s-au potrivit astfel încît Heidrek a rămas singur cu Herlaug, feciorul pe care-l crescuse și care ajunsese acum un flăcău voinic de mai mare dragul. Heidrek i-a cerut să se ascundă într-o ocină din apropiere și să nu se arate decît cînd va trimite el să-l cheme.

Cînd s-a întors acasă, spre seară, Heidrek s-a prefăcut îngîndurat și lipsit de bucurie, iar Sifka l-a întrebat ce-l apasă. Heidrek i-a răspuns că e un lucru de mare primejdie pentru el dacă s-ar afla și că mai bine să nu vorbească despre asta. Sifka i-a făgăduit să păstreze taina și s-a arătat plină de îngrijorare și de iubire. Atunci Heidrek i-a povestit că, la rugămintea lui Herlaug, a doborît dintr-un copac niște roade cu spada Tyrfing. Dar, cum spada avea însușirea că, de fiece dată cînd era scoasă din teacă, trebuia să ucidă un om și cum nu erau decît ei doi acolo, a fost nevoit să-l omoare pe Herlaug.

A doua zi, cînd ședeau cu toții la ospăț, soția regelui Hrollaug a întrebat-o pe Sifka de ce este Heidrek atît de posomorît. Aceasta i-a răspuns că și are pricină de ce să fie așa, devreme ce l-a ucis pe Herlaug, pe care îl crescuse. Regina și-a dat cu părerea că asta era o veste rea, dar că era mai bine să nu se afle. Apoi, copleșită de

durere, a ieșit îndată din sala ospățului. Hrollaug văzuse, însă, cum soția lui se schimbase la față, a chemat-o pe Sifka la el și a întrebat ce-a vorbit cu regina, de a plecat atît de grabnic. Atunci Sifka i-a istorisit și lui ceea ce Heidrek îi încredințase în taină, iar regele Hrollaug a poruncit îndată vasalilor săi să pună mîna pe Heidrek și să-l cetluiască. Dar Heidrek a trimis într-ascuns după Herlaug și, cînd regele Hrollaug și-a adunat vasalii și a poruncit să-l ridice în furci pe Heidrek, și-a făcut apariția Herlaug, care l-a rugat fierbinte pe părintele său să nu împlinească asemenea faptă de om zavistnic și pizmăreț și să nu-l omoare pe cel care-l crescuse și care-i era ca și un părinte.

I-au dat drumul pe loc lui Heidrek, iar acesta s-a gătit să pornească fără zăbavă îndărăt acasă. Regina l-a sfătuit însă pe soțul ei :

— Nu-l lăsa pe Heidrek să plece de-aici fără să-l fi împăcat mai înainte, stăpîne, căci va rămîne pată pe slava ta ; mai bine îmbie-l cu aur și argint !

Așa a și făcut Hrollaug, dar Heidrek i-a răspuns că are și el destul. Atunci regele l-a îmbiat, după sfatul soției sale, cu olaturi și oameni, pe care voia să i-i dăruie, dar Heidrek n-a primit nici de data aceasta. Cînd a aflat regina una ca asta, l-a îndemnat pe rege :

— Îmbie-l cu ceva ce n-o să mai respingă — cu mîna fiicei tale !

Regele i-a răspuns că nici prin cap nu i-ar fi trecut asemenea lucru, dar voia reginei să-și afle împlinire. Și i-a spus atunci lui Heidrek :

— Decît să ne despărțim fără bună pace, mai bine vreau s-o iei de nevastă pe fiica mea, și anume punînd tu condițiile pe care le vrei !

Acest lucru Heidrek l-a primit cu bucurie și a luat-o cu el pe *Hergerd*, fiica regelui, în țara lui.

Ajuns acasă, Heidrek n-a vrut s-o mai îngăduie pe Sifka la curtea sa, fiindcă trădase taina cu care o încercase și-l pusese astfel în mare primejdie. Astfel, într-o seară, cînd se făcuse tîrziu, a poruncit să pună șaua pe calul lui cel mai bun și a pornit la drum împreună cu Sifka. Ajungînd la un rîu mare, a vrut s-o treacă dincolo ; dar, mai înainte de-a pune piciorul pe malul celălalt, a căzut împreună cu ea. În cădere, Sifka și-a frînt șira spinării și asta a fost moartea ei.

Curînd după aceea, Heidrek a poruncit să se pregătească un ospăț mare și a sărbătorit nunta sa cu Hergerd. Fiica lor, pe care au numit-o *Hervör*, a fost crescută de un om puternic, pre numele său *Ormar*. S-a făcut mare și frumoasă, a deprins mînuirea armelor și a ajuns o fecioară cu armură și scut.

În țara goților trăia în vremea aceea un om atotputernic, căruia i se spunea *Gestumblindi*, adică „Gest Orbul“. Regele Heidrek a prins să-l dușmănească și i-a poruncit astfel : de vrea să scape de înfruntarea armelor și de năvala oștilor crăiești, să se supună la ceea ce vor hotărî cei doisprezece înțelepți întru dreptate de la curte sau să-i spună regelui și stăpînului său ghicitori, pe care acesta să nu le poată dezlega. De avea să se întîmple astfel, regele îi făgăduia pace neturburată.

Gest nu era cunoscător de cimilituri, ce pot fi ghicite anevoie, dar se temea și de hotărîrea celor doisprezece înțelepți, căci avea cam multe pe răbojul conștiinței. Și mai știa că, dacă puneau mîna pe el vasalii și zbirii regelui, apoi putea să spună amin vieții. Aflîndu-se la asemenea ananghie și răspîntie, i-a adus jertfe bogate lui Odin și l-a rugat fierbinte să-l ajute să-și afle scăpare.

Într-o seară tîrziu a venit la Gest Orbul un om străin. Se numea întocmai ca el și îi semăna leit, de n-ar fi putut nimeni să spună care era cel adevărat. Străinul i-a poruncit celui apăsat de restriște să-și schimbe hainele cu el ; ceea ce s-a și întîmpat degrabă, după care stă-

pînul casei s-a făcut nevăzut, în timp ce ai casei socoteau că recunosc în străin pe Gest Orbul.

În ziua următoare, noul venit s-a dus înaintea regelui și i-a spus :

— Am venit pentru a mă întrece cu tine și a primi ce mi se cuvine.

— Vrei să te pleci hotărîrii înțelepților mei întru dreptate, l-a întrebat regele, sau vrei să-mi spui ghicitori, ca să te răscumperi de judecata noastră ?

Presupusul Gest Orbul i-a răspuns :

— Greu de făcut e și una și alta, dar mă gîndesc mai curînd să-ți spun cimilituri.

Și a început astfel :

— Ceea ce doresc am avut și ieri, știi ce e ? Slăbește mintea oamenilor, încîlcește vorba, dar te și stîrnește la vorbă. Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

Și regele a răspuns :

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, dar iată dezlegarea : să i se dea bere de băut. Căci ea slăbește mintea multora, unii se fac scumpi la vorbă din pricina ei, pe alții, însă, îi face vorbăreți.

Atunci Gest Orbul a vorbit iar :

— De-acasă am plecat, de-acasă a pornit cărarea mea; am văzut un drum pe drum : sus drum, jos drum, drum pretutindeni. Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, și iată-i dezlegarea : ai trecut pe un pod, iar sub el era drumul apei, dar păsările zburau pe deasupra capului tău și pe ambele părți era drum.

Gest Orbul a încercat din nou :

— Ce băutură băut-am ieri ? Nu era nici apă, nici vin, nici bere, nici mied și nici vreo altă licoare ; dar am plecat cu setea potolită. Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, și iată dezlegarea : ai stat culcat la umbră, unde căzuse roua pe iarbă, și astfel ți-ai răcorit buzele și ți-ai alinat setea.

Și iar a început Gest Orbul :

— Cine-i răsunătorul care pășește pe cărarea tare, pe care a mers și ieri ? Nu sărută blînd cel ce are două guri și merge numai pe aur. Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghictioarea ta, Gest Orbule, și iată care e dezlegarea : este ciocanul aurfăurarului. El răsună puternic cînd lovește în nicovala tare și aceasta e cărarea lui.

După aceasta, Gest Orbul a spus iară :

— Cine-i puternicul ce trece peste olaturi ? Înfulecă pădurea și apa, se teme de vînt, dar de oamenii înarmați nu, și vatămă lumina soarelui. Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, și iată care e dezlegarea : e ceața ; sub ea nu vezi nici marea, nici codrul, dar, cum suflă vîntul, piere îndată ; oamenii nu-i pot veni de hac ; și întunecă lumina soarelui.

Gest Orbul a continuat :

— Cine-i puternicul ce stăpînește peste multe și îndreaptă o jumătate spre Hel ? Pe oameni îi orbește, cu pămîntul se învrăjbește și are un prieten pe deplin credincios ? Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, și iată care e dezlegarea : este ancora legată de un odgon gros ; ea stăpînește multe corăbii ; cu una din gheare se-nfige în pămînt și se îndreaptă spre Hel ; ea îi ocrotește pe unii oameni.

Acum Gest Orbul a spus alta :

— Cine sălășluiește în munții înalți ? Cine cade în adîncurile văilor ? Cine trăiește fără să răsufle ? Cine nu tace niciodată, pînă în vecii vecilor ? Rege Heidrek, poți ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, și iată care-i e dezlegarea : corbul își face veacul în munții înalți, dar roua cade totdeauna pe fundul văilor ; peștele trăiește

fără să răsufle, iar cascada tunătoare nu amuţeşte în vecii vecilor.

Acum Gest Orbul a ales ghicitoarea următoare :

— Desluşeşte-mi minunea ce-am văzut-o afară, în faţa porţii lui Delling ! Capul îi e îndreptat spre Hel, iar tălpile către lumina soarelui. Rege Heidrek, poţi ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, şi iată care e dezlegarea : este usturoiul ; căpăţîna lui e vîrîtă în pămînt, iar foile ies afară în văzduh.

Atunci Gest Orbul a mai spus :

— Desluşeşte-mi minunea ce-am văzut-o afară, în faţa porţii lui Delling ! Are zece limbi, douăzeci de ochi, patruzeci de picioare şi înaintează tropa-tropa. Rege Heidrek, poţi ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, şi iată care e dezlegarea : ai văzut o scroafă afară, în curte, şi purta în pîntec nouă purcei.

Şi din nou a spus Gest Orbul alta :

— Patru atîrnă, patru umblă, două arată drumul, două apără de cîini, în urmă atîrnă una zbîrlită, adesea murdară. Rege Heidrek, poţi ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, şi iată care e dezlegarea : este vaca — are picioare şi patru ţîţe, două coarne şi doi ochi, iar coada atîrnă, zbîrlită, în urmă.

Gest Orbul l-a întrebat mai departe :

— Cine sînt cei doi cu zece picioare, trei ochi şi o coadă ? Rege Heidrek, poţi ghici ce e ?

— E bună ghicitoarea ta, Gest Orbule, şi iată care e dezlegarea : este Odin călare pe Sleipnir ; calul are opt picioare, iar Odin două ; împreună au trei ochi, Sleipnir doi şi Odin unul.

Atunci Gest Orbul a mai vorbit o dată :

— Ce i-a spus Odin lui Balder la ureche, înainte de a-l aburca pe rugul arderii ?

Atunci Heidrek l-a recunoscut cine e şi i-a strigat :

— Viclenie, şi răutate, şi pieire. Nimeni altul decît tine nu ştie ce i-a şoptit, ticălos înrăit, jivină prefăcută !

Clocotind de mînie, Heidrek a smuls spada din teacă şi a vrut să-l facă pe străin una cu pămîntul. Dar acesta s-a prefăcut pe dată într-un şoim şi a scăpat, zburînd pe fereastră. Heidrek a mai apucat să lovească iute cu spada după el, tăindu-i coada şi retezîndu-i vîrful penelor.

Atunci Odin s-a întors spre el şi i-a strigat :

— Pentru faptul că ai ridicat spada împotriva mea, rege Heidrek, şi că ai vrut să mă ucizi nevinovat, călcînd pacea pe care mi-ai juruit-o tu însuţi, să mori răpus de mîna slugilor celor mai de jos.

Şi, cu vorbele astea, şi-a luat zborul şi s-a făcut nevăzut.

Heidrek avea nouă robi, pe care îi luase prinşi în timpul unei năvăliri cu oastea spre soare-apune. Toţi erau din stirpe aleasă şi îndurau cu greu şi în silă lipsirea de libertate. Odată, în timp ce drumeţea prin regatul său şi după ce călărise toată ziua, însoţit de puţini oameni, Heidrek şi-a înălţat cortul la poalele munţilor Harfada, pentru a mîna peste noapte. Atunci robii săi s-au ridicat, au pus mîna pe arme şi l-au ucis pe regele Heidrek, împreună cu toţi soţii săi, cu spada Tyrfing. Astfel s-au împlinit spusa lui Odin şi blestemul spadei.

3. BATĂLIA CU HUNII

După ce Heidrek, regele goţilor, a fost răpus la poalele munţilor Harfada, moştenirea lui a fost preluată de către *Angantyr*, feciorul pe care îl avusese cu *Helga*, fiica lui *Harald*, bătrînul rege al goţilor hreizi. Pe locul, unde părintele său fusese ucis de robi, a înălţat un mormînt măreţ şi l-a aşezat pe rege în el. Apoi a luat degrabă în stăpînire toate ţările şi ţinuturile, pe care le cucerise Heidrek. Dar n-a vrut să se suie în scaunul părintelui său şi să dea ospăţul de început de domnie, mai înainte de-a

fi răzbunat uciderea mișelească. Astfel a pornit, de unul singur, în căutarea ucigașilor regelui Heidrek. Într-o seară mergea de-a lungul unui rîu, căruia îi spune *Gripa* și care se îndrepta spre mare, cînd a dat cu ochii de niște oameni ce pescuiau. I-a auzit vorbind despre moartea regelui Heidrek și a recunoscut că spada cu care tăiau capetele peștilor era Tyrfing. Atunci a așteptat ascuns pînă ce oamenii aceia s-au culcat în cort și către miezul nopții, cînd toții dormeau duși, a dărîmat cortul peste ei și i-a ucis pe toți cei nouă robi care-l omorîseră mișelește pe părintele său. Apoi a luat cu el spada Tyrfing, ca dovadă că tatăl său fusese răzbunat, și a pornit călare spre casă.

Acum putea să dea un ospăț pentru urcarea în scaunul domniei ; și Angantyr a poftit la el pe toți bărbații de seamă din întregul regat, astfel încît s-a adunat un număr mare de oaspeți. Ospățul a avut loc în cetatea *Dampstadt*, din Țara goților hreizi, și anume în sala cea mare, ce-i zicea *Arnheim*.

Dar regele Angantyr mai avea un frate vitreg, *Hlöd*, feciorul lui Heidrek cu Sifka, fiica regelui Humli al hunilor. Fusese crescut în codrul sfînt și fusese deprins de mic cu spada și cu jungherul, cu platoșa strălucitoare, cu coiful împodobit cu zale, cu tăișul ager și necruțător al oțelului și cu caii sălbateci struniți de mînă omenească.

Cînd a auzit de răpunerea părintelui său și de urcarea în scaun a lui Angantyr, Hlöd — și el moștenitor al lui Heidrek —, a pornit la drum și a sosit, venind dinspre soare-răsare, la curtea stăpînitorului goților, cu gîndul de a pătrunde în sala Arnheim, pentru a-și cere dreptul. Acolo, Angantyr tocmai petrecea la ospățul dat pentru urcarea pe tron și pentru luarea în stăpînire a moștenirii lui Heidrek.

Hlöd a sosit, cu oaste puternică, în plină noapte ; în fața sălii regești Arnheim, afară, a găsit un om, căruia i-a poruncit :

— Du-te înăuntru, luptătorule, în sala cea înaltă, și poftește-l pe Angantyr să iasă afară și să stea de vorbă cu mine.

Omul s-a dus înăuntru, înaintea jilțului regelui, și l-a vestit :

— A venit Hlöd aici, moștenitorul lui Heidrek, fratele tău, voinicul neînfricat ; călare pe cal, sus, deasupra tuturor stă tînărul războinic și poftește să-ți vorbească, rege.

Angantyr a sărit îndată în sus, și-a prins pe piept platoșa, a apucat într-o mînă scutul alb, în cealaltă spada Tyrfing și a ieșit în pragul ușii ; îndărătul lui se îmbulzeau, lărmuind, oaspeții dornici să audă ce va spune Hlöd și ce-i va răspunde Angantyr. Și Angantyr i-a vorbit astfel :

— Fii binevenit, Hlöd, fratele meu, vino înăuntru și bea cu noi întru pomenirea părintelui nostru, întru cinstirea lui, întru slava lui.

Dar Hlöd i-a răspuns :

— Alte dorințe m-au mînat încoace. Cer jumătate din întreaga avuție a lui Heidrek, din săgeți și din vîrfurile de suliță, din toată comoara, din vaci și viței, din grînele de la morile ce huruie, din argați și slujnice, cer și codrul fără sfîrșit ce-i zice Myrkvid, sau „Codrul Întunecos“, colina sacră unde e astrucat regele și care se află la „Drumul Noroadelor“, piatra măiestrit încrestată ce odihnește la coasta Danpului, jumătate din cetățile cu oști pe care le stăpînea Heidrek, pămînturi și norod și brățări lucitoare.

Atunci Angantyr i-a întors răspicat :

— Mai curînd să crape scutul alb lucitor, să se încrucișeze sulițele reci și trupurile luptătorilor să acopere glia, decît să îngădui ca Tyrfingaland sau Țara goților tervingi să fie sfîșiată în două sau să-ți las ție o jumătate din ea, Humling, adică „vlăstar al lui Humli“. Dar te îmbiu, totuși, să primești de la mine inele frumoase, bunuri și avuții din belșug, orice dorești, douăsprezece

sute de vasali, douăsprezece sute de cai de luptă, douăsprezece sute de argați care să poarte scuturile. Fiecăruia din vasali îi dau daruri bogate, altele și mai bune decît și-a dorit sau a avut cîndva, și o fecioară îi dărui fiecărui vasal, și fiecărei fecioare îi atîrn la gît salbă de nestemate. Iar pe tine te îngrop în argint pe de-a rîndul, de stai jos sau de umbli în picioare, am să te acopăr cu aur, așa ca să se reverse inelele în toate părțile.

Cînd bătrînul Gizur, cel care îl crescuse odinioară pe Angantyr și-l deprinsese cu meșteșugul armelor, a auzit cu ce îl îmbie pe Hlöd, a spus cam în batjocură :

— Astea sînt daruri bogate, care ar trebui să-i fie îndestul feciorului de slujnică, căci și de-a fost ținut de la naștere ca un fiu de rege, tot fecior de slujnică rămîne. Căci copilul țiitoarei adăsta leneș pe-o măgură, cînd nobilul vlăstar regesc a preluat moștenirea și a răzbunat uciderea părintelui său.

Auzind Hlöd că Gizur îi spune fecior de slujnică și copilul țiitoarei, s-a mîniat foarte și s-a întors degrabă la Humli, pentru a-i istorisi cum Angantyr se împotrivește să-i dea jumătate din moștenire și cît de rușinos l-au înjosit. Atunci a prins și Humli a clocoti de furie și a grăit :

— Pînă una-alta, să adăstăm în liniște, pînă ce trece iarna, și să trăim în bucurie, să stăm de-o voroavă, să bem din vinul minunat ca chihlimbarul și să-i învățăm pe huni cum să făurească arme pentru oștile care le vor purta în curînd cu bărbăție vitejească împotriva dușmanului. Am să-ți dau o oaste bine rostuită cu de toate și am să-mi chem războinicii pentru drum lung : să se adune sub prapurii oștilor toți, pînă la flăcăiandrii de doisprezece ani și pînă la noatenii de doi ani împliniți.

În primăvară, Humli și Hlöd au strîns asemenea puhoi de oaste, încît întreaga țară a rămas parcă pustie, nu se mai vedea, în afara oastei, nici un om în stare să poarte arme. Atît de mare era oastea, încît a trebuit să fie rînduită nu în pîlcuri de-o sută, cum era obiceiul, ci în cete de-o mie, de nici nu le mai știau numărul. Peste cele șase mari grosuri ale oștilor poruncea regele hunilor, fiecare ceată de-o mie avea o căpetenie și în fruntea ei flutura un prapur. Cîte cinci cete de-o mie erau adunate într-un stol, dar fiecare ceată avea treisprezece sute de luptători, iar pîlcurile sutașilor numărau de cîte trei și patru ori o sută de oameni. Oștile s-au tălăzuit la drum, prin codrul cel întunecos, ce-i zicea Myrkvid și care se afla între Țara hunilor și Țara goților. După ce au trecut dincolo de codrii cei mari, înaintea hunilor s-au desfășurat numai cîmpii deschise pînă-n zare, pline de cătune înfloritoare și străjuite de o cetate, în vîrful unei măguri. Peste cetate era stăpînă *Herwör*, sora lui Angantyr și a lui Hlöd, și o ajuta *Ormar*, cel care o crescuse ca un părinte, de cînd era copilă. Amîndoi apărau olatul de graniță al goților împotriva hunilor și aveau în cetate luptători mulți la număr.

Într-o zi în zori, cînd se-ngîna noaptea cu ziua, Herwör stătea în turnul mare de deasupra porții și iscodea, printre metereze, zările dinspre miazăzi, adică dinspre codrul întunecos ce-i zicea Myrkvid. Deodată, pe cînd soarele da să răsară de sub sprînceana zării, îl vede abia mijind prin vălul de colb ridicat de cai fără număr. Iar prin trîmbele de colb se mai deslușeau, sticlind ca aurul curat, scuturi mari cu ferecături măiestrite, coifuri ce străluceau roșietic, precum bănuții împărătești, și platoșe albe ca argintul lucitor. Era oastea hunilor, putere năprasnică. Herwör a coborît degrabă din turn, a poruncit să sune din răsputeri trîmbițele de bronz, pentru ca să se adune pe dată oastea goților și a grăit :

— Fiți gata cu armele și apărarea și pregătiți-vă de luptă. Iar tu, Ormar, pune-ți armură lucitoare și mergi înaintea hunilor, pentru a-i chema la luptă pe cîmpul dinspre soare-amiază de cetate.

Și Ormar i-a dat răspuns :

— Cu adevărat voi porni călare, cu podoaba scutului, și am să mă apropii de bulucul oștilor hunilor și am să-i chem la luptă spre soare-amiază de cetate, la luptă cu vasalii goților.

Astfel, Ormar a ieșit călare din cetate și a mers împotriva hunilor. Ajuns la depărtare potrivită, le-a strigat :

— Vă chem la luptă pe șesul dinspre soare-amiază de cetate !

Și, cînd s-a întors la ai săi, oastea ce-o avea Herwör era gătită de luptă. Goții au ieșit împotriva hunilor, și s-a pornit o bătălie cumplită. Dar, în curînd, soarta luptei și a răpunerii luptătorilor s-a întors împotriva taberei comandate de Herwör, căci hunii erau de departe mai mulți la număr. Nici vitejia fără seamăn dovedită de Herwör, care lupta în frunte, nici aceea a lui Ormar n-au putut întoarce soarta bătăliei și, în cele din urmă, au căzut și Herwör și aproape întreaga ei oaste. Cînd Ormar a văzut-o prăbușindu-se la pămînt, a dat dosul și a fugit cu cîțiva credincioși, care s-au putut descleșta din încăierare. A gonit zi și noapte, atît de iute cît a putut și a vrut calul să-l ducă, pînă ce a ajuns la Angantyr, în sala Arnheim, și i-a strigat :

— Dinspre soare-amiază am venit, tot într-o goană, ca să-ți aduc vestea nenorocului. Ars-au toți codrii nepătrunși din Myrkvid, vasalii goților căzut-au scăldați în sînge. Herwör cea frumoasă, fecioara lui Heidrek, sora ta, doborîtă a fost la pămînt, rănită de moarte. Ei toți, împreună cu mulți dintre vitejii tăi, au ucis huni fără număr. Mergea Herwör la luptă mai cu zorul decît dacă ar fi fost vorba de-o hîrjoană cu iubitul sau de sărbătoarea nunții ei în sala cea mare.

După ce a ascultat vorbele lui Ormar, Angantyr s-a făcut ca de ceară. A privit întunecat înaintea sa, fără a scoate vreo vorbă, apoi, într-un tîrziu, a început a grăi abia auzit :

— N-a fost faptă de frate ceea ce ți-a făcut, prea nobilă soră.

Privirea i-a rătăcit o vreme pe deasupra vasalilor — și erau puțini în preajmă-i —, apoi a grăit :

— Mulți eram la număr cînd ședeam și beam mied, și tare mică ne e ceata acum, cînd e nevoia mai mare. Nu văd printre credincioșii mei pe nici unul care, măcar de l-aș îmbia cu inele de aur, să vrea să pornească călare, la adăpostul scutului, și să înfrunte hoardele oștilor hunilor.

Atunci a înălțat glas Gizur cel bătrîn :

— Nu-ți voi cere nici măcar prețul în aur al unei parale, și nici al unui sfanț sau firfiric, dar voi porni călare, împodobit cu scutul, și voi înfrunta gloatele hunilor cu toiagul oastei, în semn de chemare la harță.

Spunînd astea, Gizur s-a rostuit cu arme bune, de parcă ar fi fost încă flăcău, a sărit pe cal și i-a strigat regelui :

— Unde să-i chem la luptă pe huni ?

Iar regele i-a răspuns :

— Cheamă-i la Dylgia și pe bărăganul ce-i zice Dunheide, cîmpul de luptă de sub stînca Iassar, unde goții au pornit adesea la luptă și au dobîndit frumoasă biruință, vitejii.

Și Gizur cel bătrîn a pornit în goana calului, pînă a dat de cetele hunilor. S-a apropiat atît cît să răzbată glasul său pînă la ei, apoi a dat strigăt răsunător, de s-a auzit pînă departe :

— Vă chem la luptă la Dylgia și pe bărăganul Dunheide, cîmpul de bătălie de sub stînca Iassar, unde goții au pornit adesea la luptă și au dobîndit frumoasă biruință, vitejii. Groaza va cuprinde cetele, regele vostru e fricos, steagul vostru scapătă, căci Odin vă e dușman ! Odin e mînios pe voi, năprasna lui abate-s-ar asupra voastră, făcear-ar ca săgețile să zboare și să vi se îm-

plînte în inimi, precum vorbele blestemului meu. Şi, astfel, azvîrlu suliţa şi vă menesc lui Odin.

Cînd a auzit asemenea blestem, Hlöd a strigat :

— Puneţi mîna pe Gizur, războinicul Gryting, luptătorul lui Angantyr, care a venit din Arnheim.

Dar Humli i-a tăiat vorba :

— N-au voie cei mulţi să-l dea pierzării pe solul care umblă singur.

Şi, în timp ce hunii îşi instrunau arcurile, Gizur le-a mai strigat :

— Pe noi nu ne înspăimîntă arcurile voastre hunice, făcute din coarne de vită.

Apoi a dat pinteni calului şi s-a întors la Angantyr, căruia i-a spus :

— Am chemat duşmanii la luptă pe bărăganul Dunului în valea Dylgia. Peste măsură de mare şi nenumărată e mulţimea hunilor. În focurile taberelor lor se preface în cenuşe întreg codrul Myrkvid, trecerea lor pustieşte ogoarele, glia se scufundă sub copitele cailor lor, întreg văzduhul vuieşte de larma hoardelor ce se bulucesc, iar pămîntul se cutremură de paşii luptătorilor. Regele hunilor e căpetenie peste şase grosuri de oaste, fiece gros cuprinde cinci cete de-o mie, fiecare ceată de-o mie are treisprezece sute, fiece pîlc de-o sută numără de patru ori atîţia oameni.

Angantyr şi-a adunat de sîrg vasalii şi s-a îndreptat spre bărăganul Dunului, ce-i zice Dunheide ; dar, pentru fiecare din războinicii săi, veneau cîte doi duşmani.

În zorii zilei următoare a început cea mai cumplită bătălie pe care au dat-o cîndva popoarele între marea de la miază-noapte şi cea dinspre soare-n amiază. Vreme de opt zile s-au hărţuit oştile, din zori şi pînă-n noapte, şi nimeni nu mai putea număra morţii. Dar oastea lui Angantyr nu scădea, căci, pe vreme de zi sau de noapte,

noi pîlcuri de războinici veneau şuvoi spre oastea lui, astfel încît, în ziua a opta, nu avea luptători mai puţini decît în ziua-ntîi. În cea de-a noua zi, furia îndîrjită a hunilor a crescut şi mai mult, căci ştiau bine că nu puteau scăpa cu viaţă decît dacă biruiau. Dar goţii îşi apărau, în lupta asta, libertatea şi ţara. De aceea se adunau strîns laolaltă şi se îmbărbătau unii pe alţii cu vorbe de vitejie. Cînd a pornit să se însereze, spre a noua noapte, goţii au dat năvală atît de puternic, încît au răzbit prin rîndurile duşmanului. Atunci Angantyr a ieşit înainte de după zidul de scuturi al vasalilor săi, s-a năpustit în inima cetelor duşmane, rotind spada Tyrfing şi măturînd războinicii şi caii din cale. Rînduiala de luptă a hunilor s-a destrămat şi Angantyr s-a întîlnit cu Hlöd, într-o luptă în doi. Atunci a căzut Hlöd de mîna fratelui său, a căzut şi Humli, regele hunilor, şi cetele răzleţite ale hunilor au prins să fugă. Atît de mare a fost prăpădul pe care l-au pricinuit hunilor goţii cei hotărîţi şi dîrji, încît rîurile au fost împiedicate în curgerea lor de mormanele de leşuri şi s-au revărsat peste maluri, iar văile s-au umplut de luptători şi cai morţi.

Cînd s-a stins lupta, Angantyr a trecut călare peste cîmpul de bătălie. Pe o măgură înaltă a dat de leşul fratelui său şi a grăit astfel :

— Te-am îmbiat, frate, cu nestemate fără cusur, cu bunuri şi odoare din plin, atît cît ţi-ar fi poftit inima, iar acum n-ai agonisit în luptă nici brăţări lucitoare, nici olaturi şi nici oameni. Grea năpastă ne-a lovit, frate al meu, te-a ucis mîna fratelui. Nicicînd nu se va stinge blestemul — cumplită este meneala nornelor.

Pe măgura unde căzuse Hlöd, Angantyr a pus să-i dureze mormînt înalt şi a poruncit să-l astruce laolaltă cu toţi cei aleşi, pe care-i răpusese spada sa în bătălia popoarelor.

DIN LEGENDELE LONGOBARZILOR

1. ALBOIN ŞI TURISIND

În drumul lor spre Italia, longobarzii au ajuns la ţinuturile ocupate de gepizi şi s-au luat la harţă cu ei. Cele două oşti s-au întîlnit şi s-au izbit cumplit la *Asfeld* sau „Cîmpul Asenilor". Acolo, *Alboin*, feciorul lui *Audoin*, regele longobarzilor, a izbîndit împotriva gepizilor şi l-a ucis, în luptă cu spada, pe *Turismond*, fiul regelui gepid *Turisind*.

Cînd longobarzii s-au întors, după victorie, la aşezările lor vremelnice, căpeteniile lor i-au cerut regelui *Audoin* să-l îngăduie pe fiul său *Alboin* la masa sa, căci acela care a fost cel mai aproape de părintele său în bătălie trebuia să şadă lîngă el şi la ospeţe. Dar Audoin le-a răspuns neînduplecat :

— Ştiţi bine că la noi nu e obiceiul ca feciorul regelui să şadă la masa părintelui său, mai înainte de-a fi primit armele din mîna unui crai străin şi de-a fi fost înălţat, astfel, în rîndul luptătorilor.

Cînd a auzit asta, *Alboin* a pornit la drum, doar cu patruzeci de luptători, şi a mers la curtea lui Turisind, pe al cărui fecior îl ucisese în luptă ; dar i-a ascuns mai întîi cine e şi din cine se trage. Abia după ce regele l-a primit cu prietenie pe nobilul străin, ca oaspete în sala sa, i-a dezvăluit Alboin din ce stirpe se trage şi care-i pricina venirii sale aici. Atunci regele l-a poftit la masa sa şi l-a cinstit cu deosebire, aşezîndu-l de-a dreapta sa, pe locul unde obişnuia cîndva să şadă Turismond, feciorul său răposat.

În timpul ospăţului, Turisind căta tăcut şi apăsat de gînduri, din scaunul înalt al domniei, spre jilţul unde şezuse cîndva feciorul său drag şi pe care şedea acum cel de a cărui mînă murise. A oftat din adîncul rărunchilor şi, fără a putea să-şi înfrîngă durerea, a icnit cu jale :

— Drag mi-e locul acela, dar urît mi-e să-l privesc pe cel ce şade pe el.

Atunci, al doilea fecior al regelui, biciuit şi întărîtat de durerea părintelui său, a început a-i batjocori pe longobarzi :

— Voi, cei ce vă înfăşuraţi pulpele cu feşe albe, de parcă aţi fi nişte iepe bălţate şi pofticioase.

Dar unul din longobarzi i-a întors vorba cu asprime :

— Mergi afară la Asfeld ! Acolo ai să vezi cît de aprig ştiu să bată din copite iepele astea. Acolo zac împrăştiate pe cîmp oasele frăţine-tău, de parcă ar fi ciolanele unei vite puse la mezat.

Neputînd îndura asemenea ocară, gepizii au sărit la arme, pentru a răzbuna cinstea feciorului craiului lor, iar longobarzii aveau şi ei în mînă spadele goale. Dar regele a sărit din jilţul său înalt, s-a aruncat între cele două tabere, a ameninţat pe ai săi cu aspră şi cumplită pedeapsă dacă ar porni lupta, şi a strigat cît îl ţineau puterile :

— Izbînda pe care o cucereşti în propria casă împotriva oaspetelui nu e o izbîndă care să facă cinste.

Astfel a izbutit să potolească mînia, iar ospăţul şi-a urmat cursul mai departe. Apoi, într-un tîrziu, Turisind a luat armele fiului său Turismond, i le-a întins lui Alboin şi l-a trimis, în pace şi sănătos, îndărăt la tătîne-său ! Longobarzii au ridicat în slăvi vitejia lui Alboin, dar nu s-au putut opri să nu se şi minuneze în faţa credinţei arătate de Turisind faţă de oaspetele său. Şi astfel a ajuns Alboin să fie soţ la masă al părintelui său.

2. ALBOIN ŞI ROSIMUNDA

După ce a murit *Turisind*, regele gepizilor, i-a urmat la domnie feciorul său *Kunimund*. Acesta şi-a adus aminte de necazurile pe care le suferise cîndva norodul său de pe urma longobarzilor şi a hotărît să se răzbune pe regele

Alboin, care se urcase pe tron după moartea tatălui său *Audoin*. De aceea a rupt toate învoielile şi a pornit cu oşti împotriva lui Alboin. Acesta a încheiat degrabă o alianţă cu hunii, care au năvălit fără întîrziere în ţinuturile gepizilor, apoi s-a urnit, şi el, împotriva vechilor săi duşmani.

Kunimund s-a îndreptat mai întîi împotriva lui Alboin şi l-a izbit cu oştile sale ; dar gepizii săi au fost bătuţi crunt de către longobarzi, care au bîntuit, după victorie, atît de năprasnic printre învinşi, încît n-au scăpat cu viaţă nici măcar solii. Kunimund şi-a aflat şi el sfîrşitul în bătălie, răpus de chiar mîna lui Alboin. Longobardul a pus să îmbrace ţeasta duşmanului său cu aur şi a făcut din ea o cupă pentru ospeţe. Iar pe *Rosimunda*, fiica regelui gepizilor, a luat-o cu el, ca prizonieră, şi curînd după aceea s-a căsătorit cu ea. Gepizii au ajuns astfel să fie stăpîniţi de către longobarzi. Faima numelui lui *Alboin* s-a răspîndit în toată lumea, iar vechii baiuvari, saxonii şi alte triburi germane i-au slăvit isprăvile în cîntecele lor.

Între timp Alboin întemeiase în Italia o împărăţie puternică. Odată şedea cu ai săi la Verona şi se bucurau cu toţii la un ospăţ. Pe negîndite l-a cuprins trufia ; a poruncit să i se aducă la masă cupa, pe care pusese cîndva s-o facă din ţeasta lui Kunimund, a umplut-o cu vin şi i-a întins-o reginei, strigîndu-i :

— Uite, bea şi te bucură cu părintele tău !

Rosimunda a luat cupa, dar inima i s-a umplut de durere şi de aprigă mînie ; din clipa aceea a prins s-o muncească dorinţa neostoită de a răzbuna moartea tatălui ei. S-a adresat, cerînd sfat şi ajutor, scutierului şi fratelui de lapte al regelui, pre numele său *Helmichis*, şi l-a rugat să-i aline dorinţa de răzbunare. Helmichis s-a împotrivit, însă, nevroind să făptuiască asemenea mişelie. Dar, pentru a-l sili, regina s-a dus odată, într-o noapte neagră

ca smoala, în cortul lui, înşelîndu-l cum că ar fi iubita lui, şi i s-a dăruit pe întuneric. Apoi i-a spus :

— Nu sînt iubita ta, aşa cum ţi-ai închipuit. Sînt Rosimunda, regina. Întrucît acum tot ai săvîrşit mişelia, nu-ţi mai rămîne altceva de făcut decît fie să cazi răpus de spada lui Alboin, fie să-l ucizi tu însuţi.

Şi atunci, pentru a scăpa de pieire, Helmichis a primit, deşi fără plăcere, să săvîrşească omorul.

Într-o zi, la vreme de amiază, cînd regele se restrăsese să se odihnească, Rosimunda a luat toate armele ce se aflau în iatacul lui şi le-a dus de-acolo ; spada, însă, care era prinsă bine la căpătîiul patului, a legat-o atît de strîns, încît nu mai putea fi scoasă din teacă. Apoi l-a chemat pe Helmichis înăuntru, în iatac. Regele s-a trezit deodată şi, cînd şi-a dat seama de primejdia ce-l păştea din partea ucigaşului tocmit, a vrut să tragă iute spada, dar n-a izbutit s-o desprindă. De aceea a pus degrabă mîna pe un scăunaş şi s-a apărat cu el, pînă cînd s-a prăbuşit sub loviturile ucigaşului. Aşa a murit viteazul neînfricat, care fusese atîta vreme spaima duşmanilor. Cu jale adîncă şi bocete şi-au astrucat longobarzii regele mult iubit. Rosimunda, însă, a amestecat otravă în băutură şi i-a întins-o lui Helmichis, voind să scape de cel pe care şi-l făcuse complice cu preţul cinstei ei. După ce a băut, Helmichis şi-a dat seama de trădare şi a silit-o pe regină să golească restul din cupă şi să moară împreună cu el.

LEGENDA SKJÖLDUNGILOR

1. SKJÖLD

În vremi străvechi, danezii au trăit odată multă vreme fără domnitor şi în mare restrişte. Într-o zi talazurile mării au aruncat pe ţărmul lor o luntre : în ea

era un băiețel alături de arme de luptă și de o armură, de o spadă și o platoșă, și de multe nestemate. Danezii au luat la ei copilul, i-au dat numele *Skjöld*, adică „Scut", și l-au îngrijit pînă s-a făcut mare. Și asta a fost spre mîntuirea lor. Căci băiatul a crescut sub cerul veșnic înnorat, s-a făcut vînjos și a agonisit cinste și mărire, pînă ce toți vecinii de pe „Calea balenelor"[1] i s-au supus, iar el a ajuns un rege bun și iubit. Spre mîngîierea norodului, care fusese multă vreme fără stăpîn. Skjöld a avut parte de un fecior. Iar cînd i-a sunat ceasul și a trebuit să plece de la ei, credincioșii lui Skjöld l-au însoțit pînă la țărm, așa cum îi rugase regele, cînd încă mai putea vorbi. În schela de pe țărm adăsta corabia stăpînitorului, cu pînze albe ca neaua și gata de drum. L-au așezat lîngă catargul cel mare, pe o năsălie, în jurul căreia au grămădit odoare de preț, arme de luptă și armuri, care să-l însoțească în drumul pe mare. Recunoscători, i-au dat cu el mai multe decît îi puseseră în luntre cei ce-l trimiseseră spre țărmul Danemarcei. Deasupra căpătîiului flutura o banieră din fir de aur, cînd l-au lăsat în voia valurilor, adînc răscoliți de durere și de părere de rău. Și nimeni din cei ce trăiseră în cetatea și sala lui cea mare n-a știut să spună unde s-a dus și cine a luat în primire asemenea încărcătură de preț.

2. FRODI ȘI MOARA DESTINULUI

Nepotul lui Skjöld a fost *Frodi*, sau „Înțeleptul", cel mai norocos dintre stăpînitorii de la miazănoapte. Sub domnia lui, toate țările din jur au huzurit în pace netulburată, războiul nu era cunoscut și nici un om nu făcea vreun rău semenilor săi. Mare era fericirea norodului; și sub domnia lui, în Jutlanda, un inel de aur putea rămîne ani de-a rîndul în mijlocul drumului, fără ca să se atingă cineva de el. Vremea aceea a fost numită „pacea lui Frodi".

[1] Metaforă pentru „mare" și „ocean".

Cam în timpul acela au fost găsite în Danemarca două pietre de moară, care puteau să macine bucurie sau nenorocire, după cum hotăra cel ce măcina. Frodi a poruncit să se clădească pentru cele două pietre o moară, căreia i-a dat numele *Grotti*; dar pietrele erau atît de grele, încît nimeni nu era destul de puternic pentru a le putea învîrti. Regele se tot frămînta și cugeta cum ar putea spori fericirea și bunăstarea țării sale cu ajutorul morii vrăjite. Odată, cînd se afla la un ospăț dat de regele *Fjölnir* al Suediei, a văzut acolo două slujnice, nemaivăzut de mari la statură și puternice, și n-a zăbovit nici o clipă să le cumpere. Cele două slujnice erau copile de uriești și se chemau, pre numele lor, *Fenia*, sau „Femeia apelor", și *Menia*, sau „Purtătoarea de salbă".

În casa regelui ajuns-au cele două femei, care știau dinainte tot ceea ce avea să se-ntîmple. Frodi, însă, le socotea simple slujnice și le ținea ca atare. A poruncit să fie duse la moară și să macine pentru el aur, pace și fericire. Vînjoasele femei trebuiau să pună în mișcare roțile morii, iar regele nu le îngăduia nici să se odihnească, nici să se oprească; voia să audă necontenit huruitul morii și cîntecul cu care cele două femei se îndemnau la măcinat. Astfel a fost pusă în mișcare moara ce scîrțîia, și femeile au învîrtit la roți toată ziua. Cînd s-a lăsat înserarea, cele două uriașe au început să cînte:

— Acum odihnească și moară și roți!

Dar Frodi le-a dat poruncă să nu se oprească, ci să macine mai departe, căci sufletul lui poftea să aibă cît mai mult aur roșu. Și slujnicele au continuat să cînte:

— Măcinăm bogății, măcinăm fericire, măcinăm pentru Frodi comori lucitoare la moara bucuriilor. Trăiască Frodi în belșug, odihnească pe puf, trezească-se în bucurie: asta înseamnă să macini cum trebuie. Nimeni să nu mîhnească pe altul, să nu se gîndească la fărădelege sau la vărsare de sînge, nimeni să nu ridice spada tăioasă, chiar de l-ar afla fără apărare pe ucigașul fratelui său.

Dar cîntecul a început să se stingă şi braţele să ostenească şi, spre miezul nopţii, a încetat huruitul morii. Frodi le-a strigat de sus slujnicelor :

— Să nu dormiţi mai mult decît tace cucul şi nici mai mult decît ţine viersul unui cîntec.

Şi din nou s-au pornit slujnicele să cînte şi să învîrtească piatra ce se rotea, în timp ce argaţii şi vasalii lui Frodi dormeau de mult. Iar Menia însoţea uruitul morii cîntînd :

— N-ai fost înţelept, Frodi, prieten al gloatelor tale, cînd ai cumpărat slujnicele. Ne-ai ales după statură şi putere, dar n-ai întrebat de obîrşia noastră. Vînjoşi au fost *Rugnir*, thursul, şi părintele său ; pe ei i-a întrecut în tărie *Thiassi ;* dar cei mai vînjoşi sînt părinţii noştri, cei doi fraţi urieşi din munte, din stirpea cărora ne tragem şi noi. Nicicînd n-ar fi coborît din stîncă pietrele morii Grotti, nicicînd n-ar fi ieşit din pămînt roţile tari care macină, nicicînd n-ar fi măcinat aici fecioarele uriaşe din munte, dacă ar fi ştiut cineva de unde venim. Nouă ierni am crescut jucîndu-ne împreună, surori vînjoase din măruntaiele pămîntului. Lucrări mari am făptuit noi, fecioarele, am mutat din loc munţi şi creste. Am rostogolit steiuri pentru zidul de apărare al urieşilor, de s-au cutremurat cîmpiile în jur ; am azvîrlit bolovanii, rostogolindu-i pe povîrnişuri pieziţe, pentru ca oamenii să-i ia drept semne bune sau semne de nenoroc. Apoi noi, cele două cunoscătoare ale viitorului, ne-am dus la poporul suedezilor, în gloata războinicilor, am sfărîmat platoşe şi am frînt scuturi, am mers împotriva cămăşilor sure. Răsturnat-am un domn, sprijinit-am pe altul, de ajutor i-am fost lui *Guthorm* cel bun şi bătălia a bîntuit pînă ce *Knui* a căzut. Astfel am dus-o ani de-a rîndul, încît a mers buhul cît sîntem de puternice. Lancea noastră tăioasă a vărsat sînge din rănile războinicilor şi roşie era şi spada noastră. Acum am ajuns în casa regelui păcii, dar sîntem silite să robotim ca slujnice. Picioarele noastre bălăcesc în mocirlă şi trupul ni-l biciuie crivăţul geros, astfel trebuie să învîrtim moara păcii, rău ne merge în casa lui Frodi. Odihnească-acum braţul, oprească-se roata, căci truda măcinatului pe ziua de azi am plinit-o.

Apoi a început să cînte Fenia :

— Nu ni-e dat să odihnim braţul pînă ce măcinatul nostru nu i-o fi de-ajuns lui Frodi. Acum vor veni războinici cu lănci, arme sîngeroase vor ţine în mîini. Trezeşte-te, Frodi, de vrei să asculţi cîntecul nostru din vremuri străvechi. Văd focul iţindu-se la răsărit de cetate, se-aprinde făclia războiului şi se-aud strigăte din măgură-n măgură. În zare mijesc duşmanele oşti, ajuns-au aproape ! Cetatea va arde cu rege cu tot. Nu vei mai ţine scaun la *Leidra*, nu vei mai avea nici inele de aur, nici moara belşugului. Apucă mai zdravăn, soră, prăjina şi-nvîrte la roată, căci aici nu ne-alină nimeni băşicile-n palme cu balsam pentru răni. Măcinat-a mai aprig copila tătucăi, căci cu ochi de profetă văzut-a căzînd viteji cu duiumul. La scaunul morii crăpat-au buştenii de sprijin, plesnit-au legăturile de fier. Să măcinăm mai departe.

Iar Menia şi-a reluat cîntecul :

— Da, haide s-o facem, căci din război se vor naşte mereu tot războaie, pîn'ce odată al *Yrsei* fecior, din neamul lui *Halfdan*, pe Frodi împăca-va ; al Yrsei fecior şi frate i se va zice — o ştim amîndouă.

Şi fecioarele au măcinat mai departe, încordîndu-şi puterile, căci erau tinere şi voinice şi cuprinse de-o mînie uriaşă. Deodată lemnăria morii a trosnit şi întreaga moară s-a năruit, iar piatra cea mare a căzut de sus şi a crăpat în două. Iar fecioarele uriaşe din munte cîntau :

— Măcinat-am, o Frodi, tot ce poftă-am avut, dar s-a dus vremea învîrtitului morii.

3. MOARTEA LUI HALFDAN ŞI RĂZBUNAREA LUI ROAR ŞI A LUI HELGI

Halfdan şi *Frodi*, doi fraţi din stirpea *Skjöldungilor*, stăpîneau împreună Danemarca. Dar Frodi îl pizmuia pe fratele său pentru partea lui de ţară şi voi să domnească singur. De aceea a adunat oaste şi, într-o noapte neagră, a năvălit asupra curţii lui Halfdan şi i-au pus foc din patru colţuri. Halfdan şi puţinii vasali care erau cu el au fost trecuţi prin sabie, după ce abia au apucat să se apere. Doar puţini au putut scăpa cu fuga. În ziua următoare. Frodi a pus pe toţi danezii să-i jure credinţă ca singurului lor domn şi stăpîn.

Halfdan avea doi feciori, pre numele lor *Roar* şi *Helgi*, şi o copilă, *Signy*. Cei doi feciori fuseseră încredinţaţi, încă de la vîrsta copilăriei, unui vasal al regelui, căruia îi zicea *Regin*. În timp ce Frodi pîrjolea curtea şi îl răpunea pe Halfdan, Regin a fugit cu copiii, pentru a-i apăra de furia unchiului lor, şi i-a ascuns într-un ostrov pustiu şi împădurit, nu departe de curtea lui Halfdan. Acolo a căutat adăpost la un ţăran bătrîn şi plin de taine, *Wifil*, care fusese dintotdeauna prietenul regelui Halfdan. Ţăranul s-a arătat gata să ascundă băieţii şi i-a dus într-o peşteră ce se adîncea în pămînt ; acolo îşi petreceau nopţile, iar ziua colindau prin codrul nepătruns. Regin, cel care îi îngrijise ca un părinte, a trebuit să se depărteze de lîngă ei, pentru a nu le da de gol ascunzătoarea ; dar a fost silit de către regele Frodi să-i jure credinţă şi că nu-i va sprijini niciodată pe copii cu sfatul său, ci că va destăinui orice ar afla despre ei sau despre vreo încercare de-a lor îndreptată împotriva regelui.

Apoi Frodi a căsătorit-o pe *Signy* cu jarlul[1] Sävil, care intrase în slujba lui şi făgăduise să-i plătească bir ;

[1] Jarl (pronunţat j a r l) = nobil normand; în Scandinavia evului mediu era iniţial titlul unui rege al norodului, mai apoi însemna vicar imperial, regent sau guvernator.

dar se temea foarte de răzbunarea celor doi băieţi dispăruţi. De aceea a pus iscoada să-i caute peste tot locul în ţară, prin toate ostroavele, pădurile şi golfurile, prin toate satele şi pe la toate conacele şi ocinile, făgăduind răsplată îmbelşugată oricui i-ar fi trădat. Cînd a văzut că totul e zadarnic, a chemat-o pe Wala, cea care vedea în viitor, şi pe vracii meşteri în vrăji, care ştiau multe lucruri tainice. De la ei a aflat vestea că băieţii nu sînt pe uscat, dar se află prin preajma regelui. Atunci Frodi a grăit :

— Am căutat în lung şi-n lat, dar în preajma mea cu atît mai puţin nădăjduiesc să-i aflu. Totuşi se mai află nu departe de-aici un ostrov pustiu, în care nu trăieşte decît un moşneag sărman ; să mai căutăm şi acolo.

— Fă asta, i-au răspuns vracii, căci multă ceaţă şi besnă acoperă ostrovul şi noi nu putem vedea în coliba moşneagului. Poate că el se pricepe să vadă dinainte viitorul şi e altceva decît pare.

Dar cînd oamenii trimişi de rege au mers pe neaşteptate in ostrov, Wifil văzuse dinainte venirea lor şi-i ascunsese pe copii într-un tufăriş de nepătruns. Aşa că trimişii lui Frodi au trebuit să se întoarcă acasă cu mîna goală, fără prada la care se aşteptau. Wifil le dăduse băieţilor numele zăvozilor săi, pentru ca la primejdie să-i poată striga cu nume de cîine, spre a-i vesti să se ascundă degrabă în peştera lor. Într-o zi, cînd bătrînul îşi păştea oile pe lîngă rîu, a tras la mal corabia regelui, care se hotărîse să cerceteze chiar el ostrovul. A poruncit să-l prindă pe ţăran şi să-l cetluiască pe loc, apoi a strigat la el :

— Bătrîne viclean şi mişel, spune-mi unde sînt feciorii regelui, căci tu ştii.

Bătrînul i-a răspuns :

— Slavă ţie, stăpîne, binecuvîntate să-ţi fie drumurile. Dar nu mă ţine aici cetluit, căci o să-mi sfîrtece lupii turma.

Apoi a strigat tare :

— Hop și Ho, zăvozii mei, apărați turma.

Plin de bănuieli, regele l-a amenințat pe bătrîn cu moartea ; dar, neaflînd nimic, a părăsit mînios ostrovul, după ce a răscolit zadarnic peste tot locul. Wifil, însă, a mers la băieți și le-a spus :

— Nu pot să vă mai ascund aici fără primejdie. Într-o bună zi tot or să dea de peștera voastră. Duceți-vă la *Sävil*, cumnatul vostru, și, dacă veți rămîne în viață, veți ajunge, feciori ai lui Halfdan, viteji cu faimă.

Pe atunci Roar împlinise douăsprezece ierni, iar Helgi, cu toate că era mai tînăr cu doi ani, îl întrecea în putere și cutezanță.

Au pornit băieții la drum și s-au înfățișat lui Sävil în straie țărănești și cu apucături de țăran. L-au rugat să le îngăduie a rămîne acolo, neștiuți de nimeni. Iar jarlul le-a spus :

— Nu prea văd bărbăție la voi, dar pentru o vreme n-am să mă zgîrcesc la mîncarea voastră.

Astfel au rămas în casa lui zicîndu-și *Ham* și *Rani*, vădind apucături țărănești și ferindu-se de slugi, pentru a nu-și da de gol obîrșia și stirpea lor. Purtau rantii lungi, cu glugi pe cap, și sufereau cu răbdare batjocura slugilor. Astfel au stat trei ani la sora și cumnatul lor, neștiuți de nimeni.

După un timp, Frodi i-a poftit pe Sävil și Signy la un ospăț. În adîncul sufletului tot se mai temea de băieți și voia să iscodească dacă nu cumva îi țin ascunși cimotiile lor. Sävil și Signy au pornit cu alai mare, dar pe băieți i-au oprit cu străşnicie să meargă cu ei. Pe drum, însă, jarlul i-a văzut gonind după alaiul lor, călare pe niște noateni mițoși și nestruniți încă. Nedeprinși cu călăria, nu puteau stăpîni caii ; Roar era aruncat cînd într-o parte, cînd într-alta de salturile sălbatece ale noatenului său. Deodată gluga i-a căzut de pe cap și Signy,

recunoscîndu-și fratele, a început să plîngă. Cînd jarlul a întrebat-o care e cauza mîhnirii, ea i-a răspuns :

— Cît de ciuntit de vîrf și încovoiat a ajuns arborele regesc al Skjöldungilor ! Mi-am văzut frații, feciorii lui Halfdan, călărind pe spinarea goală a cailor, în timp ce slugile lui Sävil stau în sa.

— Ce mai noutate ! i-a spus Sävil, dar nu răspîndi vestea la curtea regelui, altfel flăcăii sînt pierduți și noi odată cu ei.

Apoi i-a strigat pe băieți și le-a poruncit să facă îndată calea întoarsă :

— Niște mojici ca voi nu sînt podoabă în alaiul unui bărbat de neam mare.

Dar flăcăii au mers mai departe, pe-ascuns, în coada alaiului.

În sala cea mare a regelui Frodi, Roar și Helgi s-au așezat jos lîngă vatra unde se găteau bucatele. Pentru a-i încerca pe Sävil și Signy, regele a făgăduit în timpul ospățului să acopere cu daruri bogate pe cel care-i va destăinui locul unde stau ascunși copiii. Apoi a chemat-o pe Wala, cea care vedea dinainte viitorul, și a rugat-o să afle, cu înțelepciunea ei, locul unde își fac veacul băieții. După care a dus-o cu mare cinste pînă la jilțul unde făcea vrăjile. Curînd vrăjitoarea a început să tremure și să geamă adînc, apoi de pe buzele ei s-a auzit viersul acesta :

— Doi sînt 'năuntru, în ei nu mă-ncred. Departe de toți, șed lîngă foc.

Regele a întrebat-o atunci :

— E vorba de băieți, ori de cei ce-i ascund ?

Și răspunsul Walăi a fost :

— Sînt cei ce, cîndva, îndelung s-au ascuns pe culmea lui Wifil și pe care îi striga cu nume de cîini.

Pe-ascuns Signy s-a apropiat de vrăjitoare și i-a aruncat în poală un inel de aur cu nestemate de preț. Și atunci bătrîna s-a oprit din vorbă, încurcată, și a vrut să încheie prezicerea.

— Dar ce s-a întîmplat ? a strigat ea. Mincinos a fost tot ce-am spus şi acum mi se tulbură vorba.

Regele a întrebat mînios :

— De ce nu e Signy la locul ei de la masă ? Ce ? Umblă pe-aici vulpile să ţină sfat cu lupii ?

Apoi s-a repezit la Wala şi a ameninţat-o :

— Am să te schingiuiesc şi am să te silesc să spui tot ce vezi dacă încerci să mă trădezi acum ! Căci încă nu ştiu mai bine decît înainte ce vor să zică vorbele tale, de vreme ce e atîta gloată şi îmbulzeală în sala mea.

Vrăjile Walăi s-au făcut mai anevoioase şi ea a început să cînte printre gemete şi horcăieli :

— Îi văd şezînd pe feciorii lui Halfdan, Roar şi Helgi, sînt încă teferi. Ei vor răpune viaţa lui Frodi.

Apoi a sărit de pe scaunul vrăjilor şi a strigat :

— Cutezător scînteiază ochii lui Roar şi Helgi. De-obîrşie-naltă-s, minunat de-ndrăzneţi.

După care a luat-o la fugă prin sală şi a ieşit degrabă pe uşă.

Fără zăbavă au părăsit sala şi băieţii, în timp ce Wala rostea asemenea vorbe, căci desluşiră din saltul ei de pe scaunul vrăjilor că-i îndeamnă să fugă. Dar Frodi a strigat :

— Săriţi, voi vasali, să-mi prindeţi flăcăii !

Dar şi Regin îi recunoscuse pe băieţii ce-i fuseseră daţi să-i crească. A stins degrabă făcliile din sală şi a sporit, astfel, şi mai mult îmbulzeala vasalilor, dintre care mulţi se bucurau ca băieţii să scape. Între timp, flăcăii au ajuns, fugind, în codrul cufundat în bezna nopţii, mai înainte ca urmăritorii să-i poată prinde din urmă. După ce i-au vînat zadarnic prin codru, Frodi a grăit către vasalii săi :

— De rîndul ăsta au fost aproape de mine şi se află unii aici în sala mea care sînt legaţi în mişelie şi trădare cu ei. Am să mă răzbun crunt pentru asta cînd va veni vremea. Acum hai să bem, cît o fi seara de lungă, fiindcă

stîrvurile alea se gîndesc acum doar cum să-şi scape pielea şi n-avem a ne teme azi dinspre partea lor.

Regin s-a dat pe lîngă paharnici şi i-a ajutat cu multă rîvnă să-şi împlinească slujba cu prisos, pentru ca vasalii să fie doborîţi cît mai curînd de beţie şi somn. Între timp, cugeta cum să-i ajute pe flăcăi să-şi împlinească răzbunarea, fără să-şi calce jurămîntul pe care Frodi îl pusese odinioară să-l facă. În timp ce gazda şi oaspeţii din sala cea mare erau cufundaţi în somn adînc, s-a furişat afară şi a pornit călare prin codru. Din ascunzătoarea lor, băieţii au recunoscut îndată că umbra ce se apropia prin noapte era însuşi Regin, care îi crescuse, şi au alergat plini de bucurie înaintea lui. Dar Regin nu le-a răspuns la bineţe, ci doar a întors capul şi a pornit îndărăt spre curtea regelui. Copiii au rămas cuprinşi de uimire, însă în curînd Helgi şi-a dat seama de gîndul ascuns al credinciosului Regin şi l-au urmat şovăind pînă la curte. În apropiere de sala cea mare se afla un crîng. Apropiindu-se de el, Regin a vorbit ca pentru sine :

— De aş avea eu duşmănie pînă la moarte cu regele Frodi, toate uscăturile din crîngul ăsta ar trebui să ardă într-o vîlvătaie cum nu s-a mai văzut.

Mai mult n-a rostit, iar Roar l-a întrebat pe frate-său :

— Oare ce-o fi vrînd să spună ?

— Vrea să dăm foc sălii, a răspuns Helgi, şi să ne aflăm astfel răzbunarea pentru părintele nostru.

— Dar ce putem face noi, doi băieţi, împotriva unei asemenea gloate de războinici ? a întrebat Roar.

Iar Helgi i-a desluşit :

— Trebuie să cutezăm, dacă vrem să ne răzbunăm vreodată pentru soarta noastră amarnică.

Apoi au început să care lemne şi uscături din dumbravă şi să le facă grămezi şi stive de jur împrejurul sălii şi în faţa uşilor.

Dar pe Regin îl frămînta încă gîndul jurămîntului său față de Frodi, cum că îi va da veste de orice încercare silnică a băieților. Și, cum la curtea lui Frodi trăiau doi giuvaergii, mari meșteri în făcutul odoarelor de preț, care-l slujiseră odinioară pe Halfdan și care se chemau, amîndoi, *War*, Regin s-a ivit în pragul ușii de la sala regelui și a strigat :

— Hei, vasali, dați veste regelui despre vorbele mele : afară stă Regin cu vasalii lui Halfdan, oameni cutezători. War a bătut cuie și War le-a căpuit. Cel ce se ferește a bătut pentru cel ce se apără cuie dătătoare de veste.

Regele era cufundat în somn adînc și vasalii și-au închipuit că aurfăurarii trudesc pentru Frodi, așa că nu l-au trezit pe rege. Dar Sävil veghea și a înțeles tîlcul tainic al vorbelor. Și-a scos fără zăbavă vasalii afară din sală și le-a poruncit :

— Întețiți pălălaia și dați-le băieților o mînă de ajutor la truda lor. Nici o legătură nu mă ține încătușat de rege.

Apoi vîlvătaia aprinsă de Roar și Helgi s-a înălțat pînă în cer și a cuprins curînd întreaga alcătuire de lemn a sălii.

În sala crăiască s-a trezit și Frodi. A gemut din străfundul rărunchilor și a grăit :

— M-a ținut prins un vis, vasalii mei, și nu unul plăcut. Auziți ce-am visat : se făcea că mă strigă cineva și că-mi grăiește astfel : «Acu'ai ajuns acasă, rege, cu vasalii tăi». Mînios am întrebat : «Acasă ? — Unde !» Și am auzit răspuns, atît de aproape, că parcă am simțit răsuflarea cui vorbea : «Acasă printre oaspeții lui Hel ! Acasă printre oaspeții lui Hel !», și atunci m-am trezit. Ce s-a întîmplat cît am dormit eu ?

Vasalii i-au spus atunci ce strigase Regin din ușă și că aurfăurarii lui Halfdan sînt la lucru. Atunci regele a strigat :

— Și voi socotiți că asta e o veste măruntă ? Ne dă de știre despre lucruri cumplite. Regin ne-a spus să ne ferim de feciorii lui Halfdan.

Regele a mers degrabă la ușa sălii, a văzut clădirea în flăcări și ușile zăvorîte și păzite de oameni cu arme. A întrebat cine e meșterul care-a plănuit toate astea ; și răspunsul a fost : Roar și Helgi. Atunci regele i-a întrebat pe flăcăi dacă vor să primească ispașă pentru uciderea părintelui lor și a lăsat pe seama lor să hotărască cît. Dar Helgi i-a dat răspuns tăios :

— În tine nu se poate încrede omul. Ne-ai trăda așa, precum l-ai trădat odinioară pe părintele nostru. Plătește acum cu viața fărădelegea săvîrșită împotriva lui Halfdan.

Atunci Frodi s-a tras îndărăt în sala cea mare și a ars de viu împreună cu mulți din vasalii săi. Iar Roar și Helgi au luat în stăpînire regatul și moștenirea părintelui lor.

4. HELGI ȘI YRSA

Roar și Helgi domneau împreună în Țara Danemarcei. Dar Helgi avea o fire zvăpăiată, îi plăcea să pornească departe pe mare cu războinicii, după cuceriri și pradă și după neliniștea aventurii.

Odată, într-un asemenea drum, au ajuns pe țărmul unui sîn de mare din Țara francilor, unde stăpînea Olöf, o regină care avea aur cu nemiluita. Helgi a mers cu vasalii săi în sala cea mare a reginei. Aceasta n-avea prea mulți războinici în jur, spre a se putea apăra, și era tare speriată de asemenea bîntuire neașteptată ; de aceea i-a poftit străinului bun sosit, ca unui oaspete, și l-a îmbiat la ospăț bogat, împreună cu vasalii săi. Helgi ședea în jilț înalt, alături de regină, care își ascundea cu înțelepciune mînia și spaima și bea cu el, precum cu un prieten.

Într-un tîrziu Helgi a început :

— Îngăduie să împart culcuşul cu tine în noaptea asta !

Iar ea i-a dat răspuns viclean :

— Uşurel, stăpîne ! N-o porni atît de furtunos ! Dar dacă soarta n-o vrea altfel, o să trebuiască să mă supun, căci eşti stăpîn aici, iar eu sînt lipsită de apărare.

După ce a băut din greu, regele Helgi a fost dus la culcare. Dar Olöf a zăbovit pînă ce străinul a adormit în aşternutul ei. Apoi s-a apropiat de el, i-a tăiat părul de pe cap, de l-a lăsat chel, a turnat smoală pe ţeastă şi a lipit fulgi pe ea. Astfel batjocorit, a poruncit să fie dus în taină la corăbiile sale. Apoi i-a trezit pe oamenii lui, danezii, şi i-a trimis să-şi urmeze stăpînul, ca şi cum acesta ar fi fost dat poruncă să folosească vîntul prielnic, pentru a porni la drum mai departe. Pe ţărm şi-au găsit domnul batjocorit ruşinos şi făcut de ocară. Dar înainte de-a se fi putut gîndi la răzbunare, au auzit cornurile şi strigătele a mii de franci, pe care regina Olöf îi adunase în grabă, peste noapte. Astfel că nu le-a mai rămas altceva de făcut decît să pornească în larg cu briza zorilor. Helgi a mers de-a dreptul acasă ; ruşinarea de care avusese parte îl rodea şi gîndul îi era la răzbunare.

După cîţiva ani a pornit din nou la drum şi şi-a îndreptat corăbiile spre ţărmul francilor. Dar Olöf avea, de rîndul ăsta, puzderie de vasali la curtea ei. Atunci Helgi s-a gîndit la vicleşug. Şi-a adăpostit corăbiile într-un sîn de mare ascuns, s-a înfăşurat în straie de milog şi a mers, cu două lăzi pline de aur, în codrul des din apropiere. Acolo a ascuns sculele de preţ, apoi s-a dat pe lîngă un slujitor al reginei, pe care l-a plătit bine, ca să-i spună stăpînei lui că a dat de-o comoară în codru şi s-o ispitească să vină acolo s-o vadă. Curiozitatea a îndemnat-o pe Olöf să meargă în pădure, doar ea singură cu argatul, spre a cerceta de-i adevărată

vestea. Atunci Helgi a pus mîna pe cea care nu bănuia nimic şi i-a spus :

— Acum o să-mi aflu răzbunare pentru ocara pe care mi-ai adus-o.

Cînd ea l-a rugat fierbinte ca, dacă vrea s-o răpească, s-o facă soţia lui, el i-a dat răspuns :

— Nu, ai să mergi cu mine pe corabie şi ai să stai la mine cît timp oi pofti, căci cinstea mea nu îngăduie ca ruşinea şi batjocura, de care avut-am parte, să rămînă neplătite.

A luat-o la el şi a împărţit cu ea culcuşul multe nopţi în şir, apoi a trimis-o acasă, ruşinată, şi a pornit mai departe cu pînzele întinse în bătaia vîntului.

Olöf a adus pe lume o copilă, căreia i-a dat numele *Yrsa*. Aceasta era cum nu se poate mai gingaşă, dar îi era urîtă mamei sale şi trebuia să îndure toată mînia şi asprimea ei : trebuia să îngrijească focul în vatră, de parcă ar fi fost copilă de oameni sărmani. Doar puţini oameni cunoşteau obîrşia ei. Cînd copila împlinise treisprezece ani, s-a întîmplat ca Helgi să vină iar în ţara reginei Olöf. Atunci aceasta a trimis copila la ţărmul mării, pentru ca frumuseţea ei neasemuită să dezlănţuie poftele părintelui ; voia să se răzbune în felul acesta, împingîndu-l la păcat pe cel care o pîngărise odinioară fără voia ei. Cînd Helgi a văzut-o pe încîntătoarea păstoriţă — căci astfel era îmbrăcată —, a întrebat-o din ce neam se trage. Ea i-a răspuns că e copilă de oameni sărmani. Dar Helgi i-a spus :

— N-ai ochi de slugă.

Şi, cu toată împotrivirea ei, a luat-o pe corabie şi a dus-o în ţara lui. Acolo s-a însurat cu ea, fără să asculte de sfatul potrivnic al lui Roar, care credea că desluşeşte pe chipul celei răpite ochii Skjöldungilor. Iar Olöf a lăsat să se întîmple toate acestea, ca şi cum n-ar fi ştiut nimic.

Yrsa i-a dăruit regelui Helgi un fecior, căruia i-au pus numele *Rolf*, sau *Hrolf* : un vlăstar plin de noroc, născut în patul păcatului, dar care a șters prin isprăvile sale pata nașterii și a cărui vitejie avea să-i fie slăvită pînă la sfîrșitul zilelor lumii.

Cînd Olöf a aflat că Helgi și Yrsa sînt legați de mare iubire, s-a hotărît să meargă la fiica ei și să-și împlinească răzbunarea. De cum a ajuns la țărmul danezilor, a trimis soli la Yrsa. Aceasta a venit îndată la corabie și a poftit-o pe regină s-o urmeze în sala cea mare a bărbatului ei. Dar Olöf i-a spus :

— Nu vreau să te urmez în sala regelui Helgi, căci n-am a-i răsplăti nici o cinstire.

Iar Yrsa i-a răspuns și ea :

— Rău și fără cinstire m-ai ținut cînd eram la tine, dar acum te rog să-mi spui care e obîrșia mea, căci mi se pare că nu sînt copilă de oameni sărmani.

— De bună seamă că te pot lămuri în privința asta, i-a răspuns maică-sa, și tocmai pentru a face acest lucru am venit încoace. Dar mai întîi spune-mi dacă ești bucuroasă de legătura cu Helgi.

Și Yrsa a grăit fără șovăială :

— De bună seamă că trebuie să fiu fericită de această legătură, că doar sînt măritată cu cel mai viteaz și mai vestit dintre regi.

Iar Olöf i-a strigat :

— Atunci află pe ce se întemeiază fericirea ta : Helgi e părintele tău, iar eu sînt maica ta.

Și Yrsa i-a răspuns :

— Așadar, mama mea este femeia cea mai rea și mai crudă, și a săvîrșit o fărădelege care nu va fi uitată nicicînd.

Dar mama ei a înfruntat-o :

— Lui Helgi să-i mulțumești pentru ceea ce ți se întîmplă, lui și mîniei mele. Dar acum vreau să te iau

cu mine acasă, să te țin cum se cinstește o regină și să-ți fac tot binele ce l-oi putea.

Yrsa a respins-o, însă, zicîndu-i :

— Nu știu ce are să se întîmple, dar pe tine nu vreau să te urmez ; iar aici nu mai mi-e îngăduit să mai rămîn de cînd știu de ce soartă amarnică am avut parte.

Și Yrsa a mers la Helgi, căruia i-a spus ce năpastă cumplită s-a abătut asupra lor. Regele a încercat s-o îmbuneze :

— Peste măsură de cruntă e muma ta. Dar eu vreau, totuși, să rămînă lucrurile așa cum sînt.

Yrsa, însă, n-a vrut să primească :

— Nu, așa n-or să rămînă lucrurile, iar noi nu mai putem sta laolaltă.

Întristată foarte, a plecat de-acolo și a rămas multă vreme sihăstrită. Mai tîrziu s-a măritat cu regele Adils al suedezilor. Helgi a îndurat foarte greu soarta care-l lovise și a căzut răpus curînd, în timpul unei călătorii peste mare.

HROLF KRAKI

1. HROLF ȘI SOȚII SĂI

Cînd a murit regele Helgi, i-a urmat feciorul său *Rolf* sau *Hrolf*, pe care-l avusese cu Yrsa. Acesta era cel mai inimos, mai viteaz și mai milostiv dintre toți stăpînitorii danezilor, o adevărată floare a Skjöldungilor. Faima lui de bărbat în toată puterea cuvîntului atrăgea, din toate colțurile lumii de la miazănoapte, războinici și luptători, astfel că în curînd sala lui cea mare din cetatea *Leidra* a ajuns să cuprindă ceata cea mai aleasă de viteji. Despre voinicii lui Hrolf umbla vorba în toate țările că nu fugiseră niciodată de foc sau fier

și că erau credincioși pînă la moarte stăpînului lor, care îi copleșea cu aur.

Cei mai vestiți viteji din această ceată erau cei doisprezece soți ai lui Hrolf, cărora li se spunea *Berserkerii*, adică „turbații", iar printre aceștia erau, iarăși, cei mai de neînfrînt *Bjarki* și soțul său de luptă *Hjalti*. După ce colindase mult în căutarea stăpînului cel mai puternic, Bjarki rămăsese la curtea lui Hrolf ; acolo sădise vîrtutea vitejiei în inima lui Hjalti, de care își bătură joc toți Bersekerii pînă la venirea lui Bjarki și pe care l-a pus să bea sînge din rana unei fiare pe care o răpusese.

Într-o bună zi, cînd Hrolf ședea în jilț înalt, în mijlocul soților săi, a intrat în sală un flăcău pre numele său *Wögg*, sau „Copilul" ; și era acesta din neam de jos, fecior de țărani săraci. S-a oprit în fața regelui și a cătat la el lung. În cele din urmă Hrolf l-a întrebat :

— Ce vrei, flăcăule, ce te uiți așa la mine ?

Și tînărul i-a răspuns :

— Pe cînd eram acasă, am tot auzit zicînd că regele Hrolf ar fi fiind cel mai mare bărbat din țările de la miazănoapte ; și cînd colo, acu' mi-e dat să văd, stînd în jilț înalt, o *Kraki* mică și toți din jur îi zic rege.

Cuvîntul Kraki însemna de fapt „buruiană sau mlădiță firavă" ; și, auzind Hrolf asemenea poreclă, a rîs cu poftă și i-a spus băiatului :

— Mi-ai dat un nume, băiete, și de-acum înainte mă voi chema *Hrolf Kraki*. Dar e obiceiul ca, la orice dare de nume, nașul să dea un dar finului. Ce-mi dai ?

Flăcăul, însă, n-avea nimic ce să-i poată dărui. Atunci Hrolf a continuat :

— De vreme ce n-ai nici un dar pentru nășia asta, atunci să dea cel ce știe cum să iasă din încurcătură.

Apoi a scos o brățară frumoasă de aur de pe braț și i-a dat-o lui Wögg. Băiatul și-a petrecut îndată brățara pe brațul drept și l-a ridicat în sus, în timp ce brațul

celălalt l-a ascuns la spate. Cînd regele l-a întrebat ce vrea să însemne asta, băiatul i-a deslușit :

— Brațul fără podoabă roșește de rușine din pricina sărăciei lui și se-ascunde.

Atunci regele Hrolf a rîs și i-a mai dat băiatului o verigă de aur, ca să îndrăznească și brațul celălalt să se arate. Iar Wögg a strigat :

— Să trăești ani mulți, rege Hrolf, mai presus de toți regii ! Acum îți jur : cine te va răpune, cîndva, va muri de mîna mea !

Prinzînd a zîmbi, Hrolf a mai spus :

— Copilul îl faci fericit cu un dar mic.

Și vorba asta a rămas peste vremi, ca zicală.

2. EXPEDIȚIA LUI HROLF LA UPSALA

În vremea aceea domnea în Suedia regele *Adils*, cel care o luase de nevastă, după regele *Helgi*, pe *Yrsa*, mama lui *Hrolf*. Adils a ajuns să poarte război cu *Ali*, regele Norvegiei, și bătălia s-a dat iarna, pe gheața lacului *Vänern*. La rugămintea lui Adils, Hrolf i-a trimis într-ajutor pe cei doisprezece soți de luptă ai săi, cu toate că și el se afla în război cu triburile saxonilor ; iar Adils a făgăduit, că va da fiecăruia din cei doisprezece Berserkeri, dacă va fi biruitor, cîte trei ocale de aur, iar lui Hrolf îi va dărui odoare dintre cele mai de preț ce se aflau în Suedia, pe care să le aleagă el singur.

În bătălia de pe lacul Vänern a căzut regele Ali, iar oastea lui a fost înfrîntă. După biruință, Berserkerii au cerut aurul făgăduit : cîte trei ocale de aur pentru fiecare din ei ; iar pentru regele Hrolf sculele de preț, pe care le aleseseră ei în locul lui : coiful *Kampfeber*, adică „Mistrețul luptător", platoșa *Finnserbe*, adică „Moștenirea lui Finn", prin care nu putea răzbate nici un tăiuș de fier, și podoaba de purtat la braț *Schwedenkeiler*, adică „Mistrețul suedez" ; toate trei erau din moștenirea

Ynglingilor, aflată în stăpînirea regilor Suediei. Dar regele Adils, care era bîntuit de duhul zgîrceniei, nici gînd n-avea să dea darurile făgăduite ca plată. Atunci Bersekerii s-au înturnat mînioşi la regele Hrolf şi i-au povestit cum şi-a mîncat vorba regele Adils.

Hrolf s-a gătit îndată şi a plecat cu soţii săi peste mare, în Suedia, unde au pătruns pe rîul *Fyris* pînă la *Upsala*. Acolo au încălecat pe cai şi au mers la sala cea mare a regelui, pentru a-şi cere dreptul; cutezătorul Hrolf nu era însoţit decît de cei doisprezece Bersekeri ai săi. Cu bucurie şi prietenie i-a primit Yrsa, mama lui Hrolf, şi i-a poftit în sala cea mare, să bea băutura de bun-sosit; dar regele Adils era cu gîndul la trădare. A pus să aţîţe atît de tare focul din sala unde şedeau Bersekerii şi Hrolf, încît vîlvătaia a început să le pîrjolească straiele. Şi, atunci, suedezii le-au aruncat vorbe de batjocură:

— Rege Hrolf şi voi, vitejii săi, v-aţi fudulit adesea că nu veţi fugi nicicînd de foc şi fier. Acum, însă, trebuie sau să ardeţi sau să vă călcaţi jurămîntul.

Atunci Hrolf a sărit în sus, a aruncat scutul pe focul din vatra ce se afla în mijlocul sălii şi a sărit dintr-un salt de partea cealaltă a focului strigînd:

— Cel ce sare prin mijlocul focului nu fuge de foc.

Iar după el toţi soţii săi au făcut acelaşi lucru. Apoi au pus iute mîna pe suedezii ce dădeau să fugă, care încotro, şi i-au zvîrlit în vîlvoare cu strigătul:

— Hai să mai aţîţăm focul în sala lui Adils!

Cînd au părăsit sala, le-a ieşit înainte regina Yrsa. Aceasta i-a dat lui Hrolf un corn mare umplut cu cele mai frumoase odoare ale regelui Adils, printre care şi brăţara *Schwedenkeiler,* pe care o ceruse feciorul ei ca răsplată. Yrsa i-a sfătuit pe războinici s-o pornească degrabă spre corabie, căci Adils îşi adună oastea şi ameninţă să-i răpună pe Hrolf şi pe Berserkerii săi.

Au încălecat degrabă pe cai şi au pornit la vale pe cîmpia rîului Fyris, ca să ajungă la corăbii. Dar regele Adils îşi adunase între timp vasalii şi pornise degrabă pe urma danezilor. Curînd a băgat Hrolf de seamă, că suedezii se-apropie din urmă. Soţii săi tocmai se pregăteau de luptă, cînd Hrolf le-a strigat:

— Fiţi fără grijă, am să-i opresc din goana lor.

A băgat mîna în cornul cu odoare, ce atîrna la oblînc, şi-a umplut pumnul şi a început să presare sculele de aur peste tot locul, de-a lungul potecii şi pe toată cîmpia Fyrisului, încît se vedeau strălucind pretutindeni. Cînd au văzut suedezii una ca asta, au sărit degrabă de pe cai şi s-au aruncat hulpavi asupra odoarelor, luptîndu-se între ei şi uitînd de fugărirea danezilor. Adils s-a înfuriat foarte şi le-a poruncit să pornească după fugari, strigîndu-le:

— Ruşine să vă fie pentru faptul că, din lăcomie, asemenea oaste lasă să-i scape doisprezece oameni.

Şi a pornit mînios în galop înaintea celorlalţi. Cînd Hrolf a văzut că Adils s-a apropiat mult, a luat brăţara *Schwedenkeiler* din corn şi a aruncat-o în calea urmăritorului, îndemnîndu-l:

— Ia asta ca dar din partea mea!

În Adils s-a trezit pe loc demonul zgîrceniei, cînd a văzut odorul de preţ aruncat pe cîmpia Fyrisului; şi-a frînat bidiviul şi s-a aplecat adînc, de-a călare, ca să culeagă brăţara cu vîrful suliţei. Hrolf l-a văzut din goana calului şi i-a strigat:

— Acum, în fine, l-am încovoiat cu rîtul în praf, ca pe un porc, pe cel ce se cheamă că e cel mai puternic printre suedezi.

Cu vorbele astea s-au despărţit. Hrolf şi cu cei doisprezece viteji ai săi au ajuns teferi pe corabie.

În drumul spre casă, în timp ce treceau prin Seelanda, Hrolf şi ai săi au ajuns în pragul serii la o ocină ţărănească. În faţa casei adăsta un ţăran bătrîn, pre nume

Rani, care-l mai adăpostise adesea pe Hrolf și ceata lui, cînd treceau pe drumul acesta, și care îi dăduse nu o dată sfaturi înțelepte. Și de rîndul ăsta l-a îmbiat țăranul să mîie la el peste noapte. După ce i-a ospătat după cuviință și din toată inima, a adus niște arme, o platoșă, un scut și o spadă, și l-a rugat pe Hrolf să le primească în dar de la el. Dar Hrolf i-a spus rîzînd :

— De spaimă sînt armele tale, bătrîne, dar n-am nevoie de ele.

Bătrînul părea să ia această respingere ca o terfelire a cinstei, căci i-a strigat mînios regelui :

— Trufia ta n-o să-ți fie a bine, rege Hrolf, și nu totdeauna ești atît de înțelept, pe cît te crezi.

Cu mînie i-a trimis țăranul să meargă mai departe și au trebuit să pornească prin noapte călare, fără popas la adăpost. Cînd au pierit călare în bezna nopții, de sub spîrncenele lui Rani scăpăra o întunecare de groază, căci nu se simțea deloc cinstit de niște oaspeți care-i respinseseră darurile. Și i-a lăsat să plece fără a-și fi luat rămas-bun de la ei.

După ce au mers așa călare, o bucată de drum, *Bjarki* s-a oprit și a grăit :

— Tîrziu află nerodul sfat bun : așa e și cu mine acum. Mă bate gîndul că n-a fost înțelept lucru să respingem armele, căci astfel am respins și izbînda.

Iar Hrolf i-a întărit spusele :

— Asta e și părerea mea, căci bătrînul acela trebuie să fi fost Odin, am văzut eu că era chior de un ochi.

Și altul dintre soți a îndemnat :

— Să facem calea întoarsă, ca să fim siguri că-i așa.

Dar cînd au întors caii și au mers îndărăt, pierise și curtea și bătrînul. Pornind apoi pe drumul spre casă, Bjarki a grăit îngîndurat :

— O presimțire rea îmi spune, rege Hrolf, că ne-a lovit o soartă rea și că de-acum înainte n-o să mai fii biruitor.

— În mîna sorții e viața oricărui bărbat, i-a întors vorba regele, iar Bjarki a mai adăugat :

— Pe-a ta o s-o pierdem cea din urmă, atît cît o ține de pumnii noștri.

3. MOARTEA LUI HROLF

Multă vreme a hălăduit Hrolf Kraki, cel mai mare dintre stăpînitorii Danemarcei, în mijlocul soților săi credincioși din sala cea mare de la Leidra, și a domnit peste țară în liniște și pace. Nimeni nu se lua la harță cu el și toți regii, care îi plăteau bir, se vădeau supuși și ascultători.

Chiar și *Hjörward*, pe care îl înscăunase jarl al Suediei, îi plătea bir, cu toate că îi dăduse de nevastă pe sora sa *Skuld*, pe care Helgi o zămislise odinioară cu o Elbă, adică un fel de zînă.

Dar Skuld se rușina că soțul ei era dator cu tribut și ar fi dorit să fie regină pe tronul Danemarcei. De aceea a început să-l ațîțe pe Hjörward împotriva propriului ei frate Hrolf, îndemnîndu-l să scuture jugul. Oftînd din adîncul rărunchilor, i-a grăit astfel :

— Nu mai pot îndura gîndul că trebuie să dăm bir regelui Hrolf și să trăim ca iobagii sub jugul său. Multă vreme să nu mai fii supusul lui.

Dar Hjörward a încercat s-o potolească :

— Pentru noi e mai bine să ne mulțumim cu atît, cum fac și ceilalți, și să trăim în pace.

Dar ea l-a înfruntat :

— Ai suflet mărunt și te mulțumești cu puțin ! Nu ți-e rușine de ocara ce ți se face ?

Iar el i-a deslușit :

— Nu e cu putință să lupte cineva împotriva regelui Hrolf și a soților săi, nimeni nu-i destul de cutezător să ridice scutul împotrivă-i.

— Mărunt ești la suflet, i-a mai spus o dată regina, și n-ai pic de bărbăție în tine. Cine anume poate să știe cu sigur că nu-i în stare să-i țină piept ? Eu cunosc mai bine ursita lui Hrolf Kraki : de-acum înainte nu va mai fi biruitor. De-aceea să nu-l cruțăm numai fiindcă e fratele meu. Am să făuresc un plan și am să-l împlinesc în taină și cu viclenie.

La sfatul ei, au fost trimiși soli la regele Hrolf, pentru a-l ruga să-l amîne pe regele Suediei de bir vreme de trei ani : după acest răgaz, avea de gînd să plătească toată suma de bani odată. Și regele Hrolf a încuviințat cererea lor.

În răstimpul acestor ani, Hjörward și Skuld au adunat împrejurul lor bărbații cei mai neîntrecuți din toate țările din jur și și-au alcătuit, cu birurile neplătite, o curte nespus de puternică. Atît de pe-ascuns și-au împlinit fapta trădării, încît nici regele Hrolf, nici Bersekerii săi n-au prins nimic de veste. Cînd au fost gata cu pregătirile, au pornit cu nemaipomenita lor suită spre Leidra și au ajuns la sala cea mare a regelui în vremea jul-ului, adică a sărbătorii solstițiului de iarnă, cînd e noaptea cea mai lungă a anului și ziua cea mai scurtă. În jur, corăbiile erau învăluite cu postav, de parcă ar fi purtat povară de preț, adică birurile cuvenite lui Hrolf, dar de fapt ascundeau încărcătură cu mare primejdie. Rolf și vasalii săi erau tocmai la ospățul jul-ului și băuseră din greu, cînd au sosit suedezii. Regele nu bănuia mișelia, se gîndea numai cum să-i cinstească pe cei sosiți și să le dovedească ospitalitatea, pentru ca slava și faima sa să se lățească peste țări și mări ; căci avea în stăpînire tot ceea ce făcea fala unui stăpînitor. Hjörward și Skuld ședeau, în mare cinste, pe jilț înalt regesc, la ospățul de sărbătoare. Nu după multă vreme, danezii erau cu capetele grele de miedul jul-ului, dar suedezii se fereau să se amețească. Cînd toți au căzut în somn adînc, s-au ridicat suedezii și s-au furișat la corăbiile lor. Acolo s-au îmbrăcat, în mare

taină cu armurile și s-au gătit să năvălească asupra danezilor ce dormeau.

Hjalti, un tînăr războinic din suita lui Hrolf, mersese prin bezna miezului nopții la casa iubitei lui și acum se întorcea bucuros, cînd a văzut cîmpia din jurul castelului sticlind de războinici îmbrăcați cu armuri. Și-a dat seama pe dată de trădare și, în timp ce ceata înarmată a suedezilor se îndrepta spre cetate, pentru a năvăli în cămări și a da iureș, cu spadele în mînă, asupra celor cufundați în somn, Hjalti a strigat cu glas răsunător :

Se-apropie ziua și cîntă cocoșii,
Iar ceasul cel rău s-abate asupra
Celor ce soarta le-aduce năprasnă,
Treziți, vă treziți, voi prietene inimi,
Voi nobili, cu toții, a regelui ceată !
Voi soți cu cutez și inimi de criță,
Vlăstare alese, din stirpe de soi,
Ce n-au dat vreodată bir cu fugiții !
Eu nu vă trezesc la mied sau la vin
Și nici la-a muierii tainică șoaptă.
Acum vă trezesc la luptă cumplită.
Luați arma în mînă și scutul îl prindeți.
Voi, cei ce lui Hrolf jurat-ați credință,
De-al spadei tăiuș să nu aveți teamă,
Căci cinstea și slava vă stau, azi, în mînă.
A luptei mînie purtare-ați în inimi,
Cumplita năpastă din drum s-o abateți ;
De nu, pîn-la moarte să fiți cu credință !

De strigătul lui Hjalti s-a trezit din somn adînc Bjarki, cel mai strașnic luptător al lui Hrolf. Dar a crezut că au sosit alți oaspeți la curte și l-a îndemnat pe flăcău :

La vatră, copile, mai scurmă tăciunii,
Și-ațîță un foc ! Vreascuri și cioturi

Trosnească-n vîlvoare. Caldă să fie,
Mîna ce oaspeţilor
Bineţe le dă.

Şi, stăpînit de vraja runelor somnului, Bjarki a căzut din nou în somn adînc. Dar glasul lui Hjalti a pornit să răsune mai departe :

Veniţi, voi, acum, ce vă ziceţi viteji,
Zid faceţi lui Hrolf, cel darnic în aur,
Voi toţi cei pe care cîndva v-a ales !
Mult sigur se-avîntă în iureşul luptei
Stăpînul, la care vasali credincioşi
Fac roată în juru-i şi stau neclintiţi !
Luaţi spada în mînă, voi oameni viteji,
Vă prindeţi şi scutul şi-n luptă săriţi !
Gol, pieptul, duşmanului i-l puneţi în faţă,
Nicicînd nu daţi dosul ; ca nişte vulturi
Cu ciocuri ce sfîşie, luptaţi faţă-n faţă
Şi nu vă feriţi de răni şi de sînge !
Ferice-i vasalul, pe cîmpul în sînge
Să poată întoarce bogatele daruri,
Ce domnul său darnic cîndva i-a fost dat ;
Plăti-vom acum, preţioasele spade,
Şi platoşe lucii şi coifuri cu sclipet,
Primite în dar pe la falnice-ospăţuri,
Acuma vom ţine ce toţi i-am jurat
Pe Freyr, şi Njörd, şi Thor cel cumplit,
Stăpînului darnic, cu cupa în mînă,
Că nu-l vom lăsa, cînd va fi la năprasnă,
Pe cel ce în viaţă ne-a dat bucurii.
Priviţi cum vin celo' duşmanele cete,
Cu Hjörward în frunte, în fier îmbrăcat,
Cu coiful de aur, pe cap strălucind ;
Se bucură foarte de lupta ce vine.
Şi merg după el, cu coifuri cu pene,
Mişeii de gauţi, din lănci zăngănind.

Sălbatec şi crunt, tot cată în jur
şi rîuri de sînge vărsa-vor curînd
baltagele lor, din vitejii danezi.
Mişelule Hjörward, stîrnitu-te-a Skuld
Şi mintea ţi-a luat-o, s-ajungi să trădezi
Un frate de sînge, stăpîn milostiv ?
Procletă-i şi-nşală, iar relele norne
Spre rău şi năpastă cîndva au menit-o.

Între timp, se pornise o luptă crîncenă, platoşele erau spintecate cu lovituri năprasnice, săgeţile se-nfigeau în piepturile neacoperite ale danezilor. Baltagele grele ciopîrţiseră scutul lui Hrolf.

Şi din nou, sîngerînd şi luptînd din greu, Hjalti s-a apropiat de uşa zăvorîtă a cămării unde dormea Bjarki. Văzînd că viteazul, încă toropit de somn adînc, nu răspunde, i-a strigat :

— Încă lipseşti din luptă, Bjarki, te leagă vraja runelor somnului ? Uite, larg căscată-i uşa cea mare a sălii, pe care nici un danez n-o mai poate apăra şi în care mişună duşmanii. Viteaza oaste a lui Hrolf se trage îndărăt sub năvala duşmanului. Hai, scoală-te, Bjarki, viteazule cu putere de urs ! Ieşi afară la luptă, pîn'ce nu te sileşte văpaia focului. Cu flăcări se-alungă ursul, ieşi afară de-acolo sau arzi înăuntru ! Căci acum îi alungăm şi noi pe duşmani cu văpaie. Aşa, să ardă sala cea înaltă, daţi foc uşilor, iar tavanul ce s-o prăbuşi să întetească pojarul. Aruncaţi torţe pe uşa blestemată, care n-a putut împiedica năvala duşmanului ! Năruiască-se toată mîndra cetate !

Şi, cînd l-a văzut pe regele Hrolf căzînd sub loviturile grele ale suedezilor, i-a cîntat viers de laudă :

— Vai, căzut-a acum Hrolf, inimosul rege ; în mijlocul năprasnei cumplite, un zîmbet bucuros înfloreşte în jurul gurii nepotului lui Frodi. Azi toţi vasalii lui Hrolf au băut ultima cupă în sala lucitoare ; după ziua

asta nu va mai rămîne în viaţă nici un om nobil, afară de cei al căror obraz păleşte de frică şi cărora le lipseşte îndrăzneala de a-şi răzbuna stăpînul. Căci acum s-a stins o viaţă, cea mai minunată, a cărei slavă va dăinui cît va fiinţa lumea. Cum mai gonea viteazul, aprins, în fruntea vasalilor săi, precum rîul umflat de ploi năvăleşte-n puhoaie la vale ; şi alerga împotriva duşmanului cu iuţeala mîndrului cerb cu copită despicată. Haideţi, vitejilor, să fim vrednici de el şi, răzbunîndu-l, să dăm luptei un sfîrşit amarnic. Strîngeţi-vă în ic şi rînduiţi cetele, cum ne-a învăţat el. Din răni curge fără-ncetare izvorul roşu, unda lui ţîşneşte din vine ce spumegă, iar Hjörward bîntuie în oastea danezilor, împlinind fără răgaz jocul războiului. Haideţi, viteji, să-l însoţim bucuroşi pe stăpînul nostru la Hel, nici un cuvînt de şovăială să nu zboare de pe limba noastră, nici un gînd mişel să nu ne îngenunche cugetul. Căci nicicînd slava omului bărbat nu moare o dată cu tăciunii ce se sting, iar prăznuirea isprăvilor îl urmează pe cel mort pînă dincolo de mormînt, nicicînd amintirea celui plin de vîrtute nu se îngroapă sub colb.

Apoi a încercat încă a treia oară să-l trezească pe Bjarki, întărîtîndu-l :

— Dar pe unde eşti, Bjarki ? Faima ta printre războinici a fost cea mai mare, dar acum se duce. Uşa încă e închisă, încuiată cu zăvorul ; pentru a treia oară te strig, Bjarki !

Iar Bjarki i-a strigat îndărăt :

— Cu glas aspru mă zădărăşti, Hjalti, viteazule bucuros de luptă, mă zădărăşti pe mine, ruda regelui. Se potriveşte fapta ta cu astfel de vorbe mari ? Aşteaptă numai pînă îmi iau armele, pînă îmi cuprind pieptul cu platoşa. M-am şi încins cu spada, mi-am pus şi coiful şi armura. Nicicînd n-am fugit de fier sau foc, dar nu vreau să ard în casă. M-am născut odinioară pe o măgură singuratecă, am venit pe lume în colibă săracă, dar douăsprezece curţi mi-a dat regele şi pe deasupra aur roşu şi pe sora

lui de nevastă. Toate astea trebuie să le răsplătesc cu fapta mea.

Apoi Bjarki s-a aruncat în luptă, făcînd prăpăd în rîndurile duşmanilor. Dar, pînă la urmă, a căzut şi el, rănit de moarte, pe cîmpul de bătălie, aşa cum căzuse şi Hjalti. Atunci a chemat-o pe soţia sa *Hrut* şi i-a grăit astfel :

— Ridică-ţi capul cu păr bălai, Hrut, ieşi din încăperea asta afară, pe cîmpul de luptă, şi spune-mi : unde e Odin ? Nu l-ai văzut pe moşneagul chior de un ochi, care şi-a întors faţa de la noi în lupta asta ?

Aplecîndu-se asupra celui aflat pe moarte, Hrut i-a răspuns :

— Coboară-ţi ochii şi priveşte prin arcul braţului meu, dar mai întîi : sfinţeşte-ţi ochii cu semnul runelor biruinţei. Apoi pironeşte privirea descîntată departe afară şi o să-l vezi pe părintele biruinţei pe un armăsar focos, cu scut lucitor.

Iar Bjarki a răbufnit cu obidă :

— De l-aş putea nimeri pe bărbatul lipsit de credinţă al Friggăi, n-ar mai scăpa teafăr de-aici de la Leidra, oricît s-ar acoperi cu scutul lui cel alb şi oricît l-ar struni pe Sleipnir, telegarul lui înalt ; bătălia asta l-ar ruşina, aş afla răzbunare împotriva zeului bătăliei din stirpea asenilor, tare l-aş mai sugruma, precum pisica şoarecele. Dar noi vrem să rămînem credincioşi regelui nostru şi să aflăm o moarte cu falǎ. Eu mor la căpătîiul regelui meu, tu, Hjalti, zaci în moarte la picioarele stăpînului nostru. Astfel, cine va privi cîmpul de luptă îşi va da seama cum i-am răsplătit binefăcătorului nostru, chiar şi în moarte, verigile de aur cu care ne-a dăruit.

4. WÖGG ÎL RĂZBUNĂ PE REGELE HROLF

După terminarea bătăliei, Hjörward a poruncit să se întindă un ospăţ mare, pentru a prăznui biruinţa şi cuce-

rirea Danemarcei. În timpul ospățului le-a vorbit astfel vasalilor din jurul mesei :

— Nu ne putem opri să ne minunăm că, din toată curtea cea numeroasă a regelui Hrolf, n-a încercat nici unul să-și scape viața prin fugi sau supunere. Atît de mare le-a fost dragostea și credința față de stăpînul lor, încît nici unul n-a vrut să mai trăiască, după ce a căzut el. Soarta mi-a fost potrivnică de n-a mai lăsat să rămînă nici unul, căci tare mi-ar fi plăcut să văd asemenea vasali în slujba mea.

După aceea s-a suit în scaunul Danemarcei și, în timp ce ședea în jilț înalt și primea jurămîntul de credință al danezilor, s-a apropiat de el un om care se numea *Wögg* ; acesta i-a spus că e singurul dintre vasalii lui Hrolf care n-a pierit în luptă. Nespus de bucuros, Hjörward l-a întrebat dacă nu vrea să-l slujească pe el. Wögg s-a arătat gata s-o facă și, atunci, regele a întins spada cu vîrful spre el, ca să-i jure credință pe ea. Dar Wögg i-a spus :

— La regele Hrolf nu era obicei să întindă vîrful, ci mînerul spadei pentru jurămîntul vasal.

Și Hjörward a întors îndată spada cu mînerul spre Wögg. Acesta a smuls ca fulgerul spada din mîna regelui și i-a împlîntat-o în piept strigînd :

— Odinioară i-ai jurat regelui Hrolf jurămîntul ăsta : Să cazi răpus de propria ta spadă și scutul să nu te apere, dacă îți vei călca jurămîntul. Eu, însă, am jurat să-l răzbun pe stăpînul meu, dacă va fi doborît de spada vreunui vasal de-al lui. Acu' mi-am ținut jurămîntul.

Și cînd vasalii lui Hjörward s-au repezit la el, și-a dezgolit pieptul, chiuind, și le-a strigat :

— Nu mă tem de spadele voastre. Acum, că mi-am răzbunat stăpînul, moartea nu-mi mai pare amarnică.

Astfel domnia regelui Hjörward asupra Danemarcei n-a dăinuit decît din zori și pînă cînd soarele era la

amiază ; iar trădătorul a primit, din mîna cu credință, răsplata pentru lipsa sa de credință. După moartea stăpînului lor, războinicii suedezi au fost uciși toți, pînă la unul, de către norodul din Seelanda.

RAGNAR LODBROK

Peste Danemarca stăpînea într-o vreme un rege puternic, care se suise în scaunul domniei după biruința sa asupra regelui *Harold Kampzahn* și care se chema *Sigurd Hring.* El avea un fecior voinic și chipeș, pe nume *Ragnar,* și acest fecior nu visa decît să se arate vrednic de părintele său și de bătălia dată de acesta la Bravellir, despre care mersese buhul în toată lumea. Ragnar nu era numai bine legat la trup, viteaz și plăcut la înfățișare, dar avea și o fire bună, care-l făcea iubit de toți. De-ndată ce a ajuns flăcău în stare să poarte arme, a strîns o ceată de războinici încercați în jurul său și a făcut rost și de corăbii de luptă, cu care a pornit să cutreiere lumea în lung și-n lat. Cum se purta cu credință față de oștenii și soții săi și se arăta darnic și mărinimos, l-au urmat toți cu încredere și fidelitate în bătălii, astfel încît Ragnar a ajuns curînd vestit ca un războinic de temut, căruia nu-i putea ține piept nici un vrăjmaș. Astfel a dus o vreme viața plină de aventuri a unui viking viteaz, cînd deodată i-a ajuns o veste ciudată din Gautland, adică Țara gauților.

Acolo își avea curtea și pămînturile un jarl puternic, ce-i zicea *Herraud.* Cea mai mare bucurie a vieții acestuia era copila sa *Thora,* pe care o iubea mai presus de toate pentru frumusețea ei. Lumea o poreclise „Căprioara din castel“, deoarece se spunea că Thora le întrecea în frumusețe și gingășie pe toate celelalte femei, precum

cerbul e mai arătos decît toate vietățile din codru. Pentru a-i face bucurie Thorăi, Herraud îi trimetea în fiece zi cîte un dar de preț. Odată oamenii săi i-au adus din codru un pui mic de balaur și, cum lui Herraud i-a plăcut mult trupul lui subțirel și gingaș, i l-a trimis în dar copilei sale. Thora avea un sipet frumos din lemn de frasin, încrestat cu mult meșteșug, în care își ținea aurul și odoarele. În sipetul acela a pus și puiul de balaur și l-a hrănit cu grijă. Pe măsură ce jivina creștea, se înmulțeau și aurul și sculele de preț din sipet; și n-a trecut multă vreme pînă cînd balaurul n-a mai încăput în sipet. Thora locuia într-o casă pe care tatăl ei o zidise anume pentru ea. Balaurul a ieșit din casă și s-a așezat în preajmă, încolăcindu-se în jurul ei; curînd s-a făcut atît de mare, încît corpul lui se întindea de jur-împrejurul casei, iar cu capul ajunsese să atingă coada și să o poată îmbuca. Dar cu cît creștea, cu atît avea nevoie de hrană mai multă; și au trebuit să-i dea, cu vremea, cîte un bou întreg la fiece masă. Iar balaurul nu îngăduia să se apropie altcineva decît omul care-i aducea de mîncare, astfel încît nimeni nu mai cuteza să vină la Thora în casă ca s-o vadă și să stea de vorbă cu ea. Dar nici pe Thora n-o lăsa să iasă din casă.

Jarlul Herraud a ajuns astfel să aibă griji mari din pricina darului său necugetat și se frămînta cu gîndul cum să-și elibereze copila din asemenea captivitate nedorită. În cele din urmă s-a hotărît s-o făgăduiască pe Thora de soție aceluia care ar izbuti să răpună jivina; iar aurul, care se înmulțise între timp ca prin farmec, urma să fie dat de zestre copilei.

Vestea despre făgăduiala sub jurămînt a lui Herraud s-a lățit curînd în toată lumea, dar primejdia luptei cu înfricoșătoarea bală părea tuturor atît de mare, încît nimeni nu cuteza s-o înfrunte, pentru a dobîndi răsplata. Vestea aceasta a ajuns și la urechile lui Ragnar, însă el s-a prefăcut că nu se sinchisește defel și și-a urmat călătoriile pe mare și luptele. Dar, pe ascuns, a poruncit să i se facă niște straie ciudate: niște nădragi și o mantie din dimie groasă, pe care, de cum au fost gata, le-a fiert în catran, de s-au făcut țepene și tari ca o armură de fier.

Curînd după aceea, în miezul verii, a întins pînzele și s-a îndreptat cu corabia spre Țara Gauților, unde a aruncat ancora într-un sîn de mare ascuns, nu departe de curtea jarlului Herraud. A rămas peste noapte pe corabie, iar în zorii zilei următoare și-a pus straiele fierte în catran și a pornit-o spre acareturile jarlului. Ca armă n-a luat cu el decît o suliță mare și grea, la care a scos cuiul cu care vîrful de fier era prins de prăjina de lemn.

Cînd a ajuns la ținta călătoriei sale, toată lumea era cufundată încă în somn, așa că nimeni n-a prins de veste cînd s-a apropiat. Acolo, s-a îndreptat degrabă spre casa Thorăi și de-ndată ce a dat de balaur, i-a înfipt sulița adînc în spinare; rana făcută astfel era atît de mare, încît jivina a început să se zvîrcolească în ghearele morții. Și s-a pornit un vuiet și niște urlete, de se cutremura casa. Ragnar a tras repede sulița îndărăt și, cum scosese dinainte cuiul, vîrful de fier a rămas în rană. Apoi a făcut calea întoarsă; șuvoiul de sînge otrăvit ce a țîșnit din balaur l-a stropit și pe el, dar straiele fierte în catran l-au apărat de orice vătămare.

Din pricina vuietului s-a trezit și Thora, și fecioara a dat fuga la fereastră să vadă care e pricina. A apucat doar să mai vadă un om înalt de stat care se depărta în grabă de casă; a strigat după el, întrebîndu-l cum îl cheamă și ce poftește. Iar omul i-a răspuns:

Doar pentru slavă viața
Mi-am pus-o-n joc, fecioară!
Aveam doar cinșp'ce ani
Cînd bala am răpus-o.

Privesc moartea în faţă,
Chiar de-i pe negîndite ;
Jivina nu-mi dă moarte,
De n-o vrea astfel soarta.

După asemenea vorbe, Ragnar s-a depărtat. Dar Thora a înţeles că străinul vrusese să spună că el ucisese balaurul ; şi, cum nu-şi spusese numele, fecioarei îi venea a crede că acela care făptuise asemenea ispravă nu putea fi om muritor. Căci nu-şi putea închipui că un flăcău de cincisprezece ani putuse agonisi asemenea biruinţă.

Apoi, cînd au sosit acolo curtenii lui Herraud, au dat de fiara răpusă şi au găsit în rana ce-i pricinuise moartea un vîrf de suliţă mare, cum nu se mai pomenise. Jarlul Herraud era gata să-şi ţină făgăduinţa ce-o făcuse, dar nu ştia cum să-l afle pe omorîtorul balaurului, care se făcuse nevăzut. Atunci Thora l-a îndemnat să cheme la curte toţi oamenii din împrejurimi şi să vestească : dacă se află de faţă vreunul care să mărturisească a fi pricinuit balaurului rana morţii, să aducă şi coada suliţei ce se potriveşte la vîrful de fier găsit în rană.

Jarlul Herraud i-a urmat sfatul şi, în scurtă vreme, s-a adunat la curte o mare mulţime de bărbaţi. Ragnar, care aflase şi el de chemare, a venit împreună cu oamenii săi la locul unde se adunaseră ceilalţi. Jarlul Herraud a prins a istorisi ce se întîmplase cu balaurul şi a repetat făgăduiala de a-i da pe fiica sa de soţie celui care răpusese fiara.

Dacă viteazul care a făptuit asemenea ispravă se află aici printre noi, să vină în faţă. Îmi voi împlini făgăduinţa fie că e de neam mare, fie că e om de rînd.

Cum se lăsase tăcere adîncă, jarlul a poruncit să fie purtat vîrful de suliţă prin faţa tuturor celor adunaţi acolo. Căci de s-ar fi găsit vreunul care să aibă coada de suliţă potrivită, însemna că acela ucisese jivina. Dar,

după ce vîrful a fost trecut prin faţa tuturor bărbaţilor aflaţi la adunare, nu s-a găsit nici unul care să înfăţişeze prăjina de lemn ce i se potrivea.

Atunci oamenii care purtau vîrful de fier s-au dus şi la Ragnar, care adăsta cu oamenii săi mai deoparte, ca nişte străini de locurile acelea. Cînd i-au arătat fierul, Ragnar a spus că este al său şi a scos prăjina ce se potrivea fără greş în gaura vîrfului de suliţă. Herraud a înţeles pe loc cine ucisese balaurul şi, cînd Ragnar i-a cerut mîna copilei sale, şi-a împlinit făgăduiala şi i-a unit în căsătorie. Apoi a dat un ospăţ de nuntă cum nu se mai văzuse. După ce totul s-a sfîrşit, Ragnar a pornit cu Thora la drum şi s-a înturnat în ţara lui. Vestea despre asemenea ispravă s-a răspîndit în toată lumea şi, de la straiele pe care le purtase în lupta cu balaurul i s-a tras porecla de *Lodbrok*, adică „Nădragi de dimie".

Ragnar o iubea din toată inima pe Thora, care ţinea şi ea nespus la el ; din căsnicia lor fericită s-au născut doi feciori, cel mare cu numele *Eirek*, cel mic *Agnar*. Amîndoi semănau la chip cu părintele lor : erau voinici şi frumoşi şi-i întreceau în putere pe toţi bărbaţii din jur.

Dar a venit o zi cînd Thora a căzut bolnavă şi cînd şi-a dat seama că nu mai are mult de trăit. Înainte de a-şi lua rămas-bun de la soţul ei, a cerut să-i aducă rochia pe care o îndrăgea mai mult şi i-a dat-o lui Ragnar, spunîndu-i :

— Viaţa mea s-a sfîrşit, căci ştiu bine că nu am leac. La despărţire vreau să-ţi dau un sfat, iar tu să-mi făgăduieşti că ai să-l urmezi. De-o fi să te mai însori vreodată, caută-ţi o femeie căreia să i se potrivească rochia asta.

Cu aceste cuvinte şi-a dat duhul. Ragnar a fost atît de îndurerat de moartea Thorei, încît n-a mai vrut să rămînă în regatul său. A numit cîţiva bărbaţi înţelepţi, care să diriguie ţara împreună cu feciorii săi ; iar el a pornit la drum pe mare, ca odinioară, în chip de viking.

Dar rochia ce i-o dăduse Thora ca ultim dar a păstrat-o în amintirea ei și a purtat-o mereu cu el, pe corabie.

*

În țara Norvegiei se afla o mică ocină, ce-i spunea *Zur Spangarheide*, adică „La cîmpul lui Spangar" ; acolo locuia un țăran bătrîn, *Aki*, cu baba lui, *Grima*. Amîndoi erau sărmani și abia își duceau viața de pe o zi pe alta. Odată a venit la coliba lor un bătrîn îmbrăcat în zdrențe, avînd cu el o harpă. A spus că e un milog, ce umblă după pomană, și s-a rugat să-i dea adăpost. Tocmai atunci s-a nimerit să nu fie decît Grima acasă, căci Aki era plecat în codru ; și baba i-a împlinit străinului rugămintea. Străinul i-a mai cerut să facă focul și să-i arate locul de dormit, căci era ostenit foarte, de mult ce umblase. Cînd s-a așezat lîngă foc și a pus harpa lîngă el, baba a zărit ieșind din cutia ei niște ciucuri ca de la un veșmînd ales. Cătînd mai bine la străin, a zărit din întîmplare, sub straiele lui zdrențuite, un inel de preț. Dar n-a dat nici un semn că-l văzuse ; iar cînd bătrînul i-a cerut să-i arate culcușul pentru noapte, baba l-a dus în șură spunîndu-i :

— Cînd omul meu se-ntoarce tîrziu, mai avem multe de sporovăit și vorba noastră ți-ar strica somnul.

Străinul s-a arătat mulțumit de deslușirea babei, s-a dus la culcare în șură și a adormit îndată buștean.

Bătrînul străin nu era de fapt milogul drept care se dăduse. Îl chema *Heimir* și fusese vasalul credincios al unui rege, pe a cărui fiică, *Aslaug*, primise s-o crească în chip de părinte adoptiv. Cînd copila împlinise abia trei ani, năvăliseră dușmanii în țară și, în lupta ce urmase, își aflaseră moartea și regele și regina. Heimir, care își avea conacul departe de cetatea de scaun a regelui, aflase abia mai tîrziu ce se întîmplase. De teamă ca dușmanii să nu urmărească a curma și viața copilei, s-a hotărît să fugă cu ea și să apuce calea pribegiei. A pus

să-i facă o harpă, al cărei picior să fie destul de mare ca să încapă Aslaug în el. Tot în harpă a mai ascuns odoare de preț, aur și argint, și a pornit fără zăbavă la drum, îmbrăcat ca milog. Pe Aslaug o îngrijea cît se pricepea mai bine și îi dădea drumul să iasă din harpă doar cînd nu era nici un om prin preajmă. Cînd se pornea, uneori, copila să plîngă, bătrînul începea să cînte din harpă, căci se pricepea la asemenea meșteșug, și copila se potolea îndată. Astfel rătăcea din loc în loc și ajunsese acum la Aki și Grima.

În timp ce Heimir dormea somn adînc, Grima ședea lîngă foc, neclintită, și aștepta întoarcerea lui Aki. Cînd țăranul a venit în sfîrșit acasă, ostenit de trudă grea, și-a dat seama dintr-o privire că Grima nu împlinise treburile casei și s-a pornit s-o ocărască. Dar baba i-a istorisit îndată despre străinul care se aciuase la casa lor și i-a deslușit :

— S-a dat drept milog, dar zău că nu e. Am văzut eu bine cum ascundea sub zdrențe un inel de preț, iar din harpă ieșeau ciucurii unor straie de om avut. Moșul ăsta duce cu el bogății mari și vreau să pun mîna pe ele ! Cînd a sosit, era tare ostenit, iar acum, fără doar și poate, doarme buștean, așa că îl poți răpune ușor. Dar dacă nu vrei s-o faci, am să te alung din casă cu ajutorul lui, căci am văzut eu limpede că se simțea foarte bine cu mine și că i-ar fi plăcut să rămînă aici.

La început Aki nici n-a vrut să audă de fapta mîrșavă la care îl îndemna Grima ; dar, pînă la urmă, baba l-a adus unde a vrut ea, adică să-i împlinească voia. Aki și-a agerit baltagul și l-a ucis prin somn pe oaspetele, căruia nici prin vis nu-i trecea asemenea sfîrșit. După ce omorul a fost făptuit, Grima a început să salte de bucurie și să strige că acum vor avea bănet din belșug ; apoi a vrut să scoată degrabă comorile din harpă. Dar s-a căznit în zadar, căci harpa nu se lăsa deschisă. Pînă la urmă a fărîmat-o bucăți și atunci a ieșit la iveală

Aslaug. Văzînd-o, țăranul s-a pus pe tînguit, că știa el dinainte cum că omorul n-are să-i aducă nici un folos, de vreme ce acum vor mai avea încă o gură de hrănit. Și Grima era foarte dezamăgită, dar și-a regăsit iute cumpătul și a fost de părere să spună că fata era chiar copila lor și să-i dea numele *Kraka*, căci așa se chemase și muma ei, adică a babei. Copila era, însă, nespus de frumoasă, și Aki i-a spus babei în batjocură că nimeni n-o să creadă cum că fata era copila lor, căci prea sînt urîți la chip amîndoi. Dar Grima știa oricînd cum să iasă din încurcătură. A tuns copila chilug în cap și i-a frecat pielița creștetului cu catran, pentru ca să nu-i mai crească părul. După aceea a îmbrăcat-o pe micuță în niște straie zdrențuite și i-a pus în cap un clop mare, cu marginile pleoștite. Apoi i-a deslușit moșului :

— Așa, acum Kraka o să semene mai mult cu noi !

Astfel a crescut Aslaug pe lîngă cei doi țărani. Dar o țineau prost și o puneau să împlinească robotelile cele mai grele și mai înjositoare. Cînd îi vorbeau, copila nu scotea nici un cuvînt de răspuns, așa că Aki și Grima au rămas cu convingerea că fata nu poate vorbi. Din pricina asta n-au aflat nici numele ei adevărat, nici care îi era obîrșia.

*

Trecuseră ani după ani de cînd Aslaug își făcea veacul în casa părinților vitregi. Într-o zi frumoasă din miezul verii, s-au apropiat o droaie de corăbii cu pînzele întinse și au tras la o schelă, nu departe de ocina „La cîmpul lui Spangar“, unde au aruncat ancorele. Căpetenia acestor corăbii era *Ragnar Lodbrok*, care se purta cu gîndul să meargă în Norvegia, spre a-și vedea rubedeniile. Corăbiile au rămas peste noapte în schelă, iar în zorii zilei următoare bucătarii au coborît pe uscat, pentru a coace pîine. Cum au pus piciorul pe țărm, au și dat cu ochii de ocina lui Aki și s-au îndreptat într-acolo,

nădăjduind să afle vreun cuptor de pîine, care să le ușureze munca. Acasă au găsit-o doar pe Grima ; i-au spus că sînt slujitorii lui Ragnar Lodbrok și au rugat-o să-i ajute. Bătrîna le-a răspuns că mîinile ei sînt prea înțepenite pentru asemenea robotă și le-a mai spus că are o copilă, care trebuie să se întoarcă acasă curînd și pe care o cheamă Kraka ; e drept că era ea cam țîfnoasă și neascultătoare, cînd îi spunea să facă o treabă, dar avea să le dea, oricum, o mînă de ajutor.

Kraka pornise dis-de-dimineață cu oile la păscut, pentru că ea era cea care trebuia să le păzească și să le îngrijească. Văzuse și ea corăbiile cele multe, care ancoraseră în schelă, și se apucase să se spele pe față, cu toate că Grima o oprise cu asprime să facă asemenea lucru, din pricină că între timp se făcuse nespus de frumoasă, iar părul moale și mătăsos îi ajungea pînă la călcîie. În timp ce mîna oile îndărăt spre casă, a văzut în curte oamenii străini, care roboteau de zor. Aceștia au cătat cu uimire la frumusețea de fată și au întrebat-o pe Grima dacă fecioara e într-adevăr copila ei. Iar cînd baba le-a răspuns că așa este, nici nu le-a venit să creadă și-au spus fără ocol părerea în față :

— Încă n-am văzut asemenea mîndrețe de copilă, și nu seamănă defel cu tine, căci, pe cît ești tu de urîtă, pe atît de frumoasă e ea !

Apoi au rugat-o pe Kraka să frămînte aluatul, pentru ca ei să-l coacă în cuptor. Dar nu se mai săturau privind-o pe fecioară, așa că pîinea s-a trecut din copt și s-a cam ars.

Cînd s-au întors cu pîinile arse la corăbii, toți s-au mîniat pe isprava lor și au cerut ca bucătarii să fie pedepsiți pentru asemenea treabă proastă. Atunci Ragnar i-a întrebat din ce pricină au lăsat pîinea să se ardă ; iar ei s-au dezvinovățit, povestind ce li se întîmplase, și au arătat că nu se mai află pe lume o fată mai frumoasă decît cea pe care o întîlniseră la casa babei. Nici măcar

Thora — au spus ei — nu fusese mai frumoasă decît ea. Atunci Ragnar a trimis soli la ocina din „Cîmpul lui Spangar“ și le-a poruncit :

— Dacă fata asta e cu adevărat atît de frumoasă pe cît am aflat adineauri, poftiți-o să vină la mine, căci o voi lua de soție. Dar să vină nici îmbrăcată, nici dezbrăcată, nici pe mîncate, nici pe nemîncate ; să nu vină singură, dar nici să n-o însoțească vreun om.

Cu asemenea poruncă s-au dus solii la Kraka și au recunoscut îndată că bucătarii spuseseră adevărul. Atunci i-au împărtășit solia cu care veniseră, după care s-au întors fără zăbavă la corăbii.

În dimineața următoare Kraka a pornit la drum, să se înfățișeze înaintea lui Ragnar. S-a înfășurat într-un năvod de pescar și a lăsat părul să se reverse pe deasupra lui : astfel nu era nici îmbrăcată, dar nici nu se vedea pe nicăieri goliciunea. Apoi a pus usturoi pe limbă, fără însă a înghiți vreun cățel ; astfel nu era pe nemîncate, dar nici nu mîncase nimic. Iar ca însoțitor a luat un cîine și, în felul ăsta, nu era singură, dar nici nu era vreo făptură omenească cu ea.

De-ndată ce a ajuns la corăbii, Ragnar a întrebat-o cine e și la cine vine. Iar ea i-a răspuns :

Mă afli, Ragnar,
ascultîndu-ți porunca :
venind, împlinesc
a zeilor vrere.
Nu-i nimeni cu mine
și nu-s despuiată ;
sînt bine-nsoțită,
chiar de sînt singură.

Atunci Ragnar a poruncit să fie urcată pe corabia sa și să-i aducă rochia ce i-o lăsase Thora cu limbă de moarte. Și i-a dat-o grăind astfel :

Primește cămașa
Țesută cu-argint ;
E-a Thorei, căprioara,
Și-ți vine turnată.
Cu mîinile-i dulci,
Ades o netezea ;
Și mult am iubit-o
Pîn-ce moartea a luat-o.

Îndată s-a vădit că veșmîntul îi venea fecioarei de parcă ar fi fost croit pentru ea. Atunci Ragnar i-a cerut să-i fie soție, căci încă era cu gîndul la sfatul dat de Thora. Dar Aslaug i-a răspuns că acum vrea să se ducă îndărăt acasă ; iar Ragnar să-și urmeze calea pe care pornise. Dacă, la întoarcere, nu-și va fi schimbat gîndul, atunci să trimită după ea și îl va urma ca soție ascultătoare.

Ragnar a stăruit însă, asigurînd-o că nu-și va schimba gîndul. Dar Aslaug a plecat îndărăt la ocina din „Cîmpul lui Spangar“. Ragnar și-a urmat călătoria începută și, după ce a isprăvit tot ceea ce plănuise, s-a întors în schela unde o văzuse pe Aslaug și a trimis soli la ea, s-o poftească a-și împlini făgăduința. Aslaug i-a dat răspuns că în zorii zilei următoare va veni fără greș la corăbii.

Cînd au mijit zorile zilei următoare, s-a sculat cu noaptea în cap și s-a înfățișat înaintea lui Aki și a Grimăi, spunîndu-le :

— Acum am să plec de la voi și n-am să mă mai întorc niciodată. Știu bine că l-ați ucis pe Heimir, părintele care m-a crescut, și ar trebui să mă răzbun pe voi pentru asta. Dar am trăit prea multă vreme împreună, pentru a vrea să pun să vi se facă vreun rău. Vă doresc însă ca zilele pe care le mai aveți de trăit să vă fie una mai rea decît alta, iar ziua cea din urmă să vă fie cea mai grea !

Cu vorbele astea a plecat Aslaug de la ei ; iar bătrînii au rămas tare învrăjbiţi şi sfădindu-se întruna, astfel încă blestemul ei s-a împlinit cu prisosinţă.

Aşa cum făgăduise, Aslaug s-a dus la Ragnar. Dar nu i-a dezvăluit nici numele ei adevărat şi nici din ce stirpe se trăgea, astfel încît Ragnar i-a spus şi mai departe Kraka şi a crezut-o copila lui Aki şi a Grimăi. Ragnar a poruncit să înalţe pînzele şi a pornit cu corăbiile spre regatul său, unde a pregătit degrabă un ospăţ cum nu se mai văzuse. În timpul ospăţului, a făcut şi nunta cu Kraka, dar totodată a sărbătorit şi reîntoarcerea în regatul său, a cărui domnie şi-a luat-o îndărăt.

Cei doi soţi erau legaţi de o iubire gingaşă şi au trăit în bună înţelegere şi armonie. Curînd au fost fericiţi cu un fecior, căruia i-au dat, după datina veche, nume dintre cele ale strămoşilor stirpei crăieşti : *Ivar* — căci ăsta era numele copilului — l-a bucurat foarte pe Ragnar cu nespusa lui frumuseţe. Dar foarte curînd bucuria părinţilor a fost întunecată de faptul că băiatul nu putea merge, deoarece în locul oaselor de la picioare avea zgîrciuri. Din pricina asta i s-a spus copilului „Ivar cel fără oase". În mîhnirea lor, părinţii au avut, însă, şi bucuria de a vedea că Ivar avea o minte nespus de ageră ; şi, de-ndată ce a crescut mai mare, a vădit şi o îndrăzneală neobişnuită în bătălii, unde, neputînd umbla singur, era purtat pe un scut.

Ivar n-a rămas, însă, singurul fecior al lui Ragnar cu Aslaug. Fraţii care au urmat au primit numele *Björn, Hvitserk* şi *Rögnvald,* şi toţi au semănat în partea părintelui lor : de cum au trecut de vîrsta copilăriei, s-au arătat a fi voinici zdraveni şi viteji. Între timp, Eirek şi Agnar, feciorii lui Ragnar din prima sa căsătorie cu Thora, ajunseseră bărbaţi puternici, în floarea vîrstei, şi faima lor de războinici se lăţise în toată lumea. Văzînd asta şi aflînd de isprăvile lor, fraţii cei mici din căsătoria cu Kraka n-au mai răbdat nici ei să stea acasă şi, la sfatul

lui Ivar, s-au rugat să li se dea corăbii bune, cu luptători încercaţi în luptă, pentru a porni pe mare după cuceriri şi pradă. Ragnar a fost bucuros să le împlinească dorinţa şi astfel cei patru fraţi au pornit în lumea largă. Oriunde dădeau piept cu duşmani, lupta se încheia cu biruinţa fraţilor, care au agonisit astfel comori după comori ; curînd au ajuns să se bucure de o asemenea faimă, încît veneau din toate părţile luptători neînfricaţi să se pună în slujba lor.

Dar, oricît de norocoase fuseseră călătoriile şi biruinţele fraţilor pînă acum, Ivar era totuşi de părere că încă nu făcuseră îndestul dovada vredniciei şi cutezanţei lor. După sfatul lui, au pornit cu toţii să împresoare un oraş apărat de războinici vajnici şi neînfricaţi, pe care nu izbutise încă nimeni să-l cucerească. Înainte de-a coborî pe ţărm, au lăsat pe corăbii o pază puternică ; şi pentru că nu voiau încă să-l supună pe mezinul lor, Rögnvald, la primejdii prea mari, l-au lăsat să fie căpetenie peste ceata de pază.

De-ndată ce oamenii din oraş au aflat de sosirea vikingilor, au ridicat împotriva lor o armată puternică, alcătuită din luptători încercaţi în războaie. S-a pornit curînd o bătălie cumplită, în care feciorii lui Ragnar s-au bătut vitejeşte. Ivar era purtat pe un scut şi trăgea atît de aprig şi bine cu arcul, încît a răpus un mare număr de duşmani şi a făcut ca sorţii bătăliei să se aplece de partea fraţilor.

Între timp Rögnvald privea de la corăbii, mînios şi nemulţumit, cum fraţii săi luptau ca leii. De la o vreme n-a mai răbdat să adaste acolo, fiindcă i-a venit gîndul că fraţii săi îl lăsaseră anume la corăbii, pentru că voiau să agonisească doar ei toată faima. De-aceea a poruncit oamenilor ce ascultau de el să-l urmeze în bătălie, a plecat de la corăbii şi a intrat în luptă, în fruntea lor. Încăierarea n-a fost uşoară, şi Rögnvald, încă nedeprins bine cu armele, a căzut răpus, în timp ce se avînta vite-

jeşte în mijlocul duşmanilor. Pînă la urmă fraţii săi au înfrînt apărarea oştenilor şi au pătruns în cetatea oraşului. Oricît de aprig s-au apărat războinicii din cetate, au trebuit totuşi să dea bir cu fugiţii, lăsînd biruinţa de partea vikingilor. După ce au dărîmat zidurile cetăţii, cei trei fraţi s-au întors la corăbii cu oamenii lor, ducînd de-acolo pradă bogată.

*

Regele Ragnar Lodbrok trăia în bună prietenie cu regele *Eystein*, care domnea peste Suedia. În fiecare vară mergea cînd unul, cînd altul să-şi vadă prietenul şi, de fiece dată, se încingea un ospăţ mare, cu bucate şi băutură din belşug. Într-o vară, cînd îi venise rîndul lui Ragnar să meargă în Suedia, a pornit cu alai mare pe calea obişnuită, pînă la Uppsala, unde a fost primit cu bucurie de Eystein. În prima seară, cînd cei doi regi şedeau la ospăţ şi beau băutura prieteniei, le-a umplut hanapurile *Ingibörg*, copila lui Eystein. Fecioara era frumoasă şi plină de nuri, iar vasalii lui Ragnar s-au trezit deodată vorbind despre gingăşia ei, dîndu-şi cu părerea că ar fi nimerit ca Ragnar s-o peţească şi să se despartă de ţărăncuţa Kraka. Unul din ei chiar i-a desluşit regelui că nu se cădea să aibă de nevastă o muiere de obîrşie atît de joasă şi că Ingibörg ar fi tocmai femeia ce i se potrivea. Ragnar nu rămăsese nici el orb la frumuseţea copilei lui Eystein şi, pînă la urmă, a ascultat sfatul vasalilor săi. A cerut-o pe Ingibörg de nevastă, iar Eystein a primit să i-o dea. Dar nunta nu urma să se facă numaidecît, ci cei doi regi au hotărît un soroc, după trecerea căruia Ragnar avea să vină şi s-o ia pe Ingibörg în căsătorie.

După ce ospăţul s-a încheiat, Ragnar şi-a luat rămas-bun de la gazda şi prietenul său şi s-a întors acasă în Danemarca. Drumul spre cetatea sa de scaun ducea printr-un codru mare; acolo a făcut Ragnar popas cu

vasalii săi şi le-a poruncit să nu sufle o vorbă către nimeni despre logodna lui cu Ingibörg; cine avea să calce porunca urma să plătească neascultarea cu viaţa.

Ajuns acasă, Ragnar a fost primit cu bucurie de toţi ai săi. În timp ce şedea pe jilţ înalt, în mijlocul curtenilor, a venit şi Kraka în sala cea mare, i-a dat bineţe cu voie bună, ca totdeauna, şi l-a întrebat dacă aduce vreo veste nouă. Ragnar i-a răspuns că nu aduce nici o noutate şi că nu s-a petrecut nimic de seamă în timpul călătoriei.

Noaptea, cînd au rămas doar ei singuri, Kraka i-a pus din nou aceeaşi întrebare şi cînd Ragnar i-a răspuns tot la fel, ea i-a spus:

— Dacă tu nu vrei să-mi spui nici o noutate, atunci trebuie s-o fac eu, căci se spune, pe bună dreptate, că este o noutate atunci cînd un rege se logodeşte cu o fecioară, cu toate că este însurat cu altă femeie.

Ragnar şi-a zis că vreunul din vasali îi dezvăluise pesemne taina şi a întrebat-o cine i-a spus una ca asta. Atunci Kraka i-a răspuns:

— Nu trebuie să învinovăţeşti pe nici unul din vasali de necredinţă, căci nici unul dintre ei n-a scos vreo vorbă despre logodnă. Dar cînd i-ai oprit pe oamenii tăi să vorbească cuiva despre Ingibörg, se aflau pe o creangă deasupra voastră trei păsărele; ele mi-au spus tot ceea ce tu gîndeai să-mi tăinuieşti. Iar eu te rog să laşi gîndul de-a te însura cu copila lui Eystein. Căci a venit vremea să-ţi dezvălui că nu sînt copila acelor oameni mişei, la care m-ai găsit, şi că numele meu adevărat nu e Kraka, ci Aslaug, şi că părintele meu a fost tot rege.

Apoi i-a istorisit soarta părinţilor ei şi a lui Heimir, părintele adoptiv care o crescuse şi care o scăpase atunci cînd ei pieriseră, arătîndu-i cum fusese ucis şi el de Aki şi Grima. Şi a mai spus:

— Ca dovadă că îţi spun adevărul, feciorul pe care îl port acum în pîntece va avea, cînd se va naşte, un semn:

se va părea că în jurul ochiului său stă încolăcit un şarpe.

Ragnar s-a minunat foarte de asemenea veste neaşteptată şi n-a mai făcut călătoria în Suedia, pe care o avusese de gînd. Iar cînd a venit copilul pe lume, s-a văzut la el cu adevărat semnul pe care îl prezisese Aslaug. Ragnar s-a bucurat nespus de acest fecior, pe care l-a numit *Sigurd*, şi i-a dăruit un inel de aur, pe care-l purtase el pînă atunci pe deget. Din pricina şarpelui ce se vedea în jurul ochiului, Sigurd a primit porecla *Wurm im Auge*, adică „Balaur în ochi". Apoi Ragnar a vestit pretutindeni numele adevărat şi obîrşia soţiei sale şi nu s-a mai gîndit să se despartă de ea.

*

Sorocul asupra căruia Ragnar se înţelesese cu regele Eystein trecuse de mult. Eystein, a înţeles, în cele din urmă, că Ragnar n-avea de gînd să respecte învoiala dintre ei şi s-a simţit rănit în onoarea lui. În felul acesta, pacea şi prietenia dintre cei doi regi s-au curmat şi amîndoi ştiau bine că vor trebui să ajungă foarte curînd la luptă.

Atunci Agnar şi Eirek, feciorii pe care i-i dăruise Thora lui Ragnar, s-au hotărît să pornească în fruntea oştilor şi să cadă asupra Suediei. Dar cînd a fost să pornească pe mare cu corăbiile, au avut un semn rău prevestitor. Căci unul din oamenii lor a căzut sub buştenii pe care lăsau corăbiile la apă şi a fost zdrobit, aflîndu-şi moartea. Cu toate astea, Agnar şi Eirek nu s-au lăsat de planul lor, ci au năvălit în olaturile lui Eystein. De-ndată ce, acesta a aflat că i-a fost călcată ţara, a trimis prin toate olaturile săgeata chemării la oaste, adică a dat şfară în ţară, şi în scurtă vreme s-a adunat puhoi de războinici, care s-a urnit, cu regele în frunte, să dea piept cu feciorii lui Ragnar. Dar cea mai mare nădejde o avea Eystein într-o vacă uriaşă, ce-i zicea *Sibilja* şi care era

o făptură măiastră. În fiece bătălie, Eystein punea vaca să meargă înaintea oştii şi animalul scotea nişte mugete atît de înspăimîntătoare, încît, de-ndată ce-o auzeau, duşmanii îşi pierdeau capul cu totul, începeau să se lupte între ei şi nu mai erau în stare să se păzească de adevăraţii lor vrăjmaşi. Aşa s-a întîmplat şi cu oastea lui Agnar şi Eirek ; doar cei doi fraţi au rămas cu mintea limpede şi au putut să lupte aprig. Agnar răzbătea într-una prin liniile oştenilor lui Eystein şi făcea prăpăd nespus. Dar, pînă la urmă, i s-a împlinit şi lui crugul vieţii şi a căzut vitejeşte. Văzînd moartea fratelui, Eirek s-a mîniat foarte şi a pornit a se bate şi mai cumplit, dar numărul mare al adversarilor l-a copleşit şi, în cele din urmă, a fost luat prins. Atunci Eystein a poruncit să sune trîmbiţa sfîrşitul luptei, s-a arătat plin de cruţare şi milostenie faţă de Eirek şi l-a îmbiat cu mîna fiicei sale. Dar Eirek i-a răspuns dîrz că, acum, cînd Agnar a fost răpus, nu mai poate fi pace între el şi Eystein şi că, oricum, nici prin gînd nu-i trece s-o ia pe Ingibörg de nevastă. A cerut însă, pentru oamenii săi, cruţare şi dreptul de-a pleca acasă nevătămaţi, iar pentru sine şi-a dorit moartea. Eystein i-a împlinit prima dorinţă ; apoi au înfipt mai multe suliţe cu coada în pămînt, unele lîngă altele, aşa cum ceruse Eirek, şi l-au aruncat de sus în ele, astfel încît vîrfurile i-au trecut prin trup şi i-au curmat viaţa. Înainte de-a muri, le-a aruncat vasalilor săi un inel, ce-l avea pe deget, şi i-a rugat să-l ducă reginei Aslaug şi să-i istorisească sfîrşitul lui, fiind sigur că ea îi va vesti şi pe vitejii ei feciori de moartea lui.

*

Cînd solii au ajuns în Danemarca, ducînd vestea despre moartea feciorilor lui Ragnar, acesta nu se afla în ţară, iar feciorii de la a doua nevastă încă nu se întorseseră din călătoria lor pe marea cea mare. Astfel că

Aslaug se afla singură cînd solii i-au adus vestea despre sfîrşitul luptei împotriva lui Eystein. Cînd i-au înmînat inelul lui Eirek şi i-au istorisit cum şi-a aflat moartea, au văzut-o pe regina Aslaug plîngînd — lucru ce nu se mai întîmplase niciodată pînă atunci —, iar lacrimile ei erau roşii ca sîngele. După ce solii au terminat de spus tot ce ştiau, Aslaug le-a răspuns că nu se va putea gîndi la răzbunare decît atunci cînd Ragnar şi feciorii săi vor fi din nou în ţară.

Ivar cel fără oase şi cu fraţii săi au revenit acasă încă înainte de reîntoarcerea lui Ragnar. Agonisiseră ei faimă şi biruinţă în luptă, dar au trebuit să-i aducă reginei Aslaug şi vestea morţii feciorului ei Rögnvald. Aslaug a primit vestea cu multă stăpînire de sine, spunînd :

— Era cel mai tînăr dintre voi, dar a fost viteaz şi s-a dus la Odin fără frică. Faimă mai mare n-ar fi putut agonisi, chiar de-ar fi trăit mai mult. Dar şi eu am a vă împărtăşi o noutate — moartea lui Eirek şi a Agnar. Voi sînteţi cei care trebuie să-i răzbunaţi, iar eu am să vă sprijin, cît voi putea mai bine.

Dar Ivar ştia bine cît de greu era să lupte împotriva lui Eystein, căci doar acesta avea mare ajutor din partea vacii Sibilja, împotriva căreia chiar şi cea mai neasemuită vitejie era neputincioasă. De-aceea, la rugămintea reginei, a răspuns că n-ar avea rost să pornească împotriva lui Eystein. Dar Aslaug i-a grăit astfel :

Nici anul jumătate
n-aţi fi rămas nerăzbunaţi,
de-aţi fi plecat voi primii
din lumea celor vii,
— o spun fără înconjur —
de-ar mai fi fost în viaţă
şi Eirek, ca şi Agnar,
ce nu i-am născut eu.

Ivar, însă, a stăruit în împotrivirea sa şi a spus că nu puteau lupta împotriva lui Eystein mai înainte de-a fi fost înlăturată vaca Sibilja.

Aslaug îşi pierduse orice nădejde de a-i îndupleca pe feciorii săi să pornească după răzbunare, cînd coconul ei nevîrstnic, Sigurd Balaur-în-ochi, care stătuse lîngă ea şi ascultase totul, a dat glas gîndului său :

În trei nopţi, doar, găti-vom
călătoria oastei
— căci drumu-i lung pe mare —,
de ăsta-i baiu-ţi, mamă.
Pe jilţu'nalt din Şvedia
n-o să mai stea mult Eystein ;
chiar de va da ispaşă,
doar spadele-or muşca.

Atunci s-au răzgîndit şi fraţii mai mari. Mai întîi Björn a arătat că, deşi nu grăise nimic pînă atunci şi cu toate că nu-i scăpăra şi lui chip de balaur în lumina ochiului, avea şi el totuşi o inimă vitează în piept şi nu-i uita pe fraţii care se arătaseră totdeauna buni cu el. Lui Björn i s-a alăturat şi Hvitserk spunînd :

— Chiar de e iarnă şi schela cu corăbiile a îngheţat, n-am să mă dau îndărăt de-a face calea pînă-n Şvedia ; am să mă pricep eu cum să sparg gheaţa de pe ciocul corăbiei !

Văzînd unirea şi hotărîrea fraţilor mai mici, Ivar n-a mai vrut să stea nici el deoparte. I-a sfătuit îndată să pregătească toate corăbiile cît mai bine şi să adune războinicii cei mai destoinici. Numai astfel — şi-a dat el cu părerea —, avînd grijă să nu lipsească nimic, vor putea nădăjdui să-l biruie pe Eystein.

Fără zăbavă s-au apucat să gătească de drum corăbiile, în răstimpul cel mai scurt cu putinţă, şi să cheme toţi războinicii de care aveau nevoie. În afară de cei de pe corăbii, mai urma să pornească împotriva Suediei

şi o altă oaste, care avea să facă drumul pe uscat, şi în fruntea căreia avea să meargă însăşi regina Aslaug. Cît timp avea să conducă oastea, regina urma să poarte numele de război *Randalin*, adică „Purtătoarea de scut" ; şi numele acesta i-a rămas, apoi, pînă în veacul veacului.

Corăbiile şi oastea de pe uscat au sosit cu bine la locul unde trebuia să se unească, după cum plănuise Ivar. De cum au trecut hotarul în olaturile regelui Eystein, au început să pustiască şi să pîrjolească totul fără milă. De la cei ce luaseră fuga din faţa duşmanului, Eystein a aflat ce se petrecuse şi a ştiut îndată cine erau duşmanii care porniseră împotriva lui. A chemat de sîrg oastea să se adune şi, cînd i-a văzut laolaltă, a pornit să rînduiască cetele şi pîlcurile pentru luptă ; totodată a hotărît ca vaca Sibilja să pornească în goană, după rînduiala ştiută, în fruntea oştenilor. Văzînd asta, Ivar a poruncit oamenilor ce-l purtau pe scut în bătălie să alerge cu el înaintea vacii. Ivar avea în mînă un arc de-o tărie nemaivăzută, pe care doar el singur putea să-l înstruneze. Cu el trăgea în duşman săgeţi uriaşe şi, ori de cîte ori pornea o săgeată, coarda arcului zbîrnîia cum nu mai auzise ureche de om. Cînd a ajuns destul de aproape de vacă, a tras repede două săgeţi în ea şi a nimerit-o în amîndoi ochi. Atunci vaca a căzut grămadă şi s-a lovit cu capul de pămînt ; dar, îndată, s-a pornit să ragă şi mai înspăimîntător, apoi s-a ridicat în picioare şi a pornit orbeşte ca turbată, spre locul de unde fuseseră trase săgeţile. Atunci Ivar a poruncit oamenilor care-l purtau să-l arunce pe vacă. Cînd l-au săltat în sus pentru a-l arunca, părea uşor ca un fulg, astfel încît oamenilor nu le-a fost greu să-i împlinească porunca întocmai ; şi Ivar a căzut călare pe spinarea vacii. Dar, în clipa aceea, s-a făcut nespus de greu, de parcă era un munte de piatră ; şi, în cădere, i-a zdrobit vacii toate oasele, astfel încît aceasta şi-a dat duhul pe loc.

Ivar a poruncit apoi să fie ridicat din nou pe scut şi a strigat cu glas tunător, de l-a putut auzi întreaga oaste :

— Acum duşmanul nostru cel mai primejdios s-a dus şi dacă vă veţi bate cu vitejie, biruinţa va fi cu sigur a noastră !

Curînd după aceea s-a pornit o bătălie cumplită, iar feciorii lui Ragnar au răzbit atît de aprig în rînduiala de luptă a lui Eystein, răsturnînd-o, şi s-au luptat atît de vitejeşte, încît suedezii n-au mai putut ţine piept şi au fost nevoiţi să bată în retragere. Însuşi regele Eystein a căzut în această luptă şi, cu asta, biruinţa a rămas de partea feciorilor lui Ragnar. Atunci Ivar şi-a ridicat glasul şi a spus că n-are rost să se mai războiască într-o ţară rămasă fără stăpîn. Dealtfel şi Agnar şi Eirek fuseseră răzbunaţi cum se cuvenea. Suedezilor rămaşi în viaţă le-au dăruit cruţare şi pace, iar Randalin s-a întors cu o parte din oaste acasă, în timp ce feciorii ei au pornit să facă alte isprăvi.

*

În timp ce feciorii săi agoniseau tot mai multă faimă prin răzbunarea împotriva regelui Eystein şi prin alte isprăvi vitejeşti, săvîrşite în cursul unor noi expediţii pe mare, regele Ragnar s-a întors în regatul său. Îl bătea însă gîndul că faima feciorilor ajunsese s-o întunece pe a sa proprie, şi tot cugeta cum să-i întreacă din nou. Astfel a pus să-i alcătuiască două corăbii de negoţ, de-o mărime cum nu se mai văzuse, şi să-i făurească arme la toţi meşterii din ţara sa. Cînd l-a întrebat Randalin ce are de gînd să facă, Ragnar i-a răspuns că vrea să pornească împotriva Angliei, unde domnea în vremea aceea regele Ella. Regina i-a arătat că e lucru cu primejdie să încerce asemenea faptă cutezătoare numai cu două corăbii de negoţ, oricît ar fi ele de mari, şi l-a sfătuit să pornească mai degrabă cu multe corăbii de luptă,

mai ales că astfel și coborîrea pe țărm ar fi fost mai ușoară. Dar Ragnar i-a răspuns cu semeție :

— Să pui stăpînire pe o țară cu multe corăbii de luptă nu e o ispravă aducătoare de faimă deosebită. Dar să cucerești o țară ca Anglia numai cu două corăbii de negoț este o faptă ce nu-și află seamăn și de-aceea voi să-mi împlinesc gîndul.

De-ndată ce corăbiile au fost gata, iar războinicii s-au aflat pregătiți, Ragnar a hotărît să pornească la drum. Randalin l-a însoțit pînă la schela unde erau trase corăbiile și despărțirea nu i-a fost cu inimă ușoară, căci știa prea bine ce primejdie se lega de expediția în care îi pleca bărbatul.

Cînd s-a apropiat Ragnar de coasta Angliei, s-a stîrnit o furtună atît de năprasnică, încît amîndouă corăbiile s-au izbit de stînci. Dar oastea a izbutit să scape cu viața din această năprasnă și să-și ducă și armele pe uscat ; astfel încît Ragnar a putut să pornească năvala în țară și să cucerească toate așezările și cetățile care i-au fost în cale.

Regele Ella, care domnea pe-atunci în Anglia, se aștepta de mult ca Ragnar Lodbrok să-i calce țara și rînduise pretutindeni străji de veghe care să-l vestească degrabă dacă vreo oaste străină ar fi coborît pe uscat. În felul acesta a aflat fără zăbavă că Ragnar năvălise în țară și a chemat de sîrg la oaste și luptă pe toți bărbații din regatul său, care erau în stare să poarte arme. În scurtă vreme s-a adunat o oaste foarte mare și cele două tabere s-au pregătit de luptă. Iar regele Ella le-a poruncit cu strășnicie luptătorilor săi :

— De vom avea biruință în bătălia asta, să nu care cumva să-l hărțuiți pe Ragnar Ladbrok ; căci, de va fi să cadă în luptă, feciorii lui nu se vor lăsa pînă ce nu-i vor răzbuna moartea.

Cînd a pornit la luptă, Ragnar n-a luat cu el alte arme decît scutul, coiful și sulița cu care răpusese balaurul ce-o ținuse captivă pe Thora. Cum oastea lui Ragnar era mult mai mică decît cea a lui Ella, nu avea defel sorți de izbîndă și n-a trecut multă vreme pînă ce o mare parte din oamenii săi au căzut. E drept că, pe unde trecea luptînd, Ragnar făcea prăpăd printre vasalii lui Ella ; dar, pînă la urmă, au căzut toți războinicii săi și doar el singur a mai rămas încă neînvins. Atunci dușmanii l-au încercuit din toate părțile și l-au strîns între scuturile lor, pînă cînd n-a mai putut să-și folosească sulița. În felul acesta a fost prins viu.

Cînd l-au întrebat cine e, n-a vrut să răspundă nimic. Atunci regele Ella a poruncit ca prinsul să fie aruncat în groapa cu șerpi și să fie lăsat acolo, pînă ce va vorbi ; dar, dacă avea să spună ceva, din care să se înțeleagă că e Ragnar Lodbrok, să fie scos de-ndată de-acolo.

Cu toate că șerpii se încolăceau din toate părțile, pregătindu-i chinuri cumplite, Ragnar n-a dezvăluit cine era. Cînd a simțit că i se apropie moartea, a spus doar atît :

Ar grohăi godănacii,
Să știe mistrețu-n primejdie.
Îndur chinuri grele :
Căci șerpii mă mușcă,
mă-ncolăcesc
și sug aprig din mine.
Curînd am să mor,
mușcat de năpîrci.

Ragnar și-a dat duhul în groapa cu șerpi și, cu toate că-și păstrase taină pînă la moarte, regele Ella era sigur că prinsul, care tăcuse cu atîta îndărătnicie, nu putea fi altul decît Ragnar Lodbrok. Pentru a afla sigur la ce răzbunare trebuia să se aștepte, a trimis soli în Danemarca să ducă veste feciorilor lui Ragnar despre moartea părintelui lor.

Cînd au ajuns solii în Danemarca, feciorii lui Ragnar tocmai se întorseseră dintr-o expediţie războinică, pe cît de lungă, pe atît de încununată de biruinţe răsunătoare. La dorinţa lor, solii au fost aduşi înaintea lui Ivar şi a fraţilor săi ; acolo au fost întrebaţi ce veste aduc. Cînd solii au arătat că au venit pentru a vesti moartea lui Ragnar Lodbrok, Ivar a cerut să-i povestească pe de-a-ntregul cum s-au întîmplat lucrurile. Solii i-au împlinit dorinţa şi, cînd au istorisit despre ultimele spuse ale lui Ragnar, care începeau cu vorbele „Ar grohăi godănacii", Björn a scuturat atît de aprig suliţa pe care îşi încleştase mîna, încît s-a frînt în două. Sigurd Balaur-în-ochi tocmai ţinea în mînă un junghier şi, în timp ce asculta cu luare-aminte spusele solilor, a strîns în mînă tăişul, fără să-şi dea seama, de i-a tăiat carnea palmei pînă la os ; iar Hvitserk, care tocmai juca table şi era cu zarul în mînă, l-a strivit atît de tare între degete, încît i-a ţîşnit sînge de sub unghii. Doar Ivar, care vorbea în numele fraţilor săi, s-a stăpînit şi a întrebat, cu glas potolit, tot felul de amănunte. Între timp, se făcea la chip cînd galben ca un mort, cînd roşu, cînd vînăt — şi toate astea din pricina mîniei înverşunate ce se zbuciuma în pieptul său.

După ce solii regelui Ella şi-au terminat de spus solia, s-a ridicat Björn şi şi-a dat cu părerea că răzbunarea ar trebui să înceapă prin uciderea aducătorilor unei asemenea veşti năprasnice. Dar Ivar s-a împotrivit, poruncind ca solii să fie lăsaţi a merge în pace ori unde poftesc ; iar de le lipseşte ceva, să le fie dat fără zăbavă. Solii, care îşi împliniseră rostul, s-au grăbit să ajungă la corăbii şi să se întoarcă, cu pînzele întinse, în ţara lor, unde i-au dat seama regelui Ella de cele petrecute şi de felul cum a primit vestea fiecare din feciorii lui Ragnar. Ascultînd cu luare-aminte, regele Ella şi-a dat cu părerea că nu are a se teme decît de Ivar, căci ceilalţi nu i-ar putea pune în primejdie domnia.

*

Între timp, feciorii lui Ragnar au ţinut sfat cum ar putea să-l răzbune mai bine pe părintele lor. Ivar le-a spus ritos că el nu va lua parte la nici o expediţie împotriva lui Ella şi nici nu va da războinici pentru asemenea ţel. Căci Ragnar căzuse asupra lui Ella fără vreo îndreptăţire şi îşi pornise treaba cît se poate de prost ; păţise şi el ceea ce li se întîmplase şi altora, care năvăliseră cu anasîna şi îşi aflaseră un sfîrşit lipsit de glorie. Iar dacă regele Ella era gata să plătească ispaşă pentru moartea lui Ragnar — a încheiat Ivar —, atunci era gata să se înţeleagă cu el.

Dar ceilalţi fraţi s-au mîniat foarte şi au strigat sus şi tare că ar însemna pentru ei o ruşine fără seamăn dacă ar fi gata să uite de răzbunare ; apoi au stăruit să pregătească fără zăbavă corăbiile şi să pornească pe calea răzbunării. Ivar însă nu s-a lăsat înduplecat, ci a spus răspicat că nici una din corăbiile de sub porunca sa nu va lua parte la asemenea nesăbuită faptă. Doar corabia sa, pe care mergea totdeauna, avea să-i însoţească pe ceilalţi fraţi. Cînd s-a aflat că Ivar nu voia să fie căpetenia expediţiei, ca întotdeauna, vasalii n-au mai avut încrederea obişnuită ; şi aşa s-a făcut că s-a adunat mult mai puţină oaste ca îndeobşte. Dar fraţii au pornit totuşi la drum ; iar cînd s-a pornit bătălia împotriva regelui Ella, Ivar a stat deoparte, astfel încît fraţii săi n-au putut izbîndi şi au fost nevoiţi să se întoarcă în Danemarca, de rîndul ăsta fără biruinţă şi faimă. Ivar, însă, le-a spus că el nu se mai întoarce în Danemarca şi că de domnie să se îngrijească ei ; în schimb, să-i trimită atîtea bunuri cîte le-o cere. Între timp, el va încerca să vadă dacă regele Ella nu vrea să-i plătească ispaşă pentru moartea lui Ragnar. Cu aceasta, fraţii s-au despărţit, cei mici pornind spre casă, iar Ivar mergînd la curtea regelui Ella. Acestuia i-a desluşit că ar vrea să termine

vrajba și să cadă la învoială, căci asemenea cale i se pare mai înțeleaptă, decît să-și pună viața în joc și s-o primejduiască pe cea a vasalilor săi. Regele Ella nu prea voia să-i dea crezare, ci socotea că Ivar umbla, pesemne, cu gînd ascuns. Dar Ivar s-a arătat gata să jure că nu va mai purta nicicînd război împotriva lui, dacă îi va împlini o cerere măruntă. Atunci Ella l-a întrebat ce anume dorește, iar Ivar i-a răspuns că nu vrea decît atîta pămînt cît va putea cuprinde cu o piele de bou. Ella și-a zis că-i poate împlini fără grijă cererea, căci nu va păgubi nimeni dacă danezul va stăpîni și el un petec de pămînt ; în schimb, dacă Ivar îi va fi credincios, nu va mai avea a se teme de ceilalți frați.

Astfel au încheiat învoiala : Ivar a jurat să nu mai lupte niciodată împotriva lui Ella, iar în schimb urma să primească atîta pămînt cît va putea cuprinde cu cea mai mare piele de bou pe care o va găsi. Atunci Ivar a luat pielea unui bou bătrîn și a pus-o la muiat în apă, după care a întins-o de trei ori pe cît era la început. Apoi a pus s-o taie în fîșii foarte înguste, pe care le-a despicat în două, despărțind partea dinspre păr de cea dinspre carne. Astfel a dobîndit o curea atît de lungă, cît nu-i trecuse nimănui prin gînd. Apoi, cînd a desfășurat-o pe cîmp, a cuprins un petec de pămînt atît de mare, încît putea ridica pe el o întreagă cetate. Așa a și făcut, iar cetatea a primit numele de *Lundanaborg*, adică „Cetatea Lundana“, și din ea a luat naștere orașul cel mai mare și mai vestit din toate țările de la miază-noapte — London, adică Londra.

*

În timpul ridicării cetății, Ivar s-a arătat a fi nespus de milostiv și darnic ; cum, în afară de asta, era gata oricînd să dea sfat bun și înțelept oricui venea la el să-l întrebe, a ajuns să fie foarte iubit. Chiar și rege-

lui Ella i-a stat în ajutor cu multă bunăvoință, la cîrmuirea țării.

Astfel Ivar a prins rădăcini în țara Angliei și nimeni nu mai avea vreo bănuială împotriva lui. Atunci a trimis soli la frații săi și le-a cerut să-i trimită aur și argint mult de tot. Trimișii au dus solia în Danemarca, precum li se poruncise, și au istorisit cum trăiește Ivar. Frații și-au spus atunci că Ivar își schimbase pesemne gîndul ; dar i-au împlinit întru totul cererea, astfel încît solii s-au putut întoarce cu bogății nespuse în cetatea stăpînului lor.

Dar Ivar n-a păstrat comorile pentru sine, ci le-a dăruit bărbaților celor mai puternici din țară, făcîndu-i astfel să se apropie în credință de el și să se îndepărteze de regele Ella, stăpînul și suzeranul lor. Ivar le-a cerut tuturor celor ce trecuseră de partea lui să-i făgăduiască sub jurămînt că vor sta de-o parte dacă el va ajunge să se bată cu regele Ella.

După ce a obținut toate astea, le-a cerut fraților săi să ridice oaste multă și să pornească de sîrg cu ea împotriva Angliei. Atunci și-au dat seama ei de gîndurile lui ascunse și au înțeles din solie că Ivar nutrește speranța de a-l birui pe regele Ella. Din toate olaturile și țările de sub stăpînirea lor, au adunat puzderie de oaste, au urcat-o pe corăbii, au înălțat pînzele și au pornit, cît au putut mai repede, spre Anglia. Regele Ella nu mai rînduise acum iscoade și străji care să-l vestească din timp ; și, cum călătoria pe mare s-a făcut cu mare grabă, n-a prins de veste despre primejdia ce-l păștea decît după ce danezii au pus piciorul pe pămîntul Angliei. Cînd a primit veste despre marea oaste dușmană, care se și afla pe țărmurile țării sale, Ella și-a chemat în mare grabă toți războinicii din țară ; dar au venit mult mai puțini decît de obicei, întrucît Ivar atrăsese pe mulți de partea sa. Iar Ivar i-a spus regelui Ella că el n-are putere asupra fraților săi și, de aceea, nu-i poate face

să renunţe la război şi nici hotărî să se întoarcă acasă ; dar vrea, totuşi, să încerce a-i opri de a mai înainta spre inima ţării. Regele Ella a încuviinţat asemenea încercare ; însă, de-ndată ce a ajuns la fraţii săi, Ivar i-a sfătuit să-l silească pe regele Ella, cît de curînd, să dea bătălia, căci are sub porunca sa mult mai puţină oaste decît ei.

Apoi s-a întors la regele Ella şi i-a grăit astfel :

— Zadarnic cercat-am să mijlocesc pacea între tine şi fraţii mei, căci nu vor să asculte nimic şi au de gînd să te lovească fără zăbavă. Aşa că a sosit vremea să-ţi rînduieşti cetele pentru bătălie. Iar eu îmi voi ţine jurămîntul şi nu voi lupta împotriva ta, ci voi sta cu oastea mea deoparte, oricare ar fi sorţii luptei.

Curînd s-a pornit o bătălie cumplită, pe viaţă şi pe moarte, şi feciorii lui Ragnar şi-au dezlănţuit furia pe care o ţinuseră atîta vreme în frîu. Năvala lor împotriva lui Ella n-a putut fi stăvilită, fiindcă oastea acestuia era mult mai puţin numeroasă ; iar vasalii fraţilor le-au urmat pilda şi au sfîrtecat fără milă cetele lui Ella, pînă cînd le-au silit să dea dosul şi s-o ia la fugă. Dar le-au ajuns degrabă din urmă şi le-au luat prinse, împreună cu rege cu tot. Atunci Ivar i-a sfătuit pe fraţii săi că a venit clipa să răzbune moartea părintelui lor, a lui Ragnar Lodbrok, iar ei i-au ascultat sfatul, şi, astfel, şi-a pierdut viaţa regele Ella.

Acum, cînd îşi împliniseră ţelul — căci regele Ella era mort, iar ţara lui era toată în mîna lor —, Ivar le-a spus fraţilor mai mici că partea lui de domnie în Danemarca o trece pe seama lor şi le lasă întreaga Danemarcă. El, însă, va rămîne în Anglia şi va lua domnia acolo. Astfel, Hvitserk, Björn şi Sigurd s-au întors îndărăt în Marca Danezilor.

În felul acesta, au dobîndit prin luptă feciorii lui Ragnar o putere întinsă, cum nu se mai văzuse, şi au dus mai departe alte războaie, fiecare cu oastea lui, săvîrşind multe fapte vitejeşti. Hvitserk şi-a pierdut

viaţa în cursul unei expediţii primejdioase în ţările de la soare-răsare ; iar maica lui, Randalin, care-şi păstrase şi la bătrîneţe o inimă vitează, şi-a aflat mîngîiere în gîndul că feciorul ei plecase la Odin ca un luptător neînfricat şi cu neasemuită faimă. Björn a ajuns străbunul unei stirpe puternice, care a găsit în Islanda o nouă patrie. Iar fiica lui Sigurd, *Ragnhilda*, a fost născătoarea regelui *Harald Schönhaar*, adică „Harald-Păr-frumos", care a reunit toată Norvegia sub schiptrul său.

„Ivar Fără-oase" a domnit în Anglia ani mulţi cu pace şi fericire, aşa cum îşi dorise întotdeauna. Cînd, ajuns la o vîrstă patriarhală, a simţit că i se apropie sfîrşitul, a lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat într-un colţ al ţării sale pe unde treceau mai adesea năvălitorii străini. Voia să-şi apere regatul şi după moarte şi să nu îngăduie biruinţă nimănui care ar fi venit de pe mare şi ar fi coborît pe uscat în acel loc. În felul acesta păstra credinţă, şi după moarte, ţării, care îi devenise o nouă patrie, şi răsplătea locuitorilor ei fidelitatea pe care i-o dovediseră cît fusese în viaţă.

AMLETH

Pe vremea cînd peste puternica împărăţie daneză domnea regele *Hrörek*, trăia în Jutlanda, ca guvernator al său, un bărbat de ispravă, pre numele său *Gerwendill*. La moartea acestuia au rămas doi feciori : *Horwendill* şi *Fengo*. Întrucît îl preţuise şi îl iubise mult pe Gerwendill pentru credinţa sa, regele Hrörek a trecut dragostea sa asupra celor doi feciori ai guvernatorului şi le-a încredinţat aceeaşi slujbă pe care o îndeplinise părintele lor ani de-a rîndul.

Cei doi frați nu se asemănau deloc la fire și, în scurtă vreme, s-a vădit că, spre deosebire de Fengo, Horwendill era un bărbat îndrăzneț și pus pe fapte mari ; astfel a dobîndit curînd o mare faimă prin expedițiile victorioase, pe care le-a întreprins pînă la mari depărtări, cu vikingii săi. Faima aceasta a sporit și mai mult cînd l-a învins în luptă dreaptă pe regele norvegienilor, *Koll*, care îl pizmuia pentru gloria sa și îi căuta pricină de ceartă. Cu prilejul acestei lupte purtate numai între ei doi, Horwendill a arătat nu numai că este viteaz și puternic, ci și că știe să-și prețuiască dușmanul învins în luptă cinstită. Întrucît Koll a murit la scurtă vreme, din pricina rănilor primite în luptă, Horwendill a pus să-l astruce cu toată cinstirea și a dat un ospăț pentru pomenirea celui dispărut.

Regele Hrörek îl prețuia tot mai mult pe guvernatorul său. Horwendill s-a bucurat din ce în ce mai din plin de bunăvoința și favoarea regelui ; pînă la urmă a primit de soție chiar pe *Geirthruda*, fiica lui Hrörek ; aceasta i-a dăruit un fecior, căruia i-au pus numele *Amleth*.

Fengo urmărea cu pizmă și ură izbînzile strălucite ale fratelui său și, în cele din urmă, l-a atras cu viclenie într-o capcană și l-a ucis.

Pentru a justifica mîrșava faptă sîngeroasă, a născocit împotriva mortului o grea ponegrire ; anume, a pretins că Horwendill se purtase cu cruzime și fără milă față de soața sa Geirthruda, că el n-a mai putut îndura una ca asta și că de aceea a săvîrșit fapta. După ce l-a înlăturat astfel pe fratele său și a potolit norodul prin ponegrirea născocită, și-a asumat de unul singur slujba de guvernator. Iar pe Geirthruda, văduva lui Horwendill, a luat-o de soție.

Amleth, fiul lui Horwendill, știa prea bine că vicleanul său unchi, care după uciderea fratelui îi mai și pîngărise onoarea și amintirea, se purta cu gîndul să-l înlăture și pe el, pentru a se apăra de răzbunare. Și, fiindcă voia să scape de prigonire, s-a prefăcut că și-a pierdut mințile. S-a mînjit pe sine și a întinat cu glod și cămările mamei sale, unde își făcea veacul de obicei, apoi s-a aruncat pe podele zvîrcolindu-se ca ieșit din minți, astfel încît priveliștea lui umplea sufletele de groază și scîrbă. Adeseori ședea în cuhnie, la vatră, și scormonea cu mîinile în cenușă. Apoi se mai îndeletnicea cu jocuri ce păreau fără noimă și cioplea din lemn niște scoabe cu cîrlige ca de undiță, pe care le întărea, pîrlindu-le în foc. Dacă îl întreba cineva ce face acolo, răspundea că făurește lănci tăioase pentru a-și răzbuna părintele cu ele.

Chiar dacă mulți prindeau a rîde de purtarea sa și de vorbele zălude, totuși erau unii în care îndemînarea lui la cioplitul scoabelor făcea să încolțească bănuiala și presupunerile. Intrat și el la bănuieli din pricina cugetului încărcat, Fengo a pus să-l privegheze cu străşnicie pe nepotul său ; iar cînd a aflat de purtarea stranie a lui Amleth, s-a hotărît îndată să-l pună la încercare, pentru a afla dacă s-a smintit cu adevărat sau doar se preface. Amleth fusese crescut, din fragedă copilărie, împreună cu o fată, la care ținea din toată inima, ca la sora lui de lapte, și căreia îi dăruise totdeauna încrederea sa. Sfetnicii lui Fengo au plănuit să le dea celor doi prilejul să stea de vorbă în aparență singuri, dar ei să tragă cu urechea la cele ce vorbesc. În felul acesta nădăjduiau să descopere adevărul.

Au stăruit pe lîngă Amleth să meargă călare, împreună cu alți cîțiva tineri, într-o pădure mai depărtată, și el s-a arătat gata s-o facă, deși era bănuielnic, ca întotdeauna. Încă de cînd a fost să încalece pe cal, s-a prefăcut a fi cît se poate de neîndemînatec și, pînă la urmă, s-a suit în șa de-andăratelea, cu fața spre partea din urmă a calului ; apoi s-a apucat de coadă, ca de frîu, de parcă așa ar fi vrut să-l struneasă. Nimeni nu l-a putut hotărî să renunțe la asemenea gînd, și astfel calul

a pornit fără frîu, în timp ce călărețul încerca să-l conducă trăgîndu-l de coadă.

Pe drum, ceata călăreților a dat de un lup, și unul din însoțitorii lui Amleth i-a strigat să se uite bine la mînzul cel frumos care le-a ieșit în cale. Amleth n-a dat nici un semn că recunoaște lupul și a răspuns doar că e păcat să nu se găsească asemenea animale și în herghelia lui Fengo. Ceilalți și-au închipuit că Amleth s-a înșelat cu adevărat și au rîs de vorbele lui nesăbuite ; nu bănuiau că, îndărătul vorbelor ce păreau fără noimă, se ascundea un tîlc tainic, căci Amleth înțelegea prin herghelie oastea lui Fengo, în care se aflau prea puțini luptători viteji.

Drumul a mers o vreme pe țărmul mării, unde au găsit vîsla de cîrmă a unei corăbii aruncate la mal. Unul dintre călăreți i-a arătat-o lui Amleth, spunîndu-i că era un cuțit mare ; acesta i-a răspuns că are dreptate și că se poate tăia cu asemenea cuțit o șuncă mare de tot. Ceilalți au rîs și de acest răspuns ; dar prin șuncă Amleth înțelesese marea, pe care o spintecă vîsla cîrmei, așa cum cuțitul taie șunca.

Pentru a se veseli și mai tare pe seama zăludului, unul din ceată i-a arătat lui Amleth nisipul dunelor, spunîndu-i că sînt grăunțe de griș. Dar Amleth n-a rămas dator nici de rîndul acesta cu un răspuns potrivit. S-a prefăcut a crede cele spuse și a susținut că grișul acela fusese măcinat de furtunile mării. În orbirea lor, ispititorii lui nu înțeleseseră că Amleth doar dusese mai departe, cu adîncă înțelepciune, asemuirea nisipului cu grișul.

Cînd au ajuns la locul unde Amleth trebuia s-o întîlnească pe sora lui de lapte, însoțitorii l-au lăsat singur, ca din întîmplare, și îndată după aceea i-a ieșit înainte fata. Însă printre mercenarii lui Fengo era și un tovarăș de joacă al lui Amleth, din zilele copilăriei, care, după moartea lui Horwendill, fusese nevoit să intre în slujba lui Fengo, dar care îi era, totuși, încă devotat și credincios lui Amleth. Întrucît el cunoștea rostul acestei întîlniri, s-a hotărît să-i dea într-un fel de veste. A prins o streche, i-a legat pe spinare o bucățică dintr-un pai și i-a dat drumul să zboare, așa ca s-o vadă Amleth. Mintea ageră a acestuia a deslușit îndată ce voia să însemne. Hoții de grîne, a căror vină era cu deosebire înfierată, se dădeau adesea de gol prin faptul că fire din mustățile spicului rămîneau prinse de straie. Răufăcătorii nu puteau vedea ei înșiși ce aveau pe spate, dar în felul acesta fărădelegea lor era dată în vileag. De aceea erau porecliți „Mustăți de spic pe spinare". Această poreclă vrusese tovarășul de joacă al lui Amleth s-o exprime prin strechea cu firul de pai, și Amleth a înțeles îndată că îi atrăgea luare-aminte să nu care cumva să se dea de gol. Așa că iscoadele, care trăgeau cu urechea, au fost dezamăgite ; iar mai tîrziu, cînd a fost întrebat ce-a făcut în timpul lipsei soților lor, Amleth a răspuns că se simțise obosit și de aceea se culcase pe copita unui animal de ham, pe creasta unui cocoș și pe căpriorii unui acoperiș. Din nou au rîs cu toții, dar și acestor cuvinte de om smintit Amleth le pusese la temelie un înțeles mai adînc. De fapt, se gîndise la o pajiște unde creșteau calce, care seamănă cu copita calului, creasta cocoșului și stuf.

Astfel a rămas această încercare fără izbîndă, iar Amleth i-a tras pe sfoară pe cei ce voiseră să-l înșele. Cu toate acestea, unul dintre curtenii lui Fengo a continuat să țină morțiș la bănuiala sa și s-a hotărît să mai facă o încercare. Fengo avea să se prefacă față de toți că trebuie să plece pentru o treabă importantă, dar pe Amleth urma să-l închidă în cămările mamei sale. Cu siguranță că față de ea n-avea să se prefacă și astfel adevărul trebuia să iasă neapărat la lumină. Zis și făcut. Totul a fost adus la îndeplinire după sfatul curteanului ; iar el s-a ascuns în iatacul reginei Geirthruda, îndărătul unei perdele, unde și-a ascuțit urechea.

Dar, ca și mai înainte, Amleth era foarte prevăzător și și-a dat îndată seamă că urma să fie iscodit. De aceea a continuat să facă pe smintitul, a cucuriguit ca un cocoș și a bătut din brațe de parcă ar fi fost aripi. În timp ce sărea astfel în toate părțile prin odaie, ochii căutau urma iscoadei tăinuite. Cînd l-a descoperit pe cel ce pîndea, l-a tîrît numaidecît afară din ascunzișul său și l-a străpuns cu spada.

Acum că se știa în siguranță, a lepădat orice prefăcătorie și a ținut-o pe maică-sa de rău, cu vorbe aspru dojenitoare, pentru însoțirea cu ucigașul adevăratului ei bărbat.

— Ți-ai pierdut într-atît orice simț al rușinii, i-a strigat el, de trăiești ca soață a lui Fengo, care e vinovat de moartea lui Horwendill ? Te plîngi de mine că mă batjocoresc toți ca pe un zălud ; dar ceea ce am făcut s-a întîmplat cu bună știință, fiindcă Fengo, care și-a ucis fratele, n-are să mă cruțe, cu siguranță, nici pe mine. Țelul meu, însă, e să răzbun moartea părintelui și regelui nostru, și am să aștept cu nerăbdare pînă ce va veni și vremea mea. În rest, însă, să taci din gură !

Asemenea vorbe au zguduit-o adînc pe Geirthruda, care a fost cuprinsă de amarnice remușcări și care și-a dat seama că locul îi e alături de feciorul ei. De aceea a păstrat tăcere cu privire la tot ceea ce făcuse și spusese Amleth.

Cînd s-a întors Fengo din călătorie, n-a putut să dea nicăieri de urma credinciosului său sfetnic, al cărui leș Amleth îl făcuse să dispară, astfel încît toate cercetările au rămas fără rezultat ; atunci regele a căpătat nu numai bănuiala, ci chiar convingerea că mîna lui Amleth fusese în joc la dispariția curteanului și că sminteala lui era doar prefăcătorie. De aceea a hotărît în sine să se descotorosească de primejdiosul și temutul nepot. Dar, cum nu cuteza să-l omoare, așa cum făcuse și cu tatăl lui, a găsit că e mai bine să folosească o viclenie. L-a

trimis pe Amleth, ca sol al său, la regele Angliei și i-a dat și doi însoțitori ; aceștia duceau în taină cu ei o tăbliță de lemn, pe care erau încrestate cîteva rînduri de vechi semne runice, al căror tîlc puțini oameni îl mai știau ; rîndurile cuprindeau o solie cum că regele Angliei să pună să-l ucidă pe Amleth de cum o ajunge la curtea sa.

Înainte de plecare, Amleth și-a luat rămas-bun de la muma sa, pe care o știa acum de partea lui. I-a cerut ca, după scurgerea unui an, să facă un praznic de pomenire a lui, ca și cum ar fi fost răposat. Dar sala în care urma să aibă loc praznicul să fie împodobită mai dinainte cu perdele grele, pe ale căror margini să facă niște ochiuri, unul lîngă altul.

În timp ce însoțitorii săi dormeau, Amleth le-a scotocit hainele, pînă a găsit solia încrestată în semne runice pentru craiul englez. Îndată i-a schimbat cuprinsul, așa fel ca nu el, ci cei doi însoțitori să fie uciși ; a mai adăugat rugămintea, ca din partea lui Fengo, cum că regele Angliei să-i dea pe fiica lui de soție înțeleptului tînăr pe care i-l trimisese.

De-ndată ce Amleth și soții săi au ajuns la curtea Angliei, i-a fost înmînată regelui solia lui Fengo. Acesta a citit-o, dar n-a lăsat să se vadă nimic pe fața lui și a dat în cinstea oaspeților un ospăț îmbelșugat, în cursul căruia l-a observat cu atenție pe Amleth. Întrucît acesta a arătat, în cursul discuției, că are o minte nemaivăzut de ageră, regele s-a hotărît să împlinească presupusele dorințe ale lui Fengo. Cei doi însoțitori ai lui Amleth au fost spînzurați, iar acesta a primit într-adevăr de soție pe fiica regelui. Amleth, însă, s-a prefăcut a fi cuprins de mînie pentru faptul că socrul său călcase dreptul ospeției și că poruncise să fie uciși cei doi soți ai săi. Drept care i s-a plătit aur greu, ca ispășă pentru sîngele vărsat. Aurul acesta Amleth l-a topit în foc și l-a turnat în niște toiege găunoșite pe dinăuntru.

După un an, Amleth şi-a luat rămas-bun şi s-a întors îndărăt, în Jutlanda, fără a lua nimic altceva decît toiegele umplute cu aur. După ce a coborît pe ţărmul patriei, şi-a luat îndată vechea înfăţişare prefăcută şi, mînjindu-se pe de-a rîndul cu glod, a intrat pe neaşteptate în sala unde avea loc ospăţul pentru pomenirea lui. Toţi au cătat cu uimire spre cel pe care-l socoteau pe altă lume şi care se ivise acum deodată în mijlocul lor. Dar, de vreme ce tot porniseră ospăţul şi se puseseră pe băut, nu s-au lăsat turburaţi, ci au continuat să bea, socotind că era o glumă bună ca la un ospăţ de pomenire să se afle de faţă şi cel pomenit. Totuşi, l-au întrebat pe Amleth unde sînt cei doi însoţitori ai lui, iar acesta a arătat spre cele două toiege.

— Colo, spuse el, e unul dintre ei, iar ici, în toiagul ăsta, se află celălalt.

Punîndu-se pe rîs, chefliii au luat aceste cuvinte drept un nou semn al smintelii lui Amleth, fără să bănuiască defel ce voia el să spună — că doar aurul ascuns în toiege era ispaşa pentru oamenii ucişi. Dar, în timp ce se prefăcea a fi smintit, Amleth s-a alăturat paharnicilor şi a avut grijă ca toţi oaspeţii să bea pînă peste poate. Jucîndu-se ca un nerod cu spada ce-o purta la şold, a tras-o pe jumătate din teacă şi s-a rănit, chipurile, la deget, de i-a curs sînge. Atunci cei de faţă, pentru a împiedeca vreo nenorocire, au bătut un cui prin limba spadei şi prin teacă, aşa fel că nu mai era cu putinţă s-o scoată afară.

Ospăţul s-a prefăcut tot mai mult în beţie şi n-a trecut multă vreme pînă cînd chefliii au căzut ameţiţi pe sub mese şi au adormit buştean. Acum sosise şi ceasul lui Amleth. A adus scoabele pe care le cioplise cîndva, a tăiat legăturile ce ţineau perdelele grele de pe pereţi, astfel încît acestea au căzut peste cei adormiţi. Folosind ochiurile pe care mama sa le cususe pe margini, a prins perdelele cu scoabele, atît de strîns şi de încîlcit, încît

nimeni din cei ce dormeau dedesupt nu se mai putea scula. Apoi, după ce a isprăvit toate acestea, a dat foc sălii. Aceasta a fost cuprinsă de flăcări din toate părţile şi a ars împreună cu toţi chefliii beţi, dintre care n-a putut scăpa nici unul. În timp ce ardea totul, Amleth s-a dus în iatacul lui Fengo, a luat spada acestuia de deasupra patului şi a pus în loc propria sa spadă, cea ţintuită cu un cui. Apoi l-a trezit pe unchiul său şi i-a spus :

— În timp ce tu dormi aici, toate ajutoarele tale ard jos în sală — pe viitor n-o să-ţi mai poată da nici unul sprijin ! Dar în faţa ta îl poţi vedea pe Amleth, care a venit să răzbune împotrivă-ţi uciderea mişelească a părintelui său !

Trezindu-se într-o clipă din beţie, Fengo a sărit din aşternut şi a apucat spada ; însă n-a putut s-o tragă din teacă, iar Amleth l-a străpuns, doborîndu-l.

Astfel a fost răzbunată mîrşava ucidere a lui Horwendill, iar Amleth a chemat adunarea poporului şi a dat în vileag adevărul cu privire la moartea lui Horwendill.

— L-am răzbunat acum pe părintele meu, şi-a terminat el cuvîntarea, şi l-am pedepsit pe tîlharul care a furat domnia. Acum puteţi judeca aici cu toţii cele petrecute şi puteţi hotărî.

Cutremurîndu-se de groază, juţii au recunoscut cum îi înşelase de cumplit Fengo şi i-au dat dreptate lui Amleth. Acesta a lepădat acum pentru totdeauna prefăcătoria în care trebuise să trăiască vreme îndelungată şi a făptuit multe isprăvi vitejeşti în războaie îndrăzneţe. Dar nu i-a fost dat să ajungă la o vîrstă înaintată ; a căzut în floarea vîrstei, cu prilejul unei bătălii aprige împotriva regelui *Vigleik*, urmaşul la tron al regelui *Hrõrek*, care îl învinuise că luase cu de la sine putere stăpînirea asupra Jutlandei. Vigleik pornise cu oaste mult mai numeroasă împotriva lui Amleth, şi acesta,

cu toate că ştia dinainte că va fi copleşit, a preferat să cadă cu cinste în luptă, decît să ia calea surghiunului.

Astfel s-a sfîrşit viaţa unui viteaz care a luat asupră-şi, cu preţul unei grele înfrîngeri de sine, batjocura şi rîsul tuturor, numai pentru a-şi putea împlini datoria de fiu şi a răzbuna mîrşava măcelărire a părintelui său.

OFFA

După biruinţa asupra lui *Amleth*, stăpînirea Danemarcei a trecut în mîna regelui *Vigleik*. Feciorul şi urmaşul său *Varmund* a domnit apoi peste ţară, în pace, un lung şir de ani, şi atît el, cît şi norodul său trăiau fericiţi. O singură grijă le umbrea fericirea : gîndul cine va urma la tron după Wermund. Căci anii treceau unul după altul, fără ca dorinţa lui cea mai fierbinte, aceea de a avea un moştenitor, să i se împlinească. Ajunsese la o vîrstă înaintată şi nu mai nădăjduia să fie dăruit cu un urmaş, cînd a avut totuşi, pe neaşteptate, bucuria de-a vedea născîndu-i-se un fecior. Cu fericire în suflet, i-a pus numele *Offa* acestui băiat, care era, încă de la naştere, mare şi voinic.

Dar, pe măsură ce Offa creştea, Wermund era tot mai mîhnit şi nemulţumit de firea copilului, care se făcea tot mai puternic, dar nu rostea nici un cuvînt şi fugea, sfios, de ceilalţi copii de vîrsta lui. Astfel, toată lumea a început să creadă că e slab de minte şi că nu e bun de nimic ; iar Wermund, care credea că scăpase de îndoielile cu privire la viitor, s-a văzut copleşit din nou de griji îndoit de mari. Pentru a asigura feciorului său, mai tîrziu, sprijinul unor rubedenii puternice, a peţit pentru el pe copila lui *Frowin*, bătrînul duce al Schleswingului. care nu numai că era un bărbat viteaz, dar avea şi doi feciori cutezători, pe *Keto* şi *Vigo*. Wermund socotea că socrul şi cumnaţii îl vor putea sprijini cu credinţă pe Offa la nevoie.

În aceeaşi vreme domnea în Suedia regele *Adils*, un om viteaz şi pus pe războaie, dornic de cuceriri şi pradă, care nu-şi lăsa vecinii în pace şi voia să-i supună pe toţi. Hotărîndu-se să năvălească în Danemarca, a intrat cu oştile mai întîi în Schleswig, unde i-a ieşit împotrivă Frowin cu vasalii săi. Bătălia a fost cumplită, şi Frowin şi-a aflat moartea de mîna lui Adils, iar oastea lui, rămasă fără căpetenie, a suferit o înfrîngere grea. Mîndru de biruinţă, Adils s-a întors în Suedia şi a început să se fălească la tot pasul cu victoria asupra lui Frowin şi a oştii sale.

Wermund a fost adînc îndurerat de moartea viteazului Frowin, care-i fusese credincios fără greş pînă în ultima clipă. Domnia ţării lui Frowin a trecut-o asupra feciorilor săi Keto şi Vigo, în care se încredea deopotrivă. Şi nu s-a înşelat ; căci, atunci cînd Adils, îmbătat de biruinţa asupra lui Frowin, a pornit din nou cu oastea împotriva Danemarcei, a aflat înaintea lui pe cei doi feciori hotărîţi să-i ţină piept. Keto i-a trimis îndată veste lui Wermund prin *Folko*, un viteaz încercat în lupte, care i-a spus regelui :

— Acum ne putem răzbuna. Regele Adils a năvălit cu oaste mare în ţară şi, cu sigur, mai curînd va primi să cadă în luptă, decît să dea dos şi să fugă. Să ne folosim de prilejul ăsta, căci a venit clipa răzbunării.

Wermund tocmai era la masă, cînd solul i-a adus vestea şi l-a poftit să mănînce cu el. Dar Folko, deşi era ostenit şi flămînd, n-a primit îmbierea regelui, sub cuvînt că fiece clipă era preţioasă. A băut doar vinul dintr-un pocal de aur, şi cînd regele i-a spus să păstreze în dar acea sculă de preţ, i-a răspuns :

— Primesc cu bucurie, doamne, acest dar de preț, ca semn al milei tale. Dar jur că mai curînd îmi voi bea propriul sînge din el decît să fug din luptă sub ochii tăi !

N-a mai trecut multă vreme și între danezi și suedezi s-a încleștat o bătălie cumplită. În iureșul luptei s-au pomenit față în față Folko și Adils, care și-au măsurat îndelung puterile, cu lovituri năprasnice. Curînd au început să sîngereze amîndoi din rănile primite și, pînă la urmă, Adils a fost nevoit să dea dosul și să fugă, urmat de războinicii săi, care căutau scăpare pe corăbii. Folko se ținea ca o umbră pe urma lui Adils ; dar, ostenit de luptă și sleit de sîngele ce-i curgea din răni, nu l-a mai putut ajunge. Chinuit de sete, a fost nevoit să se oprească locului. Și, atunci, a strîns propriul sînge în coif și a băut din el, adeverind astfel vorbele rostite în fața regelui Wermund.

Biruința danezilor era deplină, dar nădejdea lui Keto și Vigo de a-și răzbuna părintele nu-și aflase împlinire. Cînd au aflat din nou că, în ciuda bătăliei pierdute, Adils încă se fălea cu biruința mai veche asupra lui Frowin, mînia lor n-a mai cunoscut margini. Au pornit singuri spre Suedia și au mers la curtea regelui Adils, unde s-au dat drept războinici surghiuniți din țara lor. Cînd Adils i-a întrebat de ce au venit, i-au dat înadins răspuns în doi peri, dar cu tîlc :

— Pentru moarte de om am părăsit țara noastră.

Voiau a înțelege prin asta că veniseră cu gîndul de a-l ucide pe Adils ; dar acesta n-a prins acest tîlc al vorbelor lor, ci a crezut că făcuseră moarte de om în Danemarca și că trebuiseră să fugă din țară. Curînd Adils a adus vorba despre Frowin, așa cum îi era obiceiul ; dar cînd Keto i-a spus că nu se știe prea bine cum se petrecuseră lucrurile, deoarece Frowin căzuse răpus într-o luptă grea, Adils s-a fălit din nou că el însuși îl doborîse pe Frowin, de unul singur. Apoi a mai întrebat dacă Frowin

a lăsat urmași, și, cînd i-au răspuns că au rămas doi feciori de pe urma răposatului rege, Adils a vrut să știe ce vîrstă au și cum arată. Atunci Keto i-a deslușit :

— Au aceeași vîrstă ca noi doi, seamănă foarte cu noi și nu pot fi deosebiți la statură de noi.

Auzind asta, Adils a strigat :

— Pe legea mea, dacă cei doi ar avea firea și cutezanța părintelui lor, m-ar aștepta zile grele !

Înainte de-a se fi înfățișat la curtea lui Adils, cei doi frați își ascunseseră armurile și armele într-un codru din apropiere. Iscodiseră ei și aflaseră că regele era deprins să meargă în fiecare zi în acel codru, fără a fi însoțit. Într-o zi și-au luat armele din ascunzătoare și i-au ieșit lui Adils în cale, strigîndu-i :

— Te tot fălești întruna că l-ai răpus pe părintele nostru doar tu, de unul singur. Se cade așadar să-l răzbunăm numai noi doi împotriva ta.

Adils le-a răspuns atunci :

— Nerozi și încrezuți mai sînteți, de socotiți că mă puteți birui în luptă ! Luați aminte ce vă spun și nu dați buzna orbește în brațele morții ! Dar fiindcă mi-e milă de tinerețile voastre, sînt gata să vă plătesc ispășă pentru moartea părintelui vostru și să mă răscumpăr cu aur din belșug. Iar pentru voi o să fie mai mare falǎ să puteți spune că ați agonisit de la un rege atît de puternic ispășă pentru părintele vostru !

Dar cei doi frați s-au împotrivit cu asprime să primească asemenea îmbiere și i-au strigat că nimic nu-i va putea abate de la hotărîrea lor ; așa că Adils să nu piardă vremea cu vorbe zadarnice, ci să se gătească de luptă.

Adils le-a spus atunci că pot începe amîndoi deodată lupta împotriva lui, dar frații au respins asemenea gînd, căci socoteau că nu e cinstit și că le mînjește onoarea faptul de-a lupta doi contra unul. Lupta a pornit-o Keto,

care a năvălit furtunos asupra lui Adils ; dar acesta voia să-şi cruţe adversarul şi doar se apăra de loviturile lui, fără a ataca şi el. Astfel a mers o vreme, pînă cînd Keto a izbutit să spintece coiful regelui, cu o lovitură năprasnică, făcîndu-i şi o rană adîncă. Văzînd Adils că începe să-i curgă sîngele, s-a înfuriat şi a pornit o ploaie de lovituri cu spada asupra lui Keto, pînă cînd acesta a căzut în genunchi. De-ndată ce Vigo a văzut că viaţa fratelui său e în primejdie, a uitat de porunca cinstei în luptă şi a sărit şi el la Adils. Luptînd amîndoi, fraţii au izbutit să-l răpună, dar au ştiut îndată că fapta lor nu le va aduce falä. Însă, pentru a nu fi învinuiţi că l-au ucis mişeleşte, au pus leşul regelui pe calul său şi l-au dus astfel în satul din apropiere, unde au desluşit oamenilor cum se petrecuseră lucrurile şi că feciorii lui Frowin îşi răzbunaseră părintele împotriva ucigaşului.

Apoi au izbutit să plece nevătămaţi din Suedia. Ajunşi acasă, regele Wermund le-a spus că, pentru fapta lor, li se cuvine numai laudă ; căci împotriva unui duşman cum fusese Adils, n-ar fi trebuit să ţină seama de nimic. Dar erau mulţi care nu gîndeau ca Wermund şi care spuneau că felul cum fusese răpus Adils era o încălcare grea a vechilor legi ale luptei.

Şi iar s-au scurs ani mulţi, unul cîte unul. Regele Wermund era acum atît de bătrîn, încît nu mai putea purcede cu armele în luptă. Iar grijile lui erau cu atît mai apăsătoare, cu cît feciorul său nu-şi schimbase deloc felul şi firea, în timp ce el îşi pierdea vederea pe măsura înaintării în vîrstă ; astfel încît adesea îl cuprindea disperarea cu privire la viitorul ţării.

Între timp mersese vestea pretutindeni că neamul anglilor din Danemarca nu mai aveau rege să-i apere, căci Wermund era bătrîn, iar moştenitorul lui nerod. Şi atunci saxonii, vecinii lor de la soare-amiază, s-au

gîndit că a sosit clipa să tragă folos de pe urma unei asemenea stări de lucruri. Regele saxonilor a trimis soli la Wermund, care să-i ceară să lase ţara pe seama saxonilor, de vreme ce n-o mai poate cîrmui ; astfel vor avea şi anglii iarăşi parte de judecător înţelept şi de braţ ager, care să-i ocrotească. Dacă nu primeşte, atunci moştenitorii celor doi regi să lupte între ei şi ţara să fie a învingătorului. Iar de respinge şi calea aceasta, atunci saxonii vor intra cu oaste în Danemarca şi o vor lua în stăpînire cu sila.

Pe solii aducători ai acestei veşti, regele Wermund i-a primit în sala cea mare, unde-i adunase pe mai marii ţării şi pe vasali, pentru a ţine sfat. Aflînd vestea, Wermund a fost cuprins de disperare, căci nu putea lăsa asemenea luptă pe seama fiului său. De-aceea le-a spus solilor pe loc că lupta o va duce el ; dar solii i-au răspuns, că regele lor nu va primi să lupte cu un orb, căci ar fi pentru el o ruşine fără seamăn şi necinstea ar cădea şi asupra întregului său norod ; aşa că au cerut din nou, stăruitor, să lupte între ei feciorii celor doi regi.

În timp ce toţi cei de faţă tăceau cu inimile sfîşiate de îndoială şi disperare, s-a ridicat deodată în picioare Offa, cu statura lui uriaşă — căci era şi el de faţă împreună cu ceilalţi —, şi i-a cerut lui Wermund îngăduinţa să le răspundă el saxonilor. Toate privirile s-au îndreptat cu uimire spre el, dar şi cu neîncredere. Wermund, care nu-şi auzise niciodată feciorul grăind, a întrebat al cui e glasul acela, şi cînd vasalii săi i-au spus că e Offa n-a vrut să creadă şi a strigat cu amărăciune :

— Nu e destul că nişte străini revarsă batjocură peste povara anilor şi beteşugului meu ? Acum mă mai batjocoresc şi ai mei ?

Dar vasalii s-au jurat că spun adevărul şi Wermund a grăit :

— Oricine ar fi, lăsaţi-l să grăiască.

Și, atunci, a început Offa, de parcă toată viața s-ar fi încercat în meșteșugul și tainele vorbitului :

— Fără temei e pofta regelui saxonilor, căci regele Wermund și-a plinit totdeauna datoria și și-a apărat cum trebuie moșia. Și nu ne sperie trufia găunoasă și amenințătoare a saxonilor, care nu mai încap în piele de-atîta fuduleală. Dar prea curînd se crede regele vostru a fi cel mai tare. Căci dacă regele Wermund e acum gîrbovit de ani și cu văzul slăbit, el are un fecior care-i poate lua locul, iar țara nu e lipsită de moștenitor. Acest singur și legiuit moștenitor sînt eu și doar mie singur mi se cade să dau lupta în doi, fie ca să cad pentru domnie, fie ca să dobîndesc biruință pentru țara mea. Așadar, ascultați răspunsul meu și duceți-l regelui vostru, ca să i se mai domolească trufia găunoasă : nu voiesc a lupta doar cu feciorul regelui vostru, ci, în același timp, și cu războinicul vostru cel mai destoinic, doi împotriva unuia.

Limpede și cu glas mîndru a rostit Offa vorbele acestea și, chiar dacă solii au rîs, socotind spusele lui Offa lăudăroșenie curată, au hotărît totuși ziua și locul luptei și au plecat.

După ce solii străini au părăsit adunarea, Wermund a întrebat din nou cine vorbise și a adăugat :

— Oricine ar fi acest om, care prin cutezătoarea lui chemare la luptă mi-a readus cinstea și slava, mai curînd am să-i dau lui țara și moștenirea mea, decît dușmanului.

Iar cînd l-au asigurat din nou că nu e nimeni altul decît propriul său fecior, l-a chemat lîngă el, ca să-i pipăie chipul și statura. Și, atunci, orbul a lunecat cu degetele pe fața, umerii, pieptul și mădularele neasemuit de puternice ale feciorului, apoi a spus :

— Într-adevăr, așa eram și eu în tinerețea mea, și acuma sînt sigur că ești feciorul meu, căci mă recunosc în tine. Dar de ce ți-ai ascuns atîta vreme darul dulce

al vorbirii, de parcă ai fi fost bătut de Dumnezeu cu muțenie ?

Iar Offa i-a dat răspuns :

— Pînă azi am trăit sub ocrotirea ta și n-am avut nevoie să vorbesc, căci ocrotirea asta îmi ajungea. Dar azi, cînd am văzut cum au amuțit în fața amenințării vrăjmașilor toți cei care înainte vreme se pricepeau atît de bine să-și folosească limba, am simțit că trebuie să vorbesc.

Și a mai adăugat că a dorit să lupte cu doi adversari deodată, pentru că voia să spele astfel rușinea ce apăsa asupra poporului anglilor și a țării Danemarcei, din vremea cînd feciorii lui Frowin îl răpuseseră, în de doi, pe regele Adils al Suediei.

Wermund a poruncit îndată să i se pregătească armură feciorului său și să fie învățat cum să mînuie spada, întrucît încă nu deprinsese meșteșugul armelor. Dar toate platoșele pe care le-au adus și cu care l-au îmbrăcat au plesnit de cum și-a umflat Offa puțin pieptul. Pînă și armura părintelui său s-a dovedit neîncăpătoare și amenința să crape la fel. Atunci Wermund a dat poruncă să se taie partea stîngă a platoșei de bronz și restul să fie prins pe piept cu legături, întrucît latura aceea a trupului era apărată de scut. Apoi au adus cele mai bune spade, ce s-au putut afla în țară, și l-au pus pe Offa să aleagă cu grijă dintre ele. Dar cînd Offa le-a rotit prin aer șuierînd, oțelul s-a fărîmat în mii de cioburi. Atunci el a strigat mînios :

— Astea sînt spadele cu care să apăr slava țării și viața mea ?

Văzînd puterea ce nu se mai află a feciorului său, Wermund i-a grăit atunci :

— Mai știu doar o singură apărătoare a domniei și vieții noastre. Odinioară aveam o spadă cu cele mai neasemuite însușiri, căreia îi spunea *Skrep* și care războ-

tea prin orice şi spinteca totul dintr-o singură lovitură, orice ar fi fost. De cînd n-am mai fost în stare s-o rotesc în luptă, am poruncit să fie ascunsă adînc în pămînt, căci nu mai nădăjduiam că feciorul meu va fi într-o zi în stare s-o mînuiască. Duceţi-mă pe pajiştea cu gorgane, ca să regăsesc movila în care am îngropat-o !

Ajuns la locul ştiut numai de el, i-a pus pe însoţitorii săi să sape şi, în curînd, au dat la iveală o spadă minunată, cum nu se mai pomenise. Wermund a luat-o şi i-a dat-o feciorului său cu vorbele :

— Asta e spada cu care am biruit de-atîtea ori în luptă şi care mi-a fost totdeauna apărare fără greş.

Offa a luat spada şi, văzînd-o veche şi pătată de rugină, a dat s-o scoată din teacă, spunînd că trebuie s-o încerce înainte de-a începe cu ea o luptă atît de grea, pe viaţă şi pe moarte. Dar Wermund l-a oprit desluşindu-i :

— Las-o în teacă şi încearc-o abia în luptă. Căci de se sfărîmă şi spada asta în mîna ta, atunci nu mai ştiu alta care să nu se frîngă de puterea braţului tău vînjos.

Ziua hotărîtă pentru luptă se apropia. Adversarii urmau să se înfrunte pe un ostrov din mijlocul rîului *Eider*, ce hotărnicea ţara anglilor de cea a saxonilor ; un ostrov la care nu se putea ajunge decît cu luntrea. La ceasul sorocit, Offa s-a dus fără însoţitori la malul rîului, iar pe malul celălalt s-a apropiat feciorul regelui saxonilor, însoţit de viteazul cel mai vestit în lupte al norodului său. De-o parte şi de alta a rîului se adunaseră anglii şi saxonii, pentru a privi lupta din ostrov. Wermund a poruncit să-i ducă scaunul la capătul schelei pentru corăbii, din dreptul ostrovului, căci mai curînd avea de gînd să-şi afle moartea în undele rîului, dacă feciorul lui avea să fie răpus, decît să mai rămînă în viaţă după pieirea stirpei sale şi îngenuncherea ţării.

Lupta a început, şi cei doi saxoni au năvălit asupra lui Offa, cu gînd să-l încolţească ; dar el s-a mulţumit

să se apere cu scutul de loviturile lor. Zadarnic aştepta orbul Wermund să audă şi sunetul cunoscut al spadei sale Skrep, dar nu răsunau decît celelalte spade ; şi bătrînul rege, crezînd că feciorul său nu cutează să lupte şi el şi că e sortit pieirii, s-a dat mai aproape de marginea schelei, ca să poată sări mai uşor în apă. Dar Offa îşi întărîta adversarii cu vorbe de batjocură. Întîi i-a grăit feciorului regelui saxon :

— Dovedeşte prin vitejie că eşti de obîrşie înaltă, luptă cu mai multă îndrăzneală, ca să nu se pară că soţul tău de rang mai mărunt te întrece în cutezanţă.

Iar pe vasalul cu faima de cel mai bun luptător al saxonilor l-a zădărît astfel :

— Nu te ascunde cu frică îndărătul stăpînului tău ! Dovedeşte că eşti vrednic de încrederea cu care te-au cinstit soţii tăi, ca pe cel mai bun dintre ei !

Cînd războinicul saxon şi-a văzut onoarea batjocorită astfel, s-a repezit orbeşte înainte şi Offa l-a spintecat în două, dintr-o singură lovitură năprasnică. Auzind Wermund şuierul şi clinchetul cunoscut a spus :

— Asta a fost sunetul spadei mele Skrep !

Şi însoţitorii i-au desluşit cum a răpus Offa pe unul din duşmani. Atunci regele a înţeles că feciorul său nu e lipsit de îndrăzneală, ci luptă cu înţelepciune, a răsuflat uşurat şi s-a tras îndărăt pe lîngă marginea schelei, căci îşi recăpătase nădejdea.

Offa aşteptase cu răbdare ca duşmanii săi să se ostenească în încercarea de a-l încolţi şi doborî. Apoi, de-ndată ce unul din ei, obosit, se lăsase o clipă descoperit, îi dăduse în aceeaşi clipă lovitura morţii. Acum a început să-l zădărească pe feciorul regelui saxon, strigîndu-i să se apropie mai mult şi să-şi răzbune soţul ; iar acesta, rămas singur, a trebuit să asculte de chemarea lui Offa şi să dea piept cu el. Dar n-a trecut multă vreme pînă cînd Offa a prins o clipă în care adversarul sleit s-a

descoperit, şi l-a trecut şi pe el, cu o lovitură năprasnică, pe tărîmul morţilor.

Din nou a auzit Wermund sunetul spadei sale Skrep şi a întrebat ce înseamnă asta. Cînd i-au răspuns că Offa l-a răpus şi pe celălalt duşman, regelui au început să-i curgă lacrimile şiroi, de bucurie. Apoi şi-a strîns la piept feciorul, în timp ce saxonii, abătuţi, luau leşurile celor doborîţi din ostrov. Cu chiote de bucurie l-au primit anglii pe feciorul regelui lor, iar duşmanii au fost nevoiţi să plece de la locul luptei şi să se tragă îndărăt în ţara lor, aşa cum fusese învoiala. După lupta aceasta, nimeni n-a mai cutezat să se măsoare cu Offa şi să calce hotarul anglilor, căci toată lumea a înţeles că regele Wermund avea un moştenitor de nădejde, iar ţara Danemarcei îşi aflase un apărător de temut.

HELGI, FECIORUL LUI HJÖRVARD

Trăia odinioară un crai puternic, pre numele său *Hjörvard*, care se juruise cîndva să nu ia de soţie decît pe cea mai frumoasă femeie despre care va afla veste.

Hjörvard avea un vasal credincios, căruia îi spunea *Atli* şi care era feciorul lui *Imund*, un jarl al regelui. Odată, cînd Atli se afla într-o dumbravă, nu departe de cetatea crăiască, a auzit ciripind o păsăruică pe creanga unui copac şi s-a făcut că a înţeles deodată graiul ei ; pasărea spunea :

Văzut-o-ai pe Sigrlinn,
Copila lui Svafnir,
Cea mai frumoasă
Fecioară din Munarheim ?

Atli s-a grăbit să-i ducă veste stăpînului său despre asemenea întîmplare nemaipomenită, iar regele i-a poruncit să pornească fără zăbavă la craiul *Svafnir* din *Svavaland* şi s-o peţească pe *Sigrlinna* în numele său.

Regele Svafnir avea şi el un jarl, pre numele său *Franmar* ; iar fiica acestuia, *Alofa*, crescuse împreună cu Sigrlinna, căci părintelui ei îi fusese încredinţată copila de rege spre a o creşte şi a o învăţa tot ce trebuie să ştie o domniţă. De-aceea, cînd Atli a venit să ceară mîna Sigrlinnei, Svafnir i-a cerut sfatul lui Franmar, ca unui al doilea părinte al ei. Franmar l-a îndemnat să respingă cererea, iar Svafnir, care-şi iubea copila într-atît încît nu găsea cu cale s-o dea de soţie nici unui bărbat, s-a grăbit să-l trimită pe Atli îndărăt cu mîna goală şi fără izbîndă. Dar Hjörvard, care punea mare preţ pe spusele păsăruicii măiastre, nu s-a împăcat cu gîndul să lase neîmplinită juruinţa sa şi, de aceea, a pornit la drum împreună cu Atli, ca să ceară chiar el mîna domniţei.

Între timp, se mai ivise un alt rege, pe care-l chema *Hrodmar* şi care o peţise şi el pe Sigrlinna. Dar nici el nu avusese mai mult noroc decît Atli, căci regele Svafnir îi dăduse şi lui acelaşi răspuns. Hrodmar, însă, s-a simţit adînc rănit în mîndria lui şi a plecat de-acolo cu gîndul să se răzbune pentru ruşinea îndurată. Curînd după aceea a căzut cu oaste numeroasă asupra lui Svafnir, l-a răpus în luptă şi a pîrjolit şi pustiit întreaga ţară Svavaland.

Cînd jarlul Franmar a văzut ce năpastă cumplită l-a lovit pe rege şi s-a abătut peste întreaga ţară, a fugit cu Sigrlinna şi cu Alof şi le-a dus la adăpost sigur, într-o casă singuratecă, nu departe de hotar. Acolo le-a ţinut ascunse pe amîndouă, iar el însuşi s-a preschimbat într-un vultur şi a zburat pe coama acoperişului casei, pentru a iscodi zările, de nu se iveşte vreun duşman, care să aducă primejdie pentru cele două fecioare.

Hjörvard și Atli, aflați în răstimpul acesta la drum, încă nu auziseră nimic despre întîmplările petrecute. Dar după ce au urcat un munte de la hotar, de pe care puteau privi pînă departe în inima țării Svavaland, au văzut flăcările pîrjolului și au deslușit praful ridicat de cetele de oaste ale lui Hrodmar, care se trăgeau îndărăt spre țara lor. Au coborît de sîrg în vale și au făcut popas pe marginea unui rîu mare și lat. Regele Hjörvard a vrut să mîie peste noapte acolo, pe malul lui, și s-a cufundat curînd în odihnă și somn, în timp ce Atli a pornit să iscodească împrejurimile. A trecut rîul și a ajuns curînd la casa pe a cărei creastă ședea jarlul Franmar în chip de vultur, veghind întru apărarea fetelor. Dar îl pălise și pe el oboseala și ațipise, astfel încît Atli l-a putut doborî ușor, cu o aruncătură de suliță, de-ndată ce a dat cu ochii de el. Apoi le-a luat pe cele două fete cu el și le-a adus regelui Hjörvard, după care, toate treburile fiind duse la bun sfîrșit, au purces toți patru împreună pe drumul de întoarcere acasă, în țara regelui Hjörvard. Regele a luat-o de soție pe Sigrlinna, iar Atli pe Alofa.

Hjörvard și Sigrlinna au avut parte de un fecior, care a crescut voinic și s-a făcut chipeș, dar care nu rostea nici un cuvînt și trecea pe vremea aceea drept mut. Din pricina aceasta a rămas fără nume și umbla pretutindeni de unul singur.

Odată ședea feciorul de rege singur, ca în atîtea rînduri, pe gorganul în care se aflau astrucați străbunii răposați ai stirpei sale. Deodată a văzut apropiindu-se călare niște walkirii, nouă la număr. Printre ele se deosebea, mai ales prin boiul ei mîndru, de viță înaltă, una care i-a grăit astfel :

Nicicînd n-ajungi, Helgi,
Copaciu de luptă,
Nici stăpîn peste-averi
Sau cîmpul din Rödulf, —

Curînd țipă vulturul,
De-ntruna tot taci,
Chiar și de-i fi
La suflet viteaz !

Atunci flăcăul a pus capăt tăcerii ce-o păstrase din totdeauna și i-a răspuns :

Și ce îmi mai dărui
La numele Helgi,
Precum m-ai numit,
Fecioară-a luminii ?
Atent cumpănește
cuvintele-ți, toate !
Căci n-aș fi-mpăcat
de nu ești a mea !

Walkiria era o copilă de rege și numele ei era Svava. Nu i-a răspuns de-a dreptul la pețirea fățișă, pe care o rostise Helgi în vorbele sale, dar nici nu l-a respins, ci i-a dat veste despre o spadă cum nu se mai află, pe care i-a sortit-o astfel lui :

Văzui, îngropate
La Sigarsholm, spade,
doar patru lipseau
ca cincizeci să fie ;
dar una din ele
mai bună-i ca toate,
a oștilor spaimă,
bătută cu aur.

Mîneru-i cu falā,
cutez în oțel,
tăiușul spăimîntă ;
ferice de-o ai ;

pe tăiuș șerpuiește
balaur de spaimă,
pe muche se strînge
colac o năpîrcă.

Și fecioara walkiră a plecat în calea ei ; dar Helgi s-a făcut cu totul alt om după întîlnirea aceasta. A mers înaintea părintelui său și s-a arătat nemulțumit că încă nu fusese răzbunată moartea regelui Svafnir, părintele mamei sale ; căci de bună seamă că Hrodmar se bucura netulburat de comorile pe care le jefuise în timpul năvălirii în Svavaland și își spunea, desigur, că n-avea de ce să se teamă și să se apere de moștenitorii lui Svafnir, deoarece îi socotea morți pe toți. Atunci Hjörvard i-a dat o oaste, iar Helgi a dezgropat și a luat în stăpînire spada de care îi vorbise Svava. Apoi a purces în fruntea oastei, împreună cu Atli, soțul copilei lui Franmar, și a mers împotriva lui Hrodmar. Svava, walkiria care îi dăduse numele de Helgi, l-a ocrotit pretutindeni în luptă și bătălia s-a sfîrșit cu biruință deplină asupra lui Hrodmar și cu răpunerea acestuia.

Mai tîrziu, Helgi a mai făcut multe isprăvi vitejești și a ajuns curînd vestit ca un războinic încercat. Apoi a mers la părintele Svavăi și i-a cerut mîna fiicei lui, după care Helgi și Svava și-au jurat unul altuia credință. Și mare le-a fost iubirea. Dar Helgi a pornit din nou în bătălii, iar Svava a rămas lîngă părintele ei, fără a conteni, însă, a împlini și mai departe rostul ei de walkirie.

Helgi avea un frate vitreg, pe nume *Hedin*, care trăia acasă, la părintele său Hjörvard. Odată, într-o seară a sărbătorii jul-ului, Hedin se întorcea din codru spre casă, cînd a văzut ceva de spaimă : s-a apropiat de el o muiere călare pe un lup, pe care îl strunea cu un șarpe în chip de frîu ; străina l-a agrăit și s-a arătat gata să-l urmeze la tot pasul, ca o făptură ocrotitoare a lui. Dar

Hedin nici n-a vrut să audă și a alungat-o. Atunci ea s-a mîniat foarte și l-a amenințat :

— Ai să plătești pentru asta acasă cînd vei goli pocalul la o juruință sărbătorească !

Căci pe vremea aceea era obiceiul în țară ca, în timp ce ședeau la ospăț în sala cea mare a regelui, să fie adus înăuntru un mistreț ; apoi toți bărbații, pe rînd, puneau mîinile pe spinarea lui și făceau juruința de a împlini o anume faptă. Iar juruința solemnă o întăreau prin golirea unui hanap, pe care-l dădeau de dușcă dintr-o sorbitură. Așa s-au petrecut lucrurile și de rîndul acesta în sala cea mare a regelui Hjörvard. Și cînd i-a venit rîndul lui Hedin, acesta a grăit astfel :

— Fac juruință că voi să dobîndesc de soție pe Svava !

Nici n-a apucat bine să termine de rostit vorbele, cînd și-a și dat seama de cumplitele urmări pe care trebuiau să le aibă asemenea cuvinte nesăbuite. Și l-a cuprins îndată remușcarea ; a sărit degrabă în șa și a pornit în goana calului spre soare-amiază, pentru a merge la fratele său și a-i istorisi cum s-a întîmplat totul.

Uimit de sosirea lui Hedin pe un cal înspumat, ce abia se mai ținea pe picioare, Helgi l-a întrebat ce înseamnă graba asta cu care a venit la curtea lui. Atunci Hedin s-a învinuit singur de mîrșava ticăloșie, cum că la un hanap de vin a juruit s-o dobîndească pe Svava de soție.

Helgi l-a ascultat cu răbdare, apoi i-a spus :

— Lasă acum vina ce-ți aduci ! Curînd se va împlini pentru noi amîndoi juruința făcută la un hanap de vin ! Căci un principe m-a chemat la luptă dreaptă și, peste trei nopți, trebuie să mă înființez acolo ; nu am nădejde să mă-ntorc teafăr ; și-atunci toate își vor lua cursul, cum e mai bine.

Cel ce-l chemase la luptă era *Alf*, feciorul regelui *Hrodmar*, care dorea să-și afle răzbunare pentru moartea

părintelui său. Helgi prevăzuse bine cum avea să sfîrşească lupta, căci a primit o lovitură de moarte. Cînd era aproape să-şi dea duhul, a mînat un om de credinţă la Svava, ca să-i ducă veste despre ceea ce i se întîmplase. I-a trimis vorbă să vină degrabă, dacă vrea să-l mai vadă în viaţă. Svava i-a ascultat fără zăbavă chemarea, iar Helgi i-a cerut să-şi înfrîneze durerea şi să împlinească ultima lui dorinţă, aceea de-a primi peţirea lui Hedin :

Slăvită fii, Svava !
Înfrînge-ţi durerea !
Căci nu mă mai vezi
în lumea aceasta.
Iată, stăpînului
îi sîngeră rănile,
aproape de inimă
tăiuşul ajuns-a.
Iar voia mea este
să nu boceşti, Svava !
De vrei să asculţi
de vorbele mele :
lui Hedin culcuşul
de nuntă să-i faci,
şi inima-ţi domnului
cel tînăr să-i dărui !

Oricît îi era de mare şi sfîşietoare durerea în clipa aceea, Svava şi-a păstrat cumpătul, dar nu şi-a putut călca pe inimă ca să-i făgăduiască lui Helgi că-i va împlini rugămintea din urmă. Ultimul lucru pe care a mai apucat să i-l spună înainte ca Helgi să închidă ochii pentru vecie a fost să-i aducă aminte că ea, fecioara, jurase cîndva să nu mai primească nicicînd alt bărbat de soţ, dacă soarta va vrea ca Helgi să cadă în luptă.

Hedin se afla de faţă şi, auzind spusele ei, şi-a zis că, dacă ar mai fi fost cu putinţă vreo cale pentru împlinirea juruinţei sale, aceea nu putea fi alta decît împlinirea datoriei de frate şi răzbunarea lui Helgi ; dacă avea să se întoarcă biruitor din lupta împotriva lui Alf şi avea să se înfăţişeze astfel Svavăi, atunci — îşi zicea el — poate că ea avea să se supună ultimei dorinţe a lui Helgi şi avea să-i dea mîna în cununie. De-aceea i-a spus Svavăi :

Sărută-mă, Svava !
N-am să mă întorc
nicicînd la Rogheim
sau Rödulsberg,
făr' să-l răzbun
pe feciorul Sigrlinnăi,
care-a fost cel dintîi
printre craii din lume !

Legenda nu mai spune dacă Hedin o fi izbutit să-şi răzbune fratele sau dacă a fost răpus în luptă. De asemenea, nu istoriseşte nimic nici despre felul cum şi-a petrecut Svava viaţa mai departe. Dar o altă legendă povesteşte cum că Helgi şi Svava s-ar fi născut din nou pe lume, cîtăva vreme mai tîrziu, şi că ar fi mai dus o altă viaţă, tot în iubire şi cu despărţire prin moarte vitejească, dar după ce au avut bucuria de-a trăi o vreme împreună, ca soţ şi soţie.

HELGI HUNDINGSBANI ŞI SIGRUNA

Cu mult înainte de-a fi luat de soţie, la o vîrstă înaintată, pe *Hjördis*, cea care i-a dăruit pe vestitul *Sigurd*, regele *Sigmund*, feciorul lui *Wölsung*, a mai fost însurat

o dată cu *Borghilda,* care i-a adus ca zestre o împărăție mare.

Cînd Sigmund și Borghilda au avut bucuria să li se nască un fiu, i-au dat numele *Helgi,* după amintirea celuilalt *Helgi,* feciorul lui *Hjörward,* al cărui nume era slăvit de toate noroadele. Despre nașterea lui Helgi, pe care mai tîrziu l-au numit „Cel darnic“, spune un cîntec străbun că a fost în vremea cea veche, pe cînd vulturii țipau și apele sacre curgeau de pe stînca cerului. Era noapte în castel cînd au venit nornele, adică ursitoarele, ca să țeasă soarta tînărului vlăstar din stirpe aleasă. I-au menit să ajungă cel mai cutezător bărbat și să fie cel mai bun dintre stăpînitorii de noroade. Au înnodat, cu puterea lor, ițele soartei și au întins fir de aur, pe care l-au prins bine la mijlocul sălii lunii. Capetele le-au ascuns departe, spre soare-răsare și spre soare-apune, hotărnicind astfel regelui țara ce-o va stăpîni. Un fir gros, ca un odgon, l-a legat una din norne de calea spre miazănoapte, așa ca să nu se mai desfacă, și i-a poruncit să țină cît o ființa lumea. În aceeași clipă, un corb îi croncănea altuia, pe creanga unui arbore :

— Eu mai știu ceva. Vlăstarul crăiesc s-a născut să poarte platoșă : acum vine și vremea noastră. Ochiul lui strălucește precum cel de viteaz. Lupii îl vor îndrăgi : să ne bucurăm și noi !

După datina veche, Helgi a fost încredințat unui tată adoptiv, care să-l crească și să-l învețe tot ceea ce trebuia să știe un fecior de rege, pentru a duce un trai cu cinste și fală. Acest părinte al doilea se chema *Hagal* și avea și el un fecior de aceeași vîrstă cu Helgi, pre numele său *Hamal ;* cei doi copii, Helgi și Hamal, au crescut împreună.

Între Sigmund și puternicul rege *Hunding,* dăinuia o dușmănie străveche, amarnică. Tot mereu cei doi se luau

la harță și, cu vremea, fiecare avea de răzbunat rubedenii de sînge răpuse în luptă de războinicii celuilalt.

Oricît era încă de crud, Helgi n-a vrut să se țină deoparte de luptele dintre părintele său și Hunding. Luînd straiele și numele fratelui său adoptiv Hamal, a mers la curtea lui Hunding, unde a petrecut o vreme, fără să se știe cine e cu adevărat, și unde a iscodit toate rînduielile. Deseori își făcea veacul împreună cu *Häming,* feciorul lui Hunding. După o vreme a plecat de la curtea lui Hunding și s-a întors la Hagal. Pe drum a întîlnit un ciobănaș, pe care l-a trimis la Häming să-i ducă solie :

— Spune-i lui Häming că Helgi nu uită pe cine-au răpus vitejii-n armuri ! Un lup sur a stat printre voi, în timp ce Hunding gîndea că e Hamal.

Cînd a aflat regele Hunding asemenea veste, și-a dat seama că fusese înșelat și a hotărît să-l ucidă pe Helgi. L-a trimis degrabă pe sfetnicul său *Blind,* zis „Nelegiuitul“, să meargă la Hagal și să dea de urma lui Helgi, pentru a-l lua prins și a-l aduce la el. Dar Helgi se păzea și, cînd a sosit Blind cu oamenii săi la curtea lui Hagal, s-a îmbrăcat ca slujnică și s-a pus să învîrtească moara, căci măcinatul grîului era pe-atunci muncă muierească.

Astfel a rămas Helgi nedescoperit, cu toate că n-a lipsit mult ca Blind să-i afle taina. Căci atunci cînd a căutat și prin moară, l-a izbit la vedere acea slujnică neobișnuită, care avea putere nemăsurată și învîrtea moara de trosnea din toate încheieturile. Dar Hagal, bătrînul, a știut să-i abată bănuiala cu vorbe meșteșugite. I-a spus că ochiul lui Blind a văzut bine cum că nu e o slujnică de rînd, ci o copilă de rege ; o copilă, care fusese deprinsă acasă să lupte în bătălii, pînă ce soarta a vrut ca ea să cadă prinsă. De-aceea are atîta putere la învîrtit roata, de trozneşte mai-mai să se surpe. După aceea Helgi a început să ia parte la lupte și a fost biruitor în toate.

Oamenii săi şi-i dăruia cu aur din belşug şi, după fiecare luptă, le da răsplată bogată. Socotind că a venit vremea răfuielii cu Hunding, a strîns oaste puzderie şi a pornit împotriva lui. S-a pornit o bătălie cumplită, în care Helgi a dobîndit izbîndă, iar Hunding a căzut răpus de spada lui. De aici i s-a tras şi numele de *Helgi Hundingsbani*, adică „Omorîtorul lui Hunding". Dar cu stirpea lui Hunding i-a fost dat să mai lupte încă în multe rînduri.

Abia împlinise cincisprezece ani Helgi, cînd a săvîrşit asemenea ispravă vitejească. Într-o seară, după bătălie, şedea la *Aarstein*, adică „Steiul vulturului", şi privea în zare. Deodată a văzut o lumină ce ieşea din *Logafelsen*, adică „Stînca lui Loki" ; pe cerul purpuriu scăpărau fulgere, iar pe bolta cerului se apropiau în goană nişte femei cu coif. Platoşele le erau înroşite de sînge, iar din vîrfurile suliţelor ţîşneau scîntei. Erau walkiriile şi cea mai măreaţă dintre ele era *Sigruna*. Aceasta s-a apropiat călare de Helgi, i-a dat bineţe şi l-a sărutat ca pe un rege ce era, trezind în el dragostea pentru femeie, apoi i-a grăit astfel :

— De multă vreme am tot fost în preajmă-ţi, Helgi, în bătăliile tale. Te-am văzut mergînd cu corabia şi stînd la prova însîngerată, în bătaia crivăţului şi a talazurilor îngheţate. Nu-mi pot face inima să tacă ; vreau să dobîndesc iubirea ta. Încă de cînd te-am zărit, te-am purtat numai pe tine singur în inimă. De aceea ascultă ce-am să-ţi spun : *Högni*, părintele meu, m-a făgăduit mireasă lui *Hödbrodd*, de faţă cu întreaga oaste şi cu vasalii săi ; dar eu i-am spus că am ales alt viteaz drept mire. Acum toată stirpea mă ameninţă cu mînia, fiindcă am înfruntat voinţa părintelui meu. Peste puţine nopţi va veni Hödbrodd să mă ducă la el acasă, dacă nu-l înfrunţi pe cîmpul de luptă sau nu-i răpeşti mireasa.

Helgi a privit la frumuseţea ei şi i-a răspuns :

— Nu te teme de mînia lui Hödbrodd, nici de ameninţările stirpei tale. Cu mine ai să trăieşti, frumoasă fecioară, şi puţin îmi pasă de cimotiile ce le ai.

A mînat apoi soli degrabă peste mări şi olaturi, să-şi cheme vasalii la luptă, şi le-a făgăduit comori întregi de aur. Au venit cete fără număr, ca să meargă cu el, s-au urcat pe corăbiile negre, împodobite cu aur, şi au întins pînzele. Pe mare i-a prins o furtună de pierzanie, norii se luminau ameninţători, iar fulgerele scăpărau şi se repezeau asupra corăbiilor. Dar cei ce brăzdau apele înspumate s-au smuls din încleştarea lui *Ran*, uriaşa mărilor, şi au coborît pe ţărm la *Unawag*.

Hödbrodd şi cu fratele său *Gudmund* stăteau pe o stîncă şi iscodeau marea şi zările. Au văzut pe catargul cel mare al corăbiei regeşti ridicîndu-se scutul roşu, tivit cu auriu, semn de război, şi au strigat :

— Cine-i craiul care porunceşte peste oaste şi îşi mînă cetele de războinici spre ţărm ? Steagul de luptă flutură pe vergă şi îmi pare că asemenea corabie nu ascunde pace în pîntecele ei ; sîngeriul războiului îşi joacă lumina în jurul călătorilor de pe mare.

Atunci unul din războinicii lui Helgi i-a dat răspuns :

— Aici, în mijlocul corăbiilor, Hödbrodd îl poate vedea pe Helgi ; a lui va fi întreaga moştenire a stirpei tale.

Gudmund i-a întors îndată vorba :

— Mai întîi, însă, şuierul spadelor va rosti hotărîrea la Wolfstein, adică „Piatra lupului". Acum a venit vremea, Hödbrodd, fratele meu, să ne răzbunăm pentru faptul că mai deunăzi ne-au căzut sorţii cei răi.

Dar războinicul lui Helgi i-a strigat a batjocură :

— Mai bine ai face, Gudmund, să păzeşti caprele şi să te caţări prin prăpăstiile munţilor, ţinînd în mînă un toiag de alun. Asta-i lucru mai fără primejdie decît atunci cînd hotărăsc sorţii spadelor.

Dar Helgi şi-a certat războinicul pentru vorbele de ocară :

— Mai bine ai face să alergi la luptă, spre bucuria vulturilor, decît să ocărăşti fără folos, chiar dacă între voi doi e ură. Nici mie nu mi se pare că feciorii lui Granmar sînt mai buni decît noi, dar unui domnitor i se cade să spună adevărul şi ei s-au vădit bărbaţi cutezători cînd s-au luptat cu noi, odinioară, la *Moinsheim*, cu spadele.

Atunci feciorii lui Granmar au dat fuga degrabă să-şi adune cetele de războinici. În acelaşi timp s-a apropiat de cetate, venind într-ajutor fraţilor, regele Högni, împreună cu toţi vasalii şi cu feciorii săi, *Bragi* şi *Dag*. S-a încins o bătălie cumplită, în care Helgi a doborît pe toţi principii ce luptau în oastea lui Hödbrodd, pe feciorii lui Granmar şi chiar pe Högni şi pe fiul său Bragi. Doar Dag, singur, a scăpat din acest măcel şi i-a jurat credinţă lui Helgi, după ce acesta a primit să facă pace.

După luptă, Sigruna a mers pe cîmpul de luptă, l-a găsit pe Hödbrodd trăgînd să moară şi i-a grăit astfel :

— N-o vei strînge în braţe, nobil viteaz, pe Sigruna din Sowafjöll. Pierit-a stirpea lui Granmar. Lupul sur va afla hrană din belşug.

După aceea l-a căutat pe Helgi şi s-a bucurat nespus, aflîndu-l teafăr. Dar Helgi i-a spus :

— Dorinţa ta nu s-a împlinit în toate privinţele, prea minunato, căci nornele ţi-au menit altfel. La Steiul lupului au căzut, de mîna mea, Högni şi Bragi. În strunga bătăliei şi la Seegebirg, adică „Muntele lacurilor", au fost răpuşi ceilalţi viteji şi cei mai mulţi din stirpea ta. N-ai putut să abaţi soarta, căci ţi-a fost menit să faci să se işte zavistie şi harţă printre principi. Dar acum alină-ţi aleanul, Sigruna ! Mie mi-ai fost aducătoare de izbîndă, iar soarta n-o poate împiedica nici voinicul cel mai viteaz !

Iar ea i-a răspuns :

— Tare aş vrea să-i trezesc iar la viaţă pe toţi cei ce zac aici fără suflare, numai să-mi fie îngăduit după aceea să pot odihni în braţele tale.

Astfel a dobîndit-o Helgi pe Sigruna, iar ea i-a dăruit feciori, cărora le-a fost dat să moară, însă, de timpuriu. Căci Dag, singurul dintre feciorii lui Högni pe care îl cruţase Helgi, era cu gîndul numai la răzbunare. Însuşi Odin a fost cel care l-a întărîtat şi care i-a dat cu împrumut suliţa sa, cu care l-a străpuns pe Helgi. Aşa a căzut viteazul ce nu-şi afla pereche. Dag, însă, a mers călare la Sewafjöll şi i-a grăit astfel surorii sale !

— Fără plăcere mă apropii de tine, soră, cu veste aducătoare de durere. Nevoia m-a silit să aduc năprasnă rudelor mele de sînge : în zori a pierit în Fesselwalde regele care era cel dintîi în întreaga lume.

Atunci Sigruna i-a strigat :

— Dar-ar apele cu lucire ceţoasă ale rîului Leipt şi steiurile îngheţate ale Unnei să-ţi roadă cugetul toate jurămintele pe care le-ai jurat lui Helgi. Nu s-ar mai mişca corabia de sub tine, măcar de i-ar umfla furtuna pînzele ! N-ar mai goni calul de sub tine, chiar de-ai vrea să fugi de duşman ! N-ar mai muşca tăiuşul spadei pe care o roteşti în juru-ţi, decît doar din căpăţîna ta ! Preface-te-ai într-un lup în codru, afară, lipsit de averi, lipsit de bucurii, fără hrană, care să crăpe doar de leşurile înfulecate — asta aş zice şi eu că e răzbunare pentru uciderea lui Helgi !

Auzind asemenea blestem, Dag a înfruntat-o :

— Ai turbat, soră, şi nebunia ţi-a luat minţile, de-l blestemi astfel pe chiar fratele tău. Toată năpasta ce-a zvîrlit runele zavistiei între stirpe înrudite a fost lucrarea lui Odin. Pe tine, însă, te îmbie fratele tău cu brăţări de aur, cu sacrul lăcaş al călătorului[1] şi cu „Cîmpiile

[1] Probabil metaforă pentru „templul lui Odin".

bătăliei". Jumătate din împărăţie să fie a ta, tu cea împodobită cu agrafe de aur, drept ispaşă pentru obida ta şi a feciorilor tăi.

Dar Sigruna i-a răspuns :

— Nicicînd n-am să mai fiu fericită la Sewafjöll, nici curînd, nici mai tîrziu, şi n-am să mă mai bucur de viaţă, afară doar de s-ar ivi, scăpărînd în armurile lor, vitejii cetei lui Helgi, printre care să sară în două picioare calul de bătălie al lui Helgi şi să muşte zăbala de aur strunită de stăpînul său, pe care eu să-l pot primi cu îmbrăţişare şi sărut. Helgi i-a înspăimîntat pe toţi duşmanii săi şi pe soţii acestora, precum lupul face căprioarele, stăpînite de spaimă şi groază, să sară fără rost pe povîrnişurile prăpăstioase ale munţilor. Astfel se ridica Helgi mai presus de toţi vitejii, precum se înalţă nobilul frasin deasupra mărăcinişului mărunt sau precum cerbul, umezit de roua zorilor, păşeşte mai semeţ decît lighioanele codrului şi îşi înalţă coarnele, ca o văpaie, spre înaltul cerului.

Sigruna a pus să-i ridice mortului un gorgan nemaivăzut peste locul astrucării şi a vărsat fără contenire rîuri de lacrimi din ochii ei frumoşi. Cîndva după aceea, într-o seară, slujnica ei a trecut pe lîngă gorgan şi l-a văzut pe regele Helgi gonind călare prin aer, cu mare alai, şi îndreptîndu-se către gorgan. Femeia a ţipat :

— E oare nălucire ceea ce văd, sau a sosit amurgul zeilor, morţii mergînd călare ? Vă îmbolditi bidivii cu ţăpuşe ascuţite. Ori poate li s-a îngăduit vitejilor să se întoarne acasă ?

Iar Helgi i-a desluşit îndată :

— Nu-i nălucire ceea ce văd ochii tăi şi nici n-a sosit sfîrşitul lumii, chiar dacă vezi morţii îmboldindu-şi bidiviii cu ţăpuşe ascuţite. Şi nici nu li s-a îngăduit vitejilor să se întoarne acasă.

Atunci slujnica a alergat într-un suflet şi i-a grăit stăpînei ei :

— Mergi afară, Sigruna, dacă doreşti să-l vezi pe stăpînul norodului. Gorganul s-a fost deschis şi Helgi a ieşit la iveală. Rana de suliţă sîngeră ; stăpînul te roagă să-i opreşti şirul picăturilor de sînge ce curg necontenit.

Atunci Sigruna a fugit într-o goană la gorganul astrucării, l-a găsit acolo pe Helgi şi i-a spus :

— Sînt atît de bucuroasă că te-am găsit, precum şoimii lui Odin cei lacomi de hrană, cînd simt mirosul cîmpului de luptă, al hranei calde, sau cînd, uzi de roua nopţii, zăresc mijind zorii purpurii. Mai întîi vreau să te sărut, regele meu mort, pînă ce nu lepezi platoşa însîngerată. Părul tău e acoperit de brumă, Helgi ; întreg stăpînul meu e jilav de roua cîmpului bătăliei, îngheţate sînt mîinile ginerelui lui Högni. Cum pot să-ţi aduc ajutor şi izbăvire, viteazul meu ?

Şi Helgi i-a răspuns :

— Tu însăţi, Sigruna de la Sewafjöll, ai făcut ca Helgi să fie stropit astfel de roua mîhnirii amare. Căci plîngi lacrimi înverşunate cînd mergi la culcare, tu cea frumoasă ca soarele şi împodobită cu aur, fecioară de la soare-amiază. Fiece lacrimă cade în chip de strop de sînge pe pieptul viteazului tău — umedă şi rece, sfredelitoare şi grea de durere. Dar scoală acum, hai să bem băutura cea gustoasă, chiar dacă trebuie să ne lipsim de viaţa cea dulce şi de ţările noastre. Nimeni să nu-mi cînte viers de bocet, chiar dacă vede îndată, pe pieptu-mi, căscîndu-se rană de suliţă. Gorganul meu mi-adăposteşte soţia tînără, copila de rege.

Sigruna l-a îmbiat cu cornul plin de mied, apoi i-a pregătit aşternut în gorgan şi a grăit :

— Ţi-am pregătit aici, Helgi, loc de odihnă lipsit de grijă, vlăstar al Ylfingilor. În braţele tale vreau să odihnesc şi eu, rege, precum odihneam odinioară la pieptul celui în viaţă.

Iar Helgi i-a răspuns :

— N-am să mai spun nici acum, nici mai tîrziu, că vreun lucru de pe lume este cu neputinţă, de vreme ce tu, cea luminoasă, adaşti în braţele mortului, în cămara criptei, şi eşti totuşi încă în viaţă, copilă de rege.

Cînd a început să se crape de ziuă, Helgi s-a sculat şi i-a spus :

— E vremea să pornesc călare la drum, pe calea purpurie, să-mi strunesc telegarul ca de ceară pe puntea zborului. Trebuie să mă aflu la soare-apune de podul lui *Windhelm,* sau „Casca vîntului", adică cerul, mai înainte ca vreun cocoş să trezească vitejii în sală.

Şi Helgi a pornit spre cer împreună cu alaiul său.

În seara următoare, Sigruna a pus-o pe slujnică să stea de veghe la gorgan. Cînd umbra nopţii s-a aşternut, s-a dus ea însăşi la locul astrucării şi a grăit :

— Ar fi venit pînă-acum stăpînul şi regele meu, dacă ar fi vrut să coboare din sala lui Odin. Cenuşie se face nădejdea în reîntoarcerea domnului, de vreme ce vulturii s-au şi aşezat pe crengile frasinului şi tot norodul se îndreaptă spre thingul viselor.

Sigruna n-a mai trăit mult ; mîhnirea şi durerea i-au adus moartea degrabă. Dar, aşa cum s-a spus cîndva despre ea, că într-o altă viaţă ar fi fost acea Svava, care fusese legată prin iubire de Helgi, feciorul lui Hjörvard, aşa a umblat acum vorba despre Helgi şi Sigruna, că amîndoi s-ar fi mai născut o dată pe lume, mai tîrziu, ca *Helgi der Haddingenkämpfer,* adică „Luptătorul Haddingen", şi ca walkiria *Kara,* fiica lui Halfdan. Pe atunci încă mai umbla la neamurile germanice credinţa — respinsă în vremurile de mai tîrziu — că, după împlinirea vieţii lor pe pămînt, oamenii se mai puteau naşte o dată.

SUMAR

THULE

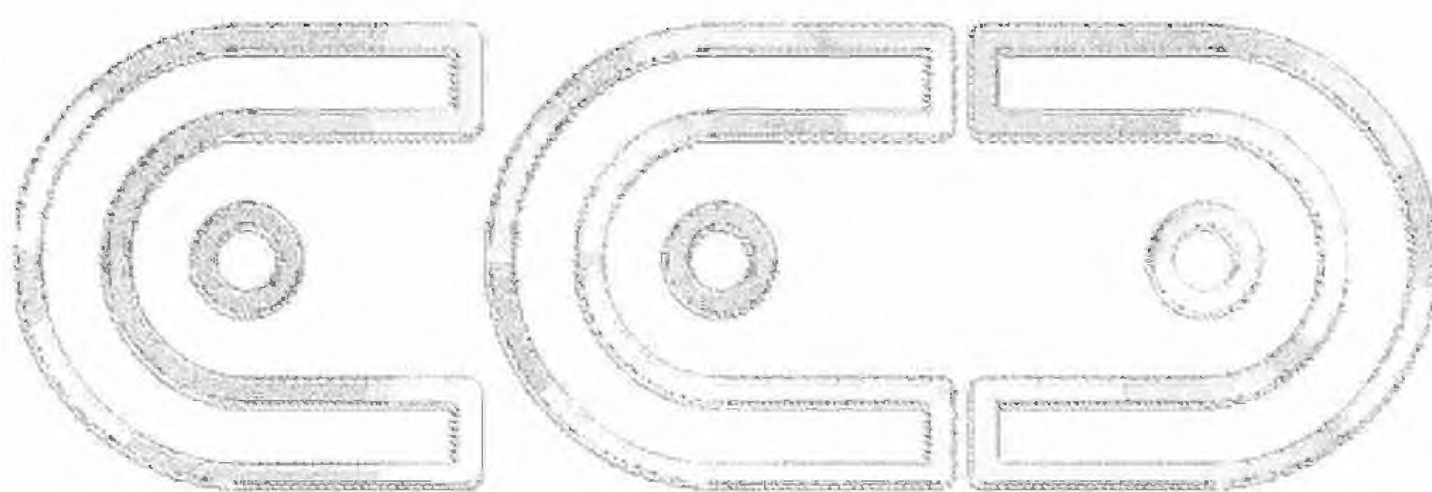
Lector : MARIA SIMIONESCU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Bun de tipar 25.VII.1977. Tiraj 48 090 ex. broșate.
Coli ed. 15,273. Coli tipar 10.

Comanda nr. 70 201
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

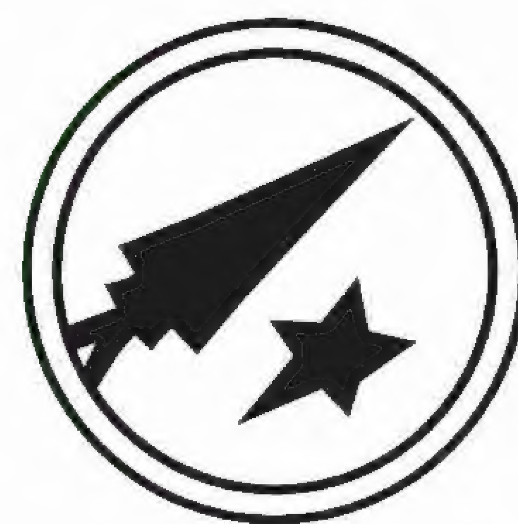

Anonim

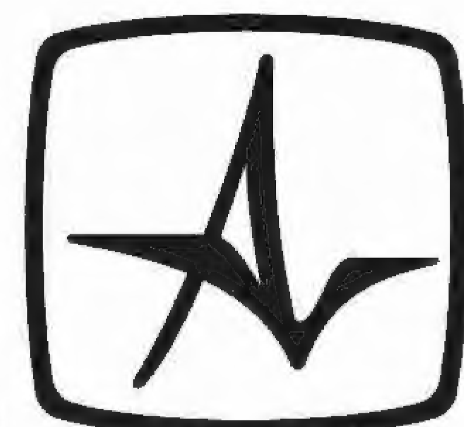
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

